Sēdes video translācija 26.01.2022 9.00 11.00 13.30 15.30

https://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/2432
https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=d9825859-a624-46bb-b1bd-207e7bbffbf9

26.01.2023. 14.Saeima trešā sēde-ziemas sesija Ārlietu ziņojums *Noraksts*

Stenogramma *Sēdi vada: Edvards Smiltēns*
2023.gada 26. janvāra sēde (pirmā) sākas pl. 9:00
sēde slēgta pl. 17:40, sēdes ilgums- 8 h 40 minūtes / 6 h 41 min -darbs sēdē pārtraukums līdz 31. janvāra pl. 9:00--

PIEBILDE: 26. janvārī notiek sēde Nr.3 -pirmās trīs daļas. Atcelta pl.17 plānotā sēde -Atbildes uz deputātu jautājumiem.

Latvijas Republikas 14. Saeimas ziemas sesijas trešā sēde 2023. gada 26. janvārī

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns.

Sēdes darba kārtība
Satura rādītājs
Balsojumi
Sēdes videotranslācija
Sēžu videotranslācijas (arhīvs)

Sēdes vadītājs. Cienījamie kolēģi, es aicinu jūs ieņemt savas vietas Sēžu zālē. *(Pauze.)* Labrīt, cienījamie kolēģi! Cienījamais Valsts prezidenta kungs! Ministru prezidenta kungs! Ārlietu ministra kungs! Cienījamie ministri! Ekselences!

Sāksim Saeimas šī gada 26. janvāra sēdi.
Ir iesniegtas izmaiņas Prezidija apstiprinātajā sēdes darba kārtībā.

Deputāti Viktors Valainis, Uldis Augulis, Armands Krauze, Harijs Rokpelnis, Anita Brakovska, Gundars Daudze, Augusts Brigmanis, Daiga Mieriņa, Jānis Vucāns un Līga Kļaviņa lūdz grozīt apstiprināto Saeimas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā lēmuma projektu **"Par karteļa izbeigšanu reģionālās nozīmes pasažieru pārvadājumos"**. Vai deputātiem ir iebildumi pret to, ka darba kārtība tiek grozīta? Deputātiem iebildumu nav. *(Starpsauciens.)* Kā, lūdzu?

"Par" pieteicies runāt deputāts Viktors Valainis.

V. Valainis (ZZS).

Augsti godātie kolēģi! Augsti godātais Valsts prezidenta kungs! Ministru prezidenta kungs! Arī man nav iebildumu pret to, ka šis lēmuma projekts jāiekļauj šodienas sēdes darba kārtībā. Taču, kā mēs redzam, mums ir deputāts... kolēģis, kuram ir iebildumi pret to, ka tas tiktu iekļauts darba kārtībā.

Es domāju, mēs visi zinām, ka šis stāsts nav šodien radies, šis stāsts ir ar... tā teikt, ir tāds teiciens - "stāsts ar bārdu", un šis varētu būt tas gadījums, kad gan tiešā, gan pārnestā nozīmē tas tā arī ir.

Jau vairāku gadu garumā Zaļo un Zemnieku savienība ir iestājusies par to, ka... ir teikusi, ka šis sabiedriskā transporta pakalpojumu iepirkums ir nesamērīgs, ka tur ir notikusi aizliegta vienošanās, ka tā bija acīmredzama shēma jau no pirmās dienas, kad tika publicēti šie iepirkuma rezultāti.

Šonedēļ... pagājušonedēļ arī Konkurences padome ir nākusi klajā ar savu ziņu par to, ka šeit ir bijusi aizliegta vienošanās. Un jau ilgāku laiku mēs esam norādījuši uz to. Arī Sabiedriskā

transporta padome ir norādījusi uz to, ka šis iepirkums nav bijis godīgs. Un tas ir pats galvenais - tas nav bijis godīgs.

Un šeit šajos apstākļos, mūsu ieskatā, Saeimai ir jādod skaidrs signāls (un tāpēc mēs piedāvājam šo lēmuma projektu) - skaidrs signāls, ka Saeimā nav tolerances attiecībā uz šādām shēmām un ka mēs iestājamies par to, lai būtu jauns, atklāts konkurss sabiedriskā transporta iepirkumos.

Tiešām ļoti cienījami uzņēmumi visā Latvijā - Tukumā, Jelgavā, Bauskā, Cēsīs, Valmierā - visi viņi bija šīs shēmas... cietēji pēc būtības. Un var jau stāstīt, ka uzvarēja godīgā konkursā, cenas bija lētākas... Pēc būtības tā bija vienošanās, lai, kā mēs iepriekš esam minējuši, savā veidā privatizētu visus pašvaldību uzņēmumus, kuri vēl darbojas šajā jomā, to skaitā arī mazos privātos uzņēmumus. Jo bez šī iepirkuma, bez šiem pasūtījumiem šiem uzņēmumiem gluži vienkārši nav nekādas nākotnes.

Ja nebūtu šīs vienošanās, būtu pilnīgi cits rezultāts. Un kā vēl! Tiklīdz noslēdzās iepirkums, daudzi jomas eksperti teica, ka šajā tirgū vairs konkurence pēc būtības nepastāv. Trīs uzņēmēji vienojušies un sadalījuši tirgu un pēc būtības vada šo procesu. Un, jo ilgāks laiks paiet, jo dziļāka tā problēma kļūst. Katra diena, katrs mēnesis novājina tos uzņēmumus, kas vēl ir palikuši. Un, ja šo konkursu rīkos, piemēram, pēc gada vai diviem, diez vai būs vispār palicis vēl kāds uzņēmums, kas varēs... ārpus šiem trijiem... vispār piedalīties šajos iepirkumos. Un, es domāju, tāds arī bija šo uzņēmumu tālejošais mērķis, kas arī apliecināts Konkurences padomes publicētajā lēmumā.

Mēs varam sarunās redzēt skaidru un nepārprotamu mērķi - ne jau apkalpot pasažierus, bet gan savākt pašvaldību uzņēmumus. Sava veida modernā privatizācija, kas notika mūsu acu priekšā. Mēs šādu pieeju neatbalstām. Tāpēc mēs aicinām Saeimu izlēmīgi lemt, lai valdībai, ministriem būtu pilns Saeimas mandāts rīkoties tālāk.

Tiem, kas skatās šo procedūru. Protams, mēs varam rakstīt šo lēmumu mīkstākā formā, bet mēs uzskatām, ka tam jābūt diezgan cieti, skaidri pateiktam. Un tad jau valdības rokās būtu tas, kādā veidā un cik plaši to īstenot.

Saeimas mandāts, es domāju, būtu korekts, ja Saeima skaidri pateiktu, kā šajā lēmuma projektā arī teikts, - divu mēnešu laikā izvērtēt juridiskos risinājumus, kādā veidā šos līgumus pēc būtības var lauzt, un sešu mēnešu laikā izsludināt jaunu iepirkumu. Skaidri pateikt to, ka Latvijā tolerance attiecībā uz šādiem karteļiem ir nulle!

Kolēģi, aicinu atbalstīt iekļaušanu šodienas darba kārtībā.

Paldies.

Sēdes vadītājs. “Pret” pieteicies runāt deputāts Ainārs Šlesers.

A. Šlesers (LPV).

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Prezidenta kungs! Premjera kungs! Kolēģi! Dāmas un kungi! Kartelis - šis vārds skan drausmīgi.

Pagājušajā nedēļā mani uzrunāja Latvijas Televīzijas žurnālists Leitāns un uzdeva jautājumu, kāds ir mans viedoklis par Konkurences padomes pieņemto lēmumu. Es godīgi arī atbildēju, ka neko vairāk nezinu, tikai to, kas ir rakstīts presē. Taču, ņemot vērā to, ka starp akciju sabiedrības “Liepājas autobusu parks” dalībniekiem ir ne tikai Liepājas pilsēta, bet arī mans ģimenes

uzņēmums, kuram netieši pieder 18 procenti (mēs nekad neesam piedalījušies šī uzņēmuma pārvaldē), es skaidri arī atbildēju Latvijas Televīzijas žurnālistam, ka centīšos noskaidrot, kas tur īsti ir noticis.

Un es pieprasīju informāciju, un es gribu jūs informēt. Tātad... Par karteli - par to es jums nevaru šodien atbildēt (par to droši vien runās tiesa - vai tur kāds satikās ar kādu un runāja vai nerunāja), bet gribu šodien runāt par būtību.

Autotransporta direkcija pirms kāda laika - ja nemaldos, 2018. vai 2019. gadā - izsludināja konkursu; bija iespēja pieteikties visiem pārvadātājiem. Līdz šim lielā mērā šis bizness bija monopolizēts - katrai pašvaldībai savs pārvadātājs -, jo citādāk nav iespējams noteikt cenu... cik valsts maksā dotācijās, jo valsts dotē šos pakalpojumus - pasažieru pārvadājumus visā Latvijā. Un šis konkurss pirmo reizi parādīja, kādas ir īstās cenas.

Un, lai nebūtu te tikai emocionālas sarunas, teikšu tā: es labi saprotu un respektēju ZZS frakcijas pozīciju, jo jums ir jāaizstāv savas pašvaldības, bet... Jūs uzdodiet Rāviņa kungam jautājumu - kā tas tā ir sanācis, ka "Liepājas autobusu parks" spēja piedāvāt, piemēram, lotē "Jelgava- Dobele" pārvadājumus par cenu 1,10 eiro par vienu kilometru, turpretī Dobeles un Jelgavas pārvadātājs piedāvāja par 1,82? P ar 40 procentiem vairāk, premjera kungs.

Tas nozīmē to: ja šodien Saeima pieņems šādu lēmumu, ka vajag lauzt..., protams, Saeimai ir tāda iespēja, bet jautājums ir tāds - vai Latvija ir tiesiska valsts? Man šķiet, ka jāļauj tiesvedībai notikt, lai tiesa nosaka, vai tur ir kāds vainīgs vai nav vainīgs.

Un visbeidzot - vai koalīcijas partiju pārstāvji ir gatavi noslēgt ar Rāviņa kunga pārvaldībā esošo uzņēmumu līgumu par 1,82?

Tas pats ir ar Lemberga kunga... nu, Vītoliņa kunga vadītā pašvaldība - arī viņi ir zaudējuši tāpēc, ka viņiem ir cena augstāka.

Runa šoreiz ir par to, ka nevis kartelis ir sanācis kopā, kā te daži ir iedomājušies, un panāca, ka cena ir lielāka, bet šajā konkursā uzvarēja ar lētākām cenām. Un kāpēc tad jūs iedomājaties... Iepriekšējā, 13., Saeimā Bordāna kungs taču bija noskaņots pret mani, viņš cīnījās visās frontēs. Tad kāpēc viņi nelauza šos līgumus... un tā tālāk? Tāpēc, ka viņiem nebija argumentu, kādā veidā neslēgt līgumus ar tiem, kas ir uzvarējuši, par lētāko cenu.

Un tagad jūs piedāvājat negaidīt tiesvedību, kas notiks saistībā ar šo Konkurences padomes lēmumu, jūs sakāt, ka vajag lauzt šos līgumus, bet es jums pateikšu, kas būs, - būs tiesvedība: "Liepājas autobusu parkam", kur ap 33 procentiem pieder Liepājas pašvaldībai, nāksies tiesāties tikai tāpēc, ka "Liepājas autobusu parks" par 13,8 miljoniem eiro ir iegādājies jaunus autobusus. Viņiem būs jāaizstāv savas tiesības. Rezultātā pārvadājumos būs haoss - vienām kompānijām tiks liegts pārvadāt, citas vēl nespēs pārvadāt -, līdz ar to daudzu gadu garumā valstī būs haoss.

Tā ka es aicinu: varbūt cienīsim to, ka Latvija ir tiesiska valsts, ļausim tiesvedībai iet savu gaitu un neiejauksimies tiesvedībā ar Saeimas mandātu. Es saprotu, ka Lemberga kungs un Rāviņa kungs būtu ļoti priecīgi, ja lēmuma projektā būtu rakstīts, ka ar viņiem šis līgums jānoslēdz bez konkursa, bet šoreiz es aicinu tomēr paļauties uz Latvijas tiesu sistēmu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, viens ir runājis "par", viens - "pret", līdz ar to šis jautājums ir jāizšķir balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par lēmuma projekta "Par karteļa izbeigšanu reģionālās nozīmes pasažieru pārvadājumos" (Nr. 116/Lm14) iekļaušanu Saeimas sēdes darba kārtībā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 83, pret un atturas - nav. Darba kārtība ir grozīta. Lēmuma projekts darba kārtībā ir iekļauts.

Deputāti Aleksejs Rosļikovs, Glorija Grevcova, Jefimijs Klementjevs, Igors Judins un Nataļja Marčenko-Jodko lūdz grozīt Saeimas šīsdienas sēdes apstiprināto darba kārtību un izslēgt no Saeimas sēdes darba kārtības lēmuma projektu **"Par steidzamu valdības rīcību, pārtraucot pedagogu atstādināšanu no pienākumu pildīšanas, un rīcības plāna izstrādi vakanču jautājuma risināšanai izglītības jomā"**. Vai deputātiem ir iebildumi, ka šis jautājums no Saeimas šīsdienas sēdes darba kārtības tiek izslēgts? Deputātiem iebildumu nav. Līdz ar to darba kārtība ir grozīta, attiecīgais jautājums no sēdes darba kārtības ir izslēgts.

Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija lūdz grozīt apstiprināto Saeimas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu **"Grozījumi Ostu likumā"**. Komisija lūdz iekļaut to sadaļā "Prezidija ziņojumi" kā pirmo jautājumu. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav. Darba kārtība ir papildināta ar likumprojektu "Grozījumi Ostu likumā", un šie grozījumi tiks izskatīti attiecīgajā vietā.

Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija lūdz grozīt Saeimas šīsdienas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā lēmuma projektu **"Par priekšlikumu iesniegšanas termiņa pagarināšanu likumprojekta "Grozījumi Ceļu satiksmes likumā" (Nr. 61/Lp14) otrajam lasījumam līdz 2023. gada 2. februārim"** (Nr. 117/Lm14). Komisija lūdz iekļaut to pirms sadaļas "Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem". Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav. Darba kārtība ir grozīta.

Deputāti Skaidrīte Ābrama, Jana Simanovska, Andris Sprūds, Andris Šuvajevs, Kaspars Briškens, Edgars Zelderis, Antoņina Ņenaševa, Leila Rasima, Atis Švinka un Edmunds Cepurītis lūdz grozīt Saeimas šīsdienas sēdes apstiprināto darba kārtību un iekļaut tajā lēmuma projektu **"Par aizliegtas vienošanās rezultātā noslēgto līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu izbeigšanas izvērtējumu un pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu atlīdzināšanu"**.

"Par" pieteikusies runāt deputāte Skaidrīte Ābrama.

S. Ābrama (PRO).

Saeimas priekšsēdētāj! Cienījamās kolēģes! Cienījamie kolēģi! Vispirms es gribu izteikt atzinību kolēģiem no Zaļo un Zemnieku frakcijas, kas ir pievērsuši uzmanību šim karteļa jautājumam autobusu pārvadājumu tirgū.

Šlesera kungam nepatīk vārds "kartelis", es lietošu to, kas tiek lietots konkurences tiesībās - "aizliegta vienošanās", bet tas ir tas pats "kartelis". Un aizliegta vienošanās jeb kartelis ir viens no smagākajiem konkurences tiesību pārkāpumiem. Patiesībā konkurences tiesībās to pielīdzina zādzībai no patērētājiem, no sabiedrības. Un man diemžēl jāteic, ka - cik gadus esmu strādājusi šajā jomā - aizliegtas vienošanās pārkāpumi, karteļi, Latvijā joprojām nemazinās. Tie publiskajos iepirkumos, var teikt, jebkurā sektorā, jebkurā nozarē ir izplatīti. Tāpēc, es domāju, tas ir ļoti svarīgi, ka sabiedrība un īpaši valsts augstākās amatpersonas no šīs tribīnes pievērš uzmanību tam, ka tādi pārkāpumi pastāv un tādus pārkāpumus nedrīkst tolerēt. Arī mēs, deputāti, nedrīkstam tolerēt ne karteļus, ne korupciju, kas ļoti bieži ir cieši saistīti.

Tādā situācijā šķiet, ka tas ir saprotami... Kā tas ir iespējams - Konkurences padome tikko, 5. janvārī, ir konstatējusi pārkāpumu un...? Jā, šobrīd tas ir Konkurences padomes lēmums, tas vēl nav iesniegts tiesā, apstrīdēts, vēl tikai 5. janvārī... vēl ir laiks izvērtēt... bet kā tas ir iespējams, ka šie autobusu pārvadātāji turpina sniegt pakalpojumus tajās lotēs, tajos maršrutos, ko viņi ir ieguvuši negodīgas konkurences, aizliegtas vienošanās rezultātā? Tiktāl sašutumam ir pamats.

Bet kāpēc mēs iesniedzam alternatīvu priekšlikumu tam, ko iesnieguši... un par ko tikko runāja Valaiņa kungs? Tāpēc, ka šajā gadījumā jāņem vērā viens ļoti būtisks apstāklis. Un te man atkal jāatsaucas uz Šlesera kungu. Jā, mēs dzīvojam tiesiskā valstī, un lieta ir tāda, ka tajās lotēs, kurās Konkurences padome konstatējusi aizliegtu vienošanos, iepirkumu procedūras ir noslēgtas, iepirkums tātad tiek jau pildīts. Līgumi starp Autotransporta direkciju un šiem trim - "Liepājas autobusu parku", "Latvijas Sabiedrisko Autobusu" un "Nordeku"... līgumi ir noteikti, un tie tiek pildīti atbilstoši līgumu nosacījumiem.

Vai Autotransporta direkcija ir iekļāvusi līgumos noteikumu, ka tā var vienpusēji atkāpties no līguma pildīšanas, ja Konkurences padome konstatē, ka šis līgums ir iegūts aizliegtas vienošanās ceļā? Es uzdrīkstos teikt, ka nē. Par to liecina arī Autotransporta direkcijas vadītāja reakcija pirmajās dienās pēc šā lēmuma paziņošanas. Un, ja mēs ejam šo ceļu, ko piedāvā Zaļo un Zemnieku savienības frakcija, - mēs uzdodam Ministru kabinetam lauzt līgumus ar kartelistiem -, tad, visticamāk, diemžēl mūsu valsts var iekulties ilgstošās, sarežģītās tiesvedībās, maksāt miljonos mērāmas soda naudas par līgumu laušanu.

Es saprotu, ka mēs to negribam, tāpēc ir cits risinājums - jāuzdod Valsts kancelejai un Tieslietu ministrijai kā kompetentām institūcijām izvērtēt tiesiskās iespējas, ko darīt ar šiem līgumiem. Tas ir punkts viens. Un otrs, par ko noteikti jau šobrīd ir jādomā, - šādos gadījumos, kad ir konstatēta aizliegta vienošanās jeb kartelis, ir noteikti jāizmanto konkurences tiesībās paredzētais instruments - iespēja vērsties ar zaudējumu atlīdzināšanas prasījumiem -, kas diemžēl Latvijā joprojām netiek izmantots. Neraugoties uz to, ko es sākumā teicu, publiskajos iepirkumos aizliegtu vienošanos jeb karteļu mums ir nesamērīgi daudz. Līdz šim, manuprāt, ir bijušas tikai privātās civiltiesiskās lietas, kur... ir vērsušies par zaudējumu kompensāciju, un tas nozīmē, ka jau šobrīd jāsāk domāt, kādā veidā prasīt no šiem trim aizliegtas vienošanās dalībniekiem kompensēt karteļa jeb aizliegtas vienošanās rezultātā nodarīto kaitējumu. Jo kaitējums ir sabiedrībai. Tas ir kaitējums arī brīvā tirgus ekonomikai.

Līdz ar to es aicinu jūs balsot "par" šo tiesisko ceļu, tiesisko risinājumu, un ļausim izvērtēt, kādas tad ir šīs tiesiskās iespējas atteikties no līgumiem, varbūt abas puses miermīlīgā ceļā vienojas izbeigt līgumu, bet zaudējumu kompensēšanas prasība šeit ir ļoti svarīga, un tam jābūt vērstai pastiprinātai uzmanībai arī no Saeimas tribīnes.

Paldies.

Sēdes vadītājs. "Pret" darba kārtības grozījumiem pieteicies runāt deputāts Ainārs Šlesers.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais priekšsēdētāj! Godājamie kolēģi! Godājamā Ābramas kundze! Es nebiju plānojis uzstāties divreiz, bet tas, ko jūs teicāt no šīs tribīnes, izskan jau daudz korektāk, jo es uzskatu, ka tiešām ir jāpārbauda visi fakti. Ir svarīgi, lai mūsu valstī būtu tiesiskums, bet vienlaicīgi ir jāsaprot, kurš maksās šos zaudējumus, jo tad, kad notiek tiesvedība, ir jārēķinās, ka var zaudēt gan viena, gan otra puse. Bet vēlreiz - pret to, ka šo jautājumu izvērtēs un pārbaudīs, man iebildumu nav. Tas ir jādara, un tas ir tas, ko es arī teicu savā pirmajā uzstāšanās reizē. Bet tas, ko

es vēlos teikt: tad, kad notiks izvērtēšana, lūdzu, paskatieties pēc būtības, par ko ir runa. Runa ir par to, ka zaudētāji, kuri piedāvāja daudz augstākas cenas - daudz augstākas cenas! -, apstrīd konkursu. Tātad nevis kādi, kas ir uzvarējuši ar augstāku cenu, bet tie, kas piedāvā augstākas cenas. Kā jau teicu, piemēram, Jelgavas, Dobeles reģionā cena ir par 40 procentiem augstāka. Par to būs jāmaksā.

Pat iepriekšējais satiksmes ministrs Linkaits teica, ka... man jau nav tādas naudas, lai maksātu tik lielus... un tas pakalpojums ir uz daudziem gadiem. Tas, ka šajā nozarē ir bijis monopols, lielā mērā saistīts ar to, ka atsevišķās pašvaldībās bija pašvaldību uzņēmumi. Tie bija kā monopolisti un principā pat necentās samazināt cenas, jo, kas tad bija prasīts šajos iepirkumos - jānopērk jauni autobusi, ir jānodrošina, lai šajos autobusos var pārvietoties invalīdi... Līdz ar to daudz dažādu prasību. Un tad, kad jāpiesaista līdzekļi, tad katrs uzņēmums var ieguldīt savus līdzekļus, piesaistot banku finansējumu. Tas ir garš process. *(Starpsauciens.)*

Kas attiecas uz šo izvērtēšanu - man iebildumu nav. Es pats gan nevaru balsot, jo esmu, kā jau teicu, cilvēks, kurš nedrīkst balsot, jo kaut kādā veidā "Liepājas autobusu parks" ir saistīts ar manu ģimenes uzņēmumu. Lūdzu, pārbaudiet! Bet tad, kad notiks šī pārbaude, ņemiet vērā faktus, kādas ir bijušas cenas visus iepriekšējos gadus un kā tas ir sanācis, ka daudzi pašvaldību uzņēmumi zaudēja, nepiedāvājot zemākas cenas. Tas ir viss, ko es gribu.

Svarīgi, lai to lēmumu, ko pieņems valdība (vai kas tur īsti nodarbosies ar šo pārbaudīšanu)... Pārbaudiet faktus! Bet - bija vai nebija kartelis - to lai nosaka tiesa. Ja tiesa atzīs, ka ir bijis, nu, tad vainīgajiem ir jāsaņem sods, bet ne jau deputāti šodien pieņems lēmumu, kurš ir vainīgs šajā valstī un kurš nav.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Ņemot vērā, ka viens deputāts ir runājis "par" un otrs - "pret", šis jautājums izlemjams balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par lēmuma projekta "Par aizliegtas vienošanās rezultātā noslēgto līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu izbeigšanas izvērtējumu un pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu atlīdzināšanu" iekļaušanu Saeimas sēdes darba kārtībā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 82, pret un atturas - nav. Darba kārtība grozīta. Lēmuma projekts tajā ir iekļauts.

Kolēģi, sākam izskatīt apstiprināto darba kārtību.

Pirmais jautājums mums ir sadaļā "Ministru prezidenta, ministru un citu amatpersonu ziņojumi" - **"Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos"**.

Vārds Latvijas Republikas ārlietu ministram Edgaram Rinkēvičam.

E. Rinkēvičs (ārlietu ministrs).

Augsti godātais Valsts prezidenta kungs! Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs un godātais Saeimas Prezidij! Godātais Ministru prezidenta kungs! Cienītās deputātes, godātie deputāti! Kolēģi ministri! Ekselences! Dāmas un kungi! 2022. gada 24. februāra rītā līdz ar Krievijas Federācijas iebrukumu Ukrainā sabruka miers Eiropā un starptautiskajai kārtībai tika dots smags trieciens.

Eiropā plosās karš. Mūsu morālā un politiskā izvēle ir skaidra - tas ir atbalsts Ukrainai līdz tās galīgai uzvarai, jo tikai tā var panākt ilgstošu mieru Eiropā un nostiprināt mūsu valsts drošību. Pašlaik pret Krievijas agresiju cīnās, cieš badu, salst, tiek deportēti un mirst ukraiņi, neatkarīgās un brīvās Ukrainas karavīri un civiliedzīvotāji. Tas notiek tādēļ, ka liela daļa Krievijas sabiedrības tic, ka tā var atgriezties imperiālisma un koloniālisma periodā, tā tic savai izredzētībai un nesodāmībai.

"Nekad mīļā miera labad nenodod savu pieredzi un pārliecību!" šie kādreizējā Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāra Dāga Hammeršelda vārdi joprojām ir atgādinājums visai demokrātiskajai pasaulei. Pārāk ilgi šo padomu demokrātiskā pasaule ir ignorējusi. Tagad mēs nedrīkstam nedz pagurt, nedz mīļā miera vārdā nodot mūsu vērtības un principus. Tas ir mūsu pašu un visas brīvās un demokrātiskās pasaules sabiedrības dēļ.

Diemžēl pasaulē un arī Eiropā ir valstis, kas pēc pilna mēroga neizprovocētā Krievijas iebrukuma Ukrainā turpina izpatikt agresoram - Krievijai. Šādi centieni ir amorāli un nejēdzīgi. Krievijas režīms vairs neslēpj savu zvērīgo seju. Beztiesiskums, terors, vardarbība un nāve kopsolī ar šovinistisku imperiālismu ir 21. gadsimta Krievijas režīma Molotova kokteilis un tā vizītkarte pasaulē.

Zaporižjas, Doneckas, Luhanskas un Hersonas apgabals, tāpat kā Krima (un Sevastopole), ir starptautiski atzītas Ukrainas teritorijas. Latvija nekad neatzīs šo teritoriju nelikumīgo aneksiju no Krievijas puses. Ukrainai kā jebkurai valstij ir leģitīmas tiesības uz pašaizsardzību. Ukrainai ir tiesības ar militāru spēku atjaunot savu teritoriālo integritāti tās starptautiski atzītajās robežās. Mēs visi vēlamies ātru Ukrainas uzvaru un Krievijas sagrāvi, tomēr mums ir jāsaprot, ka cīņa būs gara un nežēlīga, un ilgstoša, mēs nedrīkstam atslābt un pagurt. Mēs turpināsim atbalstīt Ukrainu. Pašlaik tā ir Latvijas un visas Eiropas aizsardzības pirmā līnija.

Krievijas iebrukums Ukrainā ir skaudrs atgādinājums mums pašiem: ja turpmāk vēlamies aizstāvēt brīvu, demokrātisku un starptautiskajās tiesībās balstītu pasaules kārtību, mums ir skaidri jāiestājas par šiem principiem un tiesībām un šo interešu un vērtību vārdā ir arī dārgi jāmaksā šī vārda visplašākajā izpratnē.

Mēs aicinām sabiedrotos un partnerus sniegt visu veidu palīdzību Ukrainai. Mēs aicinām demokrātiskās lielvaras apgādāt Ukrainu ar tankiem, pretgaisa aizsardzības iekārtām un munīciju, ar visu, kas ir nepieciešams Ukrainai. Mēs esam pateicīgi Amerikas Savienotajām Valstīm un Vācijai par vakar pieņemto atbildīgo lēmumu nosūtīt *Abrams* un *Leopard* tankus Ukrainas bruņotajiem spēkiem. Mēs sakām lielu paldies tiem, kas jau ir daudz darījuši gan Latvijā, gan ārpus tās, apbruņojot un ekipējot Ukrainas armiju. Bet ir karš, un tas prasa lielus resursus. Tas ir nežēlīgs, tādēļ palīdzība būs jāturpina.

Dāmas un kungi! Teju katru reizi, uzstājoties Saeimā ar ārpolitikas ziņojumu, esmu teicis, ka Latvijas ārpolitiskās intereses ir nemainīgi skaidras. Tās ir: Latvijas valsts neatkarības nodrošināšana, mūsu valsts suverenitātes stiprināšana un sabiedrības labklājība. Šogad šiem vārdiem ir vēl skaudrāka jēga nekā jebkad.

Lai šīs intereses īstenotu, mēs rīkosimies šādi: mēs stiprināsim savu aizsardzību un darīsim visu, lai Latvijā būtu ilgstoša mūsu sabiedroto klātbūtne. Mēs sniegsim Ukrainai visu iespējamo atbalstu - politisko, militāro, ekonomisko, juridisko un arī morālo. Mēs strādāsim pie Krievijas un Baltkrievijas tālākas starptautiskās izolācijas, paplašinot sankciju politiku. Mēs stiprināsim sadarbību ar Amerikas Savienotajām Valstīm, Kanādu un Apvienoto Karalisti, un arī ar mūsu reģiona partneriem - Poliju, Baltijas valstīm un Ziemeļvalstīm. Mēs iestāsimies par spēcīgu Eiropas Savienību, jo tikai efektīva Eiropas Savienība spēs sevi aizsargāt un palīdzēt Ukrainai.

Mēs veicināsim mūsu valsts ekonomisko transformāciju, sniedzot atbalstu Latvijas uzņēmējiem jaunu eksporta tirgu apgūšanā un investīciju piesaistē.

Godātie deputāti! Pateicoties Latvijas sabiedrībai, valsts institūcijām, pašvaldībām un Latvijas nevalstiskajām organizācijām, 2022. gadā Latvija kļuva par vienu no vadošajām pasaules valstīm, kas sniegusi būtisku atbalstu Ukrainai. Šobrīd Latvijas sniegtais atbalsts Ukrainai ir vairāk nekā 410 miljonu eiro vērtībā. Vēlos pateikties visiem, kuri aizvadītajā gadā sniedza pašaizliedzīgu palīdzību Ukrainai, ziedoja un atvēra savu māju durvis bēgļiem. Jūs ne tikai palīdzat Ukrainai, bet arī stiprināt mūsu Latviju. Paldies par to.

Latvijas ārlietu dienests iestāsies par Eiropas Savienības finanšu atbalsta Ukrainai turpināšanu, palīdzot nosegt arī finansiālās vajadzības valsts funkciju veikšanai. Šogad Latvija Ukrainā Černihivas apgabala rekonstrukcijā ieguldīs piecus miljonus eiro, īpašu uzmanību pievēršot steidzamajām rekonstrukcijas prioritātēm - kritiskās infrastruktūras, uzņēmējdarbības un mājokļu atjaunošanai.

Cienītās deputātes, godātie deputāti! Aizvadītajā gadā Krievija pilnībā sagrāva līdzšinējo Eiropas drošības arhitektūru. Krievijas karš pret Ukrainu sniedza biedējoši skaidru perspektīvu drošības jautājumiem, kas ir ne tikai Baltijas reģiona, bet visas Eiroatlantiskās telpas globāls risks. Krievija joprojām ir nopietnākais un tiešākais drauds Ziemeļatlantijas līguma organizācijai jeb NATO. Mūsu reakcija uz Krievijas agresiju ir labāka sagatavotība un noturība, kā arī stingra atturēšanās un aizsardzība.

Baltkrievija turpina īstenot hibrīdaktivitātes uz mūsu valsts robežas. Aleksandra Lukašenko neleģitīmais režīms saviem mērķiem izmanto trešo valstu pilsoņus, veicinot to nelikumīgu robežas šķērsošanu. Mēs turpināsim apņēmīgi rīkoties, lai nodrošinātu Latvijas, NATO un visas Eiropas Savienības ārējo robežu drošību, ievērojot humānos apsvērumus, palīdzot tiem cilvēkiem, kam tas patiešām ir nepieciešams.

Mums jāsamazina Latvijas ievainojamība, palielinot ieguldījumu aizsardzībā. Latvija turpinās investēt militāro spēju un infrastruktūras attīstībā, lai stiprinātu NATO austrumu flangu, un ir pateicīga sabiedrotajiem par to klātbūtni mūsu valstī. Jau pirmajās Krievijas agresijas pret Ukrainu dienās tika pieņemti sabiedroto lēmumi stiprināt mūsu drošību. Paldies mūsu draugiem un sabiedrotajiem, kas ļoti īsā laikā papildus ir izvietojuši sabiedroto spēkus arī pie mums, Latvijā.

NATO Madrides samitā tika politiski nostiprināti būtiskākie lēmumi par NATO aizsardzības veidošanu ap principu, kas liegs agresijas iespēju jau no pirmās minūtes vai metra. Šogad jūlijā NATO Viļņas samits būs svarīgs atskaites punkts, kurā kopīgi izvērtēsim progresu šo mērķu sasniegšanā. Spēcīga Ukraina un NATO, kas darbojas pozitīvā sinerģijā ar Eiropas Savienību, būs pamats nākamajai Eiropas drošības arhitektūrai.

Ekselences! Dāmas un kungi! Latvija un Eiropa ir tik stipras, cik stipri ir tās pilsoņi. Tādēļ Latvija arī šogad strādās un atbalstīs Eiropas Savienības noturības, efektivitātes un ietekmes tālāku stiprināšanu. Latvijas interesēs ir stiprināt Eiropas Savienības ekonomisko patstāvību, veidojot ilgtspējīgu enerģētisko politiku, īstenojot klimata neitralitātes politiku, stiprinot vienotu tirgu, attīstot tālāku digitalizāciju un savienojamību, efektīvi izmantojot atveseļošanas instrumentu un pilnveidojot brīvās tirdzniecības līgumu tīklojumu.

Šogad Eiropas Savienībā ir jāturpina strādāt pie alternatīviem dabasgāzes piegādes ceļiem un jāizveido dabasgāzes tirgus ar stabilu un pieejamu resursa cenu.

Latvijas interesēs ir arī stabilitāte, drošība un ilgtspējīga attīstība Eiropas Savienības ģeogrāfiski tuvos reģionos, tādēļ arī mūsu ārpolitikas uzmanība būs fokusēta uz sadarbības veicināšanu un atbalsta sniegšanu šo reģionu valstīm, primāri izmantojot Eiropas kaimiņu politikas instrumentus.

Esam pierādījuši, ka spējam aizstāvēt ne tikai valsts robežu, bet arī mūsu informācijas vidi. Dezinformācija ir viens no Krievijas valdības piekoptajiem agresijas instrumentiem. Tās propagandas rīkiem nav vietas ne Latvijā, ne citviet Eiropā.

Šodienas pasaulē vēsture ir kļuvusi par vienu no galvenajiem rīkiem demokrātisko vērtību ģeopolitiskās uzvedības ietekmēšanai. Nozīmīgs Krievijas militāro iebrukumu pavadošs process ir mēģinājums skaidrot tā mērķus, kas balstīti sagrozītā un melīgā vēstures izpratnē. Latviju un Eiropu kopumā, mieru pasaulē apdraud ne tik daudz Krievijas veiktās informatīvās operācijas, cik izkropļotā realitāte pašā Krievijā. Vēsturiskā revizionisma sētos draudus mēs redzam gan šībrīža iebrukumā Ukrainā, gan arī iepriekš - Krimas okupācijā, iebrukumā Gruzijā un citos mūsdienu konfliktos. Tādēļ Latvija arī turpmāk pieliks visus pūliņus, lai starptautiskajā vidē lēmumu pieņemšana balstītos uz patiesību un taisnīgumu gan šībrīža situācijas vērtējumos, gan arī tās vēsturiskās veidošanās izpratnē.

Uz Krievijas propagandas un dezinformācijas vilni, kas pavadīja iebrukumu Ukrainā, reaģējām izlēmīgi, bet vienlaikus arī tiesiski. Arī Eiropas Savienībā iestāsimies par iespēju vērsties pret trešo valstu informācijas manipulācijām un iejaukšanos mūsu demokrātiskajos procesos. Vārda brīvība nav apšaubāma un nav aizstumjama otrajā plānā. Nelīdzināsimies autoritārām kaimiņvalstīm, kuru valdībām cenzūra un informācijas kontrole ir iecienītākā metode. Latvijai vārda brīvība, mediju neatkarība, atvērts, brīvs, globāls un drošs internets ir priekšnosacījums sabiedrības noturībai, īpaši šīsdienas apstākļos. Neatkarīgo mediju darbs vājina atbalstu agresijas karam Krievijas sabiedrībā, kā arī palīdz uzturēt cerību un demokrātisku attīstību mūsu kaimiņvalstī.

Cienītās deputātes, godātie deputāti! Līdz ar drošības vides izmaiņām ciešāka reģionālā sadarbība vairs nav tikai politiskās izvēles jautājums - tā ir kļuvusi par absolūtu nepieciešamību. Atbildes un risinājumi draudiem un izaicinājumiem rodami tikai reģiona valstu rīcības koordinācijā.

Šogad Latvija prezidēs Eiropas Padomes Ministru komitejā un koordinēs Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības formātu, un šogad sāksies Latvijas lobija kampaņas aktīvā fāze, kandidējot uz vietu ANO Drošības padomē. Latvijas prezidentūras Eiropas Padomē prioritāšu centrā būs demokrātijas un likuma varas stiprināšana, īpaši veicinot Eiropas Cilvēktiesību tiesas autoritāti un efektīvu tās sprieduma izpildi dalībvalstīs. Otra prioritāte būs vārda brīvības, žurnālistu drošības un Eiropas Padomes digitālās darba kārtības veicināšana un atbalsta sniegšana Eiropas Padomes reformu procesā.

Mūsu ekonomiskā izaugsme, noturības stiprināšana un aizsardzība ir efektīvāk īstenojama ciešākā sazobē ar reģiona valstīm - Baltijas valstīm, Ziemeļvalstīm, Poliju un Apvienoto Karalisti. Šogad Ārlietu ministrija no Lietuvas kolēģiem ir pārņēmusi Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības koordināciju. Tieši uz šiem mūsu kopīgai drošībai kritiskiem jautājumiem liksim uzsvaru, virzot Baltijas valstu un Ziemeļvalstu jeb *NB8* sadarbību 2023. gadā.

Somijas un Zviedrijas pievienošanās NATO pavērs jaunas reģionālās sadarbības iespējas un neapšaubāmi ir pozitīva ziņa reģionam un aliansei. Vienlaikus redzam nepieciešamību reģionālā līmenī koordinēt kopīgu rīcību tālākai Krievijas starptautiskajai izolācijai, sankciju pastiprināšanai un Krievijas noziegumu atbildības jautājuma virzīšanai.

Dāmas un kungi! Latvija kandidē uz ANO Drošības padomes nepastāvīgo vietu 2026.-2027. gadā. Ir pamatots jautājums, kāda tad jēga Latvijai piedalīties vēlēšanās, kuras notiks 2025. gadā, jo ANO Drošības padome ir strupceļā un tā nespēj atbildēt Krievijas agresijai pret Ukrainu. Taču vēlos uzsvērt, ka starptautiskās sistēmas pamatā joprojām ir valstu suverenitāte, valstu vienlīdzība, neiejaukšanās iekšējās lietās, valstu teritoriālā nedalāmība, strīdu mierīga risināšana un starptautiskās tiesības. Visi šie principi ir iestrādāti ANO Statūtos. Starptautiskā kārtība un ANO efektivitāte ir nesaraujami saistītas, un otrādi. Jebkādi centieni stiprināt spēkā esošo, uz noteikumiem balstīto kārtību un aizsargāt cilvēktiesību un demokrātijas principus stiprina ANO un tuvina mūs situācijai, kurā ANO ierobežojumi tiek pārvarēti un tās iekšējais potenciāls tiek atraisīts.

Demokrātiskās pasaules kolektīvajai gribai un centieniem jābūt vērstiem uz ANO stiprināšanu, nevis tās noliegšanu, pamešanu vai asu kritizēšanu, aizmirstot, ka risinājumi daudzviet ir pašu rokās. Tas ir iemesls, kāpēc Latvijas kandidēšana uz ANO Drošības padomes nepastāvīgā locekļa vietu iegūst pavisam jaunu nozīmi, nevis to zaudē. Latvijas dalība šajā institūcijā sniegs iespēju aizstāvēt tiesiskumā balstītu starptautisko sistēmu un demokrātijas vērtības, palīdzēt līdzīgi domājošām valstīm, kā arī akcentēt jautājumus, kas aktuāli Latvijai un Baltijai.

Ir svarīgi ne tikai stingri nosodīt Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu, bet arī strādāt, lai nodrošinātu, ka Krievija tiek saukta pie atbildības par saviem noziegumiem un rupjajiem starptautisko tiesību pārkāpumiem. Latvija atbalsta un aktīvi piedalās centienos izveidot īpašu tribunālu Krievijas agresijas noziegumu izmeklēšanai un iztiesāšanai.

Nevienam starptautiskajam mehānismam šobrīd nav tiesību izmeklēt un iztiesāt agresijas noziegumus, tādēļ jau pērnā gada 6. aprīlī Latvija ANO Starptautiskajā tiesā iesniedza paziņojumu par iesaistīšanos trešās puses statusā lietā "Ukraina pret Krievijas Federāciju". Tā bija pirmā reize Latvijas vēsturē, kad Latvija īstenoja savas Starptautiskās tiesas Statūtos ietvertās tiesības. Īpaša tribunāla izveide nav vienkārša, taču plašs politiskais atbalsts ir nepārprotams signāls, ka nesodāmība netiks pieļauta.

Godātie sēdes dalībnieki! Pandēmijas un Krievijas izraisītā kara ietekmē daudziem Latvijas uzņēmējiem bija nepieciešams mainīt piegāžu ķēdes - gan izejvielu ieguvē, gan eksporta ģeogrāfijā, gan arī pārorientēties uz citiem tirgiem.

Latvijas ārlietu dienesta uzdevums ir sniegt atbalstu tirdzniecības dažādošanā. Viens no spēcīgākajiem instrumentiem ir Eiropas Savienības brīvās tirdzniecības nolīgumu tīkls, kas atvieglo uzņēmēju pieeju trešo valstu tirgiem. Tieši šogad ārlietu dienests turpinās atbalstīt uzņēmējus jaunu tirgu apguvē, galvenokārt fokusējoties uz Austrāliju un Jaunzēlandi, Āfriku, kā arī Latīņamerikas valstīm.

Latvijai ir jāizmanto Pasaules Tirdzniecības organizācijas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas jeb *OECD* dotās iespējas. Kā prioritāras eksporta veicināšanā patlaban ir izvirzītas nozares ar augstu pievienoto vērtību: biomedicīna, viedie materiāli, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, būvniecība, farmācija un citas. Savukārt investīciju piesaistē galvenais uzsvars akcentēts uz investoriem no *OECD* valstīm, piesaistot ieguldījumus zināšanu ietilpīgās nozarēs.

Kamēr Krievija turpina karu Ukrainā un ir okupējusi tās teritorijas, Latvija saglabā nemainīgu pozīciju par stingru sankciju politikas turpināšanu pret Krieviju. Eiropas Savienība jau ir spērusi soļus lielākai harmonizācijai attiecībā uz sankciju ievērošanu un atbildību par sankciju pārkāpšanu.

Sankciju piemērošanas prakse Eiropas Savienības dalībvalstīs atšķiras, tostarp pieredzes trūkuma vai pārvaldības sistēmas negatavības dēļ, tādēļ ir būtiski strādāt pie vienotas prakses ieviešanas, novēršot sankciju apiešanu. Latvija sankciju pārvaldībai bija gatavāka nekā virkne citu valstu, jo izdarījām savus mājasdarbus iepriekšējos gados. Latvija strādā pie vēl niansētākas sankciju pārvaldības sistēmas, jo esošo sankciju piemērošana ir bezprecedenta savā apjomā.

Sankciju ievērošanai ir nepieciešama nelokāma nostāja - neatbalstīt agresoru ekonomiski, neiesaistīties sankciju apiešanā. Tā ir mūsu katra paša atbildība - vispirms apzināties, ka jebkura sīkmanība un viltība, apejot sankcijas, var maksāt dārgi ne tikai personīgi, bet arī globāli.

Dāmas un kungi! Mums ir plaša un sazarota diaspora, kas ir liels mūsu potenciāls. Līdzās valodai, kultūrai un tradīcijām aktīvāk jāatbalsta uzņēmīgie cilvēki diasporā, kas var dot reālu pienesumu Latvijas tautsaimniecības attīstībā. To skaidri diktē gan ģeopolitiskā situācija, gan tās izraisītie satricinājumi globālajā ekonomikā.

Latvijas diasporā jau šobrīd esam apzinājuši augstas raudzes profesionāļus, strādājošus starptautiskajās organizācijās un uzņēmumos. Viņi ir izteikuši nepārprotamu gatavību ar savām zināšanām un pieredzi piedalīties valsts attīstībā. Tuvākajā nākotnē ir jārada visi priekšnoteikumi, lai veidotu ciešu valsts un šo profesionāļu sadarbību, nodrošinot talantu piesaisti un zināšanu pārnesi.

Raugoties nākotnē, jāapzinās, ka diasporas saiknes saglabāšanai ar Latviju arvien lielāka loma ir jaunatnei. Mūsdienu globalizācijas apstākļos tā diemžēl ir visvairāk pakļauta asimilācijai. Tādēļ 2023. gadā darbu ar jaunatni, atbalstu tās projektiem un jaunatnes pašorganizēšanās veicināšanu mēs izvirzām kā vienu no galvenajām politikas prioritātēm.

Ekselences! Dāmas un kungi! Latvijas ārlietu dienesta sasniegtie rezultāti un sniegums lielā mērā balstās uz tās cilvēkiem - diplomātiem. Gan Covid-19 pandēmija, gan karš Ukrainā ir atstājis būtisku ietekmi uz Latvijas diplomātu un konsulāro amatpersonu darba apjomu un kvalitatīvu funkciju veikšanu. Tādēļ pirmo reizi Saeimas ārpolitikas debašu vēsturē aicinu Saeimas deputātus diskusijās par 2023. gada valsts budžetu atbalstīt Latvijas ārlietu dienesta lūgtās prioritātes. Īpaši stiprinot personāla kapacitāti. Esmu pateicīgs Ministru kabinetam par jau panākto izpratni un atbalstu, bet galavārds pieder Saeimai.

Šajā dienā, 26. janvārī, tieši pirms 102 gadiem Latvijas valsts tika starptautiski atzīta *de iure*. Tas nav iedomājams un nevarētu būt iedomājams bez mūsu valsts dibinātāju stingras apņēmības un ticības jaunajai Latvijas valstij. Mūsu paaudzes uzdevums ir nosargāt Latvijas valstiskumu starptautiskās lietās. Kopdarbā mēs to spēsim.

Latvijas Republikas starptautiskās atzīšanas *de iure* 102. gadskārtā vēlos pateikties Latvijas diplomātiem un diplomātiskā dienesta darbiniekiem, Saeimas deputātiem, kolēģiem Ministru kabinetā un mūsu ārvalstu draugiem par līdzšinējo sadarbību. Paldies visiem, kas ikdienā ar savu darbu stiprina Latvijas Republiku! Būsim stipri un vienoti ar Latviju!

Slava Ukrainai!

Saules mūžu Latvijai! *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Paldies, ministra kungs.

Uzsākam Latvijas Republikas Saeimas nu jau tradicionālās ārlietu debates.

Sēdi vada 14. Saeimas priekšsēdētāja biedrs
Jānis Grasbergs.

Sēdes vadītājs. Vārds Saeimas priekšsēdētājam Edvardam Smiltēnam.

E. Smiltēns (14. Saeimas priekšsēdētājs).

Kolēģi, vai jums būtu iebildumi, ja es apvienotu abus debašu laikus?

Sēdes vadītājs. Vai deputātiem ir iebildumi pret runas laiku apvienošanu? Iebildumu nav. Runas laiki apvienoti.

E. Smiltēns. Godātais prezidenta kungs! Godātais premjerministra kungs! Ārlietu ministra kungs! Ministri un ministres! Ekselences un cienījamie kolēģi! Paldies ārlietu ministram par visaptverošo ziņojumu šobrīd Latvijai nozīmīgajā Latvijas Republikas starptautiskās *(de iure)* atzīšanas dienā.

Šī vērtīgā ārpolitikas debašu tradīcija sabiedrībā vairo izpratni par ārpolitiku un tās ietekmi uz mūsu katra dzīvi, taču daudziem Latvijā un ārpus tās ārlietas un ģeopolitika likās abstrakti termini, līdz pie Eiropas robežām atdzima Krievijas impērijas gaļasmašīna. Krievijas iebrukums Ukrainā nesākās 2022. gada 24. februārī, Krievijas agresijas pirmā izpausme nebija arī 2014. gadā. Krievijas vienpusējā eskalācija, Krievijas izaicinājums pastāvošajam starptautisko attiecību ietvaram bija vērojams pirms 2008. gada augusta un pat pirms Putina 2007. gada zīmīgās Minhenes runas.

Katrs no šiem notikumiem Eiropā un pasaulē vairo izpratni par Krievijas imperiālismu, taču diemžēl ne pietiekami, lai apturētu Krievijas agresīvo politiku. Par tādu robežšķirtni kļuva 2022. gada 24. februāris. Par frontes līniju Krievijas vienpusēji un ilgstoši būvētajā konfrontācijā pret pastāvošo starptautisko attiecību ietvaru kļuva Ukraina.

Es nupat atgriezos no Ukrainas. Un frontes līnijā viss ir absolūti skaidrs: nav nenoteiktības vai šaubu, ir skaidra izpratne par cīņas būtību, mērķiem, vērtībām un diemžēl arī neizbēgamiem upuriem. Ukraiņu cīņasspars ir absolūti nesalaužams. Tikpat skaidru izpratni šodien redzam Latvijā un sagaidām Eiropā un pasaulē. Nekādu šaubu, interpretācijas un nenoteiktības. Latvijas vēsture sniedz labu materiālu - un labu mācību! - tiem, kas šaubās vai ir paļāvušies Krievijas propagandas vēstījumiem.

Kad pirms 32 gadiem neapbruņoti cilvēki mūsu barikādēs aizstāvēja savu brīvību, bija cerība par impērijas sabrukumu. Tā bija. Taču ļaunuma impērija atgriezusies ar jaunu jaudu. Nav zudusi Krievijas kāre postīt, izvarot, nogalināt, iekarot, iznīcināt. Šodien redzam, ka Krievija uz konfrontāciju ar Rietumiem jau kodē savas nākamās paaudzes. Ir komfortabli aizbildināties ar tēzi par Putina karu, taču Krievijas imperiālisms nav saistīts ar vienu uzvārdu. Mūsu stratēģisko mērķu īstenošanā varam balstīties tikai uz realitāti. Savas drošības nostiprināšana un Krievijas draudu iegrožošana - tas ir pastāvīgs process.

Pateicoties ukraiņu cīņassparam, mums šodien ir iespēja diskutēt par efektīvāko veidu, kā sasniegt savus stratēģiskos mērķus, un šodien tie ir absolūti nesaraujami saistīti ar Ukrainas cīņu par savu brīvību, suverenitāti un teritoriālo integritāti. Mūsu absolūtā prioritāte ir palīdzība Ukrainai sakaut Krieviju. Krievijas nākamais eskalācijas vilnis var būt vēl brutālāks par iepriekšējiem. Ceru, ka gada laikā ir gūtas mācības.

Nedrīkstam noskatīties uz kārtējām Krievijas zvērībām vai bailēs no eskalācijas aicināt ukraiņus pamiera vārdā atteikties no savas teritoriālās integritātes (tātad - zemes) vai saviem cilvēkiem. Ukrainai jāsaņem viss nepieciešamais militārais un civilais atbalsts ātrākai uzvarai. Kaut drusku paātrinot uzvaru, mēs glābjam dzīvību un eventuāli arī nāciju. Šaubas pagarina ukraiņu ciešanas un vairo iespēju, ka Krievijas imperiālisma gaļasmašīna šķērsos aizvien jaunas robežas. Nevis drosmīga rīcība, bet tieši starptautiskās sabiedrības minstināšanās vairo eskalācijas izvēršanās iespēju ārpus esošajām robežām.

Latvija izrāda patiesu līderību ar savu sniegtās palīdzības apjomu un piemēru. Tikpat drosmīgai ir jābūt mūsu retorikai un politiskajai rīcībai, katram no mums veicinot izšķirošu lēmumu pieņemšanu mūsu sabiedroto galvaspilsētās. Tas ir eksistenciāls jautājums Ukrainai, bet, kolēģi, tāds tas ir arī mums. To apzināmies, jūtam un atbilstoši rīkojamies. Latvijas sabiedrības nesavtīgais atbalsts Ukrainai ir uzskatāmākais piemērs katra iedzīvotāja iespējai īstenot ārpolitiku. Šīs skaļās ovācijas Ukrainas parlamentā mūsu vizītes laikā tika veltītas katram Latvijas iedzīvotājam, kurš ir iesaistījies Ukrainas atbalstā. Pateicību Latvijai jūtam no Jagodnas ciema, kur atjaunojam sagrautās mājas, līdz Kijivai, kur ikdienā redzami Rīgas dāvinātie autobusi ar Latvijas un Ukrainas karogiem.

Tikpat svarīga kā Ukrainas uzvara kaujaslaukā, kolēģi, ir Krievijas sakaušana starptautiski tiesiskajā ietvarā. Mēs nekādi nevaram pieļaut, ka 21. gadsimtā šāds šausminošs ļaunums paliek nesodīts. Nekur pasaulē nedrīkst iesakņoties doma par militāru agresiju kā pieņemamu un attaisnojamu starptautisko attiecību instrumentu. Tas vairotu nestabilitāti un iedrošinātu uz militāru risinājumu esošajiem un potenciālajiem valstu iekšējiem, kā arī pārrobežu konfliktiem.

Krievijas agresijas, tās amatpersonu, armijas un algotņu noziegumu izmeklēšana un iztiesāšana, reparācijas par Krievijas radītajiem postījumiem Ukrainā, spēcīgu sankciju politika un maksimāla agresorvalsts starptautiskā izolācija ir absolūta nepieciešamība gan kā taisnīguma un tiesību spēka nostiprināšana, uz kā balstās arī mūsu drošība, gan vienlīdz svarīga kā neizbēgamā soda atturošais spēks. Nevis tiesības uz spēku, bet tiesību spēks.

Citiem vārdiem, Krievijas atbildības panākšana ir gandrīz tikpat svarīga kā rezultāts. Šis process, neapšaubāmi, nav vienkāršs, un ir skaidrs, ka tas būs ilgstošs. Agresijas tribunāla izveides īstenošana ir kopīgs civilizētās pasaules uzdevums, taču tam ir nepieciešamas valstis, kas ar savu iniciatīvu, līderību un drosmi ir gatavas darīt vairāk nekā citas. Agresijas tribunāla idejas virzīšanai nepieciešams piešķirt dinamiku.

Redzu pamatu šādai līderībai un drosmei tieši Latvijā. Augstāko amatpersonu līmenī demonstrējam skaidru izpratni un spēcīgu atbalstu starptautiska agresijas tribunāla izveidei. Mums, kolēģi, ir izcili diplomāti, juristi, starptautisko tiesību eksperti gan Latvijā, gan... arī tie, kas mīt ārpus Latvijas robežām. Un es nešaubos, ka daudzi būtu gatavi ieguldīt savas zināšanas, ekspertīzi un laiku tribunāla izveides veicināšanā. Arī Saeima no savas puses ir gatava sniegt atbalstu šādu valstiski nozīmīgu iniciatīvu īstenošanā.

Patiesa taisnīguma atjaunošana ir daudz plašāks jēdziens par noziegumu iztiesāšanu un reparācijām. Patiesa taisnīguma atjaunošana nav sasniedzama bez Krievijas politisko mērķu sagraušanas. Vairs nedrīkst būt aizbildināšanās ar Krievijas leģitīmajām interesēm un bailēm no Krievijas provocēšanas. Atbilstoši Eiropas drošības pamatprincipiem un NATO Bukarestes un sekojošo samitu lēmumiem Ukrainai ir iespējami drīz jākļūst par NATO dalībvalsti. Tikai dalība aliansē un ne kreatīvi Budapeštas memoranda parauga konstrukti, kādus mēs esam redzējuši, var sniegt nepieciešamās drošības garantijas Ukrainai.

Pavadījuši desmitgades, svārstoties par savu politisko orientāciju, ukraiņi šodien skaidri un nepārprotami demonstrē mums savu izvēli. Ukraiņi ir gatavi maksāt augstāko iespējamo cenu par savu izvēli būt piederīgiem eiroatlantiskajai drošības un vērtību telpai. Ukraina jau ir apliecinājusi savu piederību Eiropas Savienībai un NATO. Ukraina pēc kara nedrīkst palikt drošības pelēkajā zonā. Skaidrs un nepārprotams Ukrainas eiroatlantisko vērtību orientācijas apstiprinājums kalpos par milzīgu stabilizējošu un izaugsmi veicinošu apstākli tikpat Ukrainā, cik reģionālajā līmenī.

Gada laikā savas ārējās drošības nostiprināšanā esam ieguldījuši ievērojamu darbu, arī valdības veidošanas sarunās šī bijusi neviena neapšaubīta prioritāte, un par aizsardzības budžeta tālāku palielināšanu jau esam vienojušies. Par sabiedroto izpratni un atbalstu mūsu drošībai arī varam būt gandarīti. NATO solidaritāte redzama iepriekšējo NATO samitu lēmumos un mūsu sabiedroto klātbūtnē Ādažu militārajā bāzē un militārajā lidlaukā "Lielvārde". Taču aicinu arī sabiedroto klātbūtnes jautājumu skatīties plašāk.

Kolēģi! Ārējo drošību papildina iekšējā noturība, tai skaitā ekonomiskā. Mūsu stratēģisko sabiedroto ekonomiskā klātbūtne Latvijā ir vienlīdz svarīga kā militārā klātbūtne. Visas valdības un Saeimas kopīgam un mērķtiecīgam uzdevumam jābūt ekonomiskās sadarbības nostiprināšanai ar mūsu drošībai stratēģiski svarīgajiem partneriem, īpaši ASV un Kanādu. Attiecību stiprināšana ar transatlantiskajiem partneriem nevar būt tikai ārlietu un aizsardzības ministru prioritāte.

Kolēģi! Krievijas agresija un apdraudējums pie mūsu robežām radījis mūsu reģiona lomas pieaugumu. Faktiski jau 2021. gadā, reaģējot uz Baltkrievijas hibrīduzbrukumu Eiropas Savienības un NATO robežām, bet jo īpaši aizvadītajā gadā - kopā ar saviem tuvākajiem sabiedrotajiem reģionā - Igauniju, Lietuvu un Poliju - nepārprotami demonstrējam līderību, drosmi un atbildību par kopīgiem risinājumiem Eiropas drošībai.

Vai spēsim apzināties šādu reģionālo partnerību potenciālu un spēku un kapitalizēt šodienas ieguvumus? Es viennozīmīgi redzu Baltijas valstu un Polijas, arī Ziemeļvalstu ciešāku partnerības nostiprināšanu, pat arī savstarpēju integrāciju, ne vairs kā politisko izvēli, bet kā absolūtu nepieciešamību. Somijas un Zviedrijas drīza pievienošanās NATO te paver mums jaunas iespējas.

Valdības un parlamentārajā līmenī mums pilnvērtīgi jāizmanto reģionālo partnerību potenciāls, lai spētu efektīvāk pilnveidot savu drošību un ekonomisko izaugsmi un veidot spēcīgāku reģiona balsi Eiropas līmenī. Mums jāskatās uz iespējām un potenciālu, ko reģionu lomai un attīstībai sniegs Ukrainas reintegrācija Eiropas politiskajā un ekonomiskajā attīstībā.

Tā ir valsts ar milzīgu cilvēkresursu un jaudu plašāka reģiona izaugsmei. Jau šodien redzam ukraiņu milzīgo apņēmību un potenciālu ne tikai karalaukā, bet arī attīstot un pielāgojot dažādas iniciatīvas ar skatu 5-10 gadu perspektīvā. Piemēram, starptautisku atzinību guvusi Kijivas pašvaldības funkciju digitalizācija, kas pēc Krievijas agresijas efektīvi pielāgota, faktiski digitalizējot civilās aizsardzības īstenošanu. Kolēģi, mums arī tādu vajag! Vai Ļvivas pašvaldības ieguldījums medicīnas ekselences centra veidošanā (ar inovācijām protezēšanā un psiholoģisko atbalstu) ar ambīciju kļūt par reģiona nozīmes platformu. Sadarbība šādos un neskaitāmos citos projektos mūsu sniegtās palīdzības ietvaros liek pamatu zināšanu apmaiņai un saišu stiprināšanai ar Ukrainu šodien un potenciāli daudz ciešākai, abpusēji izdevīgai sadarbībai nākotnē.

Ja gribam nosargāt savas vērtības, tiesību spēku, savu dzīvesveidu, jāapzinās, ka mūsu cīņas lauks ir plašāka starptautiskās sabiedrības izpratne par Krievijas agresiju un atbalstu Krievijas atbildības īstenošanai. Krievijas propagandas instrumenti nav tik iedarbīgi šobrīd Eiropas Savienības un NATO valstīs, taču Krievijas vēstījumi diemžēl joprojām spēj ietekmēt sirdis un

prātus citviet, īpaši - globālo dienvidu valstīs. Lai gan Krievija šodien ir vairāk izolēta, jāpatur prātā, ka pasaulē ir valstis, kas, pat ja neuzdrošinās atklāti atbalstīt Krievijas agresiju Ukrainā, labprāt redzētu noteikumos balstītās kārtības sabrukumu.

Mums jāaudzē spējas projicēt savas intereses ārpus Eiropas Savienības un NATO telpas. Mūsu ārpolitikas mērķi un rīcības vienotība ir nacionālās drošības jautājums. Kad runājam par vienprātību ārpolitikā, svarīgi ir ne vien tas, ka spējam vienoties par ārpolitikas pamatprincipiem, bet arī tas, ka visi kopā un katrs atsevišķi aktīvi meklējam iespējas sniegt savu ieguldījumu valsts ārpolitikas mērķu sasniegšanā. Kolēģi, ārpolitika ir ne tikai diplomātu atbildība. Diplomāti esam mēs visi.

Visbeidzot - atcerēsimies, ka brīvība, neatkarība un demokrātija nekad nav par brīvu. Atspoguļojot barikāžu laiku, ASV laikraksts *The New York Times* mūsu tautas cīņas aprakstam trāpīgi izmantoja ASV valstsvīra Tomasa Džefersona citātu par Brīvības koku, kas laiku pa laikam tiek apliets ar brīvības cīnītāju asinīm. Un tolaik, 1991. gada janvārī, tika rakstīts: "Amerikāņi, atcerieties: šonakt Brīvības koku ar savām asinīm slacīja un aplaistīja latvieši."

Es jums gribu teikt to: atcerēsimies, ka šodien uz Brīvības koka saknēm savas asinis lej ukraiņu tauta.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Paldies par uzrunu.

Sēdi vada 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Vārds Latvijas Republikas Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam.

A. K. Kariņš (Ministru prezidents).

Augsti godātais Valsts prezidenta kungs! Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienījamās deputātes, godājamie deputāti! Ārlietu ministra Rinkēviča kungs! Ministri! Ekselences! Dāmas un kungi!

Vispirms es vēlos pateikties Edgaram Rinkēvičam ne tikai par ilggadējo darbu, vadot mūsu Ārlietu ministriju, bet arī... atbalstot viņu, es varu parakstīties zem visiem viņa šīsdienas vārdiem.

Mūsu valsts pozīcija ir pilnīgi skaidra. Kurss, kuru mēs uzņēmām faktiski pirms 30... vairāk gadiem, ir Rietumu kurss. Tas ir izrādījies mums, protams, pilnīgi pareizs, un mums tas ir jāturpina. Konteksts, kurā mēs šodien tiekamies, ir smags, starptautiski... runājot tieši par ārlietām - karš Ukrainā... Krievijas karš Ukrainā ir brutāls. Kā jau te iepriekšējie divi runātāji minēja, savā brutalitātē... teju vai neticami, ka tas notiek tepat Eiropā. Bet tas ir ne tikai Krievijas imperiālisma karš, faktiski tas ir karš arī par vērtībām - kādas vērtības un kāda kārtība valdīs Eiropā. Vai noturēsies brīvība, demokrātija un likuma vara, vai brutāla diktatūra tomēr ņems virsroku?

Daudzās Eiropas valstīs notiek sava veida debates, kā tad ir pareizi: vai vajag to stingro roku, kas saved visu kārtībā, apklusina melīgos medijus un tā tālāk, vai tomēr mums ir jāturas... un jāstiprina tās vērtības, kas mums ir, - brīvība, demokrātija un likuma vara. Mēs ieklausāmies viens otrā... reizēm nepatīkami... uzklausām, ko otrs saka, bet respektējam, argumentējam un kārtojam lietas demokrātiskā kārtībā. Jo tā alternatīva, draugi, ir pavisam skarba.

Krievija piedāvā šo alternatīvu, un nav tādas lietas kā maiga autokrātija vai maiga diktatūra. Tā tas varbūt sākas. Ja mēs lasām vēsturi, ja skatām pašas Krievijas neseno vēsturi no 2000. gada... It kā sākās ar to, ka sakārto valsti, kaut kā cīnās ar oligarhiem, respektīvi, pakļauj visus oligarhus vienam, kas izrādās... pat galvenajam oligarham, bet tā lieta vienmēr kļūst brutālāka un brutālāka. Juzdams, ka vara varētu izslīdēt no rokām, autokrāts vienmēr vēršas pret savu tautu un, ja tik ir spēja, - pret saviem kaimiņiem. Un tas ir tas, ko Krievija dara.

Tātad mums ir jādara viss, kas ir mūsu spēkos, - kā mūsu valdība un sabiedrība kopumā dara -, lai atbalstītu Ukrainu. Un atbalstītu Ukrainu ne tikai karā ar ieročiem, munīciju, droniem - ar visu, ko mēs viņiem dodam -, bet arī ar humāno, medicīnisko un finansiālo palīdzību, lai viņi var noturēties. Bet viņiem ir jānoturas ne tikai kaujas laukā - viņiem ir jānoturas arī vērtību laukā. Mums Eiropā ir jāsaka: pietiek, diktatūras laiks ir jābeidz. Un acīmredzot tas notiek viena brutāla kara veidā, ne tikai kaut kādās debatēs.

Tas process, izskatās, nebūs ātrs. Ja Krievija saka, ka mobilizēs... un palielinās savus militāros spēkus līdz pusotram miljonam, pilnīgi iespējams, ka tā to arī darīs. Kāda būs tā armija? Nu, militāristi varēs pateikt, kāda tai ir motivācija un tā... bet skaidrs ir viens: ja agresīvais kaimiņš grib un plāno palielināt savu armiju, mums demokrātijas pusē ir jāatbild līdzīgi. Mums ir jākļūst stiprākiem, lai mēs varam labākajā veidā palīdzēt Ukrainai un stāties pretī šim Krievijas imperiālismam un arī tai vērtību nomaiņai, ko viņi cenšas panākt. Mums ir jāstāv kā klintij tam pretī, sargājot savu valsti, savas ģimenes un savus bērnus.

Tātad, protams, ārpolitikā mēs turpināsim visu kā līdz šim - ar pilnu krūti atbalstīt Ukrainu tik ilgi, kamēr viņi šajā karā uzvar. Paralēli mēs darīsim visu, lai turpinātu stiprināt Rietumu apņēmību izturēt un neatslābt. Mēs, kas dzīvojam Krievijai blakus, labi zinām, kas ir Krievija. Tie, kas tālāk dzīvo, sāk saprast, kas ir Krievija, un mūsu uzdevums ir palīdzēt viņiem izprast un uzturēt savu uzņēmību sniegt atbalstu Ukrainai. Šobrīd tas notiek, bet mums būs jāturpina tas arī nākotnē. Un šeit ir svarīga ikkatra cilvēka loma. Ārlietu ministra - pats par sevi, diplomātiskā dienesta - pats par sevi. Un vēlreiz paldies visiem, kas šo darbu veic.

Bet - tas ir visas valdības uzdevums, tas ir visu Saeimas deputātu uzdevums, tas ir faktiski visu mūsu sabiedrības locekļu uzdevums, jo katrs Latvijas pilsonis, dodoties uz ārzemēm vai tiekoties ar kādu ārzemnieku, kļūst par mūsu valsts vēstnieku tajā brīdī. Tam, ko mēs ikkatrs stāstām saviem kaimiņiem, draugiem, paziņām, biznesa partneriem, - tam visam ir ļoti liela nozīme.

Un šobrīd mēs valstī, lai nu kā... mēs esam vienoti šajā apņēmībā, un mēs esam starp valstīm, kas uzņēmušās līdera pozīciju, vadošo pozīciju, stiprināt šo apņēmību - tā tik turpināt! Un mūsu uzdevums ir arī spēt sevi un pārējos uzturēt.

Un par to stiprumu. Kā mēs varam kļūt stiprāki? Ļoti labs jautājums. Mana atbilde un tas, ko mēs, veidojot šo koalīciju un valdību, atbildējām, ir: veicot plašu ekonomisko transformāciju - plašu, visas sabiedrības -, kur rezultātā mums ir lielāks eksports ar augstu pievienoto vērtību kā īpatsvars mūsu tautsaimniecībā. Kur mūsu izglītības sistēma spēj sagatavot mūsu jaunatni, lai viņi varētu strādāt šajā ekonomikā, kas prasa aizvien gudrākus, zinīgākus un prasmīgākus cilvēkus. Kur mūsu enerģētiskā drošība ir garantēta un mums ir zemākas energocenas.

Mums vajag vairāk ražošanas. Vēja parki, saules parki un tā tālāk - to visu ir jāturpina attīstīt. Kur mums ir konkurētspēja visās jomās, sākot ar tādām lietām, kur mūždien ir jāuztur šī cīņa pret birokrātiju, pret to, ka mēs esam burta kalpi, - mums jāatbrīvojas no tā. Varētu teikt: ja ir kaut kas, kas mums ir jāatmet no vecā krievu imperiālisma, tad tas ir - kāds, nezin kurš, bet mūsu senčiem iestāstīja, ka jābūt burta kalpiem. Tas ir jūgs, kas mums ir jānomet. Mums nav jābūt

burta kalpiem, mēs varam uzskatīt lietas pēc savas būtības un rīkoties pareizi, un nebremzēt sevi, bet tas ir plašs process, kas mums visiem ir jāizdara.

Pie dzīves kvalitātes... Veselības aprūpes sistēmu jāturpina uzlabot ne tikai naudā, bet arī struktūrā un tā tālāk. Bet, ja mēs kopīgiem spēkiem - un šis nav tikai pozīcijas, opozīcijas, šis ir visas sabiedrības izaicinājums - turpinām sevi stiprināt, tad mēs būsim spējīgāki un turīgāki, lai stiprinātu Ukrainu un lai beigu beigās vienreiz un uz visiem laikiem šo krievu imperiālisma sapni, kas grib tikai apspiest savu tautu un citas tautas... vienreiz liktu tam mieru.

Militāri mēs turpinām sevi stiprināt. Mums ir... Un vēlreiz paldies mūsu NATO partneriem, kas ir atsaukušies, kas ir Latvijā un ir stiprinājuši savas spējas skaitliski un arī no, teiksim, ieroču un... no tām kapacitātēm. Paldies viņiem. Arī mums pašiem ir daudz kas darāms. Mums ir jāievieš valsts aizsardzības dienests, šovasar jāsākas pirmajam brīvprātīgajam iesaukumam, lai nākamziem sistēma varētu iet vaļā. Tas tagad tiek debatēts Saeimas komisijā. Likums ir jāpieņem, lai sabiedrībai ir skaidrība, kā mēs to izdarīsim. Un mums ir jāturpina.

Tuvojas budžeta debates par šo gadu - stiprināt mūsu militāro kapacitāti, ieguldot naudu, lai mēs varam atļauties iegādāties tās aizsardzības sistēmas, kuras šobrīd nodrošina mūsu sabiedrotie, bet nākotnē būs jānodrošina mums pašiem, - krasta aizsardzības sistēmas, raķešu artilērijas sistēmas un gaisa aizsardzības sistēmas. Tas viss tiek plānots, mums tur ir jāiegulda līdzekļi.

Noslēdzot es vēlreiz gribu pateikties Rinkēviča kungam, visam ārlietu dienestam par darbu, visiem deputātiem par darbu, ko jūs veicat, tai skaitā sadarbības grupās ar mūsu sabiedrotajiem, - tas ir ļoti nozīmīgs darbs, un to nevajag pārāk zemu novērtēt.

Protams, gribu visiem mūsu sabiedrotajiem pateikties par to, ka mēs turamies kopā, un izteikt, protams, vislielāko cieņu un atbalstu Ukrainai, kurai ir ne tikai jāuztur - jāiztur! -, bet ir jāuzvar šajā karā, un ar Dieva palīdzību un ar visas mūsu sabiedrības un sabiedroto palīdzību viņi to arī izdarīs.

Paldies jums.

Sēdes vadītājs. Vārds Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdētājam deputātam Rihardam Kolam.

R. Kols (NA).

Lūdzu apvienot abus debašu laikus.

Sēdes vadītājs. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav.

Lūdzu, Kola kungs, - jums ir 15 minūtes debatēs.

R. Kols. Augsti godātais Valsts prezidenta kungs! Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ministru prezidenta kungs! Ārlietu ministra kungs! Ministri! Cienījamie, godātie kolēģi! Ekselences! Priecājos, ka, mainoties Saeimu sastāviem un spēku samēriem, nu jau par ilgdzīvojošu un pārlaicīgu "pastāvīgo reizinātāju" kļuvušas ārpolitikas debates.

Arī šogad, atkārtošu, rosinājām citiem pārvaldes resoriem ņemt piemēru no Ārlietu ministrijas un iedibināt līdzīgu tradīciju savā sadarbībā ar parlamentu.

Apzināmies, ka gan šodien, šobrīd, mūs klausās, gan arī vēlāk, sēdes ierakstā, mūs klausīsies politikas veidotāji, eksperti, interesenti, studenti un pat skolēni, tā izzinot Latvijas ārpolitikas

telpu un praksi. Kur gan vēl labāk to izdarīt - publiski un nepārprotami skaidri formulēt savas pozīcijas un salikt vajadzīgos punktus uz "i"!

Ārlietu ministra kungs, paldies par nemainīgi koncentrētu ziņojumu ārpolitikā! Un paldies par parlamentāriešu uzklausīšanu un to pienesuma iekļaušanu galaziņojumā!

Šādā veidā redzams, ka Latvijas ārpolitikas prioritātes tiek definētas kopīgiem spēkiem un arvien lielākā apmērā, visiem ārpolitikas vadošajiem... ārpolitikā iesaistītajiem darbojoties kā labi ieeļļotam mehānismam.

Pagājušā gada laikā esam piedzīvojuši visdažādākos... negaidītus notikumus un esam bijuši liecinieki dziļām izmaiņām pasaules politiskajā un ekonomiskajā telpā. Pasauli plosa vairākas "perfektas" vētras jeb, iespējams, piemērotāka analoģija būtu šī: brutāls karš vairākās frontēs, sākot ar īstermiņa... globālās ekonomikas krīzi, kurā daudzas pasaules daļas saskaras ar ekonomikas atdzišanu, pandēmijas radītajām sekām un tik eksistenciālu izaicinājumu kā klimata pārmaiņas.

Pievienojas tam visam klāt kaut kas tik ekskluzīvi destruktīvs kā vardarbība un karš - Krievijas pilna mēroga iebrukums Ukrainā. Agresijas karš, kas nes postu, gan radot neizsakāmas ciešanas ukraiņu tautai, gan globālā mērogā atstājot milzīgu ietekmi uz pārtikas un enerģijas cenām un pieejamību, uz tirdzniecības un piegādes ķēdēm, uz kodoldrošību, uz pašiem starptautisko tiesību pamatiem.

Vienīgais ceļš virzienā prom no smagāko vēstures mirkļu pilnīgas atkārtošanās sevī ietver ievērojami spēcīgāku un jēgpilnāku globālo sadarbību un radikālu multilaterālās sistēmas un institūciju reformēšanu. Pat vislabākajos laikos, pasaulei esot vienotai, būtu grūti rast risinājumu visām krīzēm, ar kurām pašlaik saskaramies vienlaikus. Šodienu būtu grūti saukt par vislabākajiem laikiem pasaules vienotības izpratnē.

Taču krīzes mēdz izkristalizēt notikumu esenci, un šī ir vēl skaidrāk likusi saprast, ka mēs dzīvojam pasaulē, kuru veido dūres spēka politika. Tajā jebkas un viss var tikt izmantots kā ierocis, un tajā mēs sīvi cīnīsimies "vēstījumu kaujas laukā".

Visas šīs tendences mēs redzējām krietni pirms šī gada... februāra. Es atvainojos. *(Noklepojas.)* Šobrīd viss ir paātrinājies: Krievijas karš Ukrainā pierāda, ka Eiropas drošības arhitektūra nebūt nav tik stabila un noturīga, kā mēs domājām vēl pirms gada. Krievijas visaptverošais iebrukums Ukrainā - tas ir neprovocēts uzbrukums suverēnai valstij, kura iestājas par savām tiesībām un demokrātiju.

Krievijas iebrukums bija vardarbīga izsauksmes zīme, pārmaiņu zenītpunkts, kas ievadīja nopietnākās izmaiņas pasaules kārtībā kopš 2001. gada 11. septembra. Manuprāt, šis Krievijas īstenotais iebrukums un Rietumu reakcija uz to būs nozīmīgs ģeostratēģisks pagrieziena punkts, ar kura sekām mēs saskarsimies vēl vismaz tuvākos 10 vai 20 gadus.

Mēs esam rīkojušies ātri un pamatīgi visā iespējamās politikas spektrā un pa ceļam vēl paspējuši lauzt vairākus iepriekš neaizskaramus... vairākus tabu. Nepieredzētas sankcijas... Milzīgs atbalsts Ukrainai, tostarp - pirmo reizi finansējot militārās tehnikas piegādi valstij, kurā notiek iebrukums. Esam izveidojuši plašu starptautisku koalīciju, lai atbalstītu Ukrainu, izolētu Krieviju un atjaunotu starptautisko tiesiskumu un kārtību.

Pēc jebkura standarta Eiropas Savienības reakcija ir bijusi iespaidīga, pat ja ar to joprojām nav bijis gana, lai apturētu Krievijas uzsākto karu. Eiropas Savienības noteikto tālejošo ekonomisko,

finanšu un tirdzniecības sankciju piemērošana Krievijai - tie ir visbargākie šādi sodi, kādus tā jebkad piemērojusi kādai valstij; tie ir būtiski pārmaiņu blokam, kas iepriekš bija visai sašķelts šajā jautājumā. Eiropas Savienība ne tikai reaģēja uz iepriekš izteiktajiem draudiem, bet gāja tālāk, nekā daudzi bija paredzējuši, ceļot Krievijas izmaksas par tās agresiju.

Kopš 2022. gada 24. februāra Eiropas Savienība ir pieņēmusi nozīmīgāko sankciju kopumu savā vēsturē. Eiropas Savienības ietvaros esam nonākuši jau pie deviņām sankciju pakotnēm; tas ir līdz šim visnopietnākais Eiropas Savienības "normatīvās munīcijas", ekonomiskā svara izmantošanas piemērs tās pastāvēšanas vēsturē.

Turklāt nākotnē nevajadzētu aizmirst par Eiropas Savienības tā saukto Magņitska... jeb cilvēktiesību sankciju mehānisma izmantošanu, kas, šķiet, nepelnīti aizmirsts 2021. gadā, kad pēdējo reizi šī mehānisma ietvaros sankcionēti indivīdi par smagiem pārkāpumiem cilvēktiesību jomā.

Eiropas Savienībai strauji paplašinot sankciju apjomu un dziļumu, tās iestādēm un dalībvalstīm ir jāatrod veidi, kā nodrošināt stingrāku un vienmērīgāku sankciju izpildi Eiropas Savienības dalībvalstu vidū, lai atturētu no pārkāpumiem, uzlabotu efektivitāti un nodrošinātu vienlīdzīgākus konkurences apstākļus ekonomikas dalībniekiem.

Eiropas Savienības atbildes reakcija uz Krievijas militāro agresiju ir lielā mērā atkarīga no efektīvām sankcijām, un paša instrumenta ilgtermiņa leģitimitāte ir atkarīga no tā izpildes. Lai gan sankcijas tiek pieņemtas Eiropas Savienības līmenī, to izpildes nodrošināšana ir pašu dalībvalstu rokās. Sodīšana par pārkāpumiem nav vienlīdzīga visas Eiropas Savienības ietvaros, pamatojoties uz atšķirīgu tiesu praksi un uzraudzības iestādēm. Labie paraugi meklējami citos juridiskās harmonizācijas "veiksmes stāstos". Tie var palīdzēt risināt daļu no sankciju uzraudzības mehānisma trūkuma radītajām problēmām. Vienlaikus sankciju īstenošanai un izpildei būtu jākļūst par reputācijas jautājumu dalībvalstīm.

Kopumā jāteic, ka arvien vairāk pieaug parlamenta loma diplomātijas jomā. Parlamentārās diplomātijas attīstība ietekmē diplomātijas uztveri kopumā, vienlaikus samazinot demokrātijas deficītu ārpolitikā. Veicinot sadarbību un politisko dialogu un aktīvi iesaistoties norisēs starptautiskajā telpā, parlamentārieši kļūst par aizvien nozīmīgākiem starptautiskajiem spēlētājiem.

Parlamentārā ir elastīgāka un neformālāka diplomātijas forma. Lai gan diplomāti lielā mērā vada valsts ārpolitiku, ievēlētajiem valstu parlamentu locekļiem arī ir izšķiroša nozīme politikas prioritāšu ietekmēšanā, valdību saukšanā pie atbildības un stingrāku demokrātisku pamatu nodrošināšanā miera, sadarbības un cilvēktiesību veicināšanai visā pasaulē.

Ar to organizāciju parlamentārajām asamblejām, kurām ir būtiska loma starptautiskajā mierā un drošībā (Eiropas Drošības un sadarbības organizācija, Eiropas Padome un NATO), parlamentārieši var virzīt nacionālās intereses starptautiskajā arēnā, lai pakāpeniski veidotu kritisko masu būtiskos jautājumos starptautiskās politikas līmenī.

Kā izcilu piemēru var minēt Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas rezolūciju, kurā Krievija atzīta par teroristisku režīmu. Šis ir lēmums, pie kura nonākts ar virknes nacionālo parlamentu pārstāvju darbu, kuri nesuši nacionālās pozīcijas uz Eiropas Padomes Parlamentāro asambleju, veidojuši koalīcijas un spējuši nostiprināt pārliecinošu vairākumu.

Par zemu nedrīkst novērtēt tieši Baltijas valstu, tostarp Latvijas nacionālā parlamenta, definēto un publiski pausto pozīciju ietekmi uz notikumu tālāko attīstību, lai nonāktu pie šiem lēmumiem.

Tieši Latvija un Lietuva bija pirmās, kas savos nacionālajos parlamentos Krieviju atzina par terorismu atbalstošu valsti, tādējādi dodot grūdienu, kā arī izdarot starptautisku spiedienu šādu lēmumu tālākai leģitimizācijai starptautisko institūciju parlamentārajās asamblejās.

Pēc tam kad Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja kā pirmā starptautiskā organizācija izšķīrās par tik vēsturisku balsojumu 2022. gada novembra nogalē, turklāt vienā un tajā pašā dienā līdzīgas rezolūcijas, atzīstot Krieviju par terorismu atbalstošu valsti, pieņēma Eiropas Parlaments un NATO Parlamentārā asambleja...

Tas nozīmē, kolēģi, ka šogad arī būs pilnas rokas darba, arī ārpolitikā, arī parlamentāriešiem, vismaz tiem, kuri patiesi vēlas pielikt savu roku pie globālo procesu ietekmēšanas un pie Latvijas interešu pārstāvēšanas starptautiskajā arēnā.

Parlamentārā diplomātija ir atslēga tādu sarežģītu problēmu risināšanai kā starptautiskais terorisms, bēgļu un migrantu krīze, iesaldētie un degošie konflikti un institucionālā krīze - patiesi globālas problēmas, kam nepieciešama daudzpusēja un visaptveroša reakcija. Parlamentāriešu sadarbība, kas ir pati parlamentārās diplomātijas būtība, palīdz mazināt starpvalstu spriedzi, vairot uzticību un rast realizējamus risinājumus.

Mēs nezinām, kā un kad šis karš beigsies, bet mēs jau varam teikt, ka 2022. gadā sāktais Krievijas iebrukums Ukrainā bija lūzuma punkts Eiropai. Pagājušajā gadā pieredzējām novēlotu ģeopolitiskas Eiropas Savienības dzimšanu.

Gadiem ilgi eiropieši diskutē par to, kā padarīt Eiropas Savienību drošāku, ar vienotu mērķi un spējām īstenot tās politikas mērķus pasaules mērogā. Mēs, iespējams, pēdējo mēnešu laikā esam gājuši tālāk pa šo ceļu nekā iepriekšējā desmitgadē. Tas ir apsveicami, bet mums ir jānodrošina, lai Eiropas Savienības ģeopolitiskā atmoda tiktu pārvērsta pastāvīgā stratēģiskā pozīcijā, jo darāmā ir tik daudz vairāk... Ukrainā un citur.

Raugoties uz priekšu, ir pilnīgi skaidrs, ka Krievija Vladimira Putina vadībā būs izstumta valsts. Tā būs izolēta politiski un ekonomiski, cik vispār kādu valsti iespējams izolēt, un mēs neatgriezīsimies tajā attiecību modelī un ģeopolitiskajā kārtībā, kādā tā bija pirms invāzijas. Tas būs vienlīdz acīmredzams ekonomikas jomā; praktiski visi nozīmīgākie ekonomiskie kontakti, tirgus sakari ar Krieviju tiks pārtraukti, un - tas izskatās arvien neizbēgamāk - tas izpostīs Krievijas ekonomiku. Mēs esam ieslēguši atpakaļgaitu 30 gadus ilgušajai Krievijas ekonomiskajai integrācijai pasaules ekonomikā.

Mums svarīgi turpināt sniegt politisku, militāru, finansiālu, humānu un ekonomisku atbalstu Ukrainai cīņai pret Krievijas agresiju, turpinot piegādāt Ukrainai bruņojumu un ekipējumu un apmācot Ukrainas bruņoto spēku karavīrus. Uz šādu rīcību jāaicina arī mūsu partneri un visa starptautiskā sabiedrība, lai kopīgiem spēkiem mēs ātrāk nonāktu pie kopīgā mērķa - pilnīgas stratēģiskas Krievijas sakāves un Ukrainas uzvaras.

Mums ir jāturpina darbs pie tā, lai tiktu izveidots īpašs tribunāls Krievijas agresijas noziegumu pret Ukrainu izmeklēšanai un sodīšanai, kā arī jāturpina dalība starptautiskajās tiesvedībās pret Krieviju - par tās pastrādātajiem kara noziegumiem Ukrainā un noziegumiem pret cilvēci.

Pašiem jāveicina spēcīgākas Latvijas un Eiropas Savienības veidošanās; jāpadziļina gan Baltijas valstu, gan Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbība, kā arī jāpaplašina šāda formāta attiecības ar Apvienoto Karalisti, veicinot drošību, labklājību un ilgtspēju reģionā, tādējādi sniedzot ieguldījumu Eiropas Savienības attīstībā.

Jāveido sinerģiskas reģionālas sadarbības formāts starp Baltijas valstīm, Poliju un Ziemeļvalstīm tādās jomās kā kopējās infrastruktūras izbūve, kopīgi aizsardzības bruņojuma iepirkumi un militārās industrijas attīstība uz Eiropas Savienības ārējām robežām (formātā "Baltija plus Polija", Trīs jūru iniciatīvas ietvarā un citos formātos), lai ilgtspējīgi stiprinātu mūsu drošību.

NATO ir vienīgais un īstenais drošības un aizsardzības garants Eiropā, tāpēc arī atbalstāmas ir tādas Eiropas Savienības iniciatīvas, kas vērstas uz militāras mobilitātes, reaģēšanas un sadarbības paplašināšanu. Latvijai jāiesaistās NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupās Centrāleiropā, solidāri uzņemoties savu atbildību par sabiedroto drošību, tāpat jāpanāk mūsu reģiona drošībai labvēlīgi lēmumi NATO Viļņas samitā, tostarp arī jauna Baltijas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšana, kurā jau būtu integrējamas gan Somija, gan Zviedrija.

Kolēģi! Steidzamu darbu ir daudz, nemaz nerunājot par ne tik steidzamajiem. Bet, ja iepriekšējais, visu kājām gaisā apgriezušais gads ir ko parādījis, tad tas ir tas, cik daudz iespējams izdarīt, ja tikai gribam un darām. To tad arī novēlu mums visiem.

Un arī vēlos izmantot iespēju un pateikties mūsu valsts diplomātiskajam dienestam, tā darbiniekiem par nenogurstošo darbu, pārstāvot Latvijas valsts intereses ārvalstīs, kā arī pārstāvot un aizstāvot mūsu pilsoņu tiesības ārvalstīs.

Un noslēgumā es vēlos pateikties ārvalstu diplomātiskajam korpusam Latvijā par viņu darbu, par viņu ieguldījumu, stiprinot divpusējās un daudzpusējās attiecības.

Paldies, kolēģi. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Paldies, Kola kungs.

Kolēģi, ir pienācis laiks pārtraukumam.

Lūdzu reģistrācijas režīmu!

Paziņojumi.

Kamēr tiek gatavoti reģistrācijas rezultāti, vārds deputātei Ingrīdai Circenei.

I. Circene (JV).

Mīļie kolēģi un kolēģes! Aicinu jūs uz Sieviešu interešu *(Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*...

Sēdes vadītājs. Kolēģi, pārtraukums sākas tad, kad beigušies paziņojumi.

I. Circene. ... Sieviešu interešu aizstāvības parlamentārās... interešu grupas dibināšanu blakus, Dzeltenajā zālē, tūlīt.

Sēdes vadītājs. Paldies.

Vārds deputātam Ingmāram Līdakam.

I. Līdaka (AS).

Cienījamie Pilsonības, migrācijas un sabiedrības saliedētības komisijas deputāti! Aicinu jūs uz Dzelteno zāli - foto.

Sēdes vadītājs. Vārds Antoņinai Ņenaševai reģistrācijas rezultātu nolasīšanai.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi! Reģistrējušies 92 deputāti. Nav reģistrējušies: Andris Bērziņš, Ieva Brante, Edmunds Cepurītis, Jekaterina Dorošķeviča, Normunds Dzintars, Zanda Kalniņa-Lukaševica, Igors Rajevs un Ričards Šlesers.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Paldies.

Atgriežamies zālē un turpinām ārlietu debates pulksten 11.00.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Cienījamie kolēģi, pulkstenis ir vienpadsmit un trīs minūtes, un es aicinu jūs ieņemt savas darba vietas Saeimas Sēžu zālē. Turpināsim Saeimas sēdi.

Atgādinu, ka darba kārtībā ir "Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos", citiem vārdiem sakot, ārlietu debates.

Turpinām debates.

Nākamajam vārds debatēs - Eiropas lietu komisijas priekšsēdētājam deputātam Andrim Sprūdam.

A. Sprūds (PRO).

Lūgums apvienot debašu laikus.

Sēdes vadītājs. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav. Sprūda kungs, jums ir jūsu 15 minūtes.

A. Sprūds. Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ārlietu ministra kungs! Ministru... kundzes! Cienījamie kolēģi! Deputātes un deputāti! Ekselences! Dāmas un kungi! Krievijas agresija Ukrainā ir satricinājusi globālo un reģionālo drošības arhitektūru un starptautisko attiecību pamatprincipus. Krievijai iebrūkot Ukrainā, Eiropas Savienības, tās dalībvalstu, arī Latvijas, ārpolitikas un drošības vide 2022. gadā piedzīvoja nopietnāko satricinājumu pēdējo 30 gadu laikā. Ar karu saistītais energoresursu cenu kāpums ir radījis arī ekonomiskos izaicinājumus, kad cilvēki personīgi saskaras ar strauji pieaugošo izmaksu līmeni. Eiropas Savienībai šis acīmredzami nav pirmais nozīmīgais pārbaudījums un izaicinājums, bet noteikti nebūs arī pēdējais.

Vienas desmitgades laikā Eiropas Savienība ir piedzīvojusi piecus pamatīgus šokus: finanšu krīzi ar apdraudējumu vienotas valūtas pastāvēšanai, migrācijas krīzi ar fundamentāli atšķirīgām dalībvalstu pieejām un sekām, *Brexit* ar domino efektu un Savienības iziršanas potenciālu risku, pandēmiju ar robežu un vakcīnu nacionālisma elementiem un visbeidzot - ģeopolitisko šoku - brutālu karu ar zaudētām dzīvībām un kodoldraudiem.

Pat ja visas šīs krīzes ir bijušas nozīmīgi stresa testi Eiropas Savienības vienotībai un krīzes vadībai, tad karš nenoliedzami ir satricinājis Eiropas drošības pamatus, uz kuriem ilgstoši tikuši būvēti Eiropas politikas principi, pieeja, uztvere par mieru un drošību. Šobrīd Eiropas ideālistiskā miera ilūzija, kas ir bijusi ilgstoši klātesoša, ir atdūrusies pret lielvaras ģeopolitisko ambīciju realitātes sienu. Karš Eiropā, kas ilgstoši tika uztverts tikai kā iespējami ļauns murgs, pagājušā gada 24. februārī kļuva par realitāti. Teritoriju aneksija, bombardēšana, cilvēkiedzīvotāju upuri kā pagātnes rēgi diemžēl ir atgriezušies Eiropā.

Pozitīvā ziņa šo satricinājumu kontekstā - Eiropas Savienība tomēr ir pierādījusi savu saliedētību un spēju reaģēt. Finanšu krīzē efektīva krīzes pārvarēšanas instrumentu izveidošana prasīja pietiekami ilgstoši... vairākus gadus. Pandēmijā mēs runājam par vairākām nedēļām vai, iespējams, par vairākiem mēnešiem. Pēc Krievijas iebrukuma, pēc Krievijas agresijas Ukrainā Eiropas Savienībai pietika ar dažām dienām, lai sanāktu kopā un sāktu pieņemt nozīmīgus lēmumus. Tomēr skaidrs, ka darāmā joprojām ir ļoti daudz, un jāatceras, ka Eiropas Savienība - tie esam arī mēs un mēs kopīgi arī to veidojam. Tāpēc acīmredzami Latvija var sniegt un jau šobrīd sniedz savu pienesumu.

Cienījamie kolēģi, starp daudzskaitlīgajām prioritātēm Eiropas Savienības ietvaros, kas arī ir uzskaitītas ziņojumā (man šķiet, ka ļoti izvērsti un ļoti profesionāli), izdalītu trīs prioritārās jomas, kurām būtu jāpievērš papildu uzmanība, - drošība, ilgtspēja un sabiedrības iesaiste.

Drošības jomā visupirms ir jāsāk ar pieņēmumu maiņu. Eiropas Savienība ir bijusi visveiksmīgākā miera uzturēšanas operācija cilvēces vēsturē, bet šobrīd savukārt Eiropas Savienībai ir jāuzņemas vēsturiskā atbildība par to, ka taisnīgs miers tiek izcīnīts, un ir jāpalīdz izcīnīt arī mums kaimiņos - Ukrainā. Lai taisnīgu mieru izcīnītu, ir jāsniedz visu veidu atbalsts Ukrainai. Mūsu pienākums ir uzturēt pārliecību, ka karš Ukrainā ir eksistenciāls apdraudējums visai Eiropai.

Esot Ukrainā, Saeimas delegācijas sastāvā tiekoties ar prezidentu Zelenski un citām amatpersonām, skaidri iezīmējās konkrēti atbalsta veidi - bruņojums, finanšu palīdzība un Krievijas sodīšana ar sankcijām, ar iesaldēto aktīvu atsavināšanu, ar tribunāla izveidi kara noziegumu iztiesāšanai. Lēmums par tanku nosūtīšanu uz Ukrainu var šķist mazliet novēlots, bet tas demonstrē Ukrainas spēju tikt sadzirdētai, mūsu spēju ietekmēt un Eiropas Savienības un atsevišķu dalībvalstu spēju fundamentāli mainīties savā stratēģiskajā redzējumā.

Krievijas izvērstais karš Ukrainā ir akcentējis arī Eiropas Savienības kaimiņu efektīvas politikas nozīmīgumu - Ukraina un Moldova spēja ātrā tempā saņemt kandidātvalsts statusu, bet Gruzija - dalībvalsts perspektīvu. Eiroatlantiskās integrācijas perspektīva Ukrainai, kā arī Moldovai un Gruzijai ir kļuvusi par politiskā atbalsta izpausmi un acīmredzami vienīgo ceļu suverenitātes un drošības stiprināšanā.

Jāapzinās, ka Ukrainas atjaunošana no kara radītajām sekām un integrācija Eiropā, Eiropas ekonomikā prasīs laiku, Ukrainai Eiropas Savienības dalībvalsts statusa iegūšana var būt ilgstošs ceļš. Latvijai ir eiroatlantiskās integrācijas pieredze un zināšanas, un Latvijas atbalsts ticis augstu novērtēts arī Ukrainā. Tāpēc Latvijai noteikti jāiesaistās nepieciešamā atbalsta sniegšanā - institūciju modernizēšanā, labas pārvaldības principu un tiesiskuma stiprināšanā atbilstoši Ukrainas izteiktajām vajadzībām plānota Eiropas Savienības atbalsta ietvaros.

Vienlaikus ģeopolitiskie izaicinājumi vēlreiz atgādina par transatlantisko attiecību stiprināšanas nozīmīgumu un neaizvietojamību. Krīze pierādīja, cik Eiropai izšķiroša ir ASV klātbūtne. NATO un Eiropas Savienībai kā organizācijām ir potenciāls pastiprināt vienai otru. Zviedrijai un Somijai iestājoties NATO, 23 no 27 Eiropas Savienības valstīm būs arī NATO dalībvalstis.

Eiropas Savienības militāro spēju un savietojamības stiprināšana, militārās mobilitātes veicināšana, kopīga militārās industrijas un attiecīgu tehnoloģiju attīstība stiprinās gan Eiropas drošību, gan tās pienesumu transatlantiskajās attiecībās. Šādi mērķi ir izvirzīti Eiropas Savienības Stratēģiskajā kompasā, kas ir rīcības plāns Eiropas Savienības drošības un aizsardzības politikas stiprināšanai līdz 2030. gadam. Tā fokusā - drošība, partneri, konkrēti rīcības instrumenti, investīcijas. Latvijai ir jāiesaistās kopīgo aizsardzības spēju stiprināšanā Eiropas Savienības ietvaros un jāizmanto šie dažādie instrumenti, finansiālās un tehnoloģiskās iespējas. Šeit, protams, svarīgi ir reģionālie partneri, un mūsu tieša sadarbība ar Baltijas valstīm, Ziemeļvalstīm un Poliju ir stratēģiska nepieciešamība.

Cienījamie kolēģi! Otra nozīmīga prioritāte Eiropas Savienībā ir tās ilgtspēja, īpaši uzsverot enerģētikas neatkarības nozīmi. Krievijas agresija Ukrainā ir apgāzusi pieņēmumu, ka mieru Eiropā var nodrošināt caur savstarpējo ekonomisko attiecību, tirdzniecības un abpusējas labklājības veicināšanu. Diemžēl savstarpējā atkarība ar agresīvu un nedemokrātisku valsti ir kļuvusi par ievainojamību. Šajā situācijā papildu nozīmi iegūst attīstība Savienības ietvaros - kopīga ekonomiskā transformācija, vienotā tirgus stiprināšana, nevienlīdzības mazināšana starp dalībvalstīm, ciešāka sadarbība starp līdzīgi domājošiem un esošo piegāžu ķēžu izvērtēšana.

Karš ne tikai izraisīja ekonomiskos izaicinājumus, bet izgaismoja, cik ilgstoši Eiropas Savienība ir bijusi atkarīga no agresorvalsts resursiem. Drošības apsvērumi motivēja nepieciešamību izvērtēt fosilo energonesēju importu no neuzticamām trešajām valstīm, savukārt vietējo īpaši atjaunojamo energoresursu attīstība kļūst par svarīgu stratēģisko virzienu.

Kara un energoresursu cenu kāpuma ēnā paplašinātā *REPowerEU* pakotne piedāvā ietvaru, kas integrē drošākus, taisnīgākus, konkurētspējīgākus un zaļākus Eiropas mērķus. Atveseļošanas un noturības mehānisms arī dod iespējas dalībvalstīm veicināt ekonomisko attīstību un ilgtspēju dažādās jomās, ieskaitot enerģētikas un arī klimata jomā.

Latvijai svarīgi veikt savas enerģētiskās ilgtspējas nacionālos un reģionālos mājasdarbus. Mēs esam pietiekoši ilgi gulējuši uz vēsturiskiem lauriem attiecībā uz atjaunojamās enerģijas izmantošanas īpatsvaru. Energoresursu krīze un augstās dabasgāzes elektrības cenas ir labs stimuls, lai aktīvāk domātu, kā dažādot atjaunojamās enerģijas veidus. Atjaunojamo resursu un arī to tehnoloģiju tālāka veicināšana ir Latvijas attīstības un enerģētiskās neatkarības priekšnoteikums.

Baltijas enerģētikas pussalas tālāka pilnvērtīga integrēšana Eiropas enerģētikas kontinentā savukārt ir visa reģiona drošības nepieciešamība. Baltijas energosistēmas sinhronizācija ar Eiropu ir lakmusa papīrs mūsu apņēmībai un spējai kopīgi ar partneriem nodrošināt mūsu kopīgo noturībspēju un drošību.

Cienījamie deputāti! Trešā prioritāte - sabiedrības aktīva iesaiste Eiropas Savienības nepārtrauktā, pastāvīgā veidošanā. Eiropas Savienība ir tik spēcīga, cik tās ideja ir spēcīga cilvēku sirdīs un prātos. Nedrošības laikmetā Eiropas Savienības un tās dalībvalstu līderu un sabiedrības mijiedarbība iegūst jaunu spēku un arī nepieciešamību. Līderiem ir jāuzņemas arī atbildība par tiesiskumu un demokrātisko vērtību ievērošanu.

Svarīgi uzturēt nepārtrauktu dialogu starp lēmumu pieņēmējiem un sabiedrību. Latvijas pārstāvji piedalījās konferencē par Eiropas nākotni un virzīja pilsoniskās sabiedrības idejas ar mērķi nākotnē dzīvot demokrātiskākā, zaļākā, digitālākā, drošākā, ekonomiski attīstītākā un enerģētiski neatkarīgākā Eiropas Savienībā.

Šobrīd būtiski ir izvērtēt pēckonferences aktivitātes un ierosināto iniciatīvu īstenošanu konkrētā politiskā rīcībā. Pilsoņi ir bijuši aktīvi, ir līdzdarbojušies un izteikušies par to, kādai ir jābūt Eiropas Savienībai. Noteikti ir jānodrošina atgriezeniskā saite un pilsoņu iniciatīvu integrācija Eiropas iniciatīvās, lai veicinātu pēc iespējas plašāku uzticēšanos un leģitimitāti īstenotajām politikām Eiropas Savienībā un arī Latvijā. Sabiedrības atbalsts ir tā drošā klints, uz kuras balstās Eiropas Savienība un arī tās dalībvalstu drošība un ilgtspēja.

Cienījamie kolēģi! Noslēgumā Eiropas lietu komisijas vārdā vēlētos pateikties visām iesaistītajām ministrijām un partneriem par sadarbību Eiropas Savienības jautājumu un Latvijas interešu izvērtēšanā un aizstāvēšanā. Noteikti īpašs paldies un laba vēlējumi ārlietu ministram un Ārlietu ministrijas kolēģiem diplomātiem par profesionālu darbu Eiropas Savienības jautājumu koordinēšanā gan Latvijā, gan ārpus mūsu valsts robežām. Pateicība arī nevalstiskajām organizācijām, pilsoniskajai sabiedrībai par iesaistīšanos un ieteikumiem, tādējādi nodrošinot savstarpēju pārnesi starp lēmumu pieņēmējiem, lēmumu īstenotājiem un sabiedrību.

Visbeidzot - paldies maniem Eiropas lietu komisijas kolēģiem deputātiem par aktīvu līdzdalību un redzējumu un arī kolēģiem konsultantiem par to, ka Eiropas jautājumi Latvijas parlamentā tiek efektīvi virzīti un diskutēti. Kopdarbā ir spēks. Kopīgiem spēkiem, definējot mūsu intereses un dodot savu pienesumu stiprākas Eiropas izveidē, mēs stiprinām arī mūsu drošību.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Zaļo un Zemnieku savienības frakcijas vārdā - deputāts Viktors Valainis.

V. Valainis (ZZS).

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs! Ministra kungs! Šajā ziņojumā, protams, ļoti liels uzsvars ir likts uz atbalstu Ukrainai un uz to, ka mums visiem kopā jādara viss iespējamais, lai karš Ukrainā beigtos un Krievija aizvāktos no Ukrainas teritorijas. Šajā sakarā es gribu akcentēt to, ka arī Zaļo un Zemnieku savienība ne tikai atbalsta šajā ziņojumā minētās tēzes šajā jautājumā, bet mēs, piedaloties šajās vēlēšanās, savā vēlēšanu programmā aktualizējām šos jautājumus un nospraudām prioritātes. Viena no prioritātēm - stiprināt aizsardzību 2,7 procentu apmērā no IKP, vismaz. Atbalstīt Ukrainas uzņemšanu Eiropas Savienībā un tādu starptautisko kārtību, kas nepieļauj iespēju Krievijai atgriezties pie imperiālistiskās politikas. Atbalstīt Ukrainu jebkādā veidā. Aizstāvēt Latvijas intereses Eiropas Savienības institūcijās un stiprināt saikni ar ārvalstīs dzīvojošajiem latviešiem. Šīs ir tās lietas, pie kurām mēs pieturēsimies, strādājot parlamentā, un arī šajā ziņojumā šīm lietām es pievērsīšu vairāk uzmanības.

Zaļo un Zemnieku savienība uzskata, ka Latvijas tauta kļuvusi vienotāka un Saeima ir kļuvusi vienotāka, atbalstot Ukrainu centienos aizstāvēt savu valsti. Un, mūsu ieskatā, arī šis parlamenta sasaukums ir paudis skaidru viedokli par Krieviju kā agresorvalsti un skaidru nostāju, ka tas turpina atbalstīt Ukrainu. Un šajā ziņā, mūsu ieskatā, parlaments ir kļuvis vienotāks.

Latvija ir viena no retajām Eiropas Savienības dalībvalstīm, kas ir spērusi noteiktus un ļoti stingrus soļus, lai stiprinātu energoneatkarību un pārtrauktu dabasgāzes piegādes no Krievijas, lai netieši nepiedalītos Ukrainas kara finansēšanā. Latvijai tas maksā diezgan dārgu cenu. Energoresursu cenas kāpj, un tas skar ikvienu - iedzīvotājus, uzņēmējus -, bet mēs tomēr uzskatām, ka tā cena ir tā vērta, lai panāktu Ukrainas uzvaru šajā karā.

Tomēr mēs redzam, ka Eiropas Savienības vienotajā tirgū būtu jāpanāk kopīga stingra nostāja jautājumā par Krievijas energoresursu piegāžu pārtraukšanu. Tai būtu jābūt vienai no mūsu ārlietu galvenajām prioritātēm - turpināt šo dialogu ar citām valstīm, lai tās neturpina finansēt pēc

būtības šo karu, atbalstot Krievijas ekonomiku, iepērkot resursus. Mēs saprotam, ka tas ir izdevīgi, ka tas veicina viņu konkurētspēju, ka tie resursi ir lēti - ļoti patīkami! -, bet tomēr jāsaprot medaļas otra puse, kas ar šo naudu tiek darīts tālāk.

Mūsu ieskatā, kolēģi, tas nav godīgi arī pret latviešu uzņēmējiem, pret latviešu tautu, kura šādu soli ir spērusi, bet vēl vairāk tas nav godīgi pret Ukrainas iedzīvotājiem, pret ukraiņiem, kuriem mēs ar vienu roku... sakām - mēs jums palīdzam -, ar otru roku finansējam agresorvalsti.

Kolēģi, šobrīd mēs redzam to, ka Latvijā pagājušajā gadā inflācijas rādītāji bija ļoti augsti - 17,3 procenti. Gada inflācija Latvijā decembrī bija pāri par 20 procentiem, bet eirozonā - 9 procenti. No šī cenu kāpuma, protams, visvairāk cieš nekonkurētspējīgie cilvēki, kuriem ir vismazākie ienākumi. Tomēr šie dati parāda, ka tajās valstīs, kas pieņēmušas visstingrākos soļus, inflācijas rādītāji ir visaugstākie, un tās valstis, kas spērušas vismazāk šo soļu un kas turpina gūt kaut kādus ekonomiskus labumus no šīs sadarbības, - tajās šie inflācijas dati nav tik kritiski, kādi tie ir mums. Tāpēc mums būtu vairāk jācīnās par to, lai Eiropa būtu vienota, stingra.

Ja skatāmies no kopējā Eiropas atbalsta dalībvalstīm, Eiropas Komisijas atbalsta dalībvalstīm, mums īpaši jāizceļ Eiropas Revīzijas palātas apakšpalātas "Tirgu regulējums un konkurētspējīga ekonomika" vadītāja Mihaila Kozlova (viņš ir Latvijas pārstāvis Eiropas Revīzijas palātā) teiktais pagājušā gada nogalē Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdē, iepazīstinot ar aktuāliem Eiropas Revīzijas palātas revīzijas datiem. Viņš aicināja parlamentu un izpildvaru aktīvāk paust pozīciju un aizstāvēt mūsu valsts intereses taisnīgākā Eiropas Savienības atbalsta līdzekļu sadalē, konkrēti minot piemēru energoneatkarības veicināšanas līdzekļu sadalē, ka energoneatkarības veicināšanas līdzekļu sadale balstās uz iedzīvotāju skaitu valstī, nevērtējot dalībvalsts reālo situāciju jeb energoatkarības no Krievijas līmeni. Līdz ar to valstis, kuru energoneatkarības stiprināšana ir aktuāla, nesaņem lielāko finansējuma apjomu, un es domāju - šim jautājumam tieši šādā griezumā vajadzētu pievērsties vairāk, mums veidojot savu ārpolitikas kursu.

Attiecībā uz energoneatkarību es arī gribētu turpināt. Un šeit es pievērsīšos ļoti svaigai tēmai, tas ir, par šķeldas un citu kurināmo izmantošanu apkurē. Eiropas Komisija šobrīd izstrādā jaunu atjaunojamās enerģijas direktīvas versiju. Un šī versija paredz to, ka pēc 2030. gada pārtrauks izmantot primāro mežu biomasas enerģijas ieguvei, kā rezultātā jebkurš mežsaimniecības produkts, ieskaitot zemas kvalitātes koksni un šķeldu, nedrīkst tikt izmantots enerģijas iegūšanai, tai skaitā siltumapgādei, jo tas neesot ilgtspējīgs un atjaunojams izejmateriāls.

Šajā jautājumā es aicinātu būt īpaši asiem un iesaistīties ne tikai Ārlietu ministriju, bet arī Zemkopības ministriju, lai šādu pieeju tomēr nepieļautu, jo tā nonāk klajā pretrunā ar to politiku, kas mums ir. Mēs cenšamies iet prom no šiem energoresursiem, mēs veicinām to, lai mums būtu biomasas... lai mēs kurinātu šķeldu, lai mēs kurinātu atjaunojamos resursus, mēs veicam milzīgas investīcijas Latvijas ekonomikā tieši šajā ziņā, lai atteiktos no Krievijas gāzes. Un šī ziņa visai mūsu meža sabiedrībai (meža organizācijas ir nosūtījušas vēstules virknei augstāko amatpersonu ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā) parāda, ka visas šīs investīcijas pat nebūs paspējušas atpelnīties, kad jau būs nonākušas zem sitiena, ja šāds regulējums stāsies spēkā. Tāpēc mums jau agrāk, pirms tas ir noticis, jāsāk runāt par šīm tēmām un aizstāvēt mūsu nacionālās intereses, jo tas ir mūsu nacionālais resurss, ar kuru varam stiprināt savu energoneatkarību.

Protams, jāpiemin arī finanšu tirgi. Un arī finanšu tirgos Latvija, mūsu ieskatā, joprojām ir nekonkurētspējīga. Mēs esam veikuši finanšu kapitālo remontu, tomēr ir jāuzsver, ka joprojām saņemam no uzņēmējiem... no mūsu uzņēmēju organizācijām signālus, ka šī vide nav konkurētspējīga, tepat kaimiņvalstīs tā ir konkurētspējīgāka. Te ir tie divi scenāriji: vai nu

panākam to, ka ir vienoti risinājumi visās valstīs, vai uztaisām revīziju paši savā valstī un saprotam, kur esam pāršāvuši pār strīpu.

Te es gribētu teikt, ka ir ļoti svarīgi uztvert pozitīvi to, ka Saeimā tiks veidota speciāla izmeklēšanas komisija, jo šīs komisijas mērķis, mūsu ieskatā, ir panākt to, lai šīs lietas tiktu sakārtotas. Pietiek par tām runāt! Ir ļoti daudz runāts, ir valdības ministri... Iepriekšējās valdības aizsardzības ministrs uzstāja uz to, ka šeit ir pārspīlējumi, Finanšu ministrija arī vēl šogad Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā minēja to, ka šeit ir pārspīlējumi. Ir pienācis laiks kaut ko darīt, un mēs šajā gadījumā rosinām Saeimā speciālā komisijā vērtēt arī šos jautājumus.

Godātie kolēģi! Mums ir jāpiemin mūsu draugi. Amerikas Savienotās Valstis ir, bija un būs Latvijas stratēģiskais partneris, īpaši drošības jautājumos, bet tajā pašā laikā mēs arī atbalstām to, kas ir minēts šajā ziņojumā, - ka mums, Latvijai, Lietuvai, Igaunijai, ir jāstiprina sadarbība ar Ziemeļvalstīm, arī ar Poliju, lai reģionā situācija būtu stabila un darbība tieši drošības jautājumos tiktu koordinēta.

Visbeidzot es pieskaršos diasporas jautājumiem. Iepriekšējās debatēs esam vērsuši uzmanību uz to, ka diasporas politika ir jāstiprina, un mēs to arī esam darījuši. Šobrīd Saeimā ir likumdošanas iniciatīva. Mēs jau esam kādu laiku turējuši aktīvi šo diskusiju attiecībā uz to, ka diasporā... ārzemēs dzīvojošajiem latviešiem... mums jāatrod saikne, arī politiskā saikne, ar Latviju. Un kā labāk to var izdarīt? Aizbraucējiem, kuri dzīvoja Latgalē, piedaloties Saeimas vēlēšanās, ļaut balsot par Latgales reģionu, zemgaliešiem ļaut balsot par Zemgales reģionu. Šobrīd viņu piesaiste ir tikai pie Rīgas, un tas nav pareizi, un mēs redzam - vēlme braukt runāt ir tikai rīdziniekiem, reģionu cilvēki ļoti reti brauc uz ārzemēm uzrunāt mūsu tautiešus.

Kolēģi, mēs aicinām pieskarties šiem jautājumiem un neatlikt tos uz vēlāku.

Paldies. Tas no mūsu puses viss. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Nākamais debatēs frakcijas Latvija pirmajā vietā vārdā - deputāts Ainārs Šlesers.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais priekšsēdētāja kungs! Es gribētu lūgt apvienot abus debašu laikus.

Sēdes vadītājs. Deputātiem iebildumu nav.

Šlesera kungs, jums ir 15 minūtes.

A. Šlesers. Godājamie deputāti! Godājamais ārlietu ministra kungs, godājamie ministri! Šodien ir kārtējās debates par Latvijas ārpolitiku. Tā ir laba prakse. Un es ceru, ka arī citas ministrijas regulāri nāks un atskaitīsies par padarīto un plānotajiem darbiem, jo ir ārkārtīgi svarīgi, lai Saeimas deputāti būtu lietas kursā - ko plāno darīt valdība, kas ir izdarīts un kas ir tas, kas būtu jāzina Latvijas sabiedrībai.

Kas attiecas uz ārpolitiku, tad mēs esam dzirdējuši, ka ārpolitika ir iekšpolitikas turpinājums. Un tas atbilst patiesībai, jo bez skaidras iekšpolitikas nebūs arī ārpolitikas. Ir svarīgi noteikt mērķus, ko mēs īsti gribam sasniegt.

2004. gadā, tad, kad strādāja Induļa Emša valdība, man bija tas gods pildīt Ministru prezidenta biedra pienākumus, un tieši 2004. gadā Latvija iestājās Eiropas Savienībā un NATO. Tas bija vēsturisks brīdis, un lielākā sabiedrības daļa, absolūti lielākā, atbalstīja šos lēmumus. Vienlaikus,

iestājoties šajās organizācijās, mums katram bija savs sapnis. Mēs cerējām, ka mēs kļūsim par vienādiem un līdztiesīgiem dalībniekiem šajās organizācijās, bet, protams, uzreiz uz visiem jautājumiem atbildes netika sniegtas.

Tas, ko mēs redzam šodien - ka Eiropas Savienība dod Latvijai iespējas, bet, vai šīs iespējas tiek izmantotas, tā jau ir Latvijas atbildība, kādā veidā mēs izmantojam šo iespēju atrasties Eiropas Savienībā, jo Eiropas Savienība dod mums lielāku vietējo tirgu, tā kā nav iekšējo robežu. Līdz ar to preču imports un eksports var notikt bez jebkādiem ierobežojumiem un lielas birokrātijas.

Bet šodien, kā mēs visi esam dzirdējuši arī ārlietu ministra ziņojumā, lielākā daļa uzmanības tiek pievērsta tieši jautājumiem, kas ir saistīti ar Ukrainu. Tiešām Ukraina... notikumi Ukrainā, kas sākās šogad... pagājušogad 24. februārī, izmainīja pasauli un pasaules uzskatus par to, ko nozīmē dzīvot drošā valstī. Un jāsaka - šie vēsturiskie 2004. gada lēmumi par Latvijas iestāšanos NATO ir tiešām bijuši pareizi, jo mēs redzam, cik liela atšķirība ir, ja valsts ir NATO dalībvalsts vai nav.

Protams, Ukrainā notiekošais karš, kuru sāka Krievija, rada arī lielas pārdomas visām dalībvalstīm par to, kas ir drošība, jo viena lieta ir justies drošiem uz papīra, otra lieta - justies drošiem pēc būtības. Es teikšu, ka pirms šī kara Ukrainā mūsu uztvere par drošību bija pavisam cita. Mēs zinājām, ka ir 5. pants, kas garantē drošību, bet tagad mēs redzam to, ka pat tādas valstis kā Zviedrija un Somija ir pieņēmušas lēmumu iestāties NATO. Mēs arī redzam, ka Turcija joprojām bloķē Zviedrijas iestāšanos šajā organizācijā, jo viņiem ir kādi neatrisināti jautājumi.

Tā ir realitāte, kurā mēs šodien esam nonākuši, ka NATO dalībvalstis sāk apvienot spēkus, un mēs redzam to, ka katrai dalībvalstij ir arī savs pienesums. Mēs labi apzināmies, ka neviena valsts viena pati šodien nevar pretoties tam, ja notiek kāda liela mēroga... pasaules karš sākas. Līdz ar to šī kopīgā vienotība NATO ietvaros ir tiešām svarīga Latvijas drošībai.

Bet tas, ko es vēlos teikt... tas, ko es esmu pamanījis, ka, runājot par drošību, ir ārkārtīgi svarīgi ar mūsu partneriem, pirmām kārtām Amerikas Savienotajām Valstīm, kas ir lielākais donors NATO organizācijā, vienoties par ilgtermiņa drošību Baltijas valstīm (un arī Latvijai), jo mēs saprotam, ka tad, kad karš beigsies, kad Ukraina atgūs savas pazaudētās teritorijas, pasaule tāpat būs savādāka, pasaule nekad nebūs tāda, kāda ir bijusi līdz pagājušā gada 24. februārim.

Mums jāapzinās, ka mēs šodien Eiropas Savienībā zināmā mērā esam arī vājākais posms. Kāpēc? Tāpēc, ka esam pierobežā. Arī pēc kara, kurš beigsies ar Ukrainas uzvaru, mēs būsim Baltkrievijas un Krievijas kaimiņvalsts. Par to mums jādomā šodien. Mēs zinām to, ka no Latvijas joprojām turpina braukt prom cilvēki. Daudzi to dara ekonomisku apsvērumu pēc, viņi brauc, viņi meklē sev jaunu dzīvesvietu, un mēs zinām to, ka tāpēc cilvēku skaits paliek mazāks. Viens ir šī demogrāfija, kurā... 2021. gadā, pēc oficiālajiem datiem, nomira 34 tūkstoši cilvēku un piedzima tikai 17 tūkstoši bērnu. Tas ir jāatceras, jo it kā 2022. gadā dzimstība samazinājusies pat līdz 16 tūkstošiem.

Jautājums ir tāds: ko mēs varam darīt, lai to visu mainītu? Es teikšu tā, ka, protams, šajā karā Latvija skaidri ir nostājusies kopā ar Eiropas Savienību un NATO. Latvija atbalstīs Ukrainu līdz Ukrainas uzvarai, bet vienlaikus mums ir jāsaprot, ka bez šī jautājuma ir jārisina arī citi, gluži tāpat kā es to varētu salīdzināt ar kovida pandēmijas laikā, man šķiet, kļūdaini realizēto politiku, kur viss, kas bija saistīts ar veselību mūsu valstī, kaut kādā veidā aprobežojās ar kovida tēmu. Bet mēs zinām, ka ir citas slimības, kuras netika "atceltas", un mēs zinām to, ka tagad arī cilvēkiem, kuriem ir onkoloģiskās problēmas, trūkst atbalsta, lai saņemtu visus nepieciešamos pakalpojumus. Mēs saprotam, ka nevaram finansēt visas vajadzības, ko šodien no mums prasa... vai tās ir slimnīcas, mācību iestādes vai pensionāri. Un tas, ka pašreiz ir palielinājušies ienākumi valsts budžetā... Es teikšu tā - ne visi šeit zālē ir finansisti, bet lai saprastu lietas būtību: ļoti

daudzi ienākumi, kas ienāk mūsu valstī, ir saistīti ar izmaksu sadārdzināšanos, ar lielāku PVN iekasēšanu valsts budžetā. Bet šis PVN jau rodas tieši no inflācijas - kad viss kļūst dārgāks, pa virsu nāk PVN. Ja tā inflācija samazināsies šajā gadā un nākamajos, tad skaidrs, ka tāda nodokļu iekasēšanas pieauguma vairs nebūs, bet izdevumi būs palielinājušies par šiem inflācijas procentiem.

Tieši tāpēc es uzskatu, ka ir ārkārtīgi svarīgi domāt par mūsu ekonomiku. Ir jādomā, kā mēs varam stiprināt ekonomiku, kā varam radīt labi apmaksātas darba vietas, kā varam realizēt politiku, lai Latvijas iedzīvotāji nebrauktu prom no Latvijas un lai tie, kas ir aizbraukuši, atgrieztos. Ja nebūs šādas mērķtiecīgas politikas un par to nerunās valdība, tad tikai un vienīgi Ukrainas tēma nekādā gadījumā nenodrošinās to, ka cilvēki neturpinās braukt prom no Latvijas. Es uzskatu, ka tā ir tā vājākā lieta - ka mēs izmirstam un mūsu kļūst mazāk. Mums tas ir jārisina paralēli visam tam, kas šodien notiek un kas tiek runāts no šīs tribīnes.

Kā jau teicu, ārpolitika ir iekšpolitikas turpinājums, tāpēc ir jābūt skaidrai stratēģijai - ko mēs darām, kādus projektus Latvija realizē. Piemēram, "Neatkarīgajā Rīta Avīzē" (portālā) izlasīju interviju ar Latkovska kungu par šo Skultes termināli. Viņš teica, ka cer, ka Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija iedziļināsies šajā jautājumā. Nu nevajadzētu Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijā iedziļināties jautājumā, par kuru jau ir lēmusi valdība. Mēs varētu pieņemt zināšanai, bet skaidrs ir tas, ka jaunā valdība nejūtas īsti komfortabli ar šo projektu, jo šis projekts neko nerisina, it sevišķi, ja tie privātie potenciālie uzņēmēji, kas ir pieteikušies realizēt projektu, nemaz nav investori, bet meklē naudu. Šādu projektu vajadzētu realizēt vai nu "Conexus Baltic Grid", vai "Latvenergo", bet ne jau privātajam, kuram tiek iedotas garantijas. Bet paralēli tam, es domāju, Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija varētu izvērtēt un valdība varētu izvērtēt, varbūt tiešām tagad ir nepieciešams pieņemt lēmumu par to, ka Latvijā varētu tikt būvēta atomelektrostacija, ar kuras palīdzību mēs nodrošinātu ne tikai sev, Latvijai un tās iedzīvotājiem, patērētājiem un uzņēmumiem, lētāku elektroenerģiju, bet varētu apgādāt arī visu reģionu.

Skaidrs ir tas, ka investori šādos projektos var nākt tikai no dažām valstīm, un es teiktu, ka šeit nevajadzētu taisīt nekādas ampelēšanās ar konkursiem, vajadzētu valdībā pieņemt lēmumu, ka ir nepieciešams spēcīgs partneris no Amerikas Savienotajām Valstīm. Tā varētu būt skaidra mūsu politika, ka mēs gribam, domājot par savu neatkarību un drošību, piesaistīt vairāk investīciju. Jo vairāk investīciju Latvijā ienāks, it sevišķi stratēģiskos projektos, jo drošāk varēsim justies. Tā ka es aicinu valdību un deputātus padomāt, vai tiešām nevajadzētu padomāt par šādu risinājumu, par kuru pēdējā laikā neviens īsti nav runājis.

Tālāk. Kad mēs runājam par mūsu uzņēmumu darbību, lai iekarotu jaunus tirgus... Es teikšu tā: Rinkēviča kungs, tas, kas attiecas uz darbu, kas ir saistīts ar pašreizējo situāciju Ukrainā, - man šķiet, ka mūsu vēstniecības un kopumā Ārlietu ministrija tiešām strādā ļoti, ļoti labi saistībā ar mūsu partneriem, bet tas, ko es gribētu lūgt jums padomāt, - kādā veidā varētu tikt stiprinātas aktivitātes saistībā ar investīciju piesaisti no visām pasaules valstīm, it sevišķi Amerikas Savienotajām Valstīm, kas ir lielākā NATO dalībvalsts. Mums šādas investīcijas ir vajadzīgas.

Man šķiet, ka ir jāuzlabo Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras darbs. Nav ambīciju, nav tāda liela redzējuma, viņi darbojas kā tāda iestāde, kas vienkārši sniedz konsultācijas potenciālajiem investoriem. Neesmu dzirdējis, ka viņi nāktu ar kādu vīziju, skatījumu. Varbūt arī ekonomikas ministram un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras pārstāvim vajadzētu nākt un no šīs tribīnes stāstīt, ko mēs īsti gribam sasniegt, kādas ir mūsu ambīcijas, kādas investīcijas gribam piesaistīt, kādā veidā iekarosim jaunus tirgus, jo no daudziem Latvijas vēstniekiem esmu dzirdējis: "Nu, mums jau skaidri nepasaka, kādus projektus Latvija grib realizēt." Nav tādu skaidru uzstādījumu. Varbūt tad tiešām valdībai vajadzētu apstiprināt kaut kādu paketi ar kaut

kādiem projektiem un teikt: " Lūdzu, te ir pieci, desmit projekti, kuriem mēs meklējam investīcijas, te ir pieci, desmit projekti, kuri ir jāatbalsta visām vēstniecībām, lai mēs varētu iekarot tirgus." Jo pašreiz Latvijas uzņēmēji saviem spēkiem jau izdara ļoti daudz. Vēstniecības arī atbalsta, bet tur nav Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras, kura ambiciozi palīdzētu, it sevišķi mazajiem, vidējiem uzņēmumiem, jo lielie (tādi kā "Latvijas Finieris" un citi) tiek galā ar savām lietām.

Tāpēc es uzskatu, ka vairāk runāt par ekonomiku, virzīt konkrētus ekonomiskos projektus - tā ir tā lieta, kuras šodien Latvijā pietrūkst. Ja mēs nedomāsim par ekonomiku, tad mūsu cilvēki turpinās braukt prom.

Attiecībā uz vēstniekiem, kas arī seko šīm debatēm, es teikšu tā, ka mēs arī sagaidītu to, ka ārvalstu pārstāvniecības, kas Latvijā ir izveidotas... vēstniecības arī aktīvi iesaistītos šajos procesos, jo tad, kad Ukraina uzvarēs šajā karā un iestāsies miers, mums ir svarīgi, lai Latvija un visas Baltijas valstis būtu viens no bagātākajiem un attīstītākajiem reģioniem pasaulē, lai tie cilvēki, kas būs palikuši aiz robežas starp tām bijušās Padomju Savienības valstīm, saprastu, ka arī viņi grib dzīvot tikpat labi, kā tas ir Latvijā, kā tas ir Igaunijā un Lietuvā. Bet šodien mēs esam Baltijas valstīs pēdējie pēc visiem rādītājiem.

Tā ka es aicinu - paceļam šo latiņu maksimāli augstu un cīnāmies, lai šos mērķus mēs kopīgi varētu sasniegt!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Nākamā debatēs frakcijas JAUNĀ VIENOTĪBA vārdā -deputāte Agnese Krasta.

A. Krasta (JV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ārlietu ministra kungs! Cienījamie klātesošie! Pirms gada šeit, debatējot par mūsu valsts ārpolitikas prioritātēm, ar pamatotām bažām runājām par reģionā notiekošo. Krievijas un Baltkrievijas bruņoto spēku kopīgās mācības, īpaši naidīgā abu režīmu retorika, politiskas represijas un Krievijas militāro spēku koncentrācija pie Ukrainas robežām tobrīd reti kuru atstāja ilūzijās, ka notiekošais ies mums secen, mūs neskars un mēs varēsim turpināt dzīvot kā līdz šim. Jau tobrīd mēs paudām skaidru atbalstu Ukrainai, apņēmību atbalstīt tās bruņotos spēkus un stingri iestāties par tūlītēju sankciju piemērošanu Krievijai.

Nepilnu mēnesi vēlāk pirmās pret Ukrainu vērstās Krievijas raķetes mūs iesvieda jaunā realitātē - tādā, kur imperiālistisku murgu pārņemta autokrātiska valsts ar militāru spēku, pārkāpjot starptautiskās normas, cenšas iekarot un iznīcināt brīvu un demokrātisku Eiropas valsti. Un kopš tā brīža nepaiet ne diena bez brutāla kara ainām, milzīgām ciešanām un civilizētam prātam neaptveramiem cilvēku upuriem.

Šis karš ir atklājis daudz par Eiropu, par līderiem, par sabiedrotajiem un atbalstu, arī par mums pašiem. Šajā apjukuma, izmisuma un dusmu pilnajā laikā mēs redzējām apņēmību, pašaizliedzību, drosmi un neatlaidību - vispirms no ukraiņiem... un viņu varonīgo cīņu... no Rietumu sabiedroto puses, kur izšķiroša loma ir arī mūsu valsts vadītājiem un ārpolitikas veidotājiem.

Esam stingri atbalstījuši Ukrainu, nepagurstoši pārliecinot citu valstu kolēģus par arvien bargākām sankcijām Krievijai, tās izolāciju un atbalsta palielināšanu Ukrainai. Esam daudz uzzinājuši arī par mūsu sabiedrību, varam lepoties, ka absolūts Latvijas sabiedrības vairākums kopš pirmajām kara dienām atbalsta Ukrainu ar ziedojumiem, brīvprātīgo darbu, pajumti kara

bēgļiem. Taču ir aktivizējusies arī tā nelielā sabiedrības daļa, kas vismaz vārdos gatavi nostāties teroristu pusē, lai, izmantojot Kremļa retoriku, apšaubītu ne vien Ukrainas tiesības uz pastāvēšanu, bet noliegtu un izsmietu arī Latviju, tās vēsturi un tādas mums šķietami pašsaprotamas vērtības kā demokrātija, tiesiskums, brīvība. Varētu teikt, ka šis ir iekšpolitisks jautājums, bet jebkura vilcināšanās un neizlēmība to risināt padara to par ieroci pret mums pašiem.

Kolēģi, absolūtais mūsu vairākums gaida šī kara beigas, taču tas var notikt vienīgi ar Ukrainas uzvaru. Nekāda piekāpšanās agresoram, "teroristu sejas" saglābšana vai samierināšana neliks Kremļa režīmam apstāties ne pie Ukrainas robežām, ne mūsu. Tādēļ priekšā ir liels darbs, lai liegtu Krievijai turpināt šo ārprātīgo karu.

Pirms gada Putina nodoms paredzēja, ka kara priekšvakarā Eiropa sašķelsies, tās vienotība izplēnēs un Krievija varēs ar to manipulēt. Tā nenotika. Eiropas Savienība reaģēja ātri un stingri, tāpat NATO, sniedzot neatsveramu militāru palīdzību Ukrainai un vienlaikus palielinot savu klātbūtni un kaujas spējas pie savām ārējām robežām.

Nākamais būtiskais solis ir panākt, lai Krievija par pastrādātajiem noziegumiem atbild starptautiskās sabiedrības priekšā - par katru iznīcināto pilsētu, par katru bojāgājušo. To starptautiski uzsvēris gan mūsu Valsts prezidents, gan ārlietu ministrs. Latvija piedalās apvienotajā izmeklēšanas grupā par Krievijas pastrādātajiem noziegumiem, ar saviem resursiem atbalsta Starptautiskās Krimināltiesas darbu. Ir jāturpina centieni izveidot speciālu tribunālu Ukrainā pastrādāto noziegumu izmeklēšanai un iztiesāšanai.

Drošība mūsu sabiedrības, valsts un plašākā, starptautiskā, kontekstā vēl ilgstoši būs absolūta prioritāte, esam konsekventi palielinājuši savu aizsardzības budžetu, attīstījuši bruņotos spēkus un stiprinājuši sadarbības saites ar sabiedrotajiem. Mūsu partneru līdzdalība un atbalsts Latvijas drošībai ir un būs neatsverams. Taču patiesi droša ir tā valsts, kuras sabiedrība zina, saprot un ir gatava aizstāvēt vērtības, uz kurām tā ir veidota. Ja kara pirmajās dienās Ukrainas iedzīvotāju populārākā *Google* meklētā frāze bija: "Kā pagatavot Molotova kokteili?", tad pēc izsludinātās mobilizācijas Krievijā viens no tās iedzīvotāju visbiežāk uzdotajiem jautājumiem internetā bija: "Kā pamest Krieviju?"

Tikmēr mēs varam lepoties ar nepieredzēti lielu pieplūdumu mūsu brīvprātīgo zemessargu rindās. Paldies mūsu profesionālajam dienestam un Zemessardzei.

Plānotā valsts aizsardzības dienesta ieviešana ir būtisks solis ne vien mūsu bruņoto spēku personālsastāva stiprināšanā, bet arī ieguldījums visas sabiedrības pašapziņas un valstiskās apziņas izaugsmē.

Tāpat savā un kolēģu vārdā par gada laikā paveikto vēlos pateikties mūsu ārlietu dienestam: mūsu ministram - par nesalaužamo pārliecību un skaidru valodu, mūsu diplomātiem - par mūsu valsts vērtību un vēstījumu skaidrošanu starptautiski. Paldies par pašaizliedzību tiem ārlietu dienesta pārstāvjiem, kuri šo trauksmaino gadu pavadījuši, pārstāvot mūsu valsti un intereses gan Ukrainā, gan Krievijā un Baltkrievijā.

Godātie klātesošie! Pirms vairāk nekā 20 gadiem, 2002. gadā, NATO galotņu sanāksmē Prāgā Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga uzsvēra: "Mēs nevēlamies tikt pamesti galējā tumsībā, un mēs nevēlētos, ka tas notiktu ar jebkuru citu tautu, kas ir izteikusi vēlmi pievienoties tai tautu saimei, kurām ir dārgas tās pašas vērtības, kuras seko tiem pašiem ideāliem un kuras ir gatavas tiem pašiem pūliņiem un centieniem." Cik aktuāli tobrīd, tik skaudri patiesi tas skan arī šodien.

Par katru cenu cīnīties par brīvību un nepamest tumsībā nevienu tautu, kurai dārgas tās pašas vērtības un ideāli, - tas ir mūsu kā parlamenta, arī sabiedrības un valsts augstākais uzdevums.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Frakcijas "Nacionālā apvienība" vārdā nākamais debatēs deputāts Edvīns Šnore.

E. Šnore (NA).

Godātais ārlietu ministr, cienījamie kolēģi! Paldies ārlietu ministram par ikgadējo ziņojumu. Nacionālā apvienība uzskata, ka Latvijas ārpolitika pēdējā gada laikā vērtējama kā adekvāta tai starptautiskajai situācijai, kādā pasaule nonākusi kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā.

Krievijas agresija un Ukrainā izvērstais genocīds beidzot ir atvēris acis visiem, kas līdz tam nesaprata vai izlikās nesaprotam, kas patiesībā ir Krievija un kas ir Putins. Šajā zālē ārpolitikas debatēs mēs par šīm lietām esam diskutējuši jau kopš 2011. gada. Jau kopš pirmās dienas Nacionālā apvienība ir uzsvērusi, ka Krievija ir potenciāls agresors, kam ir imperiālistiski mērķi, tostarp attiecībā uz Latviju, un ka, balstoties tieši uz šīs tēzes, ilgtermiņā ir jāveido ārpolitika iepretim Krievijai. Toreiz mēs bijām visai vientuļi šajā redzējumā.

Kā saucēja balss tuksnesī 2011. gada debatēs izskanēja Nacionālās apvienības pārstāvja Dombravas kritika Ārlietu ministrijas un Valsts prezidenta kancelejas pozīcijai par atbalstu bezvīzu režīma ieviešanai ar Krieviju. Šodien pat grūti noticēt, ka šāds jautājums vispār jebkad ir bijis dienaskārtībā - bezvīzu režīms ar valsti, kas uz to brīdi jau bija uzbrukusi Gruzijai, kad bija jau izskanējusi slavenā Putina runa Minhenē un viņa publiskā nožēla par PSRS sabrukumu. Mums likās, ka tikai aklais var neredzēt, kur tas viss virzās. Krimas aneksija 2014. gadā šo stāvokli mainīja. Ilūzijas par Krieviju un tur valdošo režīmu pamazām zuda, un šodien to jau praktiski vairs nav nevienam.

Godātie kolēģi, cienījamais ārlietu ministr, jūs savulaik paudāt, ka visiem politiķiem ir jāizslimo divas slimības: iekšpolitikā - "Saskaņa" un ārpolitikā - attiecības ar Krieviju. Un piebildāt: "Esmu izslimojis abas." "Nacionālā apvienība" to vērtē ļoti pozitīvi, un arī uz šī gada ārpolitikas ziņojumu kopumā skatāmies atzinīgi. Tomēr ir vairākas lietas, kas, mūsuprāt, vēl ir uzlabojamas, vai, pārfrazējot jūsu sacīto, - ir dažas slimības, kas izslimojamas līdz galam.

Pirmā no tām ir attieksme pret tā saucamo Krievijas demokrātisko opozīciju. Nevajag mānīt sevi ar domu, ka visi, kas ir pret Putinu, ir Latvijas draugi. Atbalsts imperiālisma idejām krievu vidū diemžēl ir daudz plašāks un daudz dziļāks. Tas tālu pārsniedz Putina atbalstītāju loku, kas kara neveiksmju dēļ, iespējams, pat samazinās. Taču nekas neliecina, ka rūk lielkrievu šovinisma atbalstītāju skaits - to krievu skaits, kas ukraiņus uzskata par zemākiem, kas Latvijas valsti uzskata par pārpratumu un kas sevi uzskata par īstajiem saimniekiem bijušās PSRS teritorijā.

Nesenais skandāls ar Krievijas liberālo telekanālu "Doždj" uzskatāmi parādīja, ka Krievijas impērisma idejām ir līdzjutēji arī tā saucamās demokrātiskās opozīcijas vidū. Visā krāšņumā Krievijas demokrātu attieksmi ieraudzījām viņu reakcijā uz Latvijas lēmumu. Tur nu pār Latviju tika izgāzts viss, kas acīmredzami ilgi bija krājies, - maza provinciāla valstele, kas izdomājusi bremzēt lielās Krievijas demokrātijas attīstību. Šī reakcija bija gandrīz viens pret vienu kā pirms simts gadiem, kad 1922. gadā Latvijas iestādes aizliedza krievu dzejniekam Majakovskim uzstāties Rīgā. Pēc tam Majakovskis uzrakstīja izsmējīgu dzejoli par Latviju, kas, lai arī esot tikai pusguberņas lielumā, tomēr lepni dēvējot sevi par valsti. Simts gadi ir pagājuši, taču krievu attieksmē pret Latviju maz kas ir mainījies. Kā skatījās no augšas uz leju, tā skatās; kā uzskatīja,

ka Latvijas teritorija faktiski pienākas Krievijai, tā uzskata. Turklāt - gan putinisti, gan diemžēl arī daudzi demokrāti.

To redzēt un saprast ir Ārlietu ministrijas pienākums, jo no tā ir atkarīga Latvijas drošība un pastāvēšana. Uzskatām, ka bija liela kļūda - ar Ārlietu ministrijas gādību un apejot valdību ielaist Latvijā neatklātu skaitu Krievijas mediju un veidot šeit kaut kādu krievu emigrācijas centru, kas nākotnē liktu pamatus jaunajai Krievijai. Nebija ilgi jāgaida, kad jaunās Krievijas veidotāji Rīgā sāka paust rūpes par krievu valodu un atbrīvotāju pieminekļiem.

Vēlamies skaidri norādīt, ka te nav un nevar būt nekāda mazā Krievija. Mēģinājumi veidot Latviju par krievu emigrācijas vai krievu mediju centru beigsies tāpat kā savulaik centieni veidot šeit finanšu centru Krievijas naudas apritei - tas beigsies ar krahu un vēl vairāk attālinās Latviju no Lietuvas un Igaunijas savā attīstībā, toties tuvinās to krievu pasaulei, kas, kā mēs visi to tagad redzam, pamazām gāžas bezdibenī.

Otra slimība, kas nav izslimota, ir piektā kolonna Latvijā. Faktiski - tabu tēma līdz pat pagājušajam gadam. Milzīgais Krieviju atbalstošo iedzīvotāju skaits Latvijā ir un vienmēr ir bijis reāls drauds Latvijas drošībai. Tas ir gan drošības, gan ārpolitikas jautājums, jo runa primāri ir par okupācijas laikā šeit iebraukušajiem un viņu pēctečiem. Latvijas Ārlietu ministrijas pienākums ir piedāvāt risinājumu šai problēmai, nevis stāstīt partneriem, ka mums te visi - kā siena - stāvot par Latvijas neatkarību un jebkādas Rietumu bažas vai *BBC* filmas (piemēram, par Daugavpils separātistiem) esot vienkārši muļķības. Šāda strausa politika galu galā var sniegt lāča pakalpojumu Latvijas drošībai.

Pirms pāris mēnešiem Nacionālā apvienība piedāvāja iekļaut valdības deklarācijā punktu, ka valdība veicinās Kremļa politiku atbalstošu personu izceļošanu no Latvijas. Premjerministrs un ārlietu ministrs to neatbalstīja, jo būšot jātaisnojas Eiropas partneriem. Mēs vēlreiz aicinām pārdomāt un mainīt šo nostāju, jo sekas bezdarbībai šajā jautājumā var būt ļoti nopietnas. Vai tie, kas šodien bremzē Kremļa politiku atbalstošu personu izceļošanu, ir gatavi uzņemties arī atbildību par tām sekām, ko šie "Krievijas gaidītāji" te sastrādās Krievijas potenciālās agresijas gadījumā?

Un beigšu ar to, ar ko savu runu pirms 12 gadiem - pirmajās ārpolitikas debatēs - noslēdza Nacionālās apvienības deputāts Parādnieks. Es aicinu ārlietu ministru īstenot to, ko paredz Saeimas 2005. gada Deklarācija par Latvijā īstenotā Padomju Sociālistisko Republiku Savienības totalitārā komunistiskā okupācijas režīma nosodījumu. Tā uzdod Ministru kabinetam sniegt atbalstu tiem, kas vēlas izceļot uz savu etnisko dzimteni.

Kolēģi, mēs agri vai vēlu pie šī jautājuma nonāksim - līdzīgi, kā visi kopā esam nonākuši pie pārējo Nacionālās apvienības uzstādījumu realizācijas, kas vēl nesen šeit daudziem likās pilnīgs tabu. Tāpēc strādāsim kopā, un esmu pārliecināts, ka mums izdosies.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Nākamajam vārds frakcijas "Apvienotais saraksts - Latvijas Zaļā partija, Latvijas Reģionu Apvienība, Liepājas partija" vadītājam Edgaram Tavaram.

E. Tavars (AS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ministri! Ekselences! Ļoti cienījamās dāmas un godātie kungi! Pateicamies mūsu ārlietu ministram un visam ārlietu dienestam par kvalitatīvo ziņojumu un par līdzšinējo darbu, par nelokāmo pozīciju Latvijas drošības sakarā.

Šis ziņojums notiek ļoti būtiskā laikā - laikā, kad netālu no mūsu valsts robežām burtiski žvadz barbaru tanku ķēdes, kuri šobrīd cenšas izpostīt Ukrainu un sūta nepārprotamus draudus arī citām demokrātiskām un neatkarīgām valstīm mūsu reģionā.

Kopš Krievijas barbariskā uzbrukuma Ukrainai ārēja apdraudējuma riski arī pie mums ir pieauguši. Tas liek būtiski stiprināt mūsu aizsardzības spējas, iesaistīt visus Latvijas iedzīvotājus visaptverošas valsts aizsardzības stiprināšanā, paplašinot Zemessardzi, militāro dienestu, kā arī nodrošinot patriotisko audzināšanu skolās, bet tikpat svarīga ir Latvijas ārpolitikas spēju stiprināšana un mūsu tautsaimniecības noturība.

Tādēļ APVIENOTAIS SARAKSTS pauda un paudīs nelokāmu Latvijas un pārējo Eiropas Savienības valstu kopīgo ārlietu pozīciju - atbalstu, kas vērsts pret agresīvās Krievijas izraisītajām kara šausmām, un Krievijas vājināšanu. Mums Ukrainas uzvara pret šo varmāku ir principiāli svarīga.

Mēs atbalstām un atbalstīsim NATO klātbūtnes stiprināšanu reģionā. Mēs atbalstām un atbalstīsim ciešāku sadarbību ne tikai ar mūsu stratēģisko partneri Amerikas Savienotajām Valstīm un Kanādu, bet arī ar citām NATO valstīm un Eiropas Savienības valstīm, īpaši ar Eiropas Savienības austrumu robežas valstīm - Baltijas valstīm, Poliju, kā arī Ziemeļvalstīm un Lielbritāniju. Šīs attiecības mums ir ļoti svarīgas.

Kolēģi! Līdztekus drošības jautājumam mums jārisina arī citi, bet ne mazāk svarīgi jautājumi. Mums jāstiprina un jāveido spēcīgāka Latvijas nacionālā pārrobežu pozīcija - līdzīgi, kā to dara attīstītākās Eiropas Savienības valstis.

Tādēļ šajā smagajā laikā ārpolitikā mums jārod laiks un arī turpmāk jāsniedz uzticams, atbalstošs plecs ārējai tirdzniecībai. Vairāk jāatbalsta mūsu eksportspējīgie ražotāji, nacionālie darba devēji, kuri nodrošina ar darbu mūsu iedzīvotājus, kuri maksā nodokļus Latvijas valsts budžetā. Un nav svarīgi, vai šis darba devējs ražo pasaulē labākās bezvadu tehnoloģijas visai pasaulei vai zvejo starptautiskajos ūdeņos zem mūsu, Latvijas, karoga, - katrs mums ir svarīgs.

Arī Eiropas Savienības zaļā kursa mērķu sasniegšana ir atbalstāma un svarīga, taču tos nedrīkst pakārtot bagātāko Eiropas valstu interesēm, pasliktinot Latvijas drošību, ekonomiku un mūsu suverenitāti. Mūsu uzdevums ir kliedēt šīs bažas, vienlaikus rādot mūsu tautai, mūsu sabiedrībai iespējas, ko šis kurss mums var sniegt.

Tādēļ mūsu uzdevums ir veicināt visos veidos Latvijas drošību - kā militāro, tā arī ekonomisko. Un mūsu ārlietu dienestam, kā arī katram no mums šajā darbā ir ļoti liela nozīme, jo stipra drošība, stipra mūsu valsts aizsardzība nav iedomājama bez stipras tautsaimniecības.

Kolēģi, atbalstīsim mūsu ārlietu dienestu un būsim vienoti!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Nākamajam vārds - frakcijas PROGRESĪVIE vārdā - deputātam Kasparam Briškenam.

K. Briškens (PRO).

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Godājamais Rinkēviča kungs! Godājamie deputāti! Ekselences! Dāmas un kungi! Franču 19. gadsimta naturālists Gijs de Mopasāns

savulaik precīzi atzīmējis: karš ir barbarisms, kad tiek uzbrukts miermīlīgam kaimiņam, bet svēts pienākums, kad jāaizsargā sava dzimtene.

Aizvadītais gads ārpolitikā pagājis Latvijas un reģionu drošības stiprināšanas un Ukrainas atbalstīšanas zīmē. Ukrainas varonīgie aizstāvji nodemonstrējuši pasaulei ne tikai savu apbrīnojamo saliedētību, bet diemžēl arī brīvības asiņaino cenu.

Latvija turpina sniegt maksimālu humāno un militāro atbalstu Ukrainas tautai gan Ukrainā, gan bēgļu gaitās šeit, Latvijā.

Latvijas un mūsu tuvāko sabiedroto ilggadējās agresorvalsts Krievijas patieso nolūku un imperiālistisko centienu analīze beidzot ir sadzirdēta, un mūsu diplomātiskā kredibilitāte līdz ar to ir pieaugusi.

Lai stiprinātu Latvijas drošību, mums jāturpina arvien ciešāka integrācija trijos savstarpēji mijiedarbīgos starptautiskās drošības sadarbības līmeņos.

Pirmkārt, stiprinot transatlantisko sadarbību un NATO klātbūtni austrumu flangā, kā arī ieviešot NATO stratēģisko koncepciju, Latvijai īpaši nozīmīga ir stratēģiskā saikne ar *eFP* ietvarvalsti Kanādu.

Otrkārt, mūsu drošības politikā nepieciešama arī spēcīga Eiropas komponente (to akcentēja mans kolēģis Andris Sprūds - Eiropas lietu komisijas vadītājs), tostarp tādās jomās kā militārā mobilitāte, aizsardzības tehnoloģijas un inovācija, kiberdrošība un informatīvās telpas aizsardzība.

Un, treškārt, Somijas un Zviedrijas vēsturiskā pievienošanās NATO aliansei sniedz mums unikālu iespēju veidot Baltijas jūras reģionā vienotu un integrētu drošības telpu.

Šajā kontekstā skatāma arī arvien pieaugošā reģionālās sadarbības loma Latvijas ārpolitikā. *NB8* ir, mūsuprāt, nozīmīgākais reģiona sadarbības formāts, kas ļauj ne tikai stiprināt Baltijas valstu politisko saikni ar ziemeļu kaimiņvalstīm, bet arī gūt pieeju Ziemeļvalstu standartiem un sasniegumiem cilvēktiesību, ilgtspējīgas attīstības un labklājības valsts jomās. PROGRESĪVIE tic, ka tieši Ziemeļvalstis ir Latvijas ilgtermiņa attīstības trajektorijas mērķa virziens.

Kritiska loma ir arī stratēģiskajiem pārrobežu infrastruktūras projektiem:

pirmkārt, enerģētikā, tostarp - Baltijas valstu enerģijas sistēmas sinhronizācijai ar Eiropu, reģiona enerģētikas starpsavienojumu stiprināšanā un pārrobežu piekrastes vēja enerģijas projektu realizācijā; otrkārt, transporta un digitālajā savienojamībā.

Uz topošā *Rail Baltica* ekonomiskā koridora bāzes noteikti būtu vēlama ciešāka ārlietu dienesta iesaiste šī stratēģiskā megaprojekta uzraudzībā un starptautiski lemjamo jautājumu koordinācijā, to skaitā - jautājumos par nākotnes *Rail Baltica* infrastruktūras pārvaldību, efektīvu pakalpojumu un investīciju tirgus izveidi, pārrobežu digitālās savienojamības stiprināšanu un militāro mobilitāti.

Ļoti svarīga loma šajā darbā ir arī Saeimas deputātiem (gan divpusējos sadarbības formātos ar kaimiņvalstīm, gan Baltijas Asamblejas un tās sadarbībās ar Ziemeļu padomi).

Plašākā kontekstā Latvijai mērķtiecīgi jāizmanto Eiropas Savienības sniegtās priekšrocības un instrumenti, lai stiprinātu pārrobežu savienojamību un integrāciju Eiropas vienotajā transporta,

enerģētikas un digitālajā infrastruktūrā, kā arī lai efektīvi izmantotu zaļā kursa sniegtās iespējas (piemēram, lietderīgi izmantojot vairāk nekā 10 miljardus eiro Eiropas Savienības fondu līdzekļu, kas Latvijai ir pieejami šajā septiņgades budžeta perspektīvā).

Nav pieļaujama situācija, ka mūsu diplomātu smagās cīņās izcīnītās uzvaras Eiropas Savienības ilgtermiņa budžeta sadalē tiek izniekotas fiskālās konsolidācijas mentalitātē un nespējā sagrabināt to vienu eiro nacionālā līdzfinansējuma, lai piesaistītu sešus eiro no Eiropas Savienības budžeta.

Ļoti zīmīgas un Latvijai ārkārtīgi relevantas ir Zviedrijas nesen pārņemtās prezidentūras Eiropas Savienības Padomē prioritātes - drošība, konkurētspēja, zaļā pāreja un atjaunīgie energoresursi, kā arī demokrātiskās vērtības un tiesiskums.

Dāmas un kungi! Ja mēs vēlamies patiesi transformēt mūsu ekonomiku, kā to ir akcentējis arī Ministru prezidents šodienas uzrunā, daudz lielāka loma ir piešķirama mūsu kapacitātes stiprināšanai komercdiplomātijā. Jāsniedz mērķtiecīgs un proaktīvs atbalsts augstas pievienotās vērtības preču un pakalpojumu eksportam, jāsekmē zināšanu un tehnoloģiju pārnese un emulācija tādās jomās kā koksnes inovatīva izmantošana būvniecībā (piemēram, "Jaunā Eiropas *Bauhaus*" ietvaros), klimata jomā, atjaunīgo resursu enerģētikā (piemēram, pārņemot un attīstot ūdeņraža tehnoloģijas), kooperatīvu attīstībā gan lauksaimniecībā, gan mežsaimniecībā, gan enerģētikā, gan aprites ekonomikā, gan mājokļu politikā.

Jāveicina investīciju piesaiste stratēģiskās ekonomikas reālā sektora nozarēs, tādās kā apstrādes rūpniecība (piemēram, izmantojot faktu, ka Rietumu industriālais kapitāls šobrīd evakuējas no Krievijas un Ķīnas), kā arī enerģētikā, multimodālajā loģistikā un jaunuzņēmumos.

Jāsekmē arī pasaules labāko prakšu pārņemšana nacionālās inovāciju ekosistēmas attīstībā, kā arī Latvijas integrācija starptautiskās inovācijas komercializācijas platformās, tādās kā *Horizon Europe*, *CERN*, Eiropas Kosmosa aģentūra un tamlīdzīgās.

Un visbeidzot - viss iepriekš minētais nav iedomājams bez cilvēkiem un augsti motivēta, profesionāla ārlietu dienesta. Šķiet, ka šie jautājumi pēdējos gadus ir atstāti ja ne novārtā, tad noteikti - otrajā plānā. Mēs pamatoti esam gatavi investēt 600 miljonus pretgaisa aizsardzībā, tikmēr mūsu diplomātijas "frontes līnijā" strādājošie profesionāļi par savu darbu netiek pienācīgi atalgoti.

Ārlietu ministrijas centrālajā aparātā ir vairāk nekā 40 brīvas vakances, un tas nav pārsteigums, ņemot vērā, ka sākotnējais atalgojums, neskatoties uz augstajām kvalifikācijas prasībām, augsto atbildības līmeni, ir nedaudz virs 1000 eiro pirms nodokļu nomaksas. Citur pasaulē jaunieši cīnās par iespējām strādāt prestižajā ārlietu dienestā, Latvijā nereti tā ir turīgu Rīgas ģimeņu atvašu elitāra privilēģija. Tam ir jāmainās.

Mūsu diplomātiskais dienests ir kritiska Latvijas drošības un ekonomiskās attīstības veicināšanas komponente - līdz ar Latvijas profesionāļiem starptautiskajās institūcijās, diasporas līderiem un plašo goda konsulu tīklu; tas ir galvenais mūsu ārpolitikas resurss, kura attīstībai piešķirams nacionāla līmeņa stratēģiskas prioritātes statuss.

Paldies mūsu diplomātiem par pašaizliedzīgo darbu. Esam kopā ar jums vienmēr - par Latviju.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds Latvijas Republikas tieslietu ministrei Inesei Lībiņai-Egnerei.

I. Lībiņa-Egnere (tieslietu ministre).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienījamās deputātes, godātie deputāti! Godātais ārlietu ministra kungs! Cienījamā aizsardzības ministres kundze! Pamatprincipi, uz kuriem Latvija balsta savu ārpolitiku, ir demokrātija, likuma vara un cilvēktiesības.

Krievijas agresija pret Ukrainu un hibrīduzbrukumi citām valstīm - tas viss ir piespiedis starptautisko sabiedrību atzīt, ka starptautiskās tiesības ir jāattīsta, lai tās spētu reaģēt uz modernajiem izaicinājumiem un spētu nākotnē novērst šādus brutālus, prātam neaptveramus noziegumus.

Uzbrukums Ukrainai un genocīds pret ukraiņu tautu ir uzbrukums tiesiskumam, tas ir uzbrukums tam pašam tiesiskumam, kas aizsargā Latviju. Ja mēs nespēsim nodrošināt tiesiskuma aizsardzību Ukrainai, tad arī tiesiskuma vairogs, kas aizsargā Latviju, nebūs pietiekami izturīgs un noturīgs.

Tāpēc vēlos uzsvērt ārlietu ministra ziņojumā minēto nepieciešamību turpināt stiprināt noteikumos balstītu pasaules kārtību - kārtību, kura nepieļauj agresorvalsts iespējas ļaunprātīgi izmantot starptautiskās organizācijas un starptautiskās tiesības savu prettiesisko un barbarisko mērķu sasniegšanai. Agresijas noziegums paver ceļu pārējiem brutālajiem Krievijas īstenotajiem noziegumiem.

Šogad viena no tieslietu jomas ārējās dimensijas prioritātēm būs īpaša tribunāla izveidošana agresijas noziegumu pret Ukrainu izmeklēšanai un iztiesāšanai. Mums Eiropā ir jārod kopīgs veids, kā tiesiski korekti novērst jebkādu Krievijas izvairīšanos no atbildības. Tieslietu ministrija darīs visu iespējamo, lai līdzdarbotos tiesisku risinājumu izstrādē, lai sauktu Krieviju pie atbildības par tās veikto agresijas aktu Ukrainā. Jāatzīst, ka vēl daudz darāms, lai panāktu kopīgu Eiropas Savienības nostāju jautājumā par Krievijā iesaldēto aktīvu izmantošanu un par tribunāla izveidi. Mēs līdzdarbosimies ar ārlietu kolēģiem, lai rastu vienotu risinājumu.

Kā viens no soļiem šajā virzienā - ir jāturpina stiprināt Starptautisko krimināltiesu. Es plānoju martā piedalīties Apvienotās Karalistes un Nīderlandes Karalistes organizētajā sanāksmē Londonā, kurā piedalīsies tieslietu ministri no visas pasaules, lai vienotos, kā sniegt turpmāku palīdzību Starptautiskajai krimināltiesai, kas izmeklē kara noziegumus Ukrainā. Tas aptver informācijas vākšanu, dalīšanos ar pierādījumiem par pastrādātajiem noziegumiem, kā arī cietušo un liecinieku sniegto liecību iegūšanu, neradot viņiem papildu ciešanas.

Svarīgi ir uzturēt Ukrainai svarīgos jautājumus starptautiskajā darba kārtībā, tāpēc piekrītu ārlietu ministra ziņojumā minētajam, ka ir būtiski paredzēt Eiropas Padomes iesaisti atbalsta sniegšanā Ukrainai. Latvija jau no maija būs prezidējošā valsts Eiropas Padomes Ministru komitejā, un viena no Latvijas prezidentūras izvirzītajām prioritātēm ir demokrātijas un likuma varas stiprināšana Eiropā.

Mēs plānojam septembrī Latvijā organizēt Eiropas Padomes tieslietu ministru neformālo konferenci, kurā varētu lemt par konkrētiem soļiem Ukrainas atbalstam tieslietu jomā. Būtiski, lai Eiropas Padome sniedz visu nepieciešamo atbalstu tās dalībvalstij Ukrainai apstākļos, kad valsti plosa Krievijas agresijas karš.

Mums jāturpina rūpēties par Krievijas kara noziegumos cietušajiem Ukrainas iedzīvotājiem, it īpaši sievietēm un bērniem, kuri piedzīvojuši brutālus fiziskas un seksuālas vardarbības noziegumus. Jāturpina darbs, apkopojot un analizējot pierādījumus par Krievijas veiktajiem noziegumiem, jāatbalsta Starptautiskās krimināltiesas prokuratūras darbs, izmeklējot kara noziegumus un noziegumus pret cilvēci Ukrainā.

Pamatojoties uz Ministru kabineta lēmumu, Tieslietu ministrija ir vienojusies arī par konkrētu palīdzību: mēs esam nodevuši datorus, aprīkojumu Ukrainas Tieslietu ministrijai. Valsts probācijas dienesta pārstāvis ir iesaistīts Nīderlandes īstenotajā projektā, lai palīdzētu stiprināt un pilnveidot Ukrainas probācijas dienesta kolēģu iemaņas. Un mēs turpināsim meklēt šādas iespējas.

Tāpat arī vēlos uzsvērt Latvijas iesaisti Eiropas Savienības aģentūras darbā, kas saistīts ar tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās *Eurojust*, proti, speciāli izveidotajā apvienotajā izmeklēšanas grupā, kas kopš 2022. gada marta koordinē vairākās valstīs veiktās nacionālās izmeklēšanas, lai sniegtu atbalstu Ukrainai. Latvijas pārstāvis *Eurojust* sniedz aktīvu atbalstu starptautiskās sadarbības un rīcības koordinēšanā ar citām valstīm un Starptautisko krimināltiesu.

Tiesiskums un cilvēktiesības ir jāsargā gan valsts iekšpusē, gan ārpus tās robežām. Un ārpolitika ir ne tikai par to, kā mēs rīkojamies ārpus valsts, ne tikai par attiecībām ar citām valstīm un starptautiskajām organizācijām, bet arī par to, kā mēs paši rīkojamies savā valstī. Un, lai mūsu centieni rastu uzticību mūsu ārvalstu partneros, mums pašiem ir jākļūst par piemēru tiesiskuma aizsardzībai savā valstī. Tādēļ vēlos arī uzsvērt ārlietu ministra kunga ziņojumā minēto Eiropas Komisijas ikgadējo ziņojumu par tiesiskuma stāvokli Eiropas Savienībā. Šajā ziņojumā tika augsti novērtēta Latvijas tiesu sistēmas efektivitāte, taču arī izteikta rekomendācija - novērst politisko ietekmi Augstākās tiesas tiesnešu iecelšanas procesā. Mēs turpināsim šeit, Latvijā, stiprināt tiesu varu atbilstoši likuma varas, demokrātijas un cilvēktiesību principiem.

Tiesiskuma aizsardzība joprojām ir viena no Eiropas Savienības prioritātēm, un Tieslietu ministrija aktīvi iesaistīsies likumdošanas darbā, lai īstenotu šo prioritāti. Turpināsim uzturēt valsts intereses Eiropas Savienības Tiesā Luksemburgā izskatāmajās lietās. Īpaši pievērsīsim uzmanību tam, lai Eiropas Savienības sankcijas, kas saistītas ar Krievijas agresiju, tiktu efektīvi īstenotas. Turpināsim sadarbību ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju tieslietu jomā. Tieslietu ministrija ir kļuvusi par nozīmīgu *OECD* Publiskās pārvaldības direktorāta sadarbības partneri.

Dāmas un kungi! Tāpat kā mūsu valsts *de iure* atzīšanas laikmetā, arī šodien mūsu valstij ir jāstiprina savas aizsardzības spējas gan iekšēji, gan ārēji. Un viens no iekšējās un ārējās drošības stūrakmeņiem ir tiesiskums. Starptautiskais tiesiskums un iekšējais tiesiskums ir cieši saistīti. No tā ir atkarīga mūsu valsts drošība. Tiesiskums nav iespējams bez spēcīgām iestādēm, tāpēc svarīgi, lai mēs visi kopā stiprinātu tiesu varas neatkarību, celtu tās kvalitāti un nodrošinātu savu iedzīvotāju pamattiesības - gan izpildot tiesu spriedumus, gan laikus un kvalitatīvi pārņemot Eiropas Savienības normatīvos aktus.

Ir svarīgi, ka mēs cīnāmies ne tikai pret kara noziegumiem, ko īsteno Krievijas karaspēks pret sievietēm un bērniem Ukrainā, bet arī pret vardarbību pret sievietēm un bērniem šeit, Latvijā. Ir svarīgi, ka mēs līdzdarbojamies Krievijas pastrādāto noziegumu Ukrainā izmeklēšanā un dokumentēšanā un atbildības mehānisma izveidē, taču arī mums pašiem ir jāizdara savs mājasdarbs un jāapzina visi PSRS noziegumi pret Latvijas valsti un mūsu iedzīvotājiem. Jāaprēķina zaudējumi, jāmeklē juridiski risinājumi to piedzīšanai no Krievijas. Agresors nedrīkst tikt atstāts bez atbildības ne Ukrainā, ne Latvijā. Mums jāaizsargā cietušo tiesības un jānodrošina viņiem taisnīgums. Latvija balstās uz likuma varu starptautiskajās tiesībās, un mums jādara viss iespējamais, lai tās aizsargātu un attīstītu un uz tām balstītu mūsu Latvijas valsts spēku.

Satversmes sapulces prezidents, Latvijas valsts pirmais prezidents un tobrīd arīdzan starptautisko tiesību profesors Latvijas Universitātē Jānis Čakste reiz saviem studentiem lekcijā deva viedus vārdus un, manuprāt, ielika tos šūpulī visam mūsu ārlietu dienestam un arī mums politiķiem: "Spēja būt liekulīgiem ir lielo valstu privilēģija, mazajām valstīm jābūt godīgām." Šis vadmotīvs,

kolēģi, mums uzliek pienākumu vienmēr turēt taisnu mugurkaulu, iestāties par vērtībām, nelocīties kādu interešu priekšā un vienmēr būt godīgiem.

Augsti godātais ārlietu ministra kungs, paldies jums par jūsu ziņojumu. Sveicu visus Latvijas diplomātus šajā skaistajā svētku dienā!

Paldies par uzmanību. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds aizsardzības ministrei Inārai Mūrniecei.

I. Mūrniece (aizsardzības ministre).

Godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ministri! Godātie Saeimas deputāti! Vispirms paldies ārlietu ministram par šo ziņojumu. Un patiesi - drošība un ārpolitika šobrīd ir tik cieši saistītas, kā sen tas nav bijis. Paldies tiem parlamentāriešiem, kas to izprot un par to jau ir runājuši.

Pagājušā gada decembrī vēsturnieks Juvāls Harari publicēja rakstu "Jaunā miera beigas". Rakstā viņš secināja - Krievijas prezidents Putins pašlaik virza cilvēci uz laikmetu, kurš varētu būt sliktāks par jebko, ko esam redzējuši iepriekš, tas ir kara laikmets. Jā, pagaidām Krievijas brutālā kara dēļ noasiņo tikai Ukraina viena pati. Visa civilizētā pasaule cenšas tai palīdzēt.

Karš un politika. Rietumu pasaulē ārpolitika šobrīd ir kļuvusi par drošības politiku un otrādi. Ukrainai ir jāuzvar un Krievijai jāzaudē. Cita risinājuma ilgstoša miera nodrošināšanai Eiropā nav. Tādai šodien ir jābūt politikai. Mēs nedrīkstam aizmirst, ka Krievijas radītie draudi nav tikai militāri. Paralēli konvencionālajai karadarbībai Krievija turpina pielietot plašu hibrīdo ieroču klāstu. Turpinās Krievijas informatīvais karš, kiberuzbrukumi un sabotāžas, tajā skaitā arī pret mums.

Pašlaik nav pamata sagaidīt pozitīvas pārmaiņas Krievijas politikā. Putins negatavojas atteikties no saviem imperiālistiskajiem mērķiem Ukrainā un citur. Putinam nerūp bojāgājušo skaits. Viņš tic, ka, paildzinot karu, Krievija spēs nogurdināt Ukrainu un tās atbalstītājus. Mums jāpierāda, ka viņš kļūdās un ka šīs gaidas ir muļķīgas. Krievija kārtējo reizi ir apliecinājusi, ka tā ir drauds transatlantiskajai drošībai, un to NATO ir arī skaidri pateikusi savā stratēģiskajā konceptā. Tādēļ uzskatu, ka Rietumvalstīm ir jāīsteno mērķtiecīga ilgtermiņa Krievijas iegrožošanas stratēģija, citādi Eiropas drošību potenciāli apdraudēs jauni kari.

Kritiski svarīga būs Rietumvalstu vienotība, lai nodrošinātu maksimālu ilgtermiņa politisko, finansiālo, militāro un humāno atbalstu Ukrainai tik ilgi, cik vien tas būs nepieciešams.

Godātie deputāti! Karš, NATO un Latvija. NATO apliecinājusi savas spējas pielāgoties fundamentāliem drošības izaicinājumiem un rūpēties par savām dalībvalstīm. Reaģējot uz Krievijas pilna mēroga karu Ukrainā, NATO nekavējoties stiprināja atturēšanu un aizsardzību NATO austrumu flangā. Tika pieņemti mums būtiski lēmumi attiecībā uz sabiedroto spēku klātbūtnes palielināšanu.

Ir pieņemts lēmums palielināt NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu no bataljona līdz brigādes līmenim. Lai sasniegtu šo mērķi, tika parakstīta vienošanās starp Latvijas un Kanādas aizsardzības ministriem. Kanāda ir sagatavojusi plānu brigādes attīstībai. Tas drīzumā tiks skatīts Kanādas valdībā. Gaidīsim pozitīvus lēmumus. Esam apņēmības pilni šeit, Latvijā, sabiedroto spēkiem nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru un uzņemošās valsts atbalstu, tajā skaitā attīstīt jaunu militāro bāzi un poligonu.

Karš un cilvēki. Te jāatgādina, ka Krievija neizbēgami mācīsies no karā Ukrainā pieļautajām kļūdām un centīsies atjaunot spēkus. Runa ir par aptuveni pieciem gadiem, kas mums ir doti, lai pārliecinoši nostiprinātu savu drošību. Stipra vai vāja Krievija - Baltijas valstīm tā saglabāsies kā galvenais ilgtermiņa drošības drauds. Nu jau ikviens zina vārdus *Bayraktar*, *HIMARS*, *Patriot*, *Leopard*, taču tie paliktu tikai tādi skanīgi nosaukumi, ja šīs kvalitatīvās un modernās militārās tehnikas un ieroču spēks netiktu apvienots ar karavīru prasmēm tos vadīt, likt lietā kaujā. Tādēļ viens no svarīgākajiem Aizsardzības ministrijas uzdevumiem ir nokomplektēt mūsu bruņoto spēku vienības ar nepieciešamo personālsastāvu un palielināt arī rezervistu skaitu. Tā ir tā jaunā iespējamā kara laikmeta diktētā nepieciešamība.

Jums, godātie likumdevēji, būs jāizšķiras par izlēmīgu rīcību, atbalstot izstrādāto Valsts aizsardzības dienesta likumu, kura izskatīšanu jau uzsākusi Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija. Paldies visiem deputātiem, kas aktīvi iesaistās likumprojekta pilnveidošanā un virzībā. Jūsu spēkos ir nodrošināt, ka Nacionālie bruņotie spēki jau šovasar uzņems pirmos brīvprātīgos valsts aizsardzības dienesta karavīrus. Kavēšanās ar valsts aizsardzības dienesta ieviešanu nav pieļaujama.

Karš un ieroči. Ņemot vērā mācību, kas gūta no Krievijas izraisītā kara Ukrainā, kā vienu no svarīgākajām spējām, kas jāattīsta, esam izvirzījuši pretgaisa aizsardzību. Finansējuma pieaugums aizsardzībai ļaus paātrinātā kārtā ieviest arī citas iepriekš plānotās NBS prioritārās spējas, piemēram, raķešu artilēriju un krasta aizsardzību jeb pretkuģu raķešu sistēmas.

Vēlos uzsvērt arī vietējās militārās industrijas lomu. Tā dod mums gan ekonomisku pienesumu, gan savu daļu drošības spilvena militārā konflikta gadījumā. Mēs varēsim uz vietas saražot pašas nepieciešamākās lietas vai saremontēt militāro tehniku un nebūsim atkarīgi no citu valstu labvēlības. Ilgtermiņa mērķis ir tāds, ka Latvijas militārā industrija ne tikai piedalās citu kompāniju kontraktos, bet spēj paši saražot un pārdot konkurētspējīgu militāro ekipējumu mūsu sabiedrotajiem.

Karš un palīdzība. Mēs konsekventi pilnveidojam savas aizsardzības spējas un palīdzam savam sabiedrotajm - Ukrainai. Latvija bija viena no pirmajām valstīm, kas vēl īsi pirms Krievijas pilna mēroga kara sāka militārās piegādes Ukrainai. Šobrīd Latvija Ukrainai gatavo jaunu militārās palīdzības kravu, un pēc tās nosūtīšanas mūsu palīdzība Ukrainai būs sasniegusi 370 miljonus eiro. Kolēģi, tas nozīmē, ka militārā palīdzība vien Ukrainai sasniegs vienu procentu no mūsu iekšzemes kopprodukta.

Pēdējo mēnešu laikā esam apmācījuši vairāk nekā 350 Ukrainas karavīru, šogad plānojam apmācīt divus tūkstošus. Citējot NATO ģenerālsekretāru Stoltenbergu: ceļš uz mieru Ukrainā ir ieroči. Rietumvalstu militārais atbalsts, jo īpaši smago ieroču, tanku, smagās artilērijas piegāde Ukrainai šobrīd ir kritiski svarīga.

Karš un starptautiskā sadarbība. Rietumu pasaules ārpolitika šodien pirmām kārtām ir drošības politika un aizsardzība. Un te es pilnībā piekrītu mūsu ārlietu ministram Edgaram Rinkēvičam. Ir ļoti būtiski tas, ka Latvijai jāveido vēl ciešākas transatlantiskās attiecības ar Amerikas Savienotajām Valstīm un Kanādu. ASV ir mūsu stratēģiskais sabiedrotais, kas pērn kārtējo reizi apliecināja savu apņemšanos atbalstīt un aizstāvēt Latviju, nodrošinot politisko līderību, finansiālo atbalstu NBS spēju attīstībai un militārās klātbūtnes pastiprināšanu. Tuvākajā laikā varam rēķināties ar nepārtrauktu ASV karavīru klātbūtni uz rotācijas principa. Kanādai mūsu sadarbībā ir īpaša loma kā NATO paplašinātās kaujas grupas ietvarnācijai. Tas izsaka ļoti daudz ko. Paldies jums, Kanāda!

Daudznacionālo kaujas grupu veido karavīri no 11 valstīm: Albānijas, Čehijas, Itālijas, Islandes, Kanādas, Melnkalnes, Polijas, Slovākijas, Slovēnijas, Spānijas un Ziemeļmaķedonijas. Paldies jums, sabiedrotie!

Sēdes vadītājs. Mūrnieces kundze, jūs apvienosiet debašu laikus?

I. Mūrniece. Es lūdzu apvienot debašu laikus.

Sēdes vadītājs. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputāti neiebilst. Lūdzu, jums vēl piecas minūtes.

I. Mūrniece. Paldies. Arvien būtiskāka kļūst sadarbība ar Apvienoto Karalisti. Tā izprot mūsu reģiona drošības izaicinājumus un nevilcinās ar atbalsta sniegšanu Ukrainai. Esam veicinājuši sadarbību un sekmējuši Apvienotās Karalistes vadīto Apvienoto reaģēšanas spēku attīstību. Tas ir ļoti būtisks militārās sadarbības formāts, kas fokusējas uz Baltijas reģionu un papildina NATO centienus. Ar Igauniju un Lietuvu runājam vienā balsī dažādos starptautiskos formātos un turpināsim to darīt.

Reģionā arvien būtiskāka kļūst Polijas loma. Nozīmīgi spēlētāji mūsu reģionā ir Ziemeļvalstis, ar kurām mums ir vienota izpratne par Krievijas radīto apdraudējumu. Somijas un Zviedrijas pievienošanās NATO pavērs jaunas iespējas ciešākai aizsardzības sadarbībai, stiprinot atturēšanu un aizsardzību Baltijas jūras reģionā. Dānijas vadībā turpinām darbu pie daudznacionālā divīzijas štāba "Ziemeļi" attīstības, kas drīzumā sasniegs pilnu operacionālo gatavību.

Jā, mūsu primārais drošības garants ir NATO, un ir svarīgi novērst Eiropas Savienības resursu dublēšanu ar NATO, gan saglabājot elastību aizsardzības spēju veidošanā un izmantošanā. Eiropas Savienībai ir jābūt papildinošai, nevis konkurējošai ar NATO. Mēs izprotam arī mūsu sabiedroto drošības izaicinājumus, nodrošinām aktīvu dalību starptautiskajās misijās un operācijās, piemēram, Kosovā.

Jā, ir skaidrs, ka uz Ukrainas kara fona lielās starptautiskās organizācijas, tādas kā ANO un EDSO, saskaras ar identitātes krīzi. Šīs organizācijas nespēja ne paredzēt, ne novērst, ne apturēt karu.

Latvijas interesēs ir starptautisko tiesību normās balstīta pasaules kārtība, tās pamatā jābūt spēcīgām, līdzīgi domājošām aliansēm, dalībvalstu militārajām spējām un noturībai. Tāds nu ir šis laikmets.

Godātie deputāti! Godātie kolēģi! Ministri! Lai mums visiem kopā izdodas stiprināt mūsu valsts drošību!

Paldies par uzmanību. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Paldies aizsardzības ministrei.

Kolēģi, ir pienācis laiks pārtraukumam.

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu!

Kamēr tiek gatavoti reģistrācijas rezultāti, kolēģi, lūdzu uzkavējieties savās darba vietās.

Mums ir trīs **paziņojumi**.

Pirmajai dodu vārdu deputātei Ingrīdai Circenei.

I. Circene (JV).

Atgādinu, ka Sociālo un darba lietu komisijas telpā tūlīt būs onkoloģisko pacientu atbalsta grupas sēde. Lūdzu, kuriem ir iespēja, piedalīties.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, mirkli uzmanības! Pārtraukums sākas tajā brīdī, kad ir nolasīti reģistrācijas rezultāti.

Vārds Lindai Liepiņai.

L. Liepiņa (LPV).

Kolēģi deputāti! Tepat, Dzeltenajā zālē, tūdaļ tiks dibināta deputātu grupa sadarbībai ar Francijas parlamentu. Visi laipni aicināti.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Paldies.

Vārds deputātam Jānim Vucānam.

J. Vucāns (ZZS).

Labdien! Tūlīt pēc Francijas grupas dibināšanas būs deputātu grupas dibināšana sadarbībai ar Čehiju. Lūdzu, arī turpat, Dzeltenajā zālē.

Sēdes vadītājs. Vārds Saeimas sekretāra biedrei Antoņinai Ņenaševai.

Kolēģi, lūdzu, izrādiet kaut nedaudz cieņas, citādi runātājam tribīnē ir jāsāk bļaut, lai viņu sadzirdētu! Lūdzu, ievērojam klusumu brīdī, kad tiek nolasīti reģistrācijas rezultāti!

Antoņina Ņenaševa, lūdzu!

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Nu jau ir reģistrējušies tikai 90 deputāti. Nav reģistrējušies 10 deputāti: Andris Bērziņš, Ieva Brante, Edmunds Cepurītis, Jekaterina Dorošķeviča, Edmunds... es atvainojos, Normunds Dzintars, Zanda Kalniņa-Lukaševica, Uģis Mitrevics, Igors Rajevs, Ričards Šlesers un Edgars Zelderis.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Paldies.

Kolēģi, atsāksim darbu pulksten 13.30, tātad pārtraukums nedaudz mazāk kā viena stunda.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, aicinu ieņemt savas darba vietas Saeimas Sēžu zālē. Aicinu arī tos deputātus, kas atrodas ārpus zāles, atgriezties zālē. Atsākam Saeimas sēdi pēc pārtraukuma.

Šobrīd darba kārtībā ir "Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos".

Turpinām ārlietu debates.

Vārds debatēs deputātam Ainaram Latkovskim.

A. Latkovskis (JV).

Kolēģi! Krievijas karš Ukrainā skaidri norāda - kopš aukstā kara Rietumu demokrātijas ir dzīvojušas zināmā pašapmānā un ar nepamatotu optimismu par nākotni, kurā valdīs miers, saticība, liberalizēta tirdzniecība un starptautiskās tiesības. Taču pēdējais gads ir atklājis visu neglīto un kroplo patiesību - Krievija ir autoritāra valsts, revizionistisks spēks, agresors. Krievija nepārtraukti eskalē karu ar sistemātisku kara noziegumu pastrādāšanu pret Ukrainas civiliedzīvotājiem, eskalē ar mobilizāciju, savu cilvēku sūtīšanu drošā nāvē, ar represijām pret saviem cilvēkiem pašu mājās, ar noziegumiem pret savu cilvēku prātiem no TV ekrāniem, eskalē ar kodolretoriku, eskalē ar nelegālajiem tā dēvētajiem referendumiem okupētajās teritorijās - eskalē!

Man nav šaubu, ka Ukrainai ir jāuzvar un Krievijai ir jāzaudē, bet kā gan izskatīsies Krievijas zaudējums? Pirmkārt, tā ir Krievijas militārā sakāve un atgriešanās zem starptautiskās sistēmas pamatkontroles mehānismiem. Otrkārt, tā ir Ukrainas teritoriālās integritātes atjaunošana tās starptautiski atzītajās robežās. Treškārt, tā ir Krievijas saukšana pie atbildības par Ukrainā pastrādātajiem noziegumiem. Un šajā sakarā mēs kā parlaments esam aicinājuši veidot īpašu *ad hoc* starptautisko tribunālu. Ceturtkārt, Ukraina pēc kara būs jāatjauno un Krievijai būs jāmaksā reparācijas.

Karu uzvar karojot - tas ir tik vienkārši. Tādēļ šobrīd ir kritiski svarīgi turpināt Ukrainas apbruņošanu. Kavēšanās maksā ukraiņu dzīvības un nodara milzīgus postījumus viņu valstij. Ukraina jāturpina apbruņot divos virzienos vienlaikus. Es uzsveru - divos, jo viens bez otra tie nedos Ukrainas uzvaru, bet tikai paildzinās ciešanas un postu. Pirmkārt, Ukraina jāapbruņo, lai palīdzētu tai efektīvi aizsargāties pret Krievijas triecieniem. Tam primāri ir nepieciešama pretgaisa aizsardzība, tajā skaitā *Patriot* sistēmas. Otrkārt, jāapbruņo, lai palīdzētu Ukrainai doties uzbrukumā un atkarot savas teritorijas. Tam primāri nepieciešami frontes uzbrukuma ieroči, tajā skaitā smagā bruņutehnika un tanki, tie paši *Leopard* un *Abrams*.

Ļaujiet man šajā sakarā atgādināt pavisam nesenu pagātni, tikai dažas dienas, nedēļas vecu. Pēc tam, kad vairākas valstis apņēmās piegādāt Ukrainai smagos ieročus, visi starmeši tika vērsti Vācijas un Amerikas Savienoto Valstu virzienā - vai tās piekritīs nosūtīt uz Ukrainu *Leopard* un *Abrams*. Vakar saņēmām ļoti iepriecinošu ziņu, ka ASV piegādās Ukrainai 31 *M1 Abrams* tanku. Savukārt Vācija, Spānija un Norvēģija, un vēl dažas citas valstis ir apņēmušās nosūtīt smagos tankus *Leopard*. Šo tanku nepieciešamību diktē gan loģistikas un tehniskie, gan apmācības aspekti, taču pats galvenais - tie spētu mainīt karalauka dinamiku par labu ukraiņiem, ļautu pavasarī īstenot efektīvu pretuzbrukumu un atspiest krievu karaspēku.

Šobrīd Krievija izmanto ofensīvas operāciju pauzi, lai no jauna aprīkotu un apgādātu savus spēkus gan ar ieročiem, gan ar nesen mobilizētiem karavīriem, un pastāv liela iespēja, ka Maskava drīz atjaunos savu ofensīvu. Ukrainai ir jābūt gatavai izturēt šo spiedienu un sākt jaunu pretuzbrukumu. Mums ir jāsagādā jau solītie ieroči un aprīkojums, kā arī jāturpina dot vēl un vēl.

Dažas valstis baidās, ka šo tanku piegāde Ukrainai šķērsotu sarkano līniju, kas var izraisīt tālāku eskalāciju no Krievijas puses. Ne velti par senākajām un spēcīgākajām cilvēka emocijām tiek uzskatītas bailes. Bet mēs no Krievijas nedrīkstam baidīties. Jā, tā ir nopietns spēks, bet ne visvarens. Sēt bailes ir viens no veidiem, kā graut pretinieka gribu pretoties, panākt pakļaušanos bez pretestības. Neļausim agresoram tuvoties šādiem panākumiem! Bailes var izraisīt paniku, histērisku, haotisku rīcību, kas iztērē enerģiju un grauj vienotību.

Nepārprotiet mani, Krievija, protams, ir jāuztver nopietni. Tai ir gan spējas, gan nodomi, kas acīmredzami ir nesavienojami ar mūsdienu priekšstatiem par mierīgu līdzāspastāvēšanu un visiem labvēlīgu attīstību. Taču tikpat skaidri jānovērtē mūsu sabiedroto potenciāls un vienotība. Kamēr mēs esam vienoti un pretojamies agresijai pārdomāti un nešauboties, tikmēr pamats bailēm ir tieši Krievijai. Nedrīkstam ļauties Krievijas draudīgajai retorikai vai samulst, jo tā Krievija cer iegūt laiku, lai atgūtos, pārgrupētos un atkal uzbruktu.

Baltijas valstīm ir īpaša loma jau no pašām pirmajām Krievijas uzsāktā kara dienām un patiesībā pat pirms tam. Mēs redzam Krieviju tās patiesajā būtībā, un mūsu viedoklī šobrīd ieklausās. Taču karš nav galā, priekšā ir grūti laiki. Ukraina cer un paļaujas uz mūsu atbalstu, mūsu stingro nostāju un līderību. Lai ukraiņi nonāktu līdz uzvarai, mums viņiem ir jāpalīdz visos iespējamos veidos. Mani kolēģi šeit jau to ir uzskaitījuši, tas ir: ekonomiski, finansiāli, politiski, diplomātiski un - galvenais - militāri. Bruņosim Ukrainu un bruņosimies ar spēku, vienotību un pacietību arī mēs paši!

Slava Ukrainai!

Dievs, svētī Latviju! *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aleksandram Kiršteinam.

A. Kiršteins (NA).

Godājamais priekšsēdētāja kungs! Ministra kungs! Dāmas un kungi! Deputāti! Es domāju, ka viss jau ir pateikts par Ukrainu un viss ir pateikts par Krieviju, un es pilnībā piekrītu. Lai netērētu laiku, nedaudz pateikšu savas pārdomas tikai par kādām divām sadaļām.

Es jau iepriekš atvainojos, lai mani neiesūdzētu Mandātu, iesniegumu un ētikas komisijā, ka es nemāku teikt pateicības, tāpēc es pateicību neizteikšu nevienam, bet es domāju, ka jūs man to piedosiet.

Un tagad par tām sadaļām. Mani drusciņ samulsināja... Lai gan kopumā es atbalstu ārlietu ministra uzrakstīto ziņojumu, es domāju, ka divas sadaļas ir ārkārtīgi vājas. Trīs mēneši, protams... jaunajai valdībai ir laiks, kad kaut kas tiks darīts, un tās tiks uzlabotas.

Tātad pirmais - par Ķīnu. Man liekas, ka Ārlietu ministrija nav nopietni uzrakstījusi šo sadaļu... viena iemesla dēļ. Tur ir teikts, ka Ķīna tā kā atbalsta Krieviju šajā karā, tā kā kaut kā neatbalsta - diezgan neskaidri. Bet faktiski, ja mēs paskatāmies statistiku par 2021. gadu, Ķīnas tirdzniecības apgrozījums ar Krieviju bijis trīs ar pusi reizes mazāks nekā ar Vāciju un Nīderlandi kopā. Ja mēs paņemam statistiku, Ķīnas sadarbību ar Amerikas Savienotajām Valstīm, ar Franciju, ar Lielbritāniju, tad tur Krievija vispār pazūd.

Izskatās, ka daži joprojām Ķīnu uztver kā valsti kaut kur aiz Uzbekistānas. Kā mēs taisāmies pretoties, ja Ķīna izdara ekonomisko spiedienu, - man īsti nebija skaidrs. Es piekrītu, ka Latvija

varbūt pareizi izdarīja, pārtraucot "16+1" sadarbību, kas bija Centrāleiropai un Ķīnai. Tā varbūt neatbilst mūsu stratēģiskajām interesēm. Bet kas tad atbilst?

Man liekas, ka mūsu stratēģiskajām interesēm atbilst viens nopietns jautājums: kāpēc tūkstošiem Eiropas Savienības jauniešu dodas studēt uz Ķīnu tehnoloģijas...? Tas mani druscin mulsina. Mēs zinām Amerikas Savienotās Valstis. Kāpēc Eiropas Savienības vidusskolās kā otro valodu aiz angļu valodas sāk ieviest ķīniešu valodu? Un mēs sakām, ka kaut kādas problēmas Dzeltenajā jūrā apdraud mūs, Latviju. Es domāju, ka tur vajadzēja drusciņ papētīt. Es paskatījos ANO statistiku par 2021. gadu - par gada laikā reģistrētajiem patentiem.

Bet vispār, ja mēs tēlaini pasakām vienā teikumā, tad Eiropas Savienību es vairāk redzu kā tādu cauru laivu (par ekonomiku runājot), kas riņķo uz riņķi, un tālumā pie horizonta aizpeld trīs lieli laineri - uz viena rakstīts "Amerikas Savienotās Valstis", uz otra rakstīts "Ķīna", uz trešā rakstīts "Indija". Mūsu uzdevums varbūt būtu aizlāpīt šos caurumus un mēģināt kaut kā noķert šos trīs kuģus, lai... tā sakot, vilciens ir aizgājis, varbūt mēs noķersim vai vismaz neatpaliksim no šiem trim kuģiem.

Tātad ANO dati. Gada laikā reģistrētie patenti: Ķīna - 53 127, ASV - 351 993. Eiropa tur praktiski nav redzama: Vācija - 17 000, dažas Eiropas valstis - 5000. Nākamais: citējamās zinātniskās publikācijas fizikā un astronomijā. Kāpēc fizikā? Mēs saprotam, ja mēs runājam par ekonomiku... Ķīna - 136 120 starptautiskās publikācijas. Ja jau viņi ir tādi muļķi (pārkāpj cilvēktiesības un tā tālāk), kāpēc Rietumu žurnāli publicē un pasaulē ievērojami žurnāli publicē 136 000 ķīniešu zinātnieku publikācijas un tikai 53 000 ASV zinātnieku publikācijas. Nākamais: ķīmija. Ķīna - 70 999, ASV - 21 000. Nākamais: datorzinības, tas ir mākslīgais intelekts, tā ir visa šī programmēšana. Ķīna - 106 000, ASV - 51 000. Un tad man teiks: jā, bet Eiropa taču kaut kur ir arī priekšgalā. Jā, vienā rādītājā: sociālajās zinātnēs. ASV - 77 820, Apvienotā Karaliste - 30 000, Ķīna - 25 000. Nu neiet viņiem ne ar feminisma, ne dzimtu studijām, verdzības vēsturi un tā tālāk, viņi kaut kā vairāk krīt uz šīm tehnoloģiskajām zināšanām, kur būtu mums... jābrauc.

Dažas nedēļas atpakaļ bija ārkārtīgi interesants raidījums *Deutsche Welle*, otrdienās no rītiem rāda un tad atkārto... tas ir, ceturtdienās rāda un atkārto piektdienās pusdienas laikā. Saucas "Pie stūres". Un šis raidījums bija diezgan nežēlīgs. Tas bija par elektroautomobiļiem. Un tur bija teikts, ka šogad un nākamgad sāksies mežonīga ķīniešu elektroautomobiļu ielaušanās Eiropas tirgū, no kura agri vai vēlu tiks izspiesti vācu *premium* klases automobiļi, - respektīvi, tādas automašīnas kā firmu *NIO*, *BYD* ražojumi, kuras tehnoloģiski ir pārākas par *Mercedes* un *Porsche* elektroautomobiļiem. Šeit ir runa tikai par elektroautomobiļiem, nevis par iekšdedzes dzinējiem, kur Vācija dominē. Tie ir tehnoloģiski pārāki un apmēram par trešdaļu lētāki. Tā kā to komentē vācu inženieri un zinātnieki, - viņi saka, ka dažos gados no Eiropas pilnībā tiks izspiesti elektroautomobiļi, jo šī ir Ķīnas tehnoloģija, kas ir 20 gadus ražojusi, un ķīniešiem neesot problēmas ne ar loģistikas ķēdēm, ne ar mikroprocesoriem, ne ar pusvadītājiem.

Mēs runājam par viedo ražošanu. Es paskatījos, kas tad mums ir ar mikročipiem un tā tālāk. Nav nekā. Izrādās, mums ir viena tāda maza privātā firma, saucas "Alfa", bet tā nav tā iepriekšējā "Alfa", ar krievisku mājaslapu, kas tur kaut ko taisa. Praktiski mums, kas kādreiz bijām slaveni ar savu elektronisko rūpniecību jau pirms Otrā pasaules kara, - mums nav šīs viedās ražošanas.

Tas būtu par Ķīnu. Es domāju, ka mums būtu jāpārskata un kaut kādā veidā jānoslēdz tādi līgumi, kas ir saistīti ar tehnoloģisko izglītību. Transatlantiskā sadarbība ar Amerikas Savienotajām Valstīm mums jau paliek, bet mēs nevaram tehnoloģiski atpalikt. Un acīmredzot jāsāk mācīties arī ķīniešu valodu, ja mēs negribam, lai, kā saka, mūsu laiva nogrimst - ekonomiski.

Dažas piezīmes par zaļo kursu jeb par enerģētiskās palīdzības politiku. Es izlasīju, ka Ārlietu ministrijai ir laba sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām - ar PROVIDUS, ar arodbiedrībām, ar LAMPU -, bet es neatradu sadarbību ar mežsaimnieku biedrībām, ar Latvijas Zemnieku savienību, ar Latvijas Zemnieku federāciju, ar Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi, ar Latvijas rūpniecības uzņēmumiem, ar Latvijas autopārvadātājiem un citiem. Un ko tad viņi pateiktu, ja šī sadarbība būtu? Paņemiet jebkuru avīzi - ko jūs izlasīsiet: nelabvēlīga zaļās vienošanās politika izraisa mežsaimniecības sašaurināšanos. Nomainiet mežsaimniecību ar lauksaimniecību, nomainiet mežsaimniecību vai lauksaimniecību ar autopārvadājumiem, ar stikla šķiedras ražošanu, ar metālapstrādi, visur būs viens un tas pats - absolūta ražošanas sašaurināšanās.

Kā tad tiek grauta Latvijas konkurētspēja ar ārkārtīgi dārgo un piesārņojošo energopolitiku, kas grauj arī investīcijas? Šeit atbilde ir ļoti vienkārša: ja jūs skaitļošanas mašīnā ievadīsiet nepareizus datus, jūs saņemsiet nepareizu atbildi. Ievērojams Latvijas Universitātes zinātnieks Ojārs Āboltiņš savā grāmatā "No leduslaikmeta līdz globālajai sasilšanai" raksta, ka viss, kas pašreiz tiek darīts Eiropas Savienībā, ir samērā kļūdains, un atsaucas uz to, ka civilizācijas sākumā vidējā temperatūra mums bija apmēram par divarpus grādiem augstāka. Un interesants piemērs. Grenlandes un Islandes kolonizēšana mūsu ēras pirmās tūkstošgades beigās bija iespējama tikai tāpēc, ka šajā laikā klimats bija visai silts. Atcerēsimies, ka Grenlande bija zaļa un to kolonizēja vikingi, nodarbojās ar piena lopkopību.

Tā ka nākamais, ko mēs varētu pateikt... Ir tāda ļoti laba Bila Geitsa grāmata, kuru, es nezinu, varbūt vajadzētu Ārlietu ministrijai paskatīties, varbūt arī mūsu premjeram paskatīties, tā saucas "Klimats. Kā novērst katastrofu. Esošie risinājumi un nākotnes redzējums". Tur ir ielikti interesanti dati. Nekas nav tik netīrs kā betona ražošana, tērauda ražošana, raktuves... Dienvidkorejā ražotie milzīgie simts tonnīgi pašizgāzēji, kuru ražošanai jāpatērē milzum daudz fosilās enerģijas, milzīgs daudzums saldūdens un tā tālāk. Un šeit ir ielikta interesanta tabula. Salīdzināts, cik vajag saules paneļiem, vējam, atomenerģijai un gāzei, lai saražotu vienu teravatstundu enerģijas. Gāzes vajag 30 reižu mazāk betona, tērauda, stikla, ārzemju metāla, par kuru mēs maksājam ķīniešiem, sākot ar akumulatoriem un beidzot ar radioaktīvajiem neodīmiem, kas ir magnētos... un apmēram 20 reižu mazāk vēja enerģijas. Gāzi patērē - šos materiālus... lai tos iegūtu - 20 reižu mazāk nekā vēja rotori, vēja parki un viss pārējais.

Varētu apvienot debašu laikus?

Sēdes vadītājs. Deputātiem nav iebildumu, ja apvienos debašu laikus? Deputātiem iebildumu nav. Kiršteina kungs, jums ir piecas minūtes.

A. Kiršteins. Cilvēka darbība, siltumnīcefektu izraisošo gāzu darbības ietekme atmosfērā - atkal šajā pašā Bila Geitsa grāmatā. 2021. gada ASV dati: tērauds, betons un plastmasa rada apmēram 31 procentu izmešu. Energotīkla, elektrības ražošana - 27, lauksaimniecība - 19, transports - 16, apkure, dzesēšana - 7. Tie skaitļi var variēties.

Tātad, piemēram, lauksaimniecībā, kas piesārņo vai rada varbūt deviņus procentus, mums nāk instrukcijas, ka mums būtu jāsamazina par 35 procentiem zemes apstrādājamā platība, jālikvidē lopi, jo tas piesārņo. Un tā vietā mēs būvēsim... milzīgi daudz ražosim tēraudu, betonu, dažādus plastmasas spārnus vēja rotoriem, lai... 31 procentu... kas piesārņo atmosfēru.

Upsalas Universitātes pētījumā ir pierādīts, ka, sadedzinot... ja vienā mirklī tiktu sadedzināti visi pasaules naftas krājumi, klimats no tā neizmainītos pat par simtdaļu grāda. No kurienes visas šīs muļķības? Tas ir tā, kā tējkannu ar karstu ūdeni lietu Baltijas jūrā, lai pirms peldēšanas sasildītos. Ko darīt? Polija ir pasūtījusi četras atomelektrostacijas - divas ASV, divas Dienvidkorejā. Mēs

lasām, ka "Latvenergo" kopā ar Igauniju 20 gados uztaisīs vēja parkus jūrā ar vienu... tas ir, tūkstoti megavatu jaudu, un sasniegs tās summas - pieci miljardi. Ziniet, *Westinghouse* ASV par pieciem miljardiem uzbūvēja jaunu atomelektrostaciju. Nevis to mazo, modulāro, bet lielo, kārtīgo. Un kāda būs atšķirība starp šo *Westinghouse* un šo brīnumu - vēja parkiem? Vēja parku lietderības koeficients ir 0,35. No šiem tūkstoš megavatiem jūs vidēji gadā dabūsiet jaudu 350, varbūt - maksimums, 400. No *Westinghouse* atomelektrostacijas jūs dabūsiet visu tūkstoti pie vienādām cenām. Tātad mums piedāvā iztērēt trīsreiz vai divarpus reizes vairāk naudas, lai dabūtu, teiksim, to pašu efektu.

Nākamais - nav nodalīta politika ziemeļu valstīm un dienvidu valstīm. Tas, kas der Marokai, ar kuru sadarbojas dienvidu valstis, tas, kas Portugālei, tas, kas der Spānijai un Francijai, neder Somijai, Zviedrijai, Latvijai un Igaunijai. Un paldies dievam, ka Zviedrijā ir nomainījusies valdība, kas likvidēja šo Klimata ministriju un pateica: kamēr nebūs šī politika nodalīta un kamēr nebūs pavisam cita klimata politika Ziemeļvalstīm, kas Ārlietu ministrijai jāpanāk kopā ar šīm Ziemeļvalstīm, tikmēr viņi, kā saka, dedzinās kūdru, lietos fosilos izrakteņus un tā tālāk.

Mums nekas no tā nav izdarīts, mums pienāk instrukcija, piemēram, ka no 2035. gada mums aizliegs ražot elektroautomobiļus. Nu mēs jau neražojam, bet, piemēram, nevarēs uzbūvēt privātmāju (mēs skatījāmies pagājušajā Eiropas lietu komisijas sēdē), ja uz jumta nebūs saules panelis. Mīļie cilvēki, to saules paneļu jaudu, tos 10 kilovatus, jūs dabūsiet divas stundas jūnija vidū, jūs jau tās pat augustā nedabūsiet ne rītā, ne vakarā, nerunājot par oktobri, novembri, decembri, janvāri un tā tālāk. Tātad par milzīgu naudu mums piedāvā Eiropas Komisija, nevis Maroka un Portugāle.

Tātad mums ir jāizvairās no bankrota. Nekādu 55 procentu izmešu samazinājumu 2030. gadā. Mūsu vēlētāji - vismaz man - nav devuši šādu uzdevumu. Un, protams, nekādu bezizmešu nebūs 2050. gadā. Ļoti vienkārši - visa šī Eiropas energopolitika ir bankrotā. Izlasiet rakstu - *Siemens* pārtrauks vēja elektrostaciju ražošanu, *Vesta* cieš zaudējumus un piemaksā pie katra pārdotā elektroģeneratora, tāpēc ka ķīnieši, protams, tos pārdod divreiz lētāk. Tātad visa... No vienas puses, mēs rakstām, ka mums tā kā Ķīna tur... jāuzmanās, no otras puses, mēs kultivējam tādu ekonomiku, kur nauda 80 procentos aiziet uz Ķīnu. Mēs taču neražojam, mēs nevaram konkurēt ar Ķīnu šajā jomā. Mums nav jāmaksā par reto metālu izstrādājumiem - par litiju, kobaltu, niķeli, varu -, kas piecūko dabu, atstāj nesakoptas, nerekultivētas teritorijas ar milzīgām raktuvēm, piesārņo visu, un cenas divkāršojas katros divos trīs gados šiem materiāliem.

Es vēlreiz gribu teikt, ka mums ir jāmācās no Somijas. Somijas energobilancē (ar ko es arī nobeidzu): 28 procenti - koksne, 21 procents - nafta, 19 procenti - atomenerģija, 5 procenti - reaktori, 6 procenti - dabasgāze, 6 procenti - akmeņogles, 3 procenti - kūdra, 4 procenti - elektrības imports un 7 procenti - ūdens un vējš, atjaunojamā enerģija. Bet viņi mums ir priekšā, mēs esam pirmajā trijniekā aiz Zviedrijas un Somijas. Tātad somi neskrien pakaļ katrai modes politikai, neizlēkā un ievēro savas nacionālās intereses.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Nākamajam vārds debatēs - deputātam Jānim Vucānam.

J. Vucāns (ZZS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienītās kolēģes! Godātie kolēģi, arī klausītāji! Šīs ārlietu debates, manuprāt, gan pēc runu formas, gan tonalitātes atšķiras no tām, kādas bijām raduši redzēt un dzirdēt iepriekšējos gados, jo klātesošs ir faktors, kas mūs visus vieno. Līdz ar Krievijas īstenoto agresiju Ukrainā ir iestājušies ļoti nopietni draudi demokrātiskajam pasaules

skatījumam, vispārpieņemtajām starptautiskajām tiesību normām un citām vērtībām, kuras uzskatījām par pašsaprotamām Eiropā, tāpēc nav pārsteiguma, ka šādā situācijā jebkurš no runātājiem kā būtisku piemin šo jauno ģeopolitisko fonu, un es nebūšu izņēmums.

Vienlaikus, apspriežot Ārlietu ministrijas sagatavoto ziņojumu, manuprāt, mūsu kopējais uzdevums ir gan atskatīties uz ārlietu jomā paveikto, gan arī pārrunāt tuvākā un tālākā nākotnē veicamos darbus.

Kā šodien debatēs teica Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns, domājot mūs, visus deputātus, - mēs visi esam diplomāti. Šeit es piebildīšu no sevis - tikai diplomātiskā darba lauks atkarībā no mūsu interesēm, mums deleģētajām pilnvarām un arī mūsu iekšpolitiskā redzējuma katram ir nedaudz atšķirīgs.

Tradicionāli šajās debatēs tiek pausti frakciju viedokļi, bet domāju, ka tikpat nozīmīgi šajās debatēs ir uzklausīt arī Saeimu dažādās starpparlamentu formās pārstāvošo delegāciju viedokļus, jo absolūti vairākumā gadījumu šīs delegācijas darbojas kā vienotas komandas Latvijas interesēs, paužot Latvijas viedokli starptautiskā auditorijā. Darbs šajās delegācijās ir viena no parlamentārās diplomātijas izpausmēm.

Pēc šī ievada, kā noprotat, tālāk runāšu par ārlietu ministra sagatavotajā ziņojumā minēto paveikto vienā konkrētā sektorā, un tas ir Baltijas un Baltijas jūras reģiona sektors šo valstu kontekstā, iekļaujot arī, protams, Baltijas jūras reģiona valstīs Ziemeļvalstis kā tās, ar kurām mums ir īpaši cieša sadarbība. Par to runāšu tāpēc, ka kopš 2011. gada esmu bijis klāt šajā parlamentārās diplomātijas darbā un kopš 2014. gada man ir bijusi iespēja arī vismaz daļēji uzstādīt darba kārtību šajā parlamentārās diplomātijas sektorā, vadot Saeimas delegāciju Baltijas Asamblejā.

Ārlietu ministra ziņojumā Baltijas un Ziemeļvalstu reģionam un sadarbībai šajā reģionā ir veltīta īpaša nodaļa, bet, ja mēs lasām visu ziņojumu kopumā, tad redzam, ka šī sadarbība ir iezīmēta arī horizontāli, runājot gan par drošības jautājumiem, gan enerģētikas jautājumiem, gan izglītības, gan attīstības politikas veicināšanas jautājumiem. Un tajā īpašajā nodaļā, kas ir veltīta Baltijas valstu sadarbībai un Baltijas valstu sadarbībai ar Ziemeļvalstīm, ir pausts arī tāds programmatiskais uzstādījums, kurš balstās, manā skatījumā, tiešām reālajā situācijā (es nocitēšu): "Baltijas-Ziemeļvalstu reģionā esam līdzīgi domājoši ne vien par reģiona drošības jautājumiem, bet arī par Eiropas Savienības lomu un tās darbības efektivitātes pilnveidošanu."

Turpat, rindkopu tālāk, ir: "Mūsu drošības interesēs ir nodrošināt vienotāku un spēcīgāku reģiona balsi, tai skaitā Eiropas Savienības nākotnes diskusijās. Redzam nepieciešamību instrumentalizēt formāta sadarbību, fokusējot Baltijas un Ziemeļvalstu resursus uz rītdienas drošības vides veidošanu, kas ietver noteikumos balstītas starptautiskās kārtības nostiprināšanu un reģiona aizsardzības un noturības spēju nostiprināšanu. [..] Vienlaikus Baltijas-Ziemeļvalstu formātā vēlamies stiprināt Ukrainas atbalsta, īpaši rekonstrukcijas iniciatīvu, koordināciju."

Tas ir Baltijas Ministru padomes redzējums. Un es šeit varu Baltijas Asamblejas Prezidija vārdā teikt, ka šis redzējums simtprocentīgi saskan ar to redzējumu, kāds ir arī Baltijas Asamblejai kopumā un Baltijas Asamblejas Prezidijam.

Jūs zināt, ka aizvadītais 2022. gads bija gads, kurā Latvija bija prezidējošā valsts Baltijas sadarbības formās - gan Baltijas Ministru padomē, gan arī Baltijas Asamblejā. Un tā iekrita, ka tieši šajā Latvijas prezidēšanas gadā bija šie mūsu dzīvi būtiski izmainošie ģeopolitiskie notikumi - sākās Krievijas Federācijas agresija Ukrainā -, un šajā situācijā ļoti svarīgi bija rīkoties proaktīvi. Kamēr Rietumu demokrātijas valstis skatījās, kā tā situācija attīstīsies, es gribu teikt, ka

Baltijas valstis tiešām bija aktīvas, jo pirmie paziņojumi no Baltijas Asamblejas Prezidija, tāpat arī no Baltijas Ministru padomes... pirmie paziņojumi starptautiskajai auditorijai bija vēl pirms 24. februāra. Tie bija jau tajā brīdī, kad Krievijas Valsts dome deva atļauju Krievijas karaspēka ieiešanai Luhanskas un Doneckas apgabalā. Paziņojumi bija tajā brīdī, kad tika dota atļauja militārā spēka pielietošanai ārpus Krievijas Federācijas robežām, arī ārpus šiem apgabaliem. Šajās situācijās Baltijas Asamblejas Prezidijs vērsās ar satraukuma ziņojumiem pie Eiropas Savienības vadošajām institūcijām - Eiropas Parlamenta, Eiropas Komisijas. Rakstījām Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai un tā tālāk... un saņēmām atbildes, bet tās jau nāca pēc 24. februāra, un tās atbildes bija: "Paldies, jūsu signāls bija vietā, bet diemžēl mēs esam kaut ko nogulējuši."

Kāpēc es par to runāju? Tāpēc, ka arī tajā ziņojumā, ko šodien mums vēstīja Rinkēviča kungs, viņš pauda to, ka mūsu loma ne tikai tajos februāra notikumos, bet arī šobrīd joprojām ir būt proaktīviem.

Ja es mēģinātu jums uzskaitīt visas tās tikšanās gan ar Ziemeļvalstu pārstāvjiem, gan Beniluksa valstu pārstāvjiem, gan tikšanās citās starptautiskās formās, kurās ir piedalījušies Baltijas Asamblejas deputāti no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas un kur mums ir nācies pārliecināt gan Ziemeļvalstu, gan Beniluksa, gan citu valstu pārstāvjus par Krievijas pārstāvju... Krievijas parlamenta, Krievijas Valsts domes pārstāvju nepieļaujamību dalībai, teiksim, tādās organizācijās kā Baltijas jūras parlamentārā konference vai citās... Tā ir bijusi smaga diplomātiskā cīņa, jo tikai ar laiku, tikai pieaugot šiem faktiem, kas rādīja brutālo kara dabu Ukrainā, tikai... ejot laikam, demokrātisko valstu pārstāvjiem pārsvarā vērās vaļā acis un viņi saprata, ar ko mums ir darīšana.

Teiksim, Beniluksa valstis... Beniluksa parlaments Krievijas agresiju nosodošu paziņojumu pieņēma tikai decembrī. Un par to es runāju tāpēc, ka tas ir darbs, kas mums joprojām ir jāturpina. Jāturpina gan Baltijas Asamblejas deputātiem, gan deputātiem, kas strādās Baltijas jūras parlamentārajā konferencē, gan visās citās delegācijās, kur Saeimas deputāti ir pārstāvēti.

Tā, Smiltēna kungs, es lūdzu apvienot laikus.

Sēdes vadītājs. Deputātiem nav iebildumu? Vucāna kungs, jums ir vēl sešas minūtes.

J. Vucāns. Paldies.

Ja man vajadzētu jūs informēt... Ņemot vērā, ka Latvijas delegācija Baltijas Asamblejā nomainījās no 13. uz 14. Saeimu vairāk nekā par 90 procentiem personālsastāva ziņā, tad... lai pārējie deputāti būtu informēti par to, kas ir Baltijas Asamblejas darba kārtībā bez tā, ka visu laiku ir Ukrainas jautājums. Tas ir bijis klātesošs jebkurā no Baltijas Asamblejas komiteju sēdēm.

Ņemot vērā Baltijas Asamblejas specifiku... Baltijas Asambleja, tāpat kā jebkurš no Baltijas valstu parlamentiem, strādā komiteju formā. Teiksim, šajā gadā pirmā komitejas sēde jau bija iepriekšējās nedēļas nogalē, nākamā sēde - Izglītības komisijas un Vides komisijas kopējā - būs nākamajā nedēļas nogalē. Tātad šādā formā mēs joprojām turpinām skatīt tos jautājumus, par kuriem Rinkēviča kungs runāja un par kuriem šodien runāja arī Briškena kungs. Tie ir jautājumi, kas skar infrastruktūru - gan enerģētisko infrastruktūru, tai skaitā kopējos vēja parkus, ūdeņraža stratēģiju, kopīgu ūdeņraža stratēģiju Baltijas valstīm, gan *Rail Baltica* programmas aktualitāti.

Droši vien es neko jaunu jums nepateikšu, ka diemžēl, skatoties uz *Rail Baltica* projektu, kuram Baltijas Asambleja ir bijusi kā uzraugs visus šos ilgos gadus, ir jāsecina, ka noteiktajā termiņā *Rail Baltica* nebūs īstenots un mēs varam cerēt uz 2029., 2030. gadu kā agrāko termiņu, kad

varbūt redzēsim pirmos reāli funkcionējošos vilcienus. Bet, lai arī tas notiktu, ir jāveic parlamentārā uzraudzība.

Es īpaši gribu pieskarties jautājumam par Baltijas valstu sadarbību ar lielajām starptautiskajām zinātniskajām institūcijām, konkrēti es runāju par sadarbību ar *CERN*, tātad Eiropas Kodolpētījumu organizāciju, un Eiropas Kosmosa aģentūru. Visas trīs Baltijas valstis, tiesa, dažādos statusos, ir dalībvalstis šajās starptautiskajās institūcijās. Šobrīd ļoti aktuāls ir jautājums par to, lai Latvija pilnvērtīgi turpinātu dalību Eiropas Kosmosa aģentūrā, jo vienkārši šajā gadā iedalītais finansējums ir par mazu, lai varētu nomaksāt iemaksas. Gadījumā, ja tas netiks izdarīts, drauds ir tāds, ka Latvija varētu būt pirmā valsts, kuras dalību Eiropas Kosmosa aģentūrā asociētās valsts statusā nāktos apturēt tāpēc, ka nav veikti atbilstošie maksājumi. Es ļoti ceru, ka, pieņemot budžetu, mēs pret šo lietu izturēsimies ļoti atbildīgi.

Runājot par *CERN*. Kā blakusprodukts dalībai *CERN*... Šobrīd ar iepriekšējā parlamenta svētību, es tā gribētu teikt, un arī ar citu Baltijas valstu parlamentu atbalstu tālākās attīstības ceļu meklē tāds projekts, kuru mēs varētu saukt par vēža ārstēšanu ar jaunākajām pasaules tehnoloģijām, - ļoti precīza vēža izgriešana, izmantojot *CERN* izstrādātas tehnoloģijas. Šobrīd jautājums ir par to, vai trīs Baltijas valstis var izveidot šādu kopīgu vēža ārstēšanas centru, kam ir nepieciešams līdzfinansējums no visām trim Baltijas valstīm, bet arī zināma daļa no finansējuma varētu nākt no Eiropas Komisijas. Par to ir sāktas sarunas. Un atkal jautājums ir par to, ko mēs sadarbojoties varam darīt mūsu cilvēku labā, mūsu cilvēku interesēs.

Tā es, protams, varētu stāstīt par daudzām un dažādām jomām, taču noslēgumā es tomēr gribu atgriezties pie jautājuma, ka ārlietu politiku mūsu valstī, protams, uzstāda un koordinē Ārlietu ministrija un vismaz Baltijas Asamblejai visu laiku gan ar ministru, gan ministrijas amatpersonām un ierēdņiem sadarbība ir bijusi ļoti laba, un paldies par to.

Baltijas Asamblejas darbā ir ļoti palīdzējusi sadarbība ar nozaru ministrijām - Izglītības un zinātnes ministriju, Kultūras ministriju, Ekonomikas ministriju, Aizsardzības ministriju, baidos kādu... arī Labklājības ministriju. Baidos kādu aizmirst. Arī viņiem visiem paldies.

Bet ir viena lieta, ko es tomēr gribu pateikt: parlamentārās diplomātijas jomā mums ir jāapzinās tas, ka mums Saeimā, šeit uz vietas, ir lieli palīgi, un tas ir Starpparlamentu attiecību birojs, kurš koordinē mūsu darbu. Šī ir tā reize, kad gribu teikt paldies arī Starpparlamentu attiecību birojam par parlamentārās diplomātijas darba koordinēšanu.

Ar to arī beigšu. Paldies par uzmanību, un tiešām tas, ko es teicu... lai tas kopīgais faktors, kas mūs visus vieno... lai pozitīvu iznākumu mēs sagaidītu jau šajā gadā.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Antoņinai Ņenaševai.

A. Ņenaševa (PRO).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Godātais ministra kungs! Cienījamie deputāti, kolēģi! Pirmām kārtām vēlos izteikt pateicību par patiesi spožu darbu, pārvarot nemitīgas krīzes, tieši ārlietu ministram Edgaram Rinkēvičam, ikvienam Ārlietu ministrijas darbiniekam un visiem diplomātiem, kas aizstāv Latvijas cieņu un godu starptautiskajā arēnā šodien... 102 gadu laikā no Latvijas Republikas starptautiskās atzīšanas... kā arī ceļā uz to.

Kāpēc tas ir svarīgi? Mēs neesam vieni, mēs esam aktīva daļa no mainīgās pasaules, jo īpaši šobrīd, kad Latvija ir ierauta nepārtrauktā starptautiskā turbulencē. To, vai šī turbulence mētās mūs, kā sanāks, vai arī spēsim būt elastīgi pret šādiem triecieniem un ieņemsim savu spēcīgu vietu reģionā, nosaka arī mūsu ārpolitikas virsmērķi un tās kvalitāte ikdienā.

2004. gadā mēs pārliecinoši izvēlējāmies "vairāk Eiropas" un būt NATO - Ziemeļatlantijas drošības telpā. Šīs izvēles augļi ir nenovērtējami. Manuprāt, tas ir abpusēji.

2022. gada 24. februārī mēs izvēlējāmies un katru nākamo dienu izvēlamies nestāvēt malā neizprovocētajā Krievijas karā un īstenotajā genocīdā pret Ukrainas tautu. Latvija ir viens no nelokāmības paraugiem, tāpēc Eiropas Savienības un sabiedroto atbalsts Ukrainai ir tik vienots. Mēs spējam dot to pieredzi, kuras trūkst citiem. Šī brīža kontekstā - ikviens Latvijas pilsonis, bet jo īpaši ārlietu dienests, ir sargsuns un sirdsapziņa, kurā ir vērts ieklausīties visiem mūsu starptautiskajiem partneriem. Vienlaikus mums jābūt gana atvērtiem un progresīviem, lai iegūtu un lietotu mūsdienīgāku pieredzi un prasmes.

"Vairāk Eiropas" nozīmē plašāku sadarbību drošības, īpaši kiberdrošības, jomā. Ļoti svarīgi to ņemt vērā, kad pildām savus mājasdarbus... attīstot gan visaptverošas aizsardzības sistēmu, gan civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas sistēmu, ieviešot gan valsts aizsardzības dienestu, gan valsts aizsardzības mācības, lai mēs ar atvērtu prātu izvērtētu mūsdienu Eiropas labāko pieredzi, nevis no zārka vilktu ārā padomju mantojuma paliekas.

"Vairāk Eiropas" nozīmē doties kopīgā cīņā pret dezinformāciju, izmantojot NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra dotās iespējas, mērķtiecīgi ieguldot valsts un Eiropas Savienības fondu līdzekļus izglītības sistēmā, jo kritiskā domāšana, medijpratība un dezinformācijas iegrožošana sākas no bērna kājas. Un šobrīd mēs esam atbildīgi par Latvijas nākotnes prātiem un par Latvijas cilvēka vietu pasaulē pēc 10 un vairāk gadiem.

"Vairāk Eiropas" nozīmē arī kopdarbu pētniecībā un inovācijās, brīvību no neparedzama finansējuma un dārgas birokrātijas. Kā jau premjerministra kungs minēja - būt brīviem no burta kalpiem. Mūsu pētnieki un uzņēmēji var būt ekonomikas transformācijas stūrakmens. Kas var būt labāks par šādu Latvijas vizītkarti, ar ko dodas ārvalstu dienests?

"Vairāk Eiropas" nozīmē ambiciozu darbu pie kopīgiem klimata mērķiem un sociālo jautājumu risinājumiem, tajā skaitā Eiropas Savienības minimālā ienākumu līmeņa un vienotas sociālo garantiju pieejas.

"Vairāk Eiropas" nozīmē, ka Latvija nav tikai ģeogrāfiski šeit. Latvija ir tās cilvēki visā pasaulē, un ikviens no mums ir Latvijas vēstnesis.

Viens no ārpolitikas stratēģiskiem uzdevumiem ir koordinēt tādu vidi, lai mūsu diasporas intelektuālais un kulturālais spēks dzīvotu vienoti un iekļaujoši. Lai esam vienā tīklā un kļūstam sociāli, ekonomiski un starptautiski konkurētspējīgāki. Un Latvijas iekšpolitikā svarīgs ir pastāvīgs diasporas lobijs arī no ārlietu resora puses, ne tikai pirms vēlēšanām reizi četros gados.

Vai mēs pietiekami realizējam savu potenciālu Eiropas Savienībā, NATO, Baltijas, Ziemeļvalstu un citos formātos? Mūsu diplomāti var būt tie spēcīgākie kareivji starptautiskajā arēnā - noteikti. Bet šeit, Saeimā un valdībā, mums ir jāapgādā diplomāti ar labākiem ieročiem - lojalitāti pret Rietumu demokrātijas vērtībām, Ukrainas atbalsta nepārtrauktību, sekmīgu korupcijas mazināšanu, drošu, iekļaujošu un paredzamu vidi cilvēkiem un investīcijām, Latvijas unikālo kultūras vērtību attīstīšanu, ko atpazīt pasaulē.

Bet, muļļādami Stambulas konvencijas ratifikāciju un būdami bez pārliecības par civilās aizsardzības gatavību, un neizlēmīgi atsacīdamies no fosilajiem energoresursiem ilgtermiņā, un turpinādami neaizsargāt visas ģimenes, mēs atbruņojam mūsu ārlietu dienestu.

Gan šodien, gan tad, kad viņi tiks apgādāti ar vēl labākām Latvijas ziņām nekā šodien, ārlietu dienesta cilvēkiem ir jābūt ar cieņpilnu atalgojumu un konkurenci uz katru vakanci.

Svarīgi, lai ilgtermiņā drosmīgi virzāmies uz stiprāku un ar pārējo pasauli konkurētspējīgāku Eiropu. Tāpēc paturēsim prātā, ka esam tik spēcīgi, cik mūsu vājākie posmi. Tos var saukt dažādi.

Atkal šodien premjerministra kungs minēja autoritārisma risku... Tas ir autoritārisms, eiroskepticisms, arī populisms...

Kas tad ir mūsu šībrīža galvenais ienaidnieks? Tas ir pasaules uztveres veids, kas diemžēl mīt arī mūsos pašos kā skarbs sveiciens no pagātnes. Šajā pasaules uztverē korupcija ir dzīvesstils, cilvēktiesības ir politiskas tirgošanās līdzeklis, demokrātija ir manipulatīva izkārtne, bet daba - neizsmeļams resurss alkatības apmierināšanai.

Mums iekšpolitiski un ārpolitiski daudz skaidrāk jāvēsta ar saviem lēmumiem un reāliem darbiem, ka mēs neesam un nebūsim kāds postpadomju gabaliņš. Cīņā ar šo ļaunumu neaizmirstiet - šāds pasaules uztveres modelis diemžēl ir populārs ne tikai Krievijā un Baltkrievijā. Pieļauju, ka ar patiesi tiesiskas demokrātijas uztveri esam mazākumā.

Piemēram, vakar Starptautiskā Olimpiskā komiteja apliecināja vēlmi turpināt izzināt iespējas un ceļus, kā Krievijas un Baltkrievijas sportisti varētu piedalīties 2024. gada Parīzes olimpiskajās spēlēs. Šāda apkaunojoša laipošana ir kārtējais atgādinājums uzturēt stingru Latvijas, Baltijas un visas Eiropas Savienības ārpolitiku visās jomās, ne tikai Ārlietu ministrijas līmenī.

Un neatkārtosim kļūdas, kādas bija ekonomiskajās attiecībās ar austrumu kaimiņvalstīm, - kamēr izdevīgi, pievērām acis uz klajiem starptautisko tiesību pārkāpumiem. Un ar fosilo energoresursu pirkšanu, tranzītu finansēt starptautiskās drošības grāvēju?

Es palūgšu apvienot laikus.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, nav iebildumu, ja Ņenaševas kundze apvieno laikus? Iebildumu nav.

Ņenaševas kundze, jums ir vēl piecas minūtes.

A. Ņenaševa. Eksistenciāli svarīgi tieši mums, Latvijā... un, manuprāt, tā ir mūsu visu, arī deputātu, politiķu, Latvijas politiķu, atbildība, - it īpaši, ko mēs sakām arī no šīs tribīnes. Ir ļoti svarīgi Latvijai neieslīgt populismā pret Eiropas vērtībām. Cik svarīgi ārpolitiski ir nezaudēt arī tādiem nacionālpopulistiem, kas... pat savā publiskajā retorikā atļaujas to minēt... kas iebrukuma gadījumā varētu nepildīt NATO 5. pantu un nesūtīt uz Baltijas valstīm militāro palīdzību.

Atrodoties ārējā Eiropas Savienības robežā kā sargsuņi un sirdsapziņa, zinām, cik augsta cena var būt Eiropas sašķeltībai. Mums ir jāuzņemas līderība Eiropas vienotības stiprināšanā.

Kolēģi, "vairāk Eiropas" - tas nav tikai brīvi ceļot, strādāt un gudri runāt par vērtībām starptautiskajos pasākumos; tā ir piederība Eiropas kultūras telpai. Būt eiropietim un praktizēt tās pašas vērtības arī savās mājās. Vienoti savā dažādībā, stiprinām demokrātiju, veidojam iekļaujošu sabiedrību, saimniekojam savā zemē cieņpilni pret dabu, aizstāvam cilvēktiesības, stāstām un dalāmies ar savu unikālo kultūru un esam drosmīgi pārmaiņu nesēji.

Pateicība mūsu aizstāvjiem un vēstnešiem diplomātiskajā dienestā.

Dievs, svētī Latviju!

Slava Ukrainai! *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds Latvijas Republikas ārlietu ministram Edgaram Rinkēvičam otro reizi.

E. Rinkēvičs (ārlietu ministrs).

Godātais Saeimas priekšsēdētāj! Godātie kolēģi! Tā kā šīs ir debates, tagad, pēc komisijas vadītāja, kā arī frakciju pārstāvju un deputātu uzklausīšanas, laiks būtu sniegt atbildes un mazlietiņ padiskutēt par dažām lietām, kas te ir izskanējušas.

Pirmām kārtām liels paldies Saeimas priekšsēdētājam, Ministru prezidentam, manām kolēģēm ministrēm - gan aizsardzības, gan tieslietu ministrei -, abu komisiju - Ārlietu komisijas un Eiropas lietu komisijas - vadītājiem un arī frakciju pārstāvjiem par tiešām ļoti saturīgajām uzrunām.

Es domāju, ka kaut kādās niansēs lietas atšķīrās, bet tas, ko mēs redzam šogad un kas, manuprāt, arī tiešām, kā, šķiet, Vucāna kungs teica, atšķir šīs debates no daudzām iepriekšējām debatēm, ir tas, ka mēs esam daudz vienotāki ģeopolitiskās situācijas izpratnē, faktiski lielo darbu darīšanā, bet, protams, ir kaut kādas nianses, ir kaut kādi jautājumi, par kuriem tiešām ir labi padiskutēt.

Un tāpēc atgādināšu dažas lietas, kuras te izskanēja un uz kurām, es domāju, tomēr būtu jāatbild.

Pirmais - par Valaiņa kunga teikto saistībā ar šķeldu, saistībā ar biomasu. Es domāju, ka lielu pretrunu nav nedz valdības, nedz arī kolēģu deputātu pozīcijā. Mēs esam ļoti skaidri definējuši: tā ir Ministru kabineta pozīcija, ka mēs nekādā veidā neatbalstīsim biomasas iekļaušanu kaut kāda veida, teiksim, ierobežojumos un regulējumā. Mēs cieši sadarbojamies ar nozari, ar ministrijām.

Taču tas, ko ir būtiski saprast, - ka mūsu darbs Eiropas Savienības kontekstā bieži vien sākas nevis no ministriem un tad iet lejup, bet gan sākas no ekspertiem, no nozaru atašejiem, nozaru ministrijām un notiek "Briseles gaiteņos", komisijās. Jo vairāk, jo aktīvāk mēs strādājam tur, jo labākas iespējas mums panākt rezultātu, pirms šie dokumenti, šie lēmumi nonāk jau Ministru padomē vai - dažreiz - arī Eiropadomē.

Arī par energoresursiem. Tas nav nekāds noslēpums, ka Baltijas valstis un Polija ir daudz stingrāk, daudz niknāk iestājušās par to, ka ir jānosaka pilnīgs... gan gāzes, gan naftas, gan citu energoresursu imports no Krievijas un Baltkrievijas... Tas ir bijis no pagājušā gada pavasara... bet lēmumu pieņem visas 27 dalībvalstis vienprātīgi. Un, protams, viedokļi ir dažādi.

Manuprāt, tas lēmums, ko pieņēma iepriekšējā Saeima, vismaz Latvijā liedzot iegādāties Krievijas energoresursus, ir labs piemērs, bet, protams, mēs turpināsim uzstāt uz to, ka arī pārējiem ir jāseko līdzi šim piemēram.

Tai pašā laikā... Šobrīd kopā ar Igaunijas, Lietuvas un Polijas kolēģiem mēs atkal aktualizējam jautājumu... piemēram, cenu griestu noteikšanai naftai. Tika noteikti, mūsuprāt, pārāk augsti cenu griesti. Tajā pašā laikā mēs redzam, ka tomēr tie darbojas. Un mēs ceram, ka martā mēs spēsim panākt šo griestu pārskatīšanu... teiksim, tajā virzienā, kas tiešām atbilstu mūsu interesēm.

Man ir jāsaka, ka es esmu mazliet izbrīnīts, ka šoreiz man ļoti daudz ir jāpiekrīt opozīcijai. Nākamais ir Šlesera kungs.

Patiesību sakot, es domāju, ka mēs visi ļoti labi saprotam, ka investīciju piesaiste no stratēģiskajiem sabiedrotajiem, no *OECD* valstīm, no ASV ir tiešām arī mūsu drošības interesēs. Tajā pašā laikā... Es gribētu teikt, ka mēs diezgan daudz sadarbojamies ar kolēģiem citās ministrijās. Tieši šonedēļ notiek Latvijas vēstnieku sapulce - ikgadējā sapulce -, kur mani kolēģi tiekas ar ministriem... būs arī Saeimā... tiekas ar dažādu valsts iestāžu vadītājiem, tostarp arī *(Nav saklausāms.)*... vadītāju. Tas, ko mēs izdarījām, - mēs visām vēstniecībām sagatavojām tādu kā uzdevumu apkopojumu šim gadam, un tur katrai vēstniecībai (izņēmums ir varbūt Krievijas, Baltkrievijas) ir konkrēti uzdevumi investīciju piesaistei.

Viena lieta ir tā, ka vēstnieks var atrast investoru, bet pretī ir jābūt darbaspēkam, pretī ir jābūt pietiekami elastīgai likumdošanai, pretī ir jābūt pašvaldībām, kas saka ne tikai "jā - ražošanai, jā - investīcijām, bet - tikai ne pie manis! Lai tas notiek kaut kur kaimiņos!".

To jautājumu mēs nevaram atrisināt vienā ministrijā (vienalga, vai tā būtu Ārlietu ministrija vai Ekonomikas ministrija). Te mums ir jāstrādā daudz vairāk kopā.

Taču neapšaubāmi skaidrs ir tas, ka šobrīd, ņemot vērā, ka ekonomiskā situācija gan inflācijas dēļ, gan kara dēļ, gan citu aspektu dēļ visur Eiropā nav pati spožākā, vajag skatīties, kā veicināt eksportspēju. Un esmu arī runājis ar Latvijas Darba devēju konfederācijas vadītāju par to, kādas ir tās reālās uzņēmēju vajadzības, ko, pat varbūt ne pārāk lielus resursus ieguldot, mēs varam apkalpot arī no ārlietu dienesta puses.

Tie ir tie uzdevumi, pie kuriem, protams, mēs arī turpināsim strādāt.

Šeit arī izskanēja, ka nav pareizi dot patvērumu tiem medijiem, kas pirmajās kara dienās devās prom no Krievijas. Kolēģi, es gribu atgādināt, ka kopš 2014. gada tā ir bijusi gan Eiropas Savienības, gan Latvijas politika - tiem, kas ir vajāti (vai tie ir Baltkrievijas vai Krievijas žurnālisti), sniegt patvērumu. Taču - pēc noteiktiem principiem, kuri tostarp prasa arī Latvijas likumu konsekventu ievērošanu. Un, ja šie likumi netiek ievēroti, tad, kā mēs zinām, seko sankcijas.

Taču vienlaikus es gribu atgādināt, ka Latvijā darbu ir sākusi ASV finansētā "Radio Brīvā Eiropa/Radio Brīvība" redakcija, kura, starp citu, ir lielā mērā arī tāds kā konglomerāts, kas darbojas ne tikai no Latvijas, bet arī no Lietuvas. Es gribu atgādināt, ka šeit darbojas daudzas Rietumu redakcijas.

Un es gribu atgādināt, ka šī politika nav, teiksim, tāda - pārveidot Krieviju vai šķirot kaut kādā veidā krievus. Šī politika ir pavisam vienkārša - vismaz šobrīd nodrošināt alternatīvāku skatu tai Krievijas sabiedrības daļai, kas vēl kaut cik grib kaut ko dzirdēt.

Mēs neesam naivi, mēs zinām, kas ir kas, bet mums ir jāsaprot, ka šis ir arī plašākas un cieši koordinētas politikas rezultāts, kur ir iesaistīti gan mūsu stratēģiskie partneri, gan Eiropas Savienības partneri.

Briškena kungs, man patīk šajās ikgadējās debatēs tas, ka daudzos jautājumos bieži var dzirdēt daudzus labus padomus (varbūt tāpēc, ka citu nozaru ministri tik bieži, tik regulāri, vismaz reizi gadā, nenāk runāt par savas politikas prioritātēm). Un tas izskan arī no daudziem citiem deputātiem.

Pilnīgi piekrītu, ka *Rail Baltica* projektam ir problēmas, kuras vajag risināt. Pilnīgi piekrītu, ka visur vajadzētu daudziem iesaistīties, bet katram sākumā ir jāizdara savs darbs. Tagad valdībā,

skatot, teiksim, šos *Rail Baltica* attīstības posmus un runājot par nākotni, es domāju, mēs redzam, kas kur ir jādara.

Bet tajā pašā laikā... Nu, no vienas puses, es teiktu tā - man būtu vieglāk, ja šeit būtu katras nozares ministra politiska atskaite un attiecīgas deputātu debates, jo tad, es domāju, puse no šiem jautājumiem pazustu. Tomēr tas tā nav. Un es ļoti labi saprotu, kāpēc šeit izskan arī daudzi tādi jautājumi, kuri varbūt jau pārsniedz vienas ministrijas kompetenci. Taču, manuprāt, šajā gadījumā... mums tomēr ir mazliet jāpaskatās dažreiz, ka... nu, ir lietas, kuras mums pašiem bija jāizdara ātrāk, daudz ātrāk.

Mēs labi zinām, kāpēc varbūt viens otrs lēmums un pārvaldības modelis pat nevarēja tikt pieņemts premjera līmenī, kāpēc bija ļoti smagi kompromisi. Bet, neapšaubāmi, no valsts stratēģiskā viedokļa *Rail Baltica* projekts ir jāpabeidz. Mums ir jābūt daļai no Eiropas ne tikai mentāli, ne tikai vērtību ziņā, ne tikai drošības ziņā, bet arī enerģētikas un transporta ziņā.

Un par ārlietu dienesta atalgojumu. Šeit izskanēja tiešām ļoti pamatoti vārdi, ka tas ir jāceļ. Šie lēmumi jums būs jāpieņem pavisam drīz budžeta kontekstā. Es gribu atgādināt, ka ārlietu dienests nav atrauts no visas valsts pārvaldes - tad, kad valsts pārvaldē ir algu reforma, tad tā ir arī ārlietu dienestā. Mēs šobrīd esam to lūguši, un valdība ir atbalstījusi tiešām ekstra pasākumus, tāpēc ka mums ir jānostiprina vēstniecības. Inflācija, dzīves dārdzība ir skārusi ne tikai mūsu kolēģus šeit, centrālajā aparātā, bet arī ārpus valsts.

Taču mums ir jāsaprot, ka mums ir vajadzīgs kvalitatīvs valsts civildienests, valsts pārvalde visās ministrijās, ka, patiesību sakot, šīs algas, kas jau tiks celtas, ir tikai pirmais solis, mums ir jāturpina to darīt, pretējā gadījumā nebūs vienkārši. Bet es tiešām esmu ļoti pateicīgs ārlietu dienesta kolēģiem, kas ir motivēti, kas strādā vairāk par savām iespējām, un, kā jau es teicu savā uzrunā, es ļoti gribētu cerēt, ka tad, kad balsosiet par budžetu, balsojums saistībā ar tām prioritātēm, kas ir iesniegtas, būs pozitīvs.

Kiršteina kungs runāja par Ķīnu. Es teiktu tā... Kā jau teica Kola kungs, tā labā ziņa ir, ka šī ziņojuma gatavošanā piedalās arī Ārlietu komisijas un Eiropas lietu komisijas deputāti, mēs esam vienmēr gatavi uzklausīt konkrētus priekšlikumus, bet Ķīnu šobrīd var aprakstīt, vismaz situatīvi, tā, kā tā arī rīkojas. No vienas puses, mēs redzam balsojumu ANO saistībā ar Krievijas agresiju pret Ukrainu, kas mūs tomēr skumdina, no otras puses, mēs redzam, ka ir kaut kādas lietas, kur Ķīna atturas atklāti praktiski atbalstīt Krieviju.

Ķīnas politika šobrīd tiek veidota, un var būt, ka Ķīnas politikas veidošanā gan mums Latvijā, gan Eiropas Savienībā nevajadzētu atkārtot dažas kļūdas, kas savulaik ir notikušas, veidojot Krievijas politiku, - pārāk neaizrauties ar milzīgu tirgu meklēšanu, saprotot, ka ir kaut kāda kritiskā infrastruktūra, kuru mēs nevaram laist iekšā ne NATO, ne Eiropas Savienības dalībvalstīs, - IT, mūsu ostas, citi jautājumi. Varbūt ir arī lietas, kur mēs varam skatīties, ko mēs varam darīt, bet tai pašā laikā cilvēktiesību aspekts, vai tā būtu Krievija vai Ķīna, vai kāda cita valsts, ir būtisks. Un, jā, mēs arī strādājam ar mūsu uzņēmēju organizācijām. Varbūt tas nebija skaidri norādīts.

Visbeidzot vēl par divām lietām. Vucāna kungs, vispirms paldies par ilgstošo sadarbību Baltijas Asamblejas un padomes kontekstā.

Otra lieta - jūs minējāt vienu lietu, kas, manuprāt, tiešām varētu kļūt par vēl vienu dzinuli tādai labai simbiozei starp zinātni, medicīnu, uzņēmējdarbību (acīmredzot mums ir viens informācijas avots par CERT.LV), bet es domāju, ka mums visiem ir jāpieliek roka pie tā, lai mēs veicinātu vidi, kur mēs varam pārņemt... pa priekšu neizkasoties vispirms Latvijā, tad Baltijā, varam

mēģināt kaut kā apvienot spēkus, lai jaunākās tehnoloģijas, varbūt eksperimentālas, atbalsts zinātnei, atbalsts uzreiz arī medicīnai un arī lielā mērā kopīgs Baltijas sadarbības veicinātājs mums būtu pieejams. Šeit mums dažreiz pat neko daudz vairāk nevajag, tā pat nav liela nauda, tā ir vienkārši griba un spēja pārvarēt varbūt lielākus vai mazākus kašķīšus.

Klausoties kolēģus deputātus un arī Ņenaševas kundzi, gribu teikt, ka jūs jau paši varbūt jūtat - kaut kur šajā zālē ir dažādi viedokļi par dažādām lietām. Latvijas valsts ārpolitika lielā mērā tomēr ir ja ne gluži pilnīgas vienprātības, tad tomēr vairākuma noteikta. Un kāds ir mūsu lēmums, vai tie būtu klimata mērķi, zaļais kurss, tā pati politika pretim Krievijai, tāda ir arī Latvijas ārlietu dienesta rīcība, prioritātes un arī ziņojumā atspoguļotais.

Kur gan es negribētu piekrist - Ārlietu ministrija nelobē diasporu tikai pirms vēlēšanām. Mums ir Diasporas likums, ko pieņēma, ja nemaldos, vēl 12. Saeima. Tā ietvarā strādā Diasporas konsultatīvā padome, daudzas lietas... Tajā padomē ir gan Saeimas, gan ministriju, gan pašu diasporas organizāciju pārstāvji. Tiek tiešām risināts finansējums gan izglītībai, gan kultūrai, gan dažādiem projektiem, ieskaitot arī to, par ko es runāju runā, tiek dots. Cits, kas ir jāņem vērā, - mūsu spēja, vai to sauc par reemigrāciju vai kaut kādu sadarbību, piedāvāt tiem cilvēkiem, kas grib atgriezties, piemēram, bērnudārzus, dzīvokļus, vietas skolās. Atkal - tie ir jautājumi, ko esam cēluši, ko esam risinājuši, un d ažādās pašvaldībās bieži vien ir ļoti dažāda attieksme. Tie ir jautājumi, kur, protams, ir jāstrādā - ne kampaņveidīgi, bet regulāri.

Paldies par šo pirmo daļu.

Es redzu, ka būs vēl vairāki debatētāji, tad jau laikam nobeigumā atbildēšu uz pārējo. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Paldies, ministra kungs, par refleksijām.

Nākamajam vārds deputātam Jānim Dombravam.

J. Dombrava (NA).

Godātais ārlietu ministr! Godātā Saeima! Kad pirms gada janvārī man jautāja, vai Krievija varētu iebrukt Ukrainā, es atbildēju, ka viņi to varētu gribēt, bet es neticu, ka viņi iebruks, jo tā viņiem būtu pašnāvība. Ukraiņi jau tobrīd bija gatavi pretoties Krievijas agresijai, un, pat ja karaspēks gūtu panākumus, Krievijai nebūtu iespējas okupēt Ukrainas zemi.

Tomēr Krievija uzsāka savu uzbrukumu un ļoti ātri iestiga Ukrainā, sastopoties ar ukraiņu bruņoto spēku pretestību, ar visas Ukrainas tautas pretestību. Nespējot salauzt šo pretestību, Krievija ķērās pie ierastās taktikas - veikt noziegumus pret civiliedzīvotājiem, īstenot genocīdu.

Tā diemžēl ir arī Rietumvalstu atbildība, ka jau 1945. gadā, kad Vinstons Čērčils, viens no dižākajiem 20. gadsimta stratēģiem, gatavoja operāciju, lai uzsāktu karadarbību pret Padomju Savienību, lai atbrīvotu Padomju Savienības okupētās teritorijas, okupētās valstis, šis plāns neīstenojās.

Nākamā būtiskā Rietumvalstu kļūda bija pieļaut, ka brīdī, kad sabruka PSRS, visi daudzie desmiti miljoni cilvēku, ko bija noslepkavojusi čeka, tika uzskatīti vien par statistiku, kas traucē tā laika biznesa interesēm. Visas dzīvības, kuras šis režīms bija noslepkavojis, kļuva tikai par statistiku, kuru centās iespējami ātri aizmirst ar aicinājumu skatīties nākotnē. Ja tobrīd pie atbildības būtu saukti šo noziegumu pastrādātāji (kā zināms, noziegumiem pret cilvēci nav noilguma), es domāju, mēs šobrīd redzētu pilnīgi citu Krieviju.

Varu droši teikt, ka Putins un visa Krievijas vadība ienīst krievu tautu. Viņiem krievu un - vēl vairāk - mazo tautu dzīvības nav nekā vērtas. Reti kurš to saprot. Noderīgi, nozombēti idioti ir ne tikai Krievijā, bet arī Rietumvalstīs dzīvojošie krievu pasaules nesēji. Viņi ir gatavi mirt par "caru", neskatoties uz to, ka "caram" ir nospļauties par viņiem.

Diemžēl tā saucamie demokrātiskie mediji ļoti švaki attēlo šo kailo patiesību. Vai mēs varam redzēt un dzirdēt katru dienu ziņas par to, kuras personas, piemēram, no Pleskavas desantnieku divīzijas, konkrētajā dienā ir aizgājušas bojā? Vai to redz un dzird Pleskavā dzīvojošie - ka viņu bruņotie spēki cieš sakāvi, ka šī impērija ir kaila, ka viņu brāļi, kaimiņi aiziet bojā šajā karā?

Es tomēr vēlos arī šajās ārpolitikas debatēs akcentēt dažus citus būtiskus jautājumus. Ar Krieviju viss ir skaidrs, Ukrainai ir jāgūst uzvara karā, tikai tajā brīdī mēs varēsim runāt par kaut kādu civilizētu nākotni, bet mums ir arī jārunā par NATO valsti Turciju. Es uzskatu, ka šobrīd NATO valstīm ir jābūt spēcīgām un vienotām un Turcijai ir ļoti rūpīgi jāskatās uz Krievijas provokācijām. Šīs provokācijas nedrīkst kļūt par ieganstu, lai NATO tiktu vājināta, jo Krievija darīs visu iespējamo, lai dažnedažādos veidos šķeltu un vājinātu NATO.

Attiecībā uz Ungāriju - koķetēšana ar Krieviju ir nožēlojama. No otras puses, jāsaprot, ka Krievijas diplomāti, dažādi specdienesta darbinieki dara visu iespējamo, lai šķeltu ne tikai NATO, bet lai šķeltu arī Eiropas Savienību. Un Eiropas Savienība nedrīkst ļauties Krievijas provokācijām, mēģinot sašķelt Eiropas Savienības valstis, izvirzot nevajadzīgas prasības, nevajadzīgi jaucoties citu Eiropas Savienības valstu iekšpolitikā. Un te es nerunāju tikai par Ungāriju, bet arī par citām Eiropas Savienības valstīm. Šobrīd visas mazās ķildas ir jānoliek malā - brīdī, kad mūsu Eiropā notiek plaša karadarbība.

Es vēlos arī pieminēt Baltkrieviju, kura mums ir stratēģiski nozīmīga. Diemžēl Baltkrievija šobrīd ir kļuvusi par marionešu valsti, kura nerealizē patstāvīgu politiku. Tā piedalās karadarbībā pret Ukrainu un vienlaikus hibrīdkarā pret Baltijas valstīm un Poliju. Diemžēl Baltkrievijas tauta savā ziņā ir nonākusi strupceļā. Vismaz šobrīd. Es domāju, ka daudzi baltkrievi raugās uz Ukrainu kā uz cerības staru. Bet ko viņi tur redz, saprotot, ka Baltkrievija un baltkrievu tauta ir mazāka nekā ukraiņi? Skaidrs, ka viņu mēģinājumi saraut važas ar Krievijas impēriju būtu vēl smagāki. Bet ko viņi redz attiecībā uz Rietumvalstu atbalstu? Ja baltkrievu tauta nolemtu saraut važas ar Krieviju, Vācija pēc mēneša ilgas gaidīšanas viņiem atkal piedāvātu aizsūtīt ķiveres?

Es domāju, ka šī ģeopolitiskā realitāte ir ļoti bēdīga, un varbūt brīdī, kad Ukraina gūtu pilnīgu, plašu un nepastarpinātu atbalstu no Rietumvalstīm, arī daudzas Krievijas pakļautās tautas sāktu rīkoties pilnīgi citādāk. Tas, visticamāk, arī izbeigtu šo karadarbību Eiropā un iespējas Krievijai kā impērijai mēģināt atkal un atkal pakļaut citas tautas.

Visbeidzot jāpiemin arī Ķīna, kuras nozīme šobrīd arī ir ļoti būtiska. Ķīnā ir Dzjansu province, kuras iekšzemes kopprodukts ir lielāks nekā visai Krievijai. Skaidrs, ka Ķīnas attieksme pret šo karadarbību var nospēlēt par labu vai par sliktu pasaules attīstībai. Ķīnai un Rietumvalstīm ir jāsaprot, vai caur šo karadarbību tās viena otru turpinās novājināt vai Krievija kā spēlētājs tomēr ir jāizņem ārā no spēles. Citādi mieru un attīstību pasaulē būs neiespējami sasniegt.

Es novēlu, lai šis gads tik tiešām mums kļūtu par Ukrainas uzvaras gadu. Vai to izdosies panākt, tas ir ļoti daudz atkarīgs ne tikai no mums Latvijā, ne tikai no līdzīgi domājošiem cilvēkiem Eiropā, bet arī Amerikas kontinentā, Āzijā. Es ceru, ka mēs tik tiešām varēsim atgūt mieru Eiropā. Lai tas izdodas!

Paldies.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Andrim Šuvajevam.

A. Šuvajevs (PRO).

Priekšsēdētāja kungs! Ministra kungs! Deputāti! Vispirms paldies ārlietu ministram, un varu izteikt tikai un vienīgi atzinību par Latvijas nelokāmo stāju un līderību Ukrainas kara jautājumā. Es tiešām uzskatu, ka mēs varam būt lepni par izlēmīgo rīcību jau kopš šī kara pirmās dienas un, pateicoties mūsu aktīvajai sadarbībai ar sabiedrotajiem un nenogurstošajai komunikācijai par nepieciešamajām darbībām Ukrainas atbalstam. Vismaz patlaban varam justies droši, un tas nebūt nav pašsaprotami, tāpēc šajā ziņā, kā jau es minēju, es varu teikt tikai un vienīgi atzinīgus vārdus. Tajā pašā laikā ir jautājumi, kur mūsu politika, manuprāt, nav apmierinoša, un vēlos izmantot šīs minūtes, lai iezīmētu problēmas un iespējamos risinājumus.

Būtiska daļa no Latvijas ārpolitikas ir arī attieksme un cieņa pret starptautiskajiem nolīgumiem, konvencijām un hartām, kuru funkcija ir nostiprināt un aizsargāt cilvēktiesības. Šajā ziņā pēdējā pusotra gada laikā Latvijas valsts darbības nav vērtējamas viennozīmīgi. Lai arī drošība, nenoliedzami, ir kļuvusi par noteicošo ārpolitikas uzdevumu, vēlos vērst uzmanību uz saspīlēto situāciju Latvijas-Baltkrievijas robežas zonā saistībā ar vairākiem mūsu ratificētajiem starptautiskajiem līgumiem, konkrēti, 1951. gada Ženēvas Konvenciju par bēgļa statusu, Konvenciju pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem, Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

Citstarp šie nolīgumi nostiprina neizraidīšanas principu, kas ir starptautisko bēgļu tiesību pīlārs, un paredz, ka no tā nedrīkst atkāpties arī tad, ja personas ir nelikumīgas migrācijas situācijā, un jebkurai personai, kas šķērso robežu likumīgi vai nelikumīgi un vēlas pieteikties patvērumam, ir šādas tiesības jānodrošina un vismaz īslaicīgi jāuzņem, lai izvērtētu konkrēto individuālo gadījumu. Uzsveru - īslaicīgu uzņemšanu, lai izvērtētu gadījumu.

Tomēr pastāv bažas, ka kopš ārkārtējās situācijas izsludināšanas noteiktās Latvijas Republikas teritorijās šis princips netiek ievērots. Gan NVO pārstāvji, gan zinātnieki, kas ir intervējuši robežu nelikumīgi šķērsojošos patvēruma meklētājus, secina, ka pret viņiem ticis pielietots fizisks spēks, elektrošoks, draudi un citi pasākumi ar mērķi atgrūst pat tad, ja viņi jau ir šķērsojuši Latvijas robežu.

Es labi zinu ierastos argumentus par šo personu tiesību ierobežošanu šībrīža kontekstā. Pirmām kārtām tiek norādīts uz hibrīdkaru, ko izvērš Putina-Lukašenko režīms. Nevienam nav šaubu, ka šī situācija tiek radīta mērķtiecīgi, cenšoties destabilizēt Latvijas, kā arī Lietuvas un Polijas iekšējo politiku. Sākotnēji izsludinātā ārkārtējā situācija 2021. gada vasarā varbūt bija atbilstošs risinājums, tomēr fakts, ka tā joprojām ir spēkā un tiks pagarināta vēl uz trim mēnešiem, liecina par problēmām arī mūsu pusē.

Atgādinu, ka Tieslietu ministrija ir norādījusi uz to, ka ir pagājis pietiekami ilgs laiks, lai veiktu izmaiņas normatīvajā regulējumā. Ārkārtējā situācija ir uzskatāma par īpašu juridisku rīku, kas ļauj valdībai īslaicīgi ierobežot sabiedrisko institūciju, uzņēmumu un fizisko personu tiesības, kā arī noteikt tiem jaunus pienākumus noteikta apdraudējuma gadījumā.

Ārkārtējās situācijas laikā valdības pienākums ir realizēt pasākumus, kuru trūkums vai nepilnības radīja vajadzību pēc tās izsludināšanas. Taču, ja ārkārtējā situācija ilgst gandrīz divus gadus, tas liecina par hronisku valdības nespēju reaģēt uz ārēju apdraudējumu. Šis laiks bija jāizmanto, lai strauji uzbūvētu fizisku struktūru uz Latvijas-Baltkrievijas robežas. Tā vietā ārkārtējā situācija ir radījusi apstākļus potenciāliem cilvēktiesību pārkāpumiem.

Vēlos arī atgādināt Rēzeknes Administratīvās rajona tiesas lēmumu pērn martā, kas noteica, ka Valsts robežsardzei ir jāpieņem personu patvēruma pieteikumi un ka tobrīd spēkā esošais rīkojums par ārkārtējo situāciju ir pretrunā ar Eiropas Savienības un starptautiski noteiktajām tiesībām. Minētā tiesas lēmuma rezultātā rīkojums tika mainīts, nosakot, ka patvērumu var lūgt tikai oficiāli noteiktos robežas šķērsošanas punktos un aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centrā "Daugavpils", tomēr jāapzinās, ka šiem cilvēkiem tie ir praktiski nesasniedzami, un šādā gadījumā starptautiskās normas nosaka, ka patvēruma pieteikumi ir jāpieņem arī ārpus tiem.

Tiek norādīts arī uz to, ka šie cilvēki nav īsti bēgļi, bet vēlos atgādināt, ka bēglis ir juridisks statuss, ko piemēro atbilstoši valstī noteiktajām procedūrām, un neviens nevar *a priori* paziņot - kāds ir vai nav bēglis. To var noteikt tikai individuāli, izvērtējot katru gadījumu, un to esošā situācija liedz.

Savā ziņojumā ārlietu ministrs norāda, ka uz robežas ir sastopamas organizētas grupas ar trešo valstu pilsoņiem, kas ar Baltkrievijas režīma atbalstu cenšas nokļūt Eiropas Savienībā, tomēr šādā formulējumā pazūd būtiska nianse. Šīs grupas tik tiešām ir organizētas, bet cilvēki, kas tiek grūsti pāri robežai, ir uzskatāmi par cilvēku kontrabandas upuriem.

NVO, intervējot cilvēkus, kas ir ielaisti Latvijā, secinājušas, ka tie ir cilvēki no Sīrijas, Afganistānas, Irānas un Jemenas. Tātad cilvēki no karstajām zonām, kur viņu dzīvībai var draudēt briesmas, kuri bēg no saviem putiniem un kuri ir pietiekami izmisuši, lai nonāktu noziedzīgu grupējumu rokās.

Es vēlos uzsvērt, ka neizraidīšanas princips nozīmē - cilvēki nedrīkst tikt atgriezti uz valsti, kur viņi var tikt pakļauti vajāšanai, necilvēcīgai un pazemojošai attieksmei. Baltkrievija ir valsts, kur cilvēktiesības netiek ievērotas, un tas ir norādīts arī ārlietu ministra ziņojumā. Cilvēki, kas ir atgrūsti no Latvijas robežas, tiek grūsti atpakaļ no Baltkrievijas puses, šādi kļūstot par ķīlniekiem, paliekot mežā, gūstot dzīvību apdraudošus ievainojumus un arī mirstot. Jāuzsver, ka šo cilvēku vidū ir arī bērni un grūtnieces, kuras ir spiestas ilgstoši uzturēties mežā ziemas laikā.

Ja Latvija sevi uzskata par daļu no starptautiskās kopienas, kas cilvēktiesības ne tikai atzīst vārdos, bet arī veic darbības, lai tās ievērotu praksē, tad šāda situācija nav pieļaujama, tāpēc patlaban topošie grozījumi Valsts robežsardzes likumā, kas sniegs tiesības robežsargiem pielietot fizisku spēku, lai novērstu valsts robežas nelikumīgas šķērsošanas mēģinājumu vai nekavējoties novirzītu personu uz valsti, no kuras tā ieradusies, būtībā leģitimizēs izraidīšanas principu Latvijas likumdošanā. Ja tas tiks pieņemts, tas būs trieciens Latvijas starptautiskajai reputācijai un diemžēl būs kārtējais apliecinājums tam, ka valdošajiem politiskajiem spēkiem cilvēktiesības ir drīzāk lozungs, nevis reāla politiska vērtība. PROGRESĪVIE kategoriski iestāsies pret jebkādām šādām iniciatīvām.

Īpaši satraucošs šajā situācijā ir elementārs valsts iestāžu darbību caurskatāmības trūkums - pilsoniskajai sabiedrībai nav iespējams uzzināt, kas īsti notiek šajā robežas zonā, NVO netiek sniegta piekļuve, lai sniegtu humāno palīdzību, mediju pārstāvji drīkst ierasties tikai, ja visu saskaņo, ko nevar uzskatīt par neatkarīgu mediju darbu. Un arī zinātnieki nevar piekļūt robežas zonai, lai īstenotu pētniecisko darbu un sniegtu neatkarīgu analīzi par notiekošo. Diemžēl patlaban šī caurskatāmības trūkuma sekas izpaužas tādējādi, ka ir ierosināts kriminālprocess pret biedrības "Gribu palīdzēt bēgļiem" pārstāvjiem, kas devās uz robežu, lai sniegtu humāno palīdzību.

Es atgādinu, ka "Gribu palīdzēt bēgļiem" ir viena no cienītākajām nevaldības organizācijām Latvijā, kuras ieguldījumu Ukrainas bēgļu uzņemšanā ir oficiāli novērtējis arī Ministru kabinets.

Mums ir jānodrošina neatkarīgu novērotāju - mediju, NVO un zinātnieku - piekļuve šīm teritorijām, lai sabiedrība gūtu pārliecību, ka patvēruma meklētāju cilvēktiesības tiek ievērotas.

Es lūgšu apvienot debašu laikus.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, jums ir iebildumi? Iebildumu nav. Šuvajeva kungs, debašu laiki ir apvienoti. Jums ir vēl sešas minūtes.

A. Šuvajevs. Paldies.

Noslēdzot vēlos uzsvērt, ka šī ir starptautiska problēma, ko daļēji saasina arī Eiropas Savienības līderības trūkums, tāpēc mūsu uzdevums ir pašiem būt līderiem šajā jautājumā, veidot starptautisku standartu, piesaistīt starptautiskos resursus. Šādai nostājai ir jābalstās drošības apsvērumos, taču arī cilvēktiesību vērtībās.

Latvija ir daļa no ietekmīgas starptautiskas kopienas, kas ir spējīga mobilizēt ievērojamus resursus, lai, piemēram, aizstāvētu Ukrainu vai sāktu pārorientēt visu Eiropas energosistēmu. Jau šobrīd tāda organizācija kā ANO Bēgļu aģentūra vēlas un ir gatava sniegt palīdzību Latvijas iestādēm un nevaldības organizācijām humānās palīdzības nodrošināšanā. Šajā ziņā Latvijai ir jābūt daudz aktīvākai un jāpiesaista vēl plašāka starptautiskās kopienas palīdzība, lai stiprinātu mūsu spēju reaģēt šādos ārkārtas gadījumos, ko radījis Baltkrievijas režīms.

Viens no atbildīgas valsts galvenajiem uzdevumiem ir sekmēt gatavību reaģēt uz kolektīviem riskiem. Tā kā mēs sargājam Eiropas Savienības un NATO robežu, mums palīdzība nebūs jālūdz divreiz, bet tā ir jālūdz.

Tāpēc uzskatu, ka esošā pieeja vienkārši ir tuvredzīga. Cilvēktiesību ievērošana nav jāīsteno aiz žēlastības vai empātijas pret cilvēku kontrabandas upuriem. Mūsu ilgtermiņa interesēs ir pragmatiska rīcība, reālu potenciālo risku izsvēršana, tai skaitā korupcijas risku apzināšanās, investīcijas mūsu drošības iestādēs un infrastruktūrā, lai mēs būtu gatavi arī lielākiem apdraudējumiem.

Es teiktu, ka šobrīd mēs rīkojamies pretēji. Mūsu politiku nosaka bailes, nevis drosme; vēlme krāt politisko kapitālu, nevis tālredzīga rīcība; vienaldzība pret ciešanām, nevis cilvēcisks apzinīgums. Jautājums par drošību un cilvēktiesībām nav izvēle par labu vienam vai otram, tas ir balanss, un es aicinu ievērot šo balansu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, ņemot vērā, ka ir palikušas tikai piecas minūtes līdz pārtraukumam, varu paziņot, ka ir pienācis laiks pārtraukumam.

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu!

Kamēr tiek gatavoti reģistrācijas rezultāti, kolēģi, lūdzu, palieciet savās vietās.

Vārds **paziņojumam** Andrim Sprūdam.

A. Sprūds (PRO).

Kolēģi, pavisam īss paziņojums. Tepat Dzeltenajā zālē pulksten 15.00 dibināsim deputātu grupu sadarbības veicināšanai ar Moldovas parlamentu. Tā kā laipni aicināti pievienoties.

Sēdes vadītājs. Vārds Saeimas sekretāra biedrei Antoņinai Ņenaševai reģistrācijas rezultātu nolasīšanai.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi, nu jau ir reģistrējušies 89 deputāti. Nav reģistrējušies 11: Andris Bērziņš, Ieva Brante, Edmunds Cepurītis, Gundars Daudze *(Starpsauciens.)*, Jekaterina Dorošķeviča, Normunds Dzintars, Juris Jakovins... Juris Jakovins bija... ZZS guļ... tā, Zanda Kalniņa-Lukaševica, Igors Rajevs, Ričards Šlesers, Viktors Valainis. *(Smejas.)*

Viss. Paldies, kolēģi.

Sēdes vadītājs. Paldies, kolēģi.

Atsākam darbu pulksten 15.30.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, ieņemsim darba vietas Sēžu zālē. Turpināsim Saeimas sēdi pēc pārtraukuma.

Darba kārtībā ir "Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos".

Turpinām debates. Kolēģi, cienījamie PROGRESĪVIE... Tātad turpinām debates.

Nākamais debatēs - deputāts Juris Viļums.

J. Viļums (AS).

Esmu priecīgs redzēt jūs tik kuplā skaitā. Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Ministra kungs! Vēstnieki! Dāmas un kungi! Kādam varbūt jau šķiet, ka šodien esam visu izrunājuši par ārlietām, bet jūs šodien pārliecināsities, ka tā ir ļoti plaša tēma, un es arī savā runā noteikti nepagūšu pateikt visu nepateikto, tāpēc vismaz pieskaršos trijiem virzieniem.

Pirmkārt, sniegšu īsu vērtējumu par Ārlietu ministrijas sagatavoto ziņojumu, otrkārt, izstāstīšu par dažām frakcijas APVIENOTAIS SARAKSTS aktivitātēm ārpolitikas jomā un, treškārt, no savas puses pievienošu dažus ierosinājumus. Kopumā Ārlietu ministrijas ziņojums satur vērtīgu informāciju, un tas noteikti ir jāizlasa katram Saeimas deputātam (ja nu gadījumā kāds to vēl nav izdarījis), jo tā informācija noteikti noderēs jums darbā. Tāds maziņš ierosinājums, bet, kā saka, nianses arī dažreiz ir svarīgas. Saņēmu no dažiem lasītājiem ieteikumu, ka būtu patīkamāk šo apjomīgo dokumentu lasīt, ja tajā būtu izmantoti arī kādi uzskates līdzekļi, kāda diagramma vai tabula, jo tā var sniegt lasītājam iespēju vieglāk uztvert informāciju par konkrēto tēmu - par ārpolitikas virzieniem un rezultātiem, starptautisko ekonomisko procesu dinamiku, panākumiem ministrijas darbā ar diasporu, ārlietu resorā pieejamo un nepieciešamo finanšu līdzekļu apjomu un, cik saprotu, arī nepieciešamo palielinājumu.

Šodien visi runātāji ir piekrituši ziņojumā paustajam galvenajam šī brīža Latvijas ārpolitikas virzienam - tā ir drošība reģionā un, protams, Krievijas Federācijas iebrukuma Ukrainā

apturēšana. Kopumā - demokrātijas vērtību stiprināšanā visā pasaulē, un es teiktu, ka šobrīd, it sevišķi tā sauktajā postpadomju telpā, tas, manuprāt, ir ļoti svarīgi, jo tā nav tikai Krievija un Baltkrievija, tās ir arī citas valstis, un ar šīm valstīm mums ir jāmēģina izveidot ļoti ciešu dialogu - runāt, komunicēt, skaidrot vērtības, kuras mēs aizstāvam.

Vienā no pirmajām 14. Saeimas sēdēm, varbūt pat pirmajā, mēs lēmām, ka neveidosim deputātu grupas sadarbības veicināšanai ar Krievijas Federācijas un Baltkrievijas tā sauktajiem parlamentiem, un tas bija pareizs lēmums. Taču šīs abas, gribam vai ne, ir mūsu kaimiņvalstis, un ilgtermiņā mums ir jārūpējas, lai demokrātija, brīvība un neatkarība - tās ir Latvijas pirmā prezidenta nosauktās un joprojām mums visiem aktuālās vērtības - tiktu iespēju robežās atgādinātas arī tiem cilvēkiem, kas ir pilnīgā propagandas miglā.

Jā, šobrīd mēs nevaram strādāt un sadarboties ne tikai ar politiķiem, bet arī pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem Krievijā un Baltkrievijā, jo, būsim godīgi, daudzi Krievijas un Baltkrievijas īstenie patrioti tagad ir cietumos - faktiski tiek pakļauti spīdzināšanām vai vismaz psiholoģiskam spiedienam pamest savu valsti, tiek indēti vai arī jau atdusas kādā no kapu kalniņiem. Arī daļa trimdā esošo indivīdu un organizāciju ir vienā vai otrā veidā parādījušas savu tā saukto imperiālistisko domāšanu, un par to Šnores kungs jau šodien ļoti plaši izteicās. Tomēr, manuprāt, mums ir jāsaglabā vismaz neliela cerība labajam, jārod iespējas sadarbībai ar tiem demokrātisko vērtību aizstāvjiem, piemēram, Baltkrievijas aktīvistiem trimdā, kas respektē gan starptautiskās normas, gan, protams, ja viņi dzīvo Latvijā, ievēro mūsu valsts likumus un vērtības.

Manuprāt, mums tomēr ir jāuztur dialogs ar tām politiski aktīvajām personām un organizācijām, kas izrāvušās no šiem totalitārajiem režīmiem. Protams, sadarbības veidošanā ir jāņem vērā arī mūsu valsts drošības dienestu atzinumi un ieteikumi.

Kola kungs jau pieminēja tā saukto Magņitska likumu, un tas patiešām ir nedaudz apsūbējis. Ja šis instruments vēl ir izmantojams šajā situācijā, kas ir kardināli mainījusies pēdējā gada laikā, tad noteikti tas ir jādara. Kopumā es uzskatu, ka sankcijas pret Krievijas Federāciju un Baltkrieviju, un to režīmus atbalstošajām personām jau tagad ir jāieslēdz visstingrākajā režīmā, jo citādi mēs dzirdam, ka par kaut kādām paketēm ir vienošanās, par kaut ko nevienojas, un sankcijas aizvien līdz galam tomēr nepanāk rezultātu - kara apturēšanu. Gribētos, lai tās patiešām būtu vēl, vēl efektīvākas.

Gan Saeimas priekšsēdētājs, gan katrs frakcijas APVIENOTAIS SARAKSTS deputāts apzinās savu atbildību Latvijas valsts iedzīvotāju un kopīgo ārpolitikas mērķu priekšā. Mūsu absolūtā prioritāte ir Latvijas drošība un iespējami plaša palīdzība Ukrainai. Citstarp arī Raimonds Bergmanis ir deputātu grupas sadarbības veicināšanai ar Ukrainas parlamentu vadītāja vietnieks, un Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns jau ir vairākkārt spilgti pierādījis, ka Ukrainas jautājumā mēs kā valsts bijām, esam un būsim nelokāmi sadarbības partneri.

Atzīšos, arī mana personīgā motivācija iesaistīties Ārlietu komisijas darbā bija tieši saistīta ar visu veidu iespēju meklēšanu, lai mēs varam palīdzēt ātrāk izbeigt karu uz Ukrainas zemes, padzīt Putina vājprāta atbalstītājus un beidzot pārtraukt tās nežēlīgās šausmas, kas cilvēkiem Ukrainā jāpiedzīvo katru mīļu dienu nu jau gandrīz gada garumā. Jo ātrāk izdosies panākt taisnīguma uzvaru šajā frontē, jo ātrāk sajutīsim labo iespaidu arī šeit Latvijā, jo karš faktiski ietekmē arī mūsu energoresursu cenas, inflāciju un vienkārši naktsmieru.

Mēs, APVIENOTĀ SARAKSTA frakcija, apzināmies, cik svarīga ir sadarbība ar Baltijas valstīm un Poliju, lai stiprinātu palīdzību Ukrainai, tāpēc es pats esmu deputātu grupas sadarbības veicināšanai ar Polijas parlamentu vadītājs un kopā ar kolēģi Andri Kulbergu aktīvi esam iesaistījušies Baltijas Asamblejas darbā. Gandrīz katrs APVIENOTĀ SARAKSTA deputāts ir

kādā no starpparlamentārās sadarbības grupām - esošajām vai vēl topošajām -, un es neuzskaitīšu visas valstis, kurās mēs esam, bet tās, protams, ir Eiropas valstis. Esam arī nupat izveidotajā deputātu grupā sadarbības veicināšanai ar Moldovas parlamentu, kā arī, protams, skatāmies uz valstīm, kas ir ārpus Eiropas Savienības un Eiropas... kontinenta, tātad Gruziju, Uzbekistānu, Izraēlu, Dienvidkoreju, Japānu, Austrāliju, protams, arī mūsu stratēģiskajiem aizokeāna partneriem - Amerikas Savienotajām Valstīm un Kanādu.

Apskrienot šādu gandrīz vai apli apkārt pasaulei, atgriezīsimies pie mūsu tuvākā laika ārpolitikas izaicinājumiem un arī pašiem tuvākajiem sabiedrotajiem. Pēdējā laikā jau vairākkārt ir izskanējis un, domāju, vēl tiks minēts tā sauktais trīs plus viens formāts un tā iespējami plašāka iedzīvināšana, tātad triju Baltijas valstu un Polijas stratēģiskās sadarbības īstenošana dzīvē, šobrīd palīdzot Ukrainai un starptautiski skaļi paužot nelokāmu pārliecību par nepieciešamību iespējami plaši un efektīvi īstenot militāros mērķus, lai pēc iespējas ātrāk varam ķerties pie nākamā soļa - Ukrainas teritorijas, infrastruktūras un ēku atjaunošanas, cilvēku dzīves atgriešanas normālajās sliedēs, cik nu tas būs iespējams.

Polija mums ir arī vēsturiski tuva valsts. Latvijā ir vairākas poļu skolas, aktīva poļu kultūras dzīve. Vēl pagājušā gada nogalē kopā ar Saeimas priekšsēdētāju bijām vizītē Polijā. Un pavisam drīz - jau nākamnedēļ - pie mums Latvijā un arī Saeimā ciemosies Polijas prezidents.

Baltijas valstu sadarbība noteikti var būt vēl ciešāka ne tikai saukļos, bet arī praktiskajās darbībās un konkrētu projektu īstenošanā.

Lai par to pastāstītu, es lūdzu pagarināt laiku vēl uz piecām minūtēm.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vai ir iebildumi, ka Viļuma kungs apvieno debašu laikus? Iebildumu nav. Viļuma kungs, jums vēl ir 5 minūtes un 30 sekundes.

J. Viļums. Paldies.

Manuprāt, protams, ir atbalstāma solidaritāte ar Igauniju un pareizs ir ministra lēmums par Latvijas vēstnieka atsaukšanu no Maskavas, sākot ar šī gada 24. februāri. Dažādus lielos Baltijas infrastruktūras projektus mēs jau visi labi zinām, bet, piemēram, vilciena Viļņa-Daugavpils, kas savulaik kursēja vismaz brīvdienās, vairs nav. Un tā mēs zaudējam tādas mazās iespējas sadarboties cilvēkiem uz vietas.

Mums patiešām ir jāstiprina šīs dažādās mazās sadarbības formas cilvēku vidū. Vucāna kungs jau šodien diezgan plaši izstāstīja par Baltijas Asambleju un Baltijas Ministru padomi. Papildināšu viņa teikto ar to, ka Baltijas Asamblejas savulaik iesāktā iniciatīva par kopīgu Baltijas kultūras fonda izveidošanu šobrīd ir vainagojusies ar projektu konkursu, kura kopīgais finansējums ir 300 tūkstoši. Tas nav daudz, bet tā tomēr ir konkrēta rīcība, kā mēs varam šīs mazās sadarbības formas veicināt konkrētos projektos Lietuvas, Latvijas un Igaunijas cilvēku vidū.

Te jāpiemin, ka vēlama būtu arī savstarpējās birokrātijas mazināšana un, piemēram, nodokļu politikas salāgošana triju Baltijas valstu vidū. Citstarp atceros, ka vēl 12. Saeimas laikā (toreiz premjere bija Straujumas kundze) tika solīts, ka pavisam, pavisam drīz būšot pabeigta visaptveroša analīze nodokļu jomā par atšķirībām mūsu triju valstu vidū un visas normas tad varētu tikt salāgotas. Kamēr tas nav noticis, kritiķi varēs teikt, ka mūsu dzīšanās pēc tādiem tālākiem globāliem mērķiem var ļoti sāpīgi mūs piezemēt tepat kaimiņsētas pagalmā.

Tieši Latvija vienmēr ir bijusi tā, kas triju Baltijas valstu sadarbību ir turējusi kā lielu vērtību. Nupat Latvijā sākušās diskusijas par nepieciešamību veidot plašāku piedāvājumu svešvalodu

mācīšanai skolās. Vismaz rīta cēlienā bija klāt arī izglītības un zinātnes ministre. Es pieļauju, ka šāda ideja par igauņu un lietuviešu valodas plašāku piedāvājumu Latvijas skolās būtu apsveicama. Arī Lietuvas un Latvijas deputātu grupas ietvaros tas tika pieminēts. Man šķiet, Dombravas kungs to pieminēja, un lietuvieši bija ļoti priecīgi, ka viņi arī varētu atbalstīt latviešu valodas apgūšanu savā pierobežā. Tas viss - ar maziem solīšiem, konkrētu rīcību, maziem projektiem - veicinātu mūsu savstarpējo sadarbību.

Visbeidzot gribu uzsvērt, ka triju Baltijas valstu ciešākas sadarbības informatīvās telpas veidošana un Eiropas Savienības ārējās robežas sargāšana pret jelkādiem tiešiem vai hibrīddraudiem noteikti ir viens no pašreiz akūti svarīgajiem jautājumiem. Iepriekšējais runātājs vēl pirms pārtraukuma ļoti plaši izstāstīja par situāciju uz Baltkrievijas robežas. Es, no vienas puses, saprotu šos cilvēcīgos centienus palīdzēt katram, kurš šķērso robežu, bet, dārgie kolēģi, paturam prātā - ja līdzīga situācija mums būs ne tikai uz Baltkrievijas robežas, bet arī uz visas Krievijas robežas, kā mēs tad rīkosimies? Es ieklausos jūsu argumentācijā, bet arī skatāmies uz reālo situāciju.

Tātad, kolēģi, paldies, ja uzklausījāt. Nobeigumā gribu teikt, ka mēs patiesi katrs esam Latvijas vēstnieks un katram no mums ir aktīvi jāstrādā - gan iekšpolitisko, gan ārpolitisko mērķu sasniegšanai, un nereti šie abi darbības lauki ir ļoti cieši savstarpēji saistīti.

Ļoti cienījamās vēstnieces un augsti godātie vēstnieki (klātienē un attālināti), kas seko sēdei! Mēs kā latvieši zinām, ka pasaulē nav mazu valstu un nav mazu tautu. Katrs, kas ciena neatkarību, brīvību un demokrātiju, ir mūsu draugs. Ja abas puses balstīsimies uz atklātu sarunu, godīgu dialogu, tad noteikti atradīsim kopīgu valodu, sapratīsim viens otru un atradīsim arī veidu, kā sadarboties.

Paldies par uzmanību, un īpašs paldies tulkiem par darbu, šo visu tulkojot mūsu ārvalstu viesiem.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Janai Simanovskai.

J. Simanovska (PRO).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Godātie deputāti! Cienītās deputātes! Godātie kungi un cienītās dāmas, un augsti godātais ministra kungs! Paldies jums par plašo informatīvo ziņojumu, kuru dzirdēt un izlasīt būtu vērts ikvienam, kas interesējas par ārpolitiku, un arī deputātiem vērts izlasīt, es piekrītu Viļuma kungam.

Daļa no šī ziņojuma ir veltīta klimatneitralitātei, energoneatkarībai un zaļajam kursam, un es pievērsīšos šīm tēmām. Par citām būtiskām tēmām, īpaši Krievijas agresiju un ar to saistītajiem drošības izaicinājumiem, jau ir daudz runāts, un es neatkārtošos.

Arī klimatneitralitāte un energoneatkarība ir Latvijas nacionālās un starptautiskās drošības jautājums. Un es aicinu šajā jautājumā pieturēties pie zinātnes atziņām un faktiem. Starp citu, mums ir vērts vairāk uzzināt par Ziemeļvalstu politiku. Somija grib sasniegt klimatneitralitāti līdz 2035. gadam, Zviedrija - līdz 2045. gadam.

Gadiem ilgi vides aktīvisti ir uzsvēruši, ka atkarība no agresīvas valsts fosilajiem resursiem rada riskus gan klimatam, gan arī mūsu pašu drošībai. Es vēlos atgādināt, ka katru eiro, ko mēs esam maksājuši par šķietami lēto Krievijas gāzi, Krievija tagad izlieto Ukrainas civiliedzīvotāju nogalināšanai. Tas varēja būt citādi.

Latvijai kā valstij bez nozīmīgiem vietējiem fosilajiem energoresursiem pāreja uz klimatneitrālu un atjaunīgos energoresursos balstītu ekonomiku ir ekonomiski izdevīga, un tas tikai veicinātu mūsu konkurētspēju. Latvijai ir jābūt valstij, kas citām valstīm ir kā piemērs klimata rīcības īstenošanā, nevis jāizpilda vienkārši tas minimums, kas ierakstīts Eiropas Savienības plānošanas dokumentos.

Latvijai ir jāturpina iestāties par ambiciozākiem Eiropas Savienības plāniem un jāatbalsta Fransa Timmermansa ambiciozākais mērķis, kas izteikts Apvienoto Nāciju Organizācijas Klimata pārmaiņu konferencē.

Palielinot Latvijas un Eiropas Savienības ambīcijas uz emisiju samazināšanu, Latvijai ir arī jāaizsargā bioloģiskā daudzveidība. Mums ir jāīsteno Monreālas konferences, proti, ANO konferences par bioloģiskās daudzveidības problēmām, ambīcijas. Proti, jānodrošina, ka vismaz 30 procenti platību ir aizsargātas *(Starpsauciens.)*, lai apturētu bioloģiskās daudzveidības mazināšanos un veicinātu iznīcināto dzīvotņu atveseļošanos.

Es ar prieku dzirdu, ka Latvija kandidēs uz ANO Drošības padomi. Mums ir jāapliecina, ka mēs esam gatavi darboties ne tikai savās, bet arī globālās sabiedrības interesēs. Pasaules drošībai jau tagad ir jauns izaicinājums, un tā ir klimata krīze. Kā mazināt klimata krīzes sekas, kas it īpaši skar jaunattīstības valstis? Tas mums uzliek pienākumu pārzināt un iestrādāt mūsu politikā ANO mērķus ilgtspējīgai attīstībai, lai mēs varētu demonstrēt savu kompetenci. Un arī šajā ziņā mums ir lieliski eksperti - nevalstiskās organizācijas, un ir svarīgi izmantot viņu zināšanas.

Latvija kā Eiropas Savienības un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas *(OECD)* dalībvalsts pieder pie attīstītākajām valstīm pasaulē. Mūsu problēma ir nevienlīdzība, nevis slikta attīstība. Tādēļ Latvijai un Eiropas Savienībai, kas patērē vairāk resursu, nekā planēta Zeme mums var dot, ir atbildība, lai izstrādātu migrācijas pārvaldību un ierobežotu klimata krīzi un lai cilvēki, kurus visvairāk apdraud šī krīze, nebūtu spiesti pamest savas mājas. Un līdztekus mums ir arī jāmazina mūsu pašu nevienlīdzība, lai arī mūsu cilvēki nedotos prom.

Gāzes tirgus šobrīd apvieno Baltijas valstis un Somiju, tāpēc mums, plānojot jaunu gāzes infrastruktūru, ir jāņem vērā reģionālais konteksts, izpētot tirgus tendences un pieejamās gāzes apjomu, lai neveidotu ekonomiski nepamatotu infrastruktūru, kas tikai veicinātu klimata krīzi.

Ministra kungs! Man bija svarīgi dzirdēt par Latvijas lielo ieguldījumu, atbalstot Ukrainu tās cīņā pret agresoru, tās cīņā par neatkarību un demokrātiju. Tas ir mūsu pašu drošības interesēs. Latvija atbalsta Ukrainas integrāciju Eiropas Savienībā.

Pirms vairāk nekā 25 gadiem, kad Latvija tuvinājās Eiropas Savienībai, tās dalībvalstu eksperti dalījās ar savu pieredzi un zināšanām mūsu likumu un pārvaldības sakārtošanai atbilstoši Eiropas Savienības normatīvajai sistēmai. Tagad mēs esam eksperti, un mums ir nenovērtējama pieredze. Mums ir jāpalīdz Ukrainai celt kapacitāti gan tagad, kamēr tā karo par visas Eiropas vērtībām, gan arī nākotnē, kad tā uzvarēs karā un sāks ceļu uz integrāciju Eiropā, iestrādādama Eiropas Savienības likumdošanas principus savā tiesību aktu sistēmā. Mēs varam dalīties ar savām zināšanām vides, klimata un citos jautājumos, un jau tagad mūsu atbalstam Ukrainas atjaunošanas procesā jāpalīdz Ukrainai ceļā uz inovatīvu, ilgtspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku.

Eiropas Savienība mums rekomendē mazināt korupciju. Korupcijas uztveres indeksā 2021. gadā Latvija ierindojās tikai 36. vietā. Korupcijai ir tieša loma arī uz vides piesārņošanu un resursu pārtēriņu pretēji sabiedrības interesēm, tāpēc cīņa pret korupciju ir būtiska arī ilgtspējības vārdā, lai novērstu to, ka mūsu kopīgie resursi tiktu izmantoti negodīgā veidā.

Ārlietu ministra ziņojumā varam pamanīt arī nevalstisko organizāciju lomu dažādu krīžu un problēmu risināšanā. Es vēlētos, lai to atceramies tad, kad runājam par budžetu.

Augsti godātais ministra kungs, paldies jums un Ārlietu ministrijas darbiniekiem par jūsu darbu mūsu drošības labā. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Raimondam Bergmanim.

R. Bergmanis (AS).

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Ministra kungs! Deputāti un deputātes! Tieši pirms gada ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs savu uzrunu ārlietu debatēs sāka ar teikumu: "Starptautiskās drošības situācija ir bīstami trausla." Šodien mēs jau runājam par neizprovocēto, Krievijas īstenoto pilna mēroga militāro agresiju pret Ukrainu, par agresīviem un nežēlīgiem kara noziegumiem. Priekšnosacījums, lai to apturētu, vienlaikus garantējot arī Latvijas drošību, ir nežēlot pūles, resursus un visas iespējas, kas šobrīd ir mūsu rīcībā, lai palīdzētu ukraiņiem atgūt savu brīvību, neatkarību un vienlaikus nosargāt arī mūsējo.

Kā NATO Parlamentārās asamblejas Latvijas delegācijas vadītājs vēlos pateikties Latvijas ārlietu dienestam, kurš strādā ministra Edgara Rinkēviča vadībā, par jau veikto un novēlēt stingru nostāju, lai turpinātu iesākto.

Vēlos akcentēt trīs, manuprāt, šobrīd būtiskākos aspektus, kuri šodienas debašu kontekstā ir izvērtējami, stiprināmi un attīstāmi: starptautiskā līderība (ārlietu ministra Rinkēviča vadībā), cieša sadarbība ar Latvijas stratēģiskajiem partneriem un - īpaši vēlos uzsvērt! - parlamentārās iniciatīvas un iespējas aktīvi rīkoties iepriekš minēto mērķu sasniegšanā.

Līderības nozīmi spilgti raksturo Ukrainas prezidenta Zelenska rīcība. Tā pamato, ka arī mums savos lēmumos par savas valsts drošību jābūt nelokāmiem un stingriem.

Lai arī agrāk, uzskatīta par rusofobu, Latvija jau savlaicīgi deva nopietnus signālus starptautiskajai sabiedrībai par iespējamajiem draudiem... Tikmēr Latvija ir izrādījusi virkni iniciatīvu, kas izceļ mūsu līderības spējas un iespējas, turklāt pieņemtie lēmumi ir bijuši simboliski gan to satura, gan arī ar tiem saistīto apstākļu dēļ. Jau 2014. gadā Rīgā NATO Parlamentārās asamblejas pastāvīgās komitejas sanāksmē tika nolemts pārtraukt sadarbību ar Krievijas parlamentu, pat nepiedāvājot tai zemāko statusu - novērotāja statusu.

Latvijas līderība Ukrainas drošības situācijas jautājumā izpaudās arī Ukrainas-NATO parlamentārajā padomē, kuras viens no līderiem bija mūsu parlamentārietis - NATO Parlamentārās asamblejas Latvijas delegācijas ilggadējais vadītājs Ojārs Ēriks Kalniņš.

Latvija ir aktīvi piedalījusies stratēģiskā dokumenta - 2022. gada martā apstiprinātā Eiropas Stratēģiskā kompasa - izstrādē un apspriešanā. Šis dokuments ir būtisks drošības un aizsardzības politikas īstenošanā, īpaši tajā uzsverot NATO lomu.

Jau 2022. gada 11. augustā Saeima - kā pirmā! - pieņēma paziņojumu par Krievijas mērķtiecīgiem militārajiem uzbrukumiem Ukrainas civiliedzīvotājiem un sabiedriskajai telpai; Krievijas īstenotā vardarbība pret civiliedzīvotājiem tika atzīta par terorismu un Krievija - par terorismu atbalstošu valsti. Saeima aicināja Eiropas Savienības valstis nekavējoties apturēt tūrisma, ieceļošanas vīzu izsniegšanu Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem. (Savukārt Eiropas Parlaments tikai pērnā gada novembrī pasludināja Krieviju par terorismu atbalstošu valsti.)

Parlamenta aktivitāte, iesaiste ir ļoti nepieciešama dažādos reģionālajos interešu formātos, kuri izmantojami Latvijas interešu īstenošanā, tostarp - prioritāri padziļinot Baltijas valstu sadarbību, pilnvērtīgāk izmantojot Baltijas-Ziemeļvalstu formāta potenciālu; tostarp - attīstot kontaktus ar Apvienoto Karalisti un, protams, veicinot sadarbību ar Poliju.

Noteikti ir atbalstāmi Ukrainas centieni dalībai Eiropas Savienībā, vienlaikus veicinot tās iesaisti arī NATO. No mūsu dienaskārtības nedrīkst pazust atbalsts Ukrainas dalībai NATO. Mēs varam palīdzēt Ukrainai uzturēt sarunu un veicināt tās gatavību, lai brīdī, kad paveras durvis uz NATO, tā ir gatava nekavējoties kļūt par pilnvērtīgu NATO dalībvalsti.

Latvija finansiāli atbalsta NATO visaptverošas palīdzības pakotni Ukrainai, caur kuru alianse sniedz nemilitāru atbalstu Ukrainas bruņotajiem spēkiem, izmantojot Eiropas Miera mehānismu Eiropas Savienības militārās un nemilitārās palīdzības Ukrainas bruņotajiem spēkiem koordinēšanai un piegādēm. Latvija veiks nacionālās iemaksas, ar Latvijas finansiālu atbalstu tiks īstenota sabiedroto vienošanās par atbalstu Ukrainai ilgtermiņā.

Saeimai savas kompetences ietvaros nešaubīgi ir jāatbalsta arī šādas iniciatīvas. Saeimai, pieņemot atbilstošu tiesisko regulējumu, ir nepieciešams veicināt militārās industrijas attīstību Latvijā - tas palīdzētu stiprināt kā mūsu pašu drošību, tā arī vienlaikus īstenot nepieciešamo palīdzību Ukrainai.

Saeimai nepieciešams ik brīdi aktīvi sekot līdzi starptautiskajiem notikumiem, akurāti un kritiski izvērtēt jau šobrīd tik ļoti sagrauto starptautiskās un Eiropas drošības arhitektūru un iesaistīties starptautiskajos procesos miera nodrošināšanai.

Nobeigumā vēlos vērst uzmanību uz 2022. gadā NATO Madrides samitā pieņemtajiem lēmumiem par jaunās stratēģiskās koncepcijas apstiprināšanu un atturēšanas un aizsardzības stiprināšanu alianses austrumu flangā.

Jau 2016. gadā NATO Varšavas samitā tika pieņemts lēmums par NATO kaujas grupu izvietošanu Baltijas valstīs un Polijā, taču jau pērn šo valstu saraksts ir paplašināts, pievienojot Rumāniju, Slovākiju, Bulgāriju un Ungāriju.

Drošības jautājumi nav atraujami no mūsu tautsaimniecības. Latvijas pievienošanās NATO Inovāciju fondam, apstiprinot NATO Aizsardzības Inovācijas Akseleratora testa centra izvietošanu Latvijā... turpmākajos gados arī Latvijas jaunuzņēmumiem būs iespēja izstrādāt un pieteikt divējādi pielietojamu risinājumu projektus fonda līdzekļu apguvei.

Izdarām secinājumus, veicam pamatīgu un nopietnu mājasdarbu un esam atbildīgi par savas valsts un arī reģiona drošību, jo sevišķi šajā dienā - 26. janvārī -, kad pirms 102 gadiem mūsu valsti atzina *de iure*.

Ieklausieties šajos vārdos - "diplomātiskais dienests"! Tieši vārds "dienests"... Un šī dienesta darbinieki... Līdzīgi, kā mūsu valsts neatkarību izcīnījušie, Bruņoto spēku dienestā esošie karavīri izcīnīja mūsu valsts neatkarību, tā diplomāti, karavīri, izcīnīja šo uzvaru - Latvijas atzīšanu *de iure*.

Vēlreiz pateicos ārlietu dienestam, kurš strādā ministra Rinkēviča vadībā, un arī jums, Saeimas deputāti, par izpratni drošības jautājumos.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Irmai Kalniņai.

Irma Kalniņa (JV).

Godātie un cienītie brīvības aizstāvji! Es uzdrīkstos šādā veidā jūs uzrunāt, jo kā brīvības aizstāvji jūs esat runājuši visu dienu. Un man ir bijis prieks un gods noklausīties tik brīnišķīgas atziņas par jūsu vērtībām, par brīnišķīgo Edgaru Rinkēviču - mūsu ministru! Man bija prieks arī noklausīties komentārus, un es izdomāju, ka arī man ir, ko teikt.

Es gribētu jums pateikt, ka mēs, Saeimas deputāti, tagad stāvam uz vēstures sliekšņa. Pēc 50 gadiem mūsu bērni, mūsu mazbērni un mūsu mazmazbērni atcerēsies un redzēs šo brīdi, kad Saeimas deputāti lēma par Latvijas likteni un par Ukrainas likteni.

Es esmu dzīvojusi pietiekami ilgi, lai dzirdētu tā sauktā Latvijas laika stāstus. Droši vien katram no jums ir bijuši ģimenē cilvēki, kas ir stāstījuši par 14. jūniju... 1941. gads, kad deportēja uz Sibīriju gan manu ģimeni, gan jūsu ģimenes... Pēc 17 gadiem viņi atgriezās un sāka dzīvi izpostītā Latvijā.

Es esmu piedzīvojusi arī 2001. gada 11. septembri - dienu, kurā teroristi iznīcināja Dvīņu torņus Ņujorkā un tūkstošiem dzīvību.

Tā paaudze, 1941. gada paaudze, saprata terorismu, okupāciju un krievu varu. Tā paaudze 2001. gada 11. septembrī saprata, ka viss mainās, ka pasaule mainās. Mēs to sapratām arī 2014. gadā, kad krievu tanki iebruka Krimā, Donbasā, - mēs sapratām, ka labi jau nebūs. Pārējie neticēja. Rietumi neticēja tam, ko mēs esam teikuši viņiem visus šos gadus, - ka nevajag uzticēties... ka krievu vara atgriezīsies.

Es atceros vienu sarunu, kura notika Baltajā namā, kad Ojārs bija vēstnieks. Es neminēšu tā kunga vārdu, kurš man teica: "Irma, ko jūs tur visu laiku ar savu aktivitāti darāt? Jums ir jāpieņem tas, ka ir padomju vara Latvijā. Jums ir vienkārši tas jāpieņem." (Tagad iedomājieties, kā jūs justos, ja kāds jums to būtu teicis!) Un es pagriezos un viņam teicu: "Vai jūs to pašu esat kādreiz teicis kādam ebrejam - ka nevajag atzīt holokaustu? Ka mums ir vienkārši jāaizmirst par to?"

Skatoties uz šo vēsturi, es domāju, ka es saprotu, ko tas nozīmē - dzīvot trimdā, būt diasporā un nest šo atmiņu koferi sev līdzi.

Bet es arī gribētu teikt vienu ļoti pozitīvu lietu par mums. Jā, mēs saprotam, kas ir karš. Jā, mēs izjūtam sēras. Un, pateicoties Smiltēna kungam un delegācijām, un Mūrnieces kundzei, un Kola kungam, un mūsu Jānim, kas redzēja, ko nozīmē šis karš... Ir citas lietas notikušas pa šo laiku. Mēs nebūtu domājuši būt neatkarīgi no Krievijas enerģētikas lietām; mēs bijām laimīgi, kad varējām ļoti lēti pirkt naftu un gāzi, un nezin ko vēl... Tagad mēs esam spiesti domāt par to, agrāk - nebijām... Mēs tagad domājam par klimata izmaiņām. Agrāk mēs par to dzirdējām, jā, bet tagad mēs reāli to redzam. Mēs paši savā starpā strādājam...

Un, starp citu, ir viens aspekts, kuru es gribētu šajā sakarā jums pateikt. Saeimā ir deputātu grupas sadarbības veicināšanai ar citu valstu parlamentiem, un jūs visi esat ar lielāko prieku tajās pierakstījušies, - piemēram, deputātu grupa sadarbības veicināšanai ar ASV parlamentu, manis vadītā deputātu grupa sadarbības veicināšanai ar Kanādas parlamentu; deputātu grupa sadarbības veicināšanai ar Francijas, Lielbritānijas... Jūs esat Latvijas vēstnieki. Kā Ojārs savulaik mēģināja vairākkārt teikt - jūs visi esat vēstnieki. Un tagad ir brīdis, kad mums vajag izmantot šo iespēju un attīstīt ne tikai Latvijas intereses. Mēs taču esam tādā veidā Ukrainas vēstnieki, mēs taču

gribam ukraiņus aizstāvēt un palīdzēt viņiem, un iepīt mūsu dialogā cīņu par demokrātiju un brīvību.

Tātad viena no pozitīvajām lietām - es gribētu pateikt paldies saviem draugiem diplomātiem. Un es minēšu dažus cilvēkus, kuru priekšā es tiešām varu savu galvu noliekt: Juris Poikāns, Ilgvars Kļava, Māris Riekstiņš, Māris Selga, kurš strādā Vašingtonā priekš mums, Edgars Skuja, mūsu vēstnieks NATO. Mums ir izcili diplomāti, kas šinī brīdī ir arī cīņas biedri.

Runājot par Ārlietu ministrijas darbiniekiem, es domāju, ka es arī gribētu būt viena no tām, kas saka - tas ir nenormāli, ka Ārlietu ministrijā ir 40 brīvas vietas un mēs nevaram tās piepildīt.

Es gribētu redzēt, ka skolās māca vēsturi. Es gribētu redzēt, ka mūsu bērni zina to vēsturi. Es gribētu redzēt, ka mēs atbalstām Latvijas Okupācijas muzeju, kas man ir ļoti svēta vieta.

Es nerunāšu ilgi, jo es zinu, ka mums ir laiks, jo ir bijusi gara, gara diena, bet es tik ļoti šo tēmu esmu izjutusi ar visu savu sirdi un dvēseli, ka pēdējā lieta ir - man ir jābūt drusciņ lepnai par sevi. Ja jūs esat ziedojuši *Ziedot.lv* - es stāvēju pie tā šūpuļa un arī to attīstīju. Un šodien *Ziedot.lv*... Un es esmu pārliecināta, ka visi jūs esat *Ziedot.lv* atbalstījuši.

Un tā beidzot, es arī esmu... Viena lieta, ko es gribētu pateikt, ko arī Edgars mums nupat, šonedēļ, pasludināja... ka mēs Krievijas vēstnieku esam izdzinuši no Latvijas. Baltijas valstis ir piemērs, ka mēs esam varējuši to izdarīt. Pietiek! Es domāju, ka mums būtu jāmudina pārējās Eiropas Savienības valstis skatīties uz to, ko mēs esam panākuši, un darīt līdzīgi.

Beidzot es gribētu citēt Mārtiņu Ķibildu, vienu mīļu draugu... ar brīnišķīgu citātu: "Mēs, Latvijas cilvēki, esam atslēga visam, kas ar Latviju ir noticis un notiks. Mēs esam Latvija."

Paldies par jūsu uzmanību.

Lai Dievs svētī Latviju!

Slava Ukrainai! *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Lindai Liepiņai.

L. Liepiņa (LPV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Kolēģi deputāti! Rinkēviča kungs! Es ļoti īsi, bet tomēr izlēmu, ka vēlos jums pateikt... Pirmām kārtām liels paldies par jūsu komentāriem uz dažām jūsu runām, arī uz opozīcijas runām. Tas bija ļoti būtiski, ka jūs pateicāt - katram vēstniekam, kas nes Latvijas vārdu pasaulē, ir sagatavotas darba burtnīcas ar uzdevumiem, kas viņam jādara. Es gribu ticēt, ka šīs uzdevumu burtnīcas nav vienkārši *copy/paste*, bet tur ir kaut kas vairāk.

Par tām investīcijām runājot. Jūs pats ļoti atklāti pateicāt, ka... un tā ir ļoti liela problēma, lai investīcijas atnāktu līdz Latvijai. Un paldies jums par atklātību, ka jūs atklāti pateicāt, ka tie ir nefleksiblie nodokļi, kas nav fleksibli, un nodokļu politika Latvijā atpaliek no reģionu politikas. Jūs arī minējāt par milzīgajām darbaspēka problēmām, un tas tiešām tā arī ir.

Bet tas, ko es vēlējos pateikt, Rinkēviča kungs, - jūs pārstāvat partiju, kura ir premjera partija, un jūsu partijas pārziņā ir arī Finanšu ministrija. Un es esmu dzirdējusi arī, ka šī valdība tikai vienu reizi šīs valdības periodā... ko jūs esat nolēmuši... visticamāk, tie būs četri gadi, jo neba jūs

taisījāt šo valdību uz gadu vai mazāk... jūs tikai vienreiz lemsiet par nodokļiem. Un man kā mazajam uzņēmējam (es domāju, veselai rindai cilvēku) gribētos domāt, ka tā viena reize šajos četros gados būs tieši tas pirmais gads. Kaut gan kaut kas man saka priekšā, ka diez vai tā būs.

Bet es kāpu tagad šajā tribīnē, lai pateiktu vēlreiz, ka tas ir ļoti būtiski un tieši šīs ir tās divas lietas. Es droši vien varētu saukt vēl veselu virkni, bet, ņemot vērā, ka jūs to pieminējāt, bez šīm divām lietām nekas nenotiks, investīcijas neatnāks, un - vēl jo vairāk - tie uzņēmumi, kas vēl joprojām turas pie dzīvības šeit, Latvijā, aizvāksies. Varbūt tas nav ļoti smuks vārds, bet tie pametīs Latviju - uz Igauniju, uz Lietuvu, uz Poliju. Mēs to redzam diendienā. Ir ļoti bēdīgi noskatīties uz arvien tukšākām telpām... Rīgas ielās, uz tukšiem laukiem, uz pamestām rūpniecības vietām.

Rinkēviča kungs, man jums ļoti īpašs lūgums - valdības sēdē katru reizi, kad kāds runā par investīciju piesaisti, runājot par šīm divām lietām... jūs esat valdošā partija... Es ļoti ceru, ka... un es gribētu, lai uzņēmēji Latvijā un iedzīvotāji Latvijā sagaidītu no Jaunās VIENOTĪBAS ne tikai secinājumus vārdos "jā, tas tā ir" - tas arī ir daudz, bet jūsu rokās ir tieši kaut kas tāds... jūsu rokās ir tie rīki, ar kuriem šīs lietas var mainīt.

Paldies, un paldies arī par debatēm. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi! Visi, kas bija pieteikušies runāt ārlietu debatēs, ir runājuši, līdz ar to ārlietu debates tiek slēgtas.

Rinkēviča kungs, vai jums būtu kādi apkopojuma vārdi par šīm debatēm?

E. Rinkēvičs (ārlietu ministrs).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Godātie kolēģi! Deputātes un deputāti! Es gribētu izmantot Kārtības rullī doto iespēju, kad pēc debatēm ārlietu ministrs runā... tur ir rakstīts "ja viņš to vēlas" (un viņš to vēlas), lai atbildētu vēl uz atsevišķiem deputātu runās izskanējušiem jautājumiem un apgalvojumiem un, protams, lai pateiktu arī dažus noslēguma vārdus.

Pirmām kārtām man jāsaka, ka šīs diskusijas un debates ir ļoti būtiskas gan ārlietu dienestam, gan sabiedrībai, gan arī ārvalstu diplomātiem, kuru šobrīd varbūt vairs nav šeit, bet tomēr kuri tiešraidē seko līdzi, jo viņi redz, ka diskusijas par ārpolitiku, par uzdevumiem nav tikai vienas ministrijas, vienas izpildvaras jautājums, bet ka šīs ārpolitikas veidošanā piedalās visi konstitucionālie institūti, sākot no prezidenta, un, protams, Saeima, kura arī saka galavārdu.

Tai pašā laikā man gribētos teikt, ka ne visam, kas šeit izskan, es varu piekrist. Šuvajeva kungs visnotaļ emocionāli runāja par situāciju uz Latvijas-Baltkrievijas robežas, bet es tomēr aicinu neizmantot Lukašenko *Telegram* kanālos nepārbaudīto informāciju vai dažreiz arī ne pārāk pamatoto informāciju, ko mēs lasām tādās organizācijās, kas sevi ir diskreditējušas. *Amnesty International* ar Ukrainas ziņojumu sevi ir pamatīgi diskreditējusi.

Es uzskatu, ka mums ir jābalstās pierādījumos un faktos. Latvijas atbildīgās valsts iestādes ir pārbaudījušas situāciju uz robežas vairākas reizes. Jā, mēs redzam, ka tas, kas notiek pret Latviju, pret Lietuvu, pret Poliju, ir absolūts Lukašenko režīma hibrīdkarš. To nevar apturēt vienkārši. Ārkārtas situācija ir noteikta nevis tāpēc, ka kādam gribas strādāt uz robežas ar ārkārtas metodēm, bet tāpēc, ka šis karš ir sācies pret mūsu gribu un ne mums esot vainīgiem.

Otra lieta. Pirms runāt un kritizēt - ne pārāk pamatoti - Latvijas valsti un valdību, varbūt sāksim ar to, ka kritizēsim skaļi un asi Lukašenko režīmu. No Ārlietu ministrijas viedokļa raugoties, es

gribu teikt, ka mūsu partneri saprot to, kas šobrīd notiek uz Latvijas-Baltkrievijas robežas, bet, ņemot vērā situāciju, kā tā attīstās, ārkārtas situācija noteikti ir arī uz Latvijas-Krievijas robežas.

Mēs esam valdībā runājuši un aicinājuši kolēģus no Iekšlietu ministrijas, līdzdarbojoties Tieslietu ministrijai, Ārlietu ministrijai un Aizsardzības ministrijai, veidot jaunu tiesisko regulējumu, tādēļ ka šī situācija nebeigsies ātri. Es personīgi uzskatu (par to vēl nav lemts, tas ir vairāk mans kā ministra viedoklis, tas nav valdības viedoklis), ka mums ir jāveido īpašs likums austrumu robežas aizsardzībai ārkārtas situācijā, kara apstākļos. Faktiski tas ir karš, kas notiek pret mūsu robežu.

Mums ir jākoordinē (un mēs par to esam runājuši) gan tiesiskais, gan politiskais risinājums ar mūsu Lietuvas un Polijas draugiem un sabiedrotajiem, kuriem ir līdzīga problēma. Tādēļ šim apgalvojumam es piekrist nevaru. Es domāju, ka mums ir jāstrādā, lai atrastu pareizu risinājumu starp valsts drošību un cilvēktiesībām, bet tie vārdi, kas ir izskanējuši - gan Valsts robežsardzes, gan citu valsts institūciju virzienā -, manā izpratnē, nav pamatoti.

Trešā lieta. Viļuma kungs runāja diezgan daudz par tiešām ļoti būtiskām lietām, es daudzām piekrītu, tāpēc es tās nekomentēšu, bet, manuprāt, viena lieta ir būtiska, kas varbūt šeit nav izskanējusi, - sadarbība ar Poliju. Nākamnedēļ, mēs, visticamāk, turpināsim diskusiju Polijas un Baltijas valstu ārlietu ministru sanāksmē par sadarbības intensificēšanu četrās jomās: drošības, transporta infrastruktūras, enerģētikas un kibersavienojamības jomā. Ja paskatās kartē, tas vienkārši ir jādara. Mums ir ļoti daudz kopīga. Un, starp citu, arī mūsu atbilde, vismaz trim valstīm, kā jau es minēju, ir pretim tam, kas notiek uz mūsu un Eiropas Savienības ārējām robežām... arī būs tā, par ko ir jārunā.

Simanovskas kundze pieskārās ļoti svarīgam jautājumam, kas varbūt tiešām tik ļoti neizskanēja manā uzrunā, bet par ko ir rakstīts ārpolitikas ziņojumā. Tā ir mūsu pieredzes nodošana divām jaunākajām Eiropas Savienības kandidātvalstīm - Ukrainai un Moldovai. Mēs kopā ar mūsu ukraiņu un moldāvu draugiem strādājam, lai vēlreiz atcerētos, kā mums gāja pirms 20 gadiem, lai strādātu pie tā, kā nodot jau diezgan tādu pamatīgu pieredzi šīm divām kandidātvalstīm, un pieredze būs vajadzīga visās jomās - no tiesas un pārvaldības jautājumiem līdz vides aizsardzības un citiem ļoti būtiskiem jautājumiem.

Bergmaņa kungs arī minēja vienu lietu, ko es pilnīgi noteikti gribu pasvītrot šeit, no šīs tribīnes, kā ārlietu ministrs. Latvija ir atbalstījusi Ukrainas un arī Gruzijas dalību NATO kopš 2006.-2008. gada. Tas ir ierakstīts NATO Bukarestes 2008. gada deklarācijā. Ja mēs šobrīd redzam, ka ne visas 30 NATO dalībvalstis ir gatavas spert šo soli un uzaicināt Ukrainu pievienoties NATO, tad šī gada laikā tik daudz tabu ir pārkāpti un tik daudz stikla griestu ir sadauzīti, ka es esmu pilnīgi pārliecināts - nav tālu tas laiks, kad arī par šo jautājumu vairs nediskutēs pieļaujamības, bet jau ļoti reālā formā.

Un liels paldies, protams, Irmai Kalniņai par labajiem vārdiem diplomātiem, arī par skatījumu uz to, kā mūs kādreiz uztvēra un kā ir gājis.

Liepiņas kundze! Jā, nodokļu politika ir viens ļoti būtisks instruments. Un, jā, tiešām, veidojot valdību, mēs vienojāmies, ka nodokļu politika ir pārskatāma vienreiz četros gados, lai neraustītu uzņēmējus. Labāk, sliktāk... nekad nebūs perfekti, bet, cik es zinu, arī finanšu ministrs to ir teicis, ka darbs pie nodokļu politikas sāksies tūlīt pēc šīgada budžeta pieņemšanas Saeimā, un ir doma, ka tieši šogad par to arī diskutēs. Protams, likuma pieņemšana, galīgais lēmums būs Saeimas ziņā.

Tiešām liels paldies kolēģiem. Dažiem var piekrist, dažiem nevar piekrist, tāpēc tās ir debates. Viens deputāts grib laist visus iekšā, viens deputāts - visus deportēt. Tāda ir tā mūsu Saeima.

Taču, skatoties uz to, kādas varētu būt debates pēc gada, es ļoti gribētu, lai pēc gada, kad mēs tiksimies kārtējās ārpolitikas debatēs, mēs jau runātu par tādām lietām, ka Ukraina ir brīva, atguvusi visas savas teritorijas.

Es tiešām vēlos, lai pilnā mērā atjaunotos starptautiskā kārtība un tiesības un lai arī mūsu kaimiņos - Krievijā un Baltkrievijā - notiktu tādas pārmaiņas, kas būtu demokratizācijas, cilvēktiesību un tiesu varas virzienā. Vai tas notiks? Es esmu reālists, es domāju, ka, iespējams, mēs vēl būsim tikai ceļā, bet mums ir skaidri mērķi, un mums ir skaidrs, kā tos īstenot. Tādēļ mums visiem kopā ir jāstrādā gan šeit, Latvijā, gan kopā ar sabiedrotajiem ārpus tās, lai šī diena pienāktu.

Nobeigumā - ko lai saka šai Saeimai, kura pārstāv tik ļoti daudz un dažādus sabiedrības viedokļus un strāvas. Strādāsim lielā vienotībā, nacionāli, progresīvi, apvienoti, zaļi Latvijai, kura mums visiem ir un būs pirmajā vietā!

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Es no savas puses vēlos izteikt pateicību ārlietu ministram par rūpīgi sagatavoto ziņojumu un par darbu, ko jūs darāt, kā arī deputātiem par ļoti kvalitatīvi, rūpīgi gatavotajām runām. Manuprāt, šodien bija ļoti saturīgas, vērtīgas un kvalitatīvas debates. Tāpat arī paldies mūsu ārlietu resoram. Mēs katrs zinām, ka šajā laikā mūsu cilvēki visā pasaulē strādā daudz aktīvāk un šobrīd viņiem ir ļoti atbildīgs darbs. Īpašu paldies gribu pateikt mūsu vēstniekam Ukrainā Ilgvaram Kļavam. Viņam jāstrādā ne tikai daudz vairāk un smagāk, bet arī bīstamos apstākļos. Un, protams, varbūt izņēmuma kārtā, paldies Oleksandram Miščenko, Ukrainas vēstniekam Latvijā, jo viņš ne tikai daudz izdara - ārkārtīgi daudz - Ukrainas labā, bet tikpat daudz viņš izdara arī Latvijas labā attiecībā uz Ukrainu.

Paldies, Rinkēviča kungs.

Kolēģi, turpinām Saeimas sēdi. Ir saņemti iesniegumi par izmaiņām Prezidija apstiprinātajā sēdes darba kārtībā.

Deputāti Edgars Tavars, Ainars Latkovskis, Raivis Dzintars, Agnese Krasta, Viktors Valainis, Ainārs Šlesers, Kaspars Briškens, Atis Švinka, Linda Matisone un Juris Viļums lūdz grozīt apstiprināto sēdes darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu **"Grozījums Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likumā"**. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav. Līdz ar to darba kārtība ir grozīta.

Ir saņemts deputātu Ainara Latkovska, Ingas Bērziņas, Riharda Kola, Raivja Dzintara un Kaspara Briškena iesniegums ar lūgumu veikt izmaiņas Latvijas Republikas Saeimas 26. janvāra sēdes darba kārtībā un kā pirmo jautājumu pēc sadaļas "Ministru prezidenta, ministru un citu amatpersonu ziņojumi" izskatīšanas skatīt likumprojektu **"Par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības vienošanos par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības līguma par savstarpējo ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību izbeigšanu"**. Vai deputātiem ir iebildumi, ka mēs mainām secību? *(Starpsauciens: "Ir!")* Ir iebildumi. Tātad lēmums jāpieņem balsojot.

Lūdzu zvanu! Lūdzu balsošanas režīmu! Balsosim par to, lai veiktu izmaiņas Latvijas Republikas Saeimas 26. janvāra sēdes darba kārtībā un kā pirmo jautājumu pēc sadaļas "Ministru prezidenta, ministru un citu amatpersonu ziņojumi" izskatīšanas skatītu likumprojektu "Par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības vienošanos par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības līguma par savstarpējo ieguldījumu veicināšanu un

aizsardzību izbeigšanu"! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 42, pret - 42, atturas - 1. *(Starpsaucieni. Daži deputāti aplaudē.)* Izmaiņas darba kārtībā netiek veiktas.

Turpinām skatīt apstiprināto sēdes darba kārtību.

Nākamā darba kārtības sadaļa - "Par iesniegtajiem likumprojektiem".

Saeimas Prezidijs ierosina Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Ostu likumā"** nodot Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav. Likumprojekts komisijai ir nodots.

Saeimas Prezidijs ierosina deputātu Ulda Auguļa, Viktora Valaiņa, Daigas Mieriņas, Armanda Krauzes un Harija Rokpeļņa iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Personu apliecinošu dokumentu likumā"** nodot Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai kā atbildīgajai komisijai.

"Par" pieteicies runāt deputāts Harijs Rokpelnis.

H. Rokpelnis (ZZS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienījamie kolēģi! No tādām gaisīgākām tēmām pie prakses.

Spēkā esošais regulējums paredz, ka ar 1. maiju visiem būs obligāta identifikācijas karte - visiem, kas sasnieguši 15 gadu vecumu, būsim tehniski korekti. Kāpēc? Tāpēc, ka tad, kad šo lēmumu iepriekšējā Saeima pieņēma, vēl īsti labi nedarbojās tāds rīks kā *eParaksts mobile*. Tātad, lai persona varētu sevi elektroniski identificēt, bija vajadzīga šī karte. Teorētiski ID kartei var piesaistīt dažādus citus rīkus - "3+ Ģimenes karti", braukšanas maksas atvieglojumus vai vēl kādus citus. Un iepriekšējās Saeimas prakse bija tāda: nu, ja kaut kas nenāk viegli, tad liekam to darīt obligāti.

Šobrīd situācija ir tāda, ka saistībā ar kovidkrīzi un reformu valsts pārvaldē Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, kas ir atbildīga par šo dokumentu sagatavošanu un apstrādi, nu jau divus gadus strādā pārkaršanas režīmā. Konkrēti: 2021. gadā tika izsniegts nedaudz mazāk par 400 tūkstošiem dokumentu, bet 2022. gadā, pastāvot praktiski tai pašai kapacitātei, šis skaits ir teju dubultots. Un tas nozīmē, ka aizvadītajā gadā PMLP izsniedza vidēji, aptuveni, 70 tūkstošus personu apliecinošu dokumentu mēnesī.

Latvijā šobrīd ir 444 tūkstoši iedzīvotāju, kuriem ir pase, bet nav ID kartes. Tas nozīmē, ka, strādājot ar esošo jaudu, PMLP pat tad, ja tikai - un tikai! - šie cilvēki ietu pēc personu apliecinoša dokumenta, tāpat visus nespētu apkalpot. Turklāt, kā mēs zinām, ir pienācis tas periods, ka lielai daļai beidzas pasu derīguma termiņi. Tā ka šā kā tā ir skaidrs, ka, paliekot pie esošā regulējuma, mēs padarīsim krietnu daļu Latvijas iedzīvotāju par likumpārkāpējiem. Ko darīt? Mūsu ierosinājums ir atcelt šo normu, ka ar 1. maiju ID karte ir obligāta.

Pēc būtības ID karte ir labs dokuments. Mēs nesakām, ka no ID kartes ir jāatsakās; to var izmantot, tai tiešām ir labs potenciāls. Bet - varbūt tomēr ir jāsāk ar to, ka jāpiedāvā šie papildu pakalpojumi, un tad jāļauj cilvēkiem pašiem izvēlēties, nonākt pie šīs izvēles - izveidot jeb iegūt ID karti savā īpašumā.

Tāpat potenciāli var lemt un risināt jautājumu par pakāpenisku pāreju uz obligāto ID karti. Piemēram, tad, kad tavam esošajam dokumentam termiņš pienāk, nu tad tev tiešām ir jāņem ID

karte. Un tādējādi mēs varētu mazināt slodzi uz PMLP, mēs varētu mazināt neapmierinātību sabiedrībā, varētu visu šo lietu darīt saprātīgi.

Ir jau, protams, triki visādi, par kādiem var lasīt soctīklos: ir cilvēki, kuri no rīta piesakās rindā un tad, kamēr tu esi aizbraucis, teiksim, līdz Madonai, tev jau tā rinda būs pienākusi. Vai - ej piecos no rīta, nostājies pie durvīm, un tad uz pusdienas laiku tu tiksi pieņemts. Tas viss ir konkrēts apliecinājums tam, ka šobrīd valsts netiek galā ar savu funkciju - personu apliecinošu dokumentu nodrošināšanu.

Mēs jau varam sist pa jau tā novājināto iestādi, mēs varam kaitināt sabiedrību tālāk, mēs varam pamest zem ratiem jauno iekšlietu ministru, jo problēmas ir un būs, ja mēs šo kārtību nemainīsim.

Tādēļ, cienījamie kolēģi, lūdzu atbalstīt priekšlikumu un rosināt izmaiņas Personu apliecinošu dokumentu likumā.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Jautājums izlemjams balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu Ulda Auguļa, Viktora Valaiņa, Daigas Mieriņas, Armanda Krauzes un Harija Rokpeļņa iesniegtā likumprojekta "Grozījumi Personu apliecinošu dokumentu likumā" nodošanu Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai kā atbildīgajai komisijai! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 91, pret un atturas - nav. Likumprojekts komisijai nodots.

Saeimas Prezidijs ierosina deputāta Gunāra Kūtra, Anitas Brakovskas, Daigas Mieriņas, Viktora Valaiņa, Gundara Daudzes, Līgas Kļaviņas, Kaspara Meļņa, Harija Rokpeļņa, Jura Jakovina un Andra Bērziņa iesniegto likumprojektu **"Grozījumi likumā "Par 1991. gada barikāžu dalībnieka statusu""** nodot Sociālo un darba lietu komisijai kā atbildīgajai komisijai.

"Par" pieteicies runāt deputāts Gunārs Kūtris.

G. Kūtris (ZZS).

Cienījamais Prezidij! Godājamie kolēģi!

Tev, Dieviņ, spēks, varīte,

Tev gudrais padomiņš.

Dod, Dieviņ, spēku, prātu,

Neļauj otra vergam būt!

Šie tautas vārdi nav jāmeklē latvju dainās, šos vārdus jūs varat izlasīt šeit pat uz ielas stūra, kur ir konusveidīgs piemineklis - barikāžu piemiņas vieta. Šie vārdi tur izlasāmi.

Pagājušajā nedēļā bija viens tāds dīvains balsojums par šo pašu jautājumu... Tiekoties ar barikāžu dalībniekiem nākamajā dienā, viņi teica: "Vai Saeimas deputāti neciena mūs, vai viņi domā, ka barikādes bija tāds pasākums pie ugunskura, kur iedzēra tēju un papļāpāja?" Es sacīju: "Nē, noteikti - nē!" Es norakstīju uz to, ka mums ir tāda slikta tradīcija parlamentā... Gan jau, ka balsoja "par" vai "pret", vai atturējās... Tāpēc ka priekšlikums nenāca no valdošās koalīcijas

puses, proti, bija opozīcijas priekšlikums, tāpēc bija "pret". Bet es pieļauju arī domu, ka varbūt pagājušais bija pārpratuma balsojums - nebijāt izlasījuši likumprojektu, un mazlietiņ apjukums bija.

Tiem, kas nezina, ko nozīmē barikādes, es, protams, varētu šeit stāstīt ilgāku laiku, bet atcerieties, ka tās bija situācijā, kad valstij bija jāaizsargā sava neatkarība. Kā Latvijā rīkojās *OMON*. Pēc tam kad augusta pučs izgāzās, izrādījās, ka partijas komitejās bija saraksti par personām, kuras vajadzēja izsūtīt...

Un tajā brīdī... kad valstij bija grūti laiki, kad valsts pastāvēšana bija apdraudēta, cilvēki cēlās, atstāja mājas, darbavietas, ģimenes un brauca uz Rīgu, lai aizsargātu valsti. Ar traktoriem, ar mašīnām... Jā, viņiem bija savi ieroči, lai stātos ierakumos - par Latvijas drošību un pastāvēšanu. Un viņi nosargāja Latviju!

Un vēl. Latvijas valsts, Latvijas tautas nevardarbīgo pretošanos augstu novērtēja arī starptautiskās organizācijas. Pēc būtības tas izjauca PSRS plānus ieviest Latvijā ārkārtas stāvokli.

Es nevaru apgalvot, ka tas bija vienīgais līdzeklis... kā Latvijas valsts turpināja pastāvēt kā neatkarīga valsts. Iespējams, ka bija daudz faktoru, bet viens no būtiskākajiem, kāpēc mēs šobrīd neesam PSRS sastāvā, tomēr bija šīs barikādes. Protams, tad, kad cilvēki gāja uz barikādēm, viņi nedomāja par briesmām... tāds satraukums iekšā ir.

Atceros - tagad vienā televīzijas raidījumā ukraiņu karavīri stāstīja, ka tad, kad viņi dodas karā, uz fronti viņi nejūt tās bailes, viņus vada kaut kāda augstāka vērtība. Un man liekas, ka arī toreiz cilvēki bez ieročiem nāca aizstāvēt valsti, aizsargājot šīs augstākās vērtības.

Tagad mēs bieži vien piesaucam vārdos, varbūt pārdomāti, varbūt nepārdomāti, lojalitāti - vajag izmērīt... Bet - vai mēs protam pateikties tiem, kas ir lojāli izturējušies pret valsti grūtākajos brīžos, briesmu brīžos? Vai mēs protam godināt savus varoņus - godināt vismaz savās darbavietās, savos kolektīvos? Vai mēs Saeimā tiešām zinām, kuri Saeimas darbinieki toreiz bija barikāžu aizstāvju rindās, vai mēs esam viņiem pateikuši kādreiz paldies vai kaut vai brīvdienu iedevuši? Jā, valsts piešķīra atceres dienu - 20. janvāri. Varbūt to vajadzēja padarīt par svētku dienu? Beigu beigās tā bija uzvaras diena, tautas pretošanās diena.

2017. gadā Saeima pieņēma likumu par zināmu pateicību šiem barikāžu aizstāvjiem, un likumā, kurā bija plānoti pieci panti par atbalstu, palika tikai viens pants par pašvaldību atbalstu, un četrus pantus Saeima izsvītroja kā nevajadzīgus... tāpēc ka laikam nepienākas...

Protams, šodien es gribētu runāt par šo nelielo likumprojektu, kurā nav ietverti pārmērīgi labumi. Un valdošās partijas, kuras labāk spēj skaitīt naudiņu valsts kasē, ar priekšlikumiem varēs piedāvāt vēl kaut ko papildus. Laipni lūdzam!

Ir pagājis laiks - mūsdienās īpaši saprotam šo nozīmi. Un tāpēc es aicinu, kamēr barikāžu dalībnieki vēl ir dzīvi, Latvijas Saeimu akceptēt šā likumprojekta virzību uz komisijām.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, lēmums jāpieņem balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu Kūtra, Brakovskas, Mieriņas, Valaiņa, Daudzes, Kļaviņas, Meļņa, Rokpeļņa, Jakovina un Bērziņa iesniegtā likumprojekta "Grozījumi likumā "Par 1991. gada barikāžu dalībnieka statusu"" nodošanu Sociālo un darba lietu komisijai kā

atbildīgajai komisijai! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 42, pret - 1, atturas - 48. Likumprojekts komisijai nav nodots. *(Starpsauciens: "Kā? Nav?!")*

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā"** nodot Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai kā atbildīgajai komisijai. Deputātiem ir iebildumi? Iebildumu nav. Tātad likumprojekts komisijai nodots.

Saeimas Prezidijs ierosina deputātu Edgara Tavara, Ainara Latkovska, Raivja Dzintara, Agneses Krastas, Viktora Valaiņa, Aināra Šlesera, Kaspara Briškena, Ata Švinkas, Lindas Matisones un Jura Viļuma iesniegto likumprojektu **"Grozījums Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likumā"** nodot Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputāti neiebilst. Likumprojekts komisijai nodots.

Kolēģi, pirms mēs skatām nākamo sadaļu, mums... Ir iesniegtas izmaiņas Prezidija apstiprinātajā sēdes darba kārtībā.

Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija lūdz iekļaut likumprojektu **"Grozījumi Ostu likumā"** pirms sadaļas "Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem". Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav. Likumprojekts tiek iekļauts attiecīgajā sadaļā.

Tātad nākamais jautājums mums ir... tā, sekundi... nākamais jautājums - lēmuma projekta izskatīšana.

Lēmuma projekts **"Par priekšlikumu iesniegšanas termiņa pagarināšanu likumprojekta "Grozījumi Ceļu satiksmes likumā" (Nr. 61/Lp14) otrajam lasījumam līdz 2023. gada 2. februārim"**.

Lūdzu zvanu! Balsosim par lēmuma projektu "Par priekšlikumu iesniegšanas termiņa pagarināšanu likumprojekta "Grozījumi Ceļu satiksmes likumā" (Nr. 61/Lp14) otrajam lasījumam līdz 2023. gada 2. februārim"! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 88, pret un atturas - nav. Lēmums pieņemts.

Sākam izskatīt sadaļu "Likumprojektu izskatīšana".

Likumprojekts **"Grozījumi Ostu likumā"**, pirmais lasījums.

Komisija ierosina atzīt par steidzamu.

Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas vārdā referēs deputāts Jānis Grasbergs.

Lūdzu, Grasberga kungs!

J. Grasbergs (NA).

Labdien, godātais priekšsēdētāj! Likumprojektu ir sagatavojusi Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija sadarbībā ar Satiksmes ministriju, konsultējoties arī ar Rīgas brīvostas pārvaldes, Ventspils brīvostas pārvaldes un akciju sabiedrības "Ventas osta" pārstāvjiem.

Likumprojekta būtība ir pagarināt termiņu jau iesāktajai reformai (principā - pagarināt līdz šī gada beigām), kā arī sakārtot pirmpirkuma tiesību norādes - kas kuram tā kā piekrīt. Un, lai būtu šo darbību nepārtrauktība, - pārskatīt arī valdes apstiprināšanas kārtību.

Lūdzam steidzamību, lai Satiksmes ministrija šī gada laikā varētu izskatīt šo likumprojektu arī pēc būtības. Un noteikti pasvītrojam to, ka diskusija par reformas būtību ir vēl turpināma šajā laikā.

Tā ka lūdzu atbalstīt šo likumprojektu.

Sēdes vadītājs. Atklājam debates.

Debatēs pieteicies deputāts Viktors Valainis. Jūs par steidzamību vēlaties runāt...? Ne par steidzamību.

Tātad vispirms pieņemsim lēmumu par steidzamību.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Ostu likumā" atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 88, pret - nav, atturas - 1. Likumprojekts atzīts par steidzamu.

Sākam debates.

Debatēs pieteicies runāt Viktors Valainis.

Lūdzu, Valaiņa kungs, jums vārds.

V. Valainis (ZZS).

Godātie kolēģi! Šis ir tas brīdis, kad mēs varam teikt - jā, mums bija taisnība. Kad virzīja ostu reformu, mēs ļoti intensīvi norādījām uz to, ka šī reforma ir sasteigta, ka tā nav pārdomāta un ka nav nekāda pamatojuma izvēlētajam modelim, jo visā reformas izskatīšanas laikā neviens tā arī nespēja piedāvāt, nespēja parādīt, kāpēc izvēlēts tieši šāds modelis. Vai vispār ir kādam kaut mazliet sajēga par to, kā to visu dzīvē varētu ieviest? Mēs to norādījām ilgstoši, bet nedz Satiksmes ministrija, nedz atbildīgā komisija nespēja piedāvāt nekādus datus vai kaut kādu redzējumu par to, kā tas viss dzīvē strādās.

Mēs varam redzēt faktisko situāciju šobrīd, kad šīs ostas ir nonākušas valsts kontrolē, kad pēc būtības pašvaldības ir izstumtas ārā no šī pārvaldības modeļa. Šeit runāju par divām ostām - Rīgas un Ventspils.

Rīgā varbūt tā situācija ir mazāk sāpīga, bet tomēr pašvaldības iesaiste ir ļoti būtiska veiksmīgai attīstībai. Ventspils ostai tas ir īpaši svarīgi, jo puse pilsētas teritorijas atrodas brīvostas valdījumā. Cerēt, ka visi šie uzstādījumi par industriālo attīstību, par ekonomiskajiem izrāvieniem varētu notikt bez pašvaldības iesaistes - tā ir utopija. Un šobrīd mēs to redzam arī faktiskajos datos, kā attīstās ražošanas ēkas, kā attīstās jaunu darba vietu radīšana šajās vietās, tieši šajās ostās. Mēs redzam, ka nekāda izrāviena tur nav. Un lielā mērā mēs to varam pamatot ar to, ka pašai ostas pārvaldei kā tādai... ka tai jau nav nekādu aktīvu pēc būtības. Vislielākie aktīvi, kas to izrāvienu var dot un kam ir vislielākā pieeja finanšu resursiem, - tā ir tieši pašvaldība, kura var ar savu mantu gan galvot, gan ieinvestēt, gan arī iedot šo ekonomisko izrāvienu; pašvaldība var būt galvenais partneris, uzņēmējam nākot iekšā.

Šajā brīdī... mēs redzam to, ka ir pienācis laiks, kad reformai jau vajadzēja stāties spēkā, bet pierādījās tieši tas, ko Zaļo un Zemnieku savienība teica, - nav iespējams šajos termiņos kaut ko tādu īstenot nedz Rīgā, nedz Ventspilī.

Arī šodien, es domāju, nav nevienam ne mazākās saprašanas par to, kā to varētu izdarīt līdz 31. decembrim vai nākamā gada 1. janvārim. Gluži vienkārši nav šobrīd tā redzējuma, kā var izpildīt to, ko iepriekšējais ministrs, politiski dažādos veidos vienojoties... Visu cieņu par šo apņēmību, kas iepriekšējā valdībā bija šai politiskajai partijai, kura vairs nav Saeimā, visu cieņu viņiem par degsmi virzīt šo projektu, bet ar saprātu tam nebija ne mazākā sakara.

Šobrīd mēs esam nonākuši situācijā, ka mūsu ostas ir nekas, mūsu ostu pārvaldība šobrīd karājas gaisā, jo pēc būtības tās ir nekas. Vecais likums ir beidzies, jaunais - vēl nav stājies spēkā, jaunās ostu pārvaldes vienkārši nav. Un tāpēc ir vajadzīgs šis likumprojekts, lai kaut kādā veidā to visu saglābtu, šo bardaku, šo ievārīto putru, - sauciet to, kā gribat, bet tas ir augstākais nekompetences kalngals, ko mēs redzējām un šobrīd diemžēl esam spiesti pārņemt no iepriekšējās Saeimas.

Šobrīd tiek runāts par to, ka tiek pārcelts termiņš. Mūsu ieskatā, tik tiešām vajag runāt par to, ka tiek pārcelts termiņš. Bet uz visa tā fona es jums, kolēģi, gribu atgādināt, ka par šo jautājumu šobrīd ir aktīvas tiesvedības Satversmes tiesā - ir divas aktīvas tiesvedības. Proti, ir vērsušies Saeimas deputāti Edgars Tavars, Viktors Valainis, Uldis Augulis un citi ar prasību Satversmes tiesā, tai skaitā Raimonds Bergmanis to ir darījis, un šobrīd ir aktīva tiesvedība, kur Satversmes tiesa vērtē šīs reformas pieņemšanas apstākļus - vai ir ņemti vērā labas pārvaldības principi, vai ir bijis kaut kāds pamatojums tam, ka piedāvāja šo modeli, vai ir ņemtas vērā pašvaldību intereses. Un šeit šī procedūra paralēli notiek.

Man būtu aicinājums... Tik tiešām es varu uzteikt jauno koalīciju, jauno valdību vienā lietā - to, ka jūs vismaz savā darba plānā esat ielikuši apņēmību palielināt pašvaldību lomu šajās ostu pārvaldēs. Tas ir apsveicami. Bet manā ieskatā, mēs varam to izdarīt daudz ātrāk, un Zaļo un Zemnieku savienība arī piedāvās grozījumus šajā jautājumā.

Ja mēs runājam par to, ka mēs tikai un vienīgi pārceļam termiņu, nu, tad tikai pārceļam termiņu. Diemžēl šajā likumprojektā... ja mēs lasām likumprojekta tekstu (jūs varat ikviens paskatīties), šeit nav tikai termiņi, šeit tomēr ir arī būtiskas lietas, kuras tiek piedāvāts grozīt, un ir stipri liels jautājums, vai tam ir vai nav saistība tikai ar termiņu pārlikšanu. Es ļoti ceru, ka Juridiskais birojs arī iesaistīsies šī jautājuma iztirzāšanā. Vai nesanāks tā, ka Saeima, it kā gribot pārlikt tikai termiņu, pēc būtības leģitimizēs iepriekšējās Saeimas ievārīto putru.

Es domāju, mums ar šo likumprojektu būtu skaidri jāpasaka tas, ka mēs tomēr esam par jauna modeļa izveidi, ka gada laikā būs jauns piedāvājums, varbūt arī ātrāk mēs nonāksim pie tā piedāvājuma, bet mēs ar šo termiņa pagarinājumu neleģitimizējam to putru, ko ievārīja iepriekšējā Saeima ar šo pārvaldības modeli.

Tāds ir mans aicinājums, godātie kolēģi. Un es aicinu tiešām izstrādāt tādu modeli, kas būs palīgs ekonomiskā izrāviena veicināšanai, kas iesaistīs pašvaldības pēc būtības un izmantos ostu potenciālu. Tas nav pazudis. Mēs to redzam šobrīd Liepājā, kur netika nekas darīts, bet mēs redzam to, ka tur ir izaugsme. Kā tas tā var sanākt? Viens spilgts piemērs... saglabā iepriekšējo modeli... strādāja osta, darbojās. Es jums varu nosaukt konkrētus piemērus, kur ir jautājumi investīciju piesaistei, rūpnīcu attīstīšanai... Piemēram, tai pašā Ventspils ostā iepriekš tas ir bijis vienas dienas jautājums, bet šobrīd mēnešiem iestrēgst diskusijā. Tiešām ļoti lieli... tie ir desmit, divdesmit miljonu investīciju projekti uz jautājuma zīmes - vai tie būs vai nebūs. Tādā veidā mēs to izrāvienu nu nekādi neuztaisīsim.

Un es domāju, ka Rīgā tas jautājums ir tikpat svarīgs. Mums šajā ziņā pat, es gribētu teikt, nevajag interesēties, ir korekti pajautāt Rīgas viedokli, bet Rīgu vajag vairāk ar tieši politisko spiedienu iesaistīt ostas pārvaldē. Tas daudz lielāku pievienoto vērtību radīs, nekā šobrīd mēs redzam.

Dažādi Satiksmes ministrijas ierēdņi vai politisko partiju virzītie pārstāvji, kas šobrīd ieņem valdes locekļu amatus, ar augstām kompetencēm... Daudzus zinu, tiešām visu cieņu, bet, ja tā būs pašvaldība, kas ostas attīstībā iesaistīsies daudz aktīvāk, mēs redzēsim pilnīgi citu vilkmi, jo tur, kur ir veiksmes stāsti mūsu ostu attīstībā, tie ir bijuši tikai ar pašvaldības iedoto vilkmi, un tā mums ir atkal jāpanāk. Liepāja, Ventspils... lai vai kādi būtu politiskie viedokļi, tie bija veiksmes stāsti. Liepāja vēl joprojām ir, bet Ventspilī ar politiskiem lēmumiem tas ir ticis apturēts. Ventspils varētu turpināt iet un tiešām parādīt spožus rezultātus, kurus citstarp ir jau parādījusi - viņi ir vieni no līderiem Latvijā apstrādes rūpniecībā. Tas ir darīts kopā ar ostu līdz brīdim, kad tika ieviestas šīs pārmaiņas. Bet mēs to varam atjaunot.

Es aicinu to darīt - noņemt šīs politiskās barjeras un atjaunot izaugsmi šajās vietās. Ļoti liels īpatsvars mūsu ekonomiskajai izaugsmei ir tieši no valsts pārvaldes un pašvaldības veiksmīgās sadarbības. Atjaunosim šos veiksmes stāstus!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds debatēs deputātam Vilim Krištopanam.

V. Krištopans (LPV).

Saeimas priekšsēdētāj! Cienījamie deputāti! Ir diezgan interesanti vērot, kā tagad, nepiedāvājot vietā neko labu, ar vieglu roku demontē to, kas tika uzbūvēts pirms 20 gadiem.

Es atceros, 1995. gadā mēs braucām uz Roterdamu, pētījām tās likumdošanu. Roterdamā, starp citu, likumdošana nav mainījusies. Roterdama ir lielākā osta Eiropā pēc kravu apjoma. Viņi tad krāva 300 miljonu tonnu... gandrīz miljonu tonnu dienā, man likās - tas ir kaut kas... Izrādās, ka tagad Roterdamā krauj 450 miljonus tonnu gadā, tas ir vēl pieaugums gandrīz dubultā. Pēc tās pašas likumdošanas.

Kas ar šo likumdošanu ir briesmīgi? Pirmām kārtām tas, ka, piemēram, Ventspils osta aizņem 44 procentus no pilsētas teritorijas. Pusi no pilsētas teritorijas Rīgas gudrinieki atņem Ventspils pašvaldībai. Lembergs nav mūžīgs. Es zinu, ka Bordāns to visu darīja pret Lembergu, bet pēc Lemberga būs nākamie pašvaldību vadītāji. Jūs faktiski iznīcināt pilsētas attīstību. Tieši tas, ko Valaiņa kungs teica. Tad, kad pilsēta rūpējās par ostu, tad tur auga ražotne pēc ražotnes, laukums pēc laukuma tika gatavots nākamajām ražotnēm. Tagad šī akciju sabiedrība nedara neko jeb praktiski neko.

Tas pats ir Rīgā - 11 procentus no pilsētas teritorijas aizņem Rīgas osta. Mēs atkal esam pilnīgi izslēguši pašvaldību. Ko tad mēs piedāvājam vietā? Uzņēmumus. Un vēl kāds no gudrajiem šeit runā, ka uz biržu šos uzņēmumus laidīšot, pārdošot to akcijas biržā. Jūs iedomājieties: Rīgas ostas teritorijā strādā 50, varbūt 100 stividori, kuri maksā nomu ostas pārvaldei. Un tagad atnāks kāds privātais, kurš no viņiem noņems skaidu un pelnīs. Tā ir vistīrākā... Rīgas un Ventspils ostas nīcināšana ārā!

1995. gadā pie mums brauca ekskursijā igauņu un lietuviešu satiksmes ministri, ar atvērtām mutēm un lielām acīm skatījās. Es vienmēr esmu to teicis - Linkaitam tas nepatika. Ventspils osta toreiz krāva vairāk nekā Klaipēdas un Tallinas ostas kopā. Tagad Klaipēdā krauj vairāk nekā

Liepājā, Ventspilī un Rīgā kopā. Pateicoties tai likumdošanai, ko mēs ieviesām, iecēlām pārvaldniekus, Rīgas osta no 7,5 miljoniem tonnu aizgāja līdz 40 miljoniem tonnu kravu gadā.

Un vēl viens arguments. Kāds saka, ka kaut kur jau tāda privāto ostu likumdošana ir. Jā, ir, piemēram, Anglijā ir viena neliela osta - tā kā, piemēram, Roja -, kurā strādā viens uzņēmējs vai divi. Tad, protams, tur var būt privāts virsvaldnieks, kurš ar viņiem strādā, bet Rīgas ostu pārvērst par akciju sabiedrību, kura apakšā uzņēmējiem nomās teritorijas, - tā ir faktiski konkurences nīcināšana attiecībā pret Klaipēdu, Tallinu, protams, arī Krievijas ostām Pēterburgā, Ustjlugā un tā tālāk.

Es domāju, ka agri vai vēlu šis likums aizies vēsturē un būs jāpiedāvā normāls modelis. Tāds, kāds ir Liepājā, - tas, ko teica Valaiņa kungs. Kāpēc Liepāja var pēc vecā modeļa labi strādāt? Tas ir perfekts modelis. Turklāt vajadzēja iet pretējā virzienā - nevis 50 pret 50 (50 pašvaldībai, 50 valstij), bet 100 procenti! Kāpēc Rīgas kundziņiem jāsēž Ventspils ostas pārvaldē un jāsaņem tūkstoši algā, kāpēc Finanšu ministrijas... tur... Satiksmes ministrijas pārstāvjiem... Kas - viņi ir gudrāki par liepājniekiem?

Tā ka agri vai vēlu šī akcija izgāzīsies, tā jau ir izgāzusies.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aināram Šleseram.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais Saeimas priekšsēdētāj! Godājamie kolēģi! Ja man būtu šodien iespēja lūgt nobalsot tos cilvēkus, kuri kaut ko saprot no ostu un tranzīta biznesa... Es esmu pilnīgi pārliecināts, ka vairāk par dažiem cilvēkiem šeit zālē nav. Nu, tā ir realitāte. Tāpat kā nav pārāk daudz ārstu, tāpat kā nav daudz cilvēku, kas ir saistīti ar aviāciju. Bet ir partiju disciplīna, un ir nepieciešami balsojumi.

Mums šonedēļ bija diskusija par šo jautājumu. Es neesmu strādājis ne 13., ne 12. Saeimā, bet tas, ko es zinu, ka iepriekšējās Saeimas pašā sākumā bija tāda partija, kas aizgāja... tā teikt, pazuda no politiskās arēnas, - Jaunā konservatīvā partija, Konservatīvie. Viņi bīdīja cauri visas šīs lielās reformas. Kāpēc viņi to darīja? Tāpēc, ka bija mērķis, lai uzņēmējs no Šveices Meroni pārņemtu kontroli pār Ventspils ostu. Tā ir realitāte... kas aiz tā visa stāv.

Bordāns uzdeva šo konkrēto priekšlikumu virzīt tālāk Linkaitam. Vienošanās bija koalīcijā, un tā šis jautājums tika virzīts uz priekšu. Kāds ir rezultāts? Konservatīvajiem it kā bija vara pagājušajā - 13. - Saeimā, bija daudz balsu, viņus visi atbalstīja. Kāpēc četru gadu laikā nekāda reforma nav notikusi? Šodien es uzdodu atklātu jautājumu.

Es zinu, ka Pīlēna kungs, Seska kungs vairākkārt brauca uz Rīgu un lobēja, lai netiek sačakarēta (es atvainojos par savu izteicienu, citādi nevaru izteikties)... lai netiktu sačakarēta tieši Liepājas osta. Un viņiem izdevās pārliecināt par to, ka Pīlēns savā laikā ir bijis iniciators tieši tam ostas likumam, kas ir Liepājā. Liepājā tas ir nedaudz citāds, bet galarezultātā no šīs saucamās pseidoreformas Liepājas osta tika izņemta ārā. Bet, tā kā pārņemt varu tikai un vienīgi Ventspils ostā būtu neinteresanti, nu, paķers arī Rīgu, jo tur bija cita partija - tāda SASKAŅA -, kas bija pie varas, un bija politisks lēmums. Es saprotu, ja gribētu un to izdarītu ātri, gada laikā, tad ko - nu, izdarīja un izdarīja. Bet četru gadu laikā nekas jau nav izdarīts!

Tagad... tad, kad šeit, Saeimā, ir ievēlēti jauni 75 deputāti... Ja mēs saskaitītu tos, kas ir aizgājuši strādāt uz Ministru kabinetu, tad te droši vien būtu 80 jauni deputāti, kas nav strādājuši 13. Saeimā. Un tagad mēs visi esam ķīlnieki, mums ir jādomā, ko darīt ar šo karsto kartupeli - tā saucamo Ostu likumu, kā to reformēt.

Tas, ko tikko teica Krištopana kungs, kas ir bijis gan satiksmes ministrs, gan premjers, gan arī cilvēks, kurš savā laikā brauca... kā teikt, un tiešām to visu veidoja, lai būtu pareizie likumi pirmsākumos... Tad, kad Latvija tikko kā atguva neatkarību, tad tiešām Rīgā tonnu apgrozījums no 7 miljoniem palielinājās līdz 40 miljoniem. Bet pēdējo gadu laikā tika darīts viss, lai šo nozari iznīcinātu. Es teikšu tā - ja šodien mēs visi iesim Bordāna un Juraša pavadā, kas to visu ir savārījuši, piespieduši pagājušajā Saeimā premjeru Kariņu vienkārši akceptēt to tikai tāpēc, ka JAUNAJAI VIENOTĪBAI bija daudz mazāk balsu nekā pašreiz... Kāpēc mēs to darām? Es domāju, ka šai Saeimai nevajag virzīt uz priekšu kaut kādas sliktās lietas. Es saprotu, ka, veidojot koalīciju, jūs teicāt, ka ir jāpabeidz ostu reforma, jo... nu, skaidrs, kaut kas ir sākts, bet pabeigts īsti nav.

Tagad nonāksim līdz realitātei, līdz tam, kas notiks, ja šī reforma tiks realizēta tā, kā to bija ieplānojis Meroni. Meroni gribēja pārņemt Ventspils ostu, un ar Bordāna, Juraša un Linkaita rokām viņš to visu virzīja uz priekšu. Tā diemžēl ir realitāte mūsu politikā.

Es teikšu tā - saprotiet: uzņēmējs, kas strādā ostā (kā to teica Vilis Krištopans), maksā ostas nodevu ostas pārvaldei, kas pieder valstij kopā ar pašvaldību. Tas aiziet tā kā... nevis kādai trešai privātajai personai... un tad šīs ostas maksas, kas tiek samaksātas, tiek reinvestētas tālāk infrastruktūrā, un par piestātnēm, kuģošanas ceļu tiek maksāta nauda, solidāra. Jo vairāk tu krauj kravu, jo vairāk arī maksā ostas pārvaldei - tāda ir realitāte, kas bijusi līdz šim. Tagad tā doma ir tāda - vajag privatizēt! Es jums vienkārši gribu izstāstīt to privatizācijas modeli.

Mēs mēģināsim visus īpašumus ielikt kādā kapitālsabiedrībā. Zinot, cik ātri mūsu valstī tas notiek, visu īpašumu novērtēšana un dokumentu sakārtošana aizņems vēl četrus gadus. Nekāda reforma nenotiks. Ja to darīs steigā, arī nekas tur labs nebūs.

Bet stāsts jau nav par kapitālsabiedrību, stāsts ir par kaut ko citu. Mērķis ir tāds, ka to pārņem tikai valsts. It kā jau bija uzstādījums, ka valsts ieceļ profesionāļu pārvaldi. Briškena kungs, kā saka, vienmēr ir precīzi teicis - vajag profesionāļus. Pareizi? A ko mēs lasām dokumentā? Vienu profesionāli virza Finanšu ministrija, vienu - Ekonomikas ministrija, vienu - Satiksmes ministrija un vienu - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Nu, principā tiek virzīti politiskie pārstāvji. Nekas jau nemainās. Kur ir tā profesionālā pārvalde, ja pašreiz dokumentā es lasu, ka šāds ir jaunais pārvaldes modelis.

Bet tas trakākais, pat ja to izdzen cauri... pašreiz Rīgā it kā ir ar pozīciju tāda draudzīga vadība, lai gan tur īsti nevar saprast, visu laiku kaut kas mainās - viena partija pazūd, otra veidojas -, bet, pieņemsim, draudzīga. Bet, kas būs, ja pēc nākamajām vēlēšanām vinnē partija, kura nav no šīs koalīcijas, un pārņem varu. Atkal iestrādāts konflikts. Ja tas modelis pašvaldībā šajā ostā tiek izveidots, izejot no politiskās piederības, tad mēs iestrādājam modeli, kur starp valdību un pašvaldību visu laiku būs konfliktsituācija. Es domāju - modelis 50 pret 50 ir optimālais modelis Rīgas un Ventspils brīvostai, kur abas puses meklēs risinājumu.

Daži argumenti, kāpēc pašvaldībai būtu tomēr jāpiedalās pārvaldē, deleģējot savus pārstāvjus. Ja uzņēmējs grib investēt, piemēram, loģistikas parkā, izveidot noliktavas, viņam ir vajadzīga infrastruktūra, un uzņēmums pats, investējot šajās noliktavās, izveido piebraukšanas ceļus, bet viņš nevar nodrošināt pieslēgumus pie maģistrālajiem ceļiem, pie pilsētas ielām. Kas to darīs? Pilsēta. Bet, ja pilsēta ir pazaudējusi visu īpašumu, tā saka - lai valsts finansē, mums nav naudas.

Un tad sanāks tā, kā savā laikā tas bija Liepājā, kad Sesks brauca pie manis kā pie satiksmes ministra un teica - mums ir problēma, redz, kur tiek būvēti jau konkrēti projekti, noliktavas, bet nav pievedceļu; mums bija solīta ostas padziļināšana, tā nenotiek. Un tad mēs vairāk nekā 30 miljonus eiro piešķīrām tieši Liepājas ostai: gan padziļināšanai, gan infrastruktūras izveidei, gan arī dzelzceļa pievedceļi tika izbūvēti, tāpēc ka bez tā privātais bizness neko nevar izdarīt. Saprotiet, to kravu jau nevar vienkārši atvest ar tačku vai riteni! Tur vai nu vilciens brauc, vai ved ar automašīnām.

Tagad, kad mēs esam nonākuši... Tātad šo vērtējumu es izstāstīju jums. Kāpēc es to daru? Tāpēc, ka, ja pilsēta būs izstumta ārā, tā strādās pilnībā pret to un teiks - mēs neko neinvestēsim. Rezultātā valstij būs jāmaksā tas viss, ko pašreiz 50 pret 50 dalīja valsts un pašvaldība. Es nerunāju par kaut kādiem fondiem, bet gan atbildību un finansēm. Un kas cietīs? Uzņēmēji!

Un tagad, kad mēs runājam, ka notiek karš Ukrainā... Šodien visu dienu bija diskusijas, ir dažādas problēmas, mēs nezinām, kad karš beigsies un cik ilgi tas viss vēl notiks, bet mēs zinām to, ka ir Kazahstāna, ir Ķīna, ir daudzas citas Austrumu valstis, kuras joprojām sūta kravas uz šejieni. Tāpat ir arī... šodien veidojas jauna loģistika. Kurš varēja iedomāties pirms kara Ukrainā, ka, piemēram, caur Rīgas un Ventspils ostu nāks kravas no Āfrikas, Indonēzijas, Dienvidamerikas, lai sūtītu uz Poliju, tāpēc ka Polijā infrastruktūra nespēj apkalpot visas vajadzības, kas Polijā šodien ir saistītas ar enerģētiku. Jauna loģistika veidojas, bet laikā, kad mums jādomā par biznesu - kā attīstīt šo loģistiku, kā palīdzēt uzņēmējiem -, mēs plānojam vēl četrus gadus runāt par to, ka vajag visu ielikt kaut kādā kapitālsabiedrībā.

Konkrēts piemērs. Mēs atrodamies Saeimas Sēžu zālē. Iedomājieties, kāda būtu atmosfēra, ja laikā, kad mēs strādājam, debatējam, notiktu remonts: tiktu špaktelēti griesti, sienas, staigātu krāsotāji... Nu, nebūtu viegli strādāt, piekrītat? Bet tagad sanāk tā, ka ostu reformas laikā uzņēmēji cenšas saprast, ko viņi var, ko viņi nevar.

Tagad pats galvenais - bijušais finanšu ministrs Reirs, kas saprot finanses droši vien gana labi... Ir viena konkrēta lieta, Reira kungs. Bankas jau vairs nefinansē privāto biznesu, jo viņi nesaprot, kas notiek ar ostām. Es varu pateikt jums atklāti - man ir ģimenes uzņēmums, kas nodarbojas arī ar biznesu ostā. Lai mēs *(Zālē troksnis.)* investētu... nē, vienkārši paklausieties, ir konkrētas zināšanas, es ar to nenodarbojas ikdienā, bet es to ļoti labi zinu. *(Starpsauciens.)* Nē, šodien runāju par būtību, kas skar visus, nevis vienu uzņēmumu.

Bankas šodien vispār nefinansē ostu biznesu. Kāpēc? Tāpēc, ka nav skaidri spēles noteikumi. Visas investīcijas, kuras var veikt, var veikt tikai ar privātiem līdzekļiem. Un mēs to arī veicam.

Par ko ir stāsts? Šodien ir jādod iespēja attīstīties biznesam neatkarīgi no tā, cik ilgi tas karš Ukrainā būs vai nebūs. Kā līdz tam nonākt? Es teiktu tā - nu laikam Jaunajai VIENOTĪBAI vajag savā starpā izrunāties, vai tiešām mēs paliksim pie šīm reformām, kuras sāka Bordāns un Jurašs, vai mēs ļaujam ostām normāli strādāt. Jums šodien Rīgā ir sava, kā teikt, koalīcija izveidota. Nu, sadaliet... tak uztaisiet 50 pret 50, nevis 60 pret 40 vai vēl kaut kā, lai ostas var normāli strādāt.

Kas attiecas uz kapitālsabiedrību, es šodien negribu nevienu vainot, bet izskanēja viedoklis (ko teica arī Vilis Krištopans), ka ir vēlme privatizēt šīs kapitālsabiedrības, kaut vai drusku kotēt biržā. Šeit es teikšu - tā ir tā trakākā problēma, kas ir iestrādāta. Pieņemsim, ka ir kāds pensiju fonds, cilvēki iegulda, grib ieguldīt naudu. Bet tagad paskatīsimies no konkurentu puses. Klaipēdas osta, par ko mēs runājām, nopirks daļas Latvijas ostās. Un tad ir jautājums: kāds ir viņu mērķis?

Atceraties cukurfabrikas? Kā tās beidzās? Samaksāja par to, lai šīs fabrikas aizvērtu. Tas pats var notikt ar ostām, ja konkurenti iegādājas daļas šajos uzņēmumos. Viņi var izveidot tādu politiku. Tarifi būs tik lieli, ka beigās tās kravas aizies vispār projām. Saprotiet! Tas apmēram tā, ka ieliekam Brīvības ielu, kas ir tāda kā monopola iela, pa kuru vidzemnieki brauc uz Rīgu, akciju sabiedrībā un privatizējam piecus procentus... Jūs saprotat, par ko ir runa? Pārvalde iekasē par kuģu ceļu, viņi ir monopolisti, viņi iekasē maksu par piestātnēm. Ostu pārvalde ir monopolisti, mēs maksājam nodevas, uzņēmumi maksā šīs nodevas.

Nobeigumā vēlos teikt: nu, neturpināsim to, kas ir sācies 13. Saeimā! To cilvēku vairs nav, viņi nav pārvēlēti. Viņu vairs nav... un viņi vairs nebūs politikā. Mēģinām varbūt iet uz kompromisiem, saucam pie sarunu galda Sesku un Pīlēnu, kuriem ir izdevies izlobēt, ka Liepājas osta darbojas, ņemam par pamatu Liepājas ostas modeli, un viss. Kur ir problēmas?

Par to jau ir tas stāsts. Jūs jau varat teikt - ā, Šlesers un Krištopans... Mēs esam opozīcijā. Runa nav par to, kura partija ir pozīcijā vai opozīcijā, bet realitāte ir tāda, ka valsts par to visu maksās. Cik jūs pagājušogad samaksājāt dotācijā "Latvijas dzelzceļam"? 50 miljonus? Cik šogad "Latvijas dzelzceļam" maksāsiet dotācijā? Vēl 50 miljonus? Problēma ir tāda, ka "kapitālais remonts" jau ir izmaksājis milzīgu naudu. Tā ka, godājamā koalīcija... Tuvākajā laikā būs balsojums par budžetu, izvērtējiet šīs iespējas!

Un beigās - lūgums APVIENOTAJAM SARAKSTAM. Jūs esat par reformām. Par tādām reformām?! Tad, lūdzu, palīdziet šo jautājumu sakārtot! Ja jau izlobējāt Liepājas ostu, tad palīdziet sakārtot arī pārējās ostas!

Paldies.

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu. *(Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru. Starpsaucieni. Daži deputāti aplaudē.)*

Piedošanu, jā... debates neslēdzu. Debates neslēdzu. Jānis Reirs pieteicās, pirms es piesitu ar āmuru.

Vārds debatēs Jānim Reiram.

Kļūdas ir jāatzīst, vai ne?

J. Reirs (JV).

Paldies, augsti godātais priekšsēdētāja kungs! Paldies, frakcijas vadītāja kungs, par jūsu atbalstošo skatu uz mani. *(Smiekli.)*

Nedaudz komentēšu. Es nesvēršu: labs likums, nav labs likums; saprotu es no finansēm, nesaprotu no finansēm... Vienkārši neliels komentārs.

Tātad situācija ar... Tika pieminēta Klaipēdas osta. Protams, Klaipēdas osta no pirmās dienas bija orientēta uz eksportu - uz sava saražotā eksportu -, un viss, kas nāca papildus, tā saucamais tranzīts, bija bonusā. Mums bija otrādi, mums vietējie uzņēmumi tika vienkārši izdzīti no ostām. Tranzīts, tranzīts, tranzīts. Latvija - tilts starp Austrumiem un Rietumiem. Te visi brauks, stāstīs, kaut ko darīs, nokārtosies... Kas mums par to... notiek? Šī situācija man vienkārši atgādina tās pārdomas, kas man ir bijušas par to, kas notiek Ukrainā, un karu. Un kādā sakarā - Krievija ir bagātākā izejvielu valsts.

Kas ir mūsu bagātība - ostas. Kas šajos 30 gados ir Latvijas sabiedrībai no ostām? Tās pāris... nu, tūkstoš darba vietu, un viss. Un tas ir pirmais *(Starpsaucieni: "Oi, oi, oi!")*... Jā, jā, skaidrs, ka jums nepatīk, jo es... Pirmā un galvenā tēze, ka *(Starpsauciens.)* tā pārdale... par to... par pārdali no mūsu bagātības, no Latvijas bagātības... bija pilnīgi netaisnīga. Iepriekšējos 25 gados no ostu peļņas vispār nav bijuši nekādi maksājumi - vispār nav bijuši! Līdz ar to *(Starpsaucieni.)* tas ir viens no jautājumiem. Un, ņemot vērā, ka Jaunajai VIENOTĪBAI nav iespējas... vai nav darbs ostās bijis, tad tieši jums kā ievēlētiem pārstāvjiem vajadzētu palīdzēt atrisināt šo jautājumu, lai tas ekonomiskais labums, kas ir no mūsu praktiski vienīgās bagātības - ostām -, tiktu pārdalīts godīgāk arī sabiedrības daļai... ne tikai tiem cilvēkiem, kuriem ir, nu, nezinu, tur ofšoros vai vēl kaut kur, vai vēl kaut kur nauda. Tas ir viens no jautājumiem.

Tālāk. Jā, tā Liepāja, Klaipēda... Tiešām tur ir cits modelis, tur ir arī uzņēmumi piesaistīti, un mēs esam bieži piedāvājuši gan Rīgai, gan Ventspilij arī tādu modeli, bet šis modelis tika noraidīts. Līdz ar to es arī piedāvāju tiem, kam ir pieredze darbā ar ostām, palīdzēt sakārtot likumu. Es neuzskatu, ka tas ir ideāls, bet tiešām... palīdzēt sakārtot. Tālāk - nu, ierēdņi tas ir... Jā, par Klaipēdu... Atpalicība sākās vēl stipri pirms ostu reformas, atpalicība sākās jau divtūkstoš padsmitajos gados... sākumā.

Tātad par ierēdņiem. Te ir tāds ļoti interesants... Nu tātad ierēdņi ir slikti ostu pārvaldībā un tā tālāk. Kas tad bija iepriekš? Mēs paskatījāmies 2001., 2002. gada deklarācijas. Tur bija satiksmes ministrs, ekonomikas ministrs, finanšu ministrs, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs. Nu, neredzu atšķirību. Bet viena interesanta lieta: katrs no šiem ministriem par darbu ministrijā atalgojumā saņēma 450 vai 420 latu. Es neatceros to summu, kāda bija 2001. gadā, bet ostā atalgojums bija 1500 līdz 2000 latiem.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds debatēs deputātam Uldim Augulim.

U. Augulis (ZZS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienītie kolēģi! Ostu likumu izskatot pagājušajā Saeimā, arī bija ļoti daudz speciālistu - it sevišķi no deputātu vidus -, kas sevi mēģināja pozicionēt kā profesionāļus ostu jautājumos, tikai - diemžēl čiks no tā visa ir sanācis.

Izstrādājot šos Ostu likuma grozījumus, mēs jautājām - kur ir pamatojums, kur ir izvērtējums? Kāds ir ekonomiskais izvērtējums? Kurā brīdī ir saskaņots ar Eiropas Komisiju šis jautājums par pārvaldības maiņu attiecībā uz ostām? Tāda izvērtējuma, saskaņojuma nav! Un tāda nav vēl šobrīd. Vienīgais: mainīsim ostas pārvaldību - ar domu, ka nākotnē mums tas nesīs daudz lielākus ienākumus.

Ja runājam par bijušo modeli - valsts pārstāvji un pašvaldību pārstāvji lēmumus var pieņemt tikai un vienīgi tad, ja ir vairākums; citādāk lēmumus nebija iespējams pieņemt. Visu šo laiku, kamēr strādāja iepriekšējais modelis, no Valsts kontroles puses nebija neviena pārmetuma par to, ka pārvaldībā kaut kas nestrādātu vai būtu nepareizi.

Izskatot Ostu likumu, mēs iesniedzām priekšlikumus (es šobrīd precīzi neatceros... vairāk nekā 60 priekšlikumu), lai mēģinātu to iesniegto likumprojektu daudzmaz labot... kaut kādā veidā labot. Diemžēl mums tas neizdevās. Akli tika iets uz to, kas šobrīd jau ir noticis ostās. Jānis salīdzināja ar Klaipēdu - 2000., 2001. gads... 2018. gadā, pirms vēl domāja par reformu sākšanu, bija vislielākais sasniegums ostās, arī visā transporta nozarē pēc krituma, kas bija pēc pirmās

Krievijas krīzes, kas bija pēc Krievijas iebrukuma jau tad Donbasā, Luhanskā un Krimā... un okupācijas... tā bija atgriešanās labākos sasniegumos.

Klaipēdu, Tallinu mēs īsti nevaram salīdzināt ar Rīgu, Ventspili un Liepāju, jo kravu struktūra ir pavisam cita. Mums ir jāstrādā, un tika strādāts... Atvērās daudzi jauni uzņēmumi, ražošanas uzņēmumi, pilnībā robotizēti uzņēmumi tepat Rīgas ostā ar dažādu ārvalstu kapitālu. Tā tas arī turpinājās līdz tam brīdim, kad atvērās Ostu likums, sākās ostu reforma.

Uzņēmējs, normāls uzņēmējs... nu es arī neinvestēšu, ja es nezinu, kas no visas tās pārvaldības būs, kā tas viss beigsies. Nu nav neviens investors... viņš nestāv nekur, negaida: tagad būs ostā kapitālsabiedrība, un tagad es nākšu un investēšu. Nē, tā nav, tā nenotiek nekur pasaulē.

Mēs esam izjaukuši labu modeli, kas labi strādāja. Šobrīd mums spiež visi termiņi, šobrīd mums ir jāmēģina sakārtot, lai mēs nezaudētu arvien vairāk un vairāk... Tas, ko uzsvēra arī prezidents, tas, ko teica arī premjers, kad notika jaunās valdības apstiprināšana, - ka mums ir jāpanāk leiši un igauņi. Ja mēs šādi turpināsim, mēs nepanāksim ne leišus, ne igauņus. Mums ir jādomā mazliet citādāk, jādomā par to, kā mēs to strādājam valstiski.

Un tie uzņēmumi, kas strādās ostā, - tie būs tie, kas ienesīs nodokļu ieņēmumus, kas ražos ar augstāku pievienoto vērtību. Ko mēs eksportēsim pēc tam - tas ir svarīgākais jautājums. Plika pārvaldības maiņa bez kaut kādas sociālekonomiskas analīzes nestrādā un nestrādās.

Cienītie kolēģi, es aicinu šobrīd virzīt šos priekšlikumus, lai pašvaldības var strādāt un ostas var strādāt, bet ir jādomā par to, kā mēs atgriežamies, atveram likumu vaļā un sakārtojam tā, lai mūsu valstī ekonomika attīstās un mēs tomēr cenšamies panākt gan lietuviešus, gan igauņus.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, pirms es dodu vārdu nākamajiem runātājiem, es jūs informēju, ka ir saņemts deputātu Edgara Tavara, Raivja Dzintara, Jura Viļuma, Andra Kulberga un Česlava Batņas iesniegums ar lūgumu turpināt Saeimas šā gada 26. janvāra sēdi bez pārtraukuma līdz likumprojekta "Grozījumi Ostu likumā" izskatīšanai. "Pēc minētā darba kārtības punkta izskatīšanas lūdzam izsludināt pārtraukumu līdz šī gada 31. janvāra sēdei."

Tātad deputāti lūdz izskatīt pilnībā grozījumus Ostu likumā un pēc tam izsludināt pārtraukumu līdz nākamajai otrdienai, 31. janvārim, kad mēs turpinātu sēdi. Vai deputātiem ir iebildumi? Iebildumu nav. Lēmums pieņemts.

Turpinām debates.

Nākamais debatēs deputāts Jānis Vucāns.

J. Vucāns (ZZS).

Labvakar, kolēģi! Mans vārdabrālis ir tas, kurš izaicināja mani šeit nākt un runāt. *(Starpsauciens.)* Un tas jautājums, par ko mēs runājam, pēc būtības ir ļoti cieši saistīts ar to, kam mēs veltījām ļoti lielu daļu šodienas sēdes darba kārtības, kad runājām par ārlietām.

Manuprāt, Ainārs Šlesers bija tas, kurš runāja par Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras lomu, par kapitāla piesaistes nepieciešamību, par to, cik grūti ir to kapitālu Latvijai piesaistīt, un par to, kas papildus, bez tā, ir vajadzīgs. Un šis ir tiešām stāsts par to, ka ar naudu bieži vien

nepietiek. Tas ir ilgā laika posmā veidots pasākumu komplekss - atbalsta pasākumu, cilvēkkapitāla piesaistīšanas (un es varētu saukt dažādus gudrus vārdus) komplekss.

Bet, ja runājam konkrēti par Ventspili - un šobrīd es runāju tiešām kā Ventspils iedzīvotājs un arī kā cilvēks, kurš kopš divtūkstošo gadu sākuma personīgi piedalījies Ventspils pilsētas attīstības pārplānošanā no tranzītbiznesa pilsētas uz ražojošo pilsētu -, tad tas, ka es šodien, 2023. gadā, dzirdu, ka joprojām pilsēta tiek uzskatīta tikai par tranzīta pilsētu, kur nekā cita nav, - tas man ir aizvainojoši. Es varētu saukt tādus vārdus kā *HansaMatrix*, kā *Bucher* holdings, kā *Malmar Sheet Metal*, kā modulāro māju rūpnīca, kā sveču ražotne, un aiz visiem šiem vārdiem stāv ne jau latviešu kapitāls... tur ir arī latviešu kapitāls.

Teiksim, *HansaMatrix* pēdējās investīcijas ir mūsu pašu reinvestīcijas, bet, ja runājam par *Bucher*, - tas ir šveiciešu kapitāls. *Malmar Sheet Metal* - tas ir beļģu kapitāls, sveču rūpnīca - tas ir dāņu kapitāls, modulāro māju rūpnīca - Ziemeļvalstu kapitāls. Tas viss ir piesaistīts, aktīvi strādājot brīvostas pārvaldē kopā ar pašvaldību.

Tajā periodā, kad pašvaldībai arī bija interese piesaistīt kapitālu, jo no tā radās darba vietas iedzīvotājiem... No darba vietām iedzīvotājiem rodas darba samaksa, pašvaldība saņem no iedzīvotāju ienākuma nodokļa noteiktu daļu - tur veidojas loģiskais riņķis, kas dod pašvaldībai interesi visā tajā. Pretējā gadījumā... ja šo riņķi pārrauj, tad notiek tas, par ko runā, ja nemaldos, Vilis Krištopans, - ka tātad nav šī stimula, kāpēc vispār pašvaldībai interesēties par šiem pievedceļiem... un tā tālāk.

Ko es vēl gribētu pateikt? Gribētu pateikt attiecībā uz Ventspili to, ka visa izglītības sistēma, kas šobrīd ir šajā pilsētā (tātad es runāju nevis tikai par vispārējās izglītības iestādēm, bet galvenokārt par augstskolu un par valsts tehnikumu)... ka šīs izglītības sistēmas virsbūve ir veidota tā - ar tādām kapacitātēm un ar tādām specializācijām, kas ir vajadzīgas šiem ārvalstu investoriem.

Tad, kad es biju augstskolas rektors, es pats personīgi esmu piedalījies sarunās ar šiem investoriem, diskutējot par to, vai mēs spēsim nodrošināt to, ko viņiem vajag, lai viņi vispār iekārotu ienākt Latvijā, iekārotu nākt ar savām investīcijām. Un tas prasa arī no šīm izglītības iestādēm spēju pārkārtoties laika gaitā, sekot līdzi visu laiku... mācīt nevis to, ko pasniedzēji vislabāk prot, bet gan to, ko kādam vajag, un pirmām kārtām - to, ko vajag biznesa cilvēkiem. Un iejaukties šajā ekosistēmā (es tiešām to uzskatu par ekosistēmu!), iejaukties neizplānojot, nesaprotot - tas ir barbariski (es nebaidos lietot šo vārdu).

Mēs par to runājām no šīs pašas tribīnes, kad Ostu likuma grozījumus skatījām 13. Saeimā, diemžēl netikām sadzirdēti... vai arī - mūs dzirdēja, bet neņēma vērā. Šoreiz, pateicoties šiem grozījumiem Ostu likumā, ir parādījies cerību stariņš, ka varbūt tomēr tiksim sadzirdēti.

Tāpēc es uzskatu, ka šīs lietas ir rūpīgi jāpārrunā Saeimas komisijās, un tur ir daudz, ko grozīt.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Vilim Krištopanam otro reizi.

V. Krištopans (LPV).

Priekšsēdētāja kungs! Deputāti!

Jāni (tas, kurš Reirs), paklausies - tu atgādini man "Kariņu 2". Tu atnāc šeit, tribīnē, un pasaki tā... Vispār tu iedevi labu ideju. Mēs rakstīsim jautājumu Satiksmes ministrijai - tā, kā te, Saeimā, pieņemts - un lūgsim, lai mums iedod informāciju, cik ražojošu uzņēmumu ir Ventspilī, cik - Liepājā, cik - Rīgā, cik tūkstošu cilvēku tur strādā. Un, protams, arī pajautāsim, kuri ir tie pāris cilvēku, kas no tā visa iegūst to briesmīgo labumu, kā tu tikko teici.

Es patiešām ieteiktu (esmu to jau vairākas reizes teicis!) jums abiem ar Krišjāni Kariņu aizbraukt uz Cīrihi vai uz Luksemburgu, valsti, kurā ir nepilns... tur ir 300-400 tūkstoši iedzīvotāju, bet ir joprojām 300 komercbankas, un pateikt viņiem: "Ko jūs te ar tām bankām ņematies?! Tur pāris cilvēku..." Tā, kā Kariņš pateica par *ABLV Bank*. Viņš pateica: "Priekš kam mums vajadzīga *ABLV Bank*?! Tur divi cilvēki pelnīja."

ABLV Bank kredītportfelis bija vairāk nekā vienu miljardu liels. Cik uzņēmumiem viņi bija izsnieguši kredītus, un cik uzņēmumu izputēja tā dēļ, ka banka izputēja?

Pastrīdēsimies, paliksim katrs pie savām domām, tu - pie savām *(Starpsauciens.)*... Es nedrīkstu sarunāties ar zāli, es atvainojos...

Sēdes vadītājs. Krištopana kungs...

V. Krištopans. Vārdu sakot, ja jūs aizbrauksiet uz Luksemburgu...

Sēdes vadītājs. Taisnība ir kolēģiem, kas aizrāda, ka nedrīkst sarunāties ar zāli.

V. Krištopans. Es atvainojos.

Ja jūs aizbrauksiet uz Luksemburgu un tā pateiksiet par Luksemburgas bankām: "Veriet tās ciet, jo tur pāris cilvēku pelna!", tad jūs nosauks tādā vārdā... es to vienkārši nevaru teikt, jo tad es saņemšu vēl vienu aizrādījumu.

Paldies. *(Starpsauciens. Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aināram Šleseram otro reizi.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais priekšsēdētāj! Godājamie kolēģi! Tātad Jānis (tas, kurš Reirs)...

Jāni, 50 miljonus jūs vienkārši nosvilinājāt, samaksājot uzņēmumam "Latvijas dzelzceļš" pagājušajā gadā dotācijās. Pirmo reizi Latvijas vēsturē - pirmo reizi Latvijas vēsturē! - bija vajadzīgas dotācijas, jo... "Latvijas dzelzceļš" vienmēr dotē pasažieru pārvadājumus. Un tagad - 50 miljoni... Tas pats būs arī šogad. Un tā tālāk.

Bet nav jēgas mums šodien strīdēties par to, kas ir bijis, jo es tiešām... neesmu bijis nedz iepriekšējā Saeimā, nedz arī vēl pirms tam...

Jautājums - kā mēs varam iziet no šīs situācijas? Jo, runājot par investīcijām, ir izskanējis: ko tad ostas dod?

Pirmām kārtām visa tā nauda, ko iekasē ostu pārvalde, tiek reinvestēta infrastruktūrā, padziļināšanā, piestātnēs. Tur strādā arī mūsu būvnieki, viņi ir attiecīgi nodarbināti. Tā nauda strādā mūsu ekonomikā.

Tālāk. Par katru pārvadāto tonnu... kilometru... "Latvijas dzelzceļš" saņēma maksu, jo "Latvijas dzelzceļš" ir monopolists, kam pieder visas sliedes. Par to maksāja ostā strādājošie; nebija kā tagad - 50 miljoni no nodokļu maksātājiem.

Bet jautājums ir tāds - kā mēs varam iziet no šīs situācijas? Tad, kad es šo jautājumu izcēlu Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijā, tur - attālināti - bija arī Vītoliņa kungs no Ventspils, kurš pauda viedokli: izskatās, ka ir kaut kas nolemts koalīcijā un jūs vienkārši ātri virzāties uz priekšu. Bet, ņemot vērā, ka četros gados nekas nav sanācis līdz galam... Ja jūs esat gatavi vienkārši dotēt šo nozari, maksāt "Latvijas dzelzceļam" un visiem pārējiem, nu tad tā ir jūsu izšķiršanās.

Bet man būtu lūgums: varbūt koalīcijā tiešām... APVIENOTAIS SARAKSTS, kuri ir bijuši reformu... vismaz pieteicēji... Nu izrunājiet savā starpā un pasakiet, kādi tad būs šie spēles noteikumi! Pie sarunu galda apsēdiniet ostā strādājošos uzņēmumus - nevis politiķus, nevis ministriju pārstāvjus, bet tos, kas strādā *(Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*...

Sēdes vadītājs. Es atvainojos, Šlesera kungs.

Kolēģi, lūdzu, mēģiniet cienīt runātāju, citādi Šlesera kungs aizvien skaļāk un skaļāk sāk runāt, un tad jūs sākat skaļāk runāt. Lūdzu, mēģināsim ievērot klusumu zālē!

A. Šlesers. Jā, paldies.

Tātad doma ir tāda: aprunājieties ar parastiem uzņēmējiem. Varbūt Saeima tiešām varētu paaicināt pārstāvjus no visām ostām, arī no Liepājas, sarīkot apaļo galdu tepat Sarkanajā zālē vai kādā citā zālē, kur ir vairāk vietas, un pajautāt, ko tad īsti vajag. (Ne jau tā, ka mēs, politiķi, mēģinām šeit viens otru pārliecināt.) Un tad varbūt būs skaidrība.

Tas bija pilnīgi normāli, ka savulaik deputāti brauca uz dažādiem objektiem, piemēram, uz ostām, uz kaut kādiem... Latvijas mežiem... un tā tālāk. Varbūt tiešām ir vērts drusku iepazīties ar to visu, nevajag šodien, tā teikt, kauninât vienam otru, ka mēs kaut kādā jomā neesam eksperti, jo skaidrs, ka neviens cilvēks nevar zināt visu par visu.

Kaut kā mums jāaiziet no situācijas, jo, ja tas vienkārši norisināsies pēc tā iepriekšējā plāna, ko Bordāns ar Jurašu bīdīja, nekā laba jau nebūs. Nekā laba nebūs.

Es vienkārši skatos: nu, Jānis it kā nebūs tas, kurš tagad ar ostiniekiem tiksies... Bet kurš tad tiksies? Katras iniciatīvas priekšgalā vajag būt kaut kādam cilvēkam. Varbūt jūs definējiet, un mēs, opozīcijā sēdošie, labprāt pievienosimies, atnāksim uz tādu sapulci.

Bet es lūgtu: varbūt aprunājieties ar Pīlēnu un Sesku, kuri tiešām nosargāja Liepājas ostas attīstību. (Es domāju, tā būtu jūsu politiskā atbildība.) Un pasakiet īsti, kā pareizi sakārtot šo konkrēto likumu - Ostu likumu. Jo pateikt tā - mums viss labi Liepājā, un Rīga un Ventspils mūs neinteresē! - nu īsti nevar, jo jūs atbildat par visu, kas notiek valstī.

Tā ka man tiešām lūgums, un es tagad no šīs tribīnes oficiāli vēršos pie Pīlēna un Seska: paņemiet... un palīdziet sakārtot visas ostas!

Paldies.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Uldim Augulim otro reizi.

U. Augulis (ZZS).

Cienītie kolēģi! Es neaizkavēšu ilgi jūsu laiku. Redzu, ka visi ir noguruši. Mums ir mazliet jāpaskatās skaitļos. Ja 2018. gads... un pēc tam, protams, Linkaita vadība... Un tālāk - kritums uz leju pēc 2018. gada...

Toreiz transporta nozare ienesa iekšzemes kopproduktā 14-15 procentus, turpretim šobrīd tikai 2-3 procentus. Ja salīdzinām šos skaitļus, tad, manuprāt, nav jautājumu vairs, par ko mēs runājam un kur, kādos virzienos mēs esam atpalikuši.

Jā, paldies dievam, izdevās nosargāt Liepājas ostu, argumentējot ar to, ka tā ir speciālā ekonomiskā zona; ka Liepājai nav brīvostas statusa. Bet, cienītie kolēģi, osta... kā Šlesera kungs teica, ostas pārvalde reinvestē, lai varētu attīstīties tā pati ražošana, tie paši termināļi. Jo ienākumi jau nāk no tiem uzņēmumiem, kas strādā ostās; brīvostas uzdevums ir attīstīt visu šo infrastruktūru, dot iespēju, veidot šos loģistikas centrus, lai tur veidotos... lai būtu investoriem interese šeit ieguldīt, tādā veidā ražot pievienoto vērtību, kuru mēs eksportējam.

Tā ka, kolēģi, ir mazliet citādāk tas viss. Un, es domāju, būtu jātaisa atsevišķa lekcija par to, kā vispār notiek ostu darbība.

Mums bija... ļoti laba sadarbība veidojās ar *Duisport*, kas ir Vācijas osta, iekšzemes osta, var teikt, upes osta, kas ir arī viena no Eiropā lielākajām gan tranzītkravu pārkraušanas, gan ražošanas ziņā.

Mums jāvadās no labākajiem modeļiem - no Roterdamas modeļa, kas bija Ventspils brīvostas modelis, Rīgas brīvostas modelis. Tie ļoti labi strādāja. Kāpēc mums jāizdomā no jauna velosipēds, ja jau ir labi piemēri, kas ļoti labi strādā? Un, kā teica Krištopana kungs, Roterdamas osta šobrīd pārkrauj tādus miljonu apjomus, kādus mēs pat iedomāties nevaram, bet mēs tajā pašā laikā esam šos miljonus pazaudējuši.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vai kāds vēlas vēl piedalīties debatēs? *(Smiekli.)* Neviens. (Es drošības pēc pajautāju.)

Tātad debates slēdzam.

Vai ziņotājs Grasberga kungs vēlētos kaut ko piebilst?

J. Grasbergs. Jā. Pirms nosaukšu termiņus - priekšlikumu iesniegšanas un likumprojekta izskatīšanas termiņu -, gribu atgādināt, ka šo likuma grozījumu mērķis ir nodrošināt ostu darbības nepārtrauktību, šobrīd pagarināt termiņu, lai diskusiju gaitā pilnveidotu šo reformu pēc būtības.

Tā ka - paldies.

Sēdes vadītājs. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Ostu likumā" apstiprināšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 89, pret - nav, atturas - 1. Likumprojekts "Grozījumi Ostu likumā" pirmajā lasījumā ir atbalstīts.

Grasberga kungs, lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu un laiku likumprojekta izskatīšanai otrajā, galīgajā, lasījumā Saeimas sēdē.

J. Grasbergs. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš likumprojekta otrajam lasījumam - šā gada 30. janvāra pulksten 12.00.

Sēdes vadītājs. Pulksten 12.00 dienā. Labi.

Un izskatīšana Saeimas sēdē?

J. Grasbergs. Likumprojekta izskatīšana otrajā lasījumā - 2. februāra sēdē.

Sēdes vadītājs. 2. februāra sēdē. Kolēģi, vai ir citi priekšlikumi? Citu priekšlikumu nav.

Tātad priekšlikumu iesniegšanas termiņš likumprojektam "Grozījumi Ostu likumā" - 30. janvāra pulksten 12.00. Un otrajā, galīgajā, lasījumā izskatīsim Saeimas sēdē 2. februārī.

Kolēģi! Ņemot vērā to, ka iepriekš mēs pieņēmām lēmumu, ka strādājam bez pārtraukuma līdz likumprojekta "Grozījumi Ostu likumā" izskatīšanai, šobrīd pēc attiecīgā darba kārtības punkta, kuru esam izskatījuši, izsludinām pārtraukumu. Izsludinām pārtraukumu līdz šī gada 31. janvāra sēdei, tātad - līdz nākamajai otrdienai.

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu!

Kamēr tiek gatavoti reģistrācijas rezultāti, es jūs, kolēģi, informēšu: atbilžu sniegšana uz deputātu jautājumiem šodien pulksten 17.00 nenotiks.

Deputāti Šlesers, Krištopans, Burovs, Liepiņa un Petraviča bija iesnieguši jautājumu Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam **"Par Taisnīgas pārkārtošanās fondu"**. Jautājums tika pāradresēts vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Mārim Sprindžukam. Saņemtā rakstveida atbilde iesniedzējus apmierināja.

Un tāpat ir ar deputātu Rokpeļņa, Meļņa, Bērziņa, Daudzes un Mieriņas jautājumu ekonomikas ministrei Ilzei Indriksonei **"Par vienāda valsts atbalsta sniegšanas nosacījumiem jaunajiem un jau esošajiem privātmāju energoefektivitātes paaugstināšanai dalībniekiem"**. Proti, saņemtā rakstveida atbilde iesniedzējus apmierināja.

Un tāpēc arī nebija šodien paredzēta atbilžu sēde.

Informēju: ir saņemti jauni deputātu jautājumi.

Ir saņemts deputātu Andra Šuvajeva, Leilas Rasimas, Kaspara Briškena, Janas Simanovskas un Ata Švinkas jautājums labklājības ministrei Evikai Siliņai un finanšu ministram Arvilam Ašeradenam **"Par jaunajiem minimālo ienākumu sliekšņiem"**. Jautājums tiek nodots attiecīgajiem ministriem.

Ir saņemts deputātu Ramonas Petravičas, Lindas Liepiņas, Viļa Krištopana, Kristapa Krištopana un Aināra Šlesera jautājums iekšlietu ministram Mārim Kučinskim **"Par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) posteņu darbību"**. Jautājums tiek nodots ministram.

Ir iesniegts deputātu Harija Rokpeļņa, Ulda Auguļa, Viktora Valaiņa, Līgas Kļaviņas un Anitas Brakovskas jautājums vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Mārim Sprindžukam, kā arī klimata un enerģētikas ministram Raimondam Čudaram **"Par "Emisijas kvotu izsolīšanas instruments" pārraudzību"**. Arī šis jautājums tiek nodots attiecīgajiem ministriem.

Un deputāti Ramona Petraviča, Mārcis Jencītis, Edmunds Zivtiņš, Linda Liepiņa un Vilis Krištopans ir iesnieguši jautājumu veselības ministrei Līgai Meņģelsonei **"Par ārvalstīs dzīvojošo Latvijas valstspiederīgo veselības aprūpes pakalpojumiem Latvijā un par Covid-19 diagnozes datiem"**. Jautājums tiek nodots veselības ministrei Līgai Meņģelsonei.

Lūdzu Saeimas sekretāra biedri Antoņinu Ņenaševu nolasīt reģistrācijas rezultātus.

Kolēģi, paliekam savās vietās, lūdzu, un uzmanīgi klausāmies, jo sēde beidzas tikai tad, kad ir izskanējuši vārdi "Sēdi slēdzu".

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi, ir reģistrējušies 90 deputāti. Nav reģistrējušies: Andris Bērziņš, Ieva Brante, Edmunds Cepurītis, Jekaterina Dorošķeviča, Edmunds Dzintars... es atvainojos, Normunds Dzintars, Zanda Kalniņa-Lukaševica, Jurģis Klotiņš, Armands Krauze, Igors Rajevs un Ričards Šlesers.

Sēdes vadītājs. Paldies, kolēģi.
Sēdi slēdzu.
Tiekamies 31. janvārī, kad būs Saeimas sēde.

SATURA RĀDĪTĀJS
14. Saeimas ziemas sesijas 3. sēde
2023. gada 26. janvārī

Par darba kārtību
- Priekšlikumi — dep. V. Valainis (par)
- dep. A. Šlesers (pret)
- dep. S. Ābrama (par)
- dep. A. Šlesers (pret)

Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos
(Dok. Nr. 287)
- Ziņo — ārlietu ministrs E. Rinkēvičs
- Debates — Saeimas priekšsēdētājs E. Smiltēns
- Ministru prezidents A. K. Kariņš
- dep. R. Kols

Paziņojumi
- dep. I. Circene
- dep. I. Līdaka

Reģistrācijas rezultāti
- Nolasa — Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa

- Debašu turpinājums
- dep. A. Sprūds
- dep. V. Valainis
- dep. A. Šlesers
- dep. A. Krasta
- dep. E. Šnore
- dep. E. Tavars
- dep. K. Briškens
- tieslietu ministre I. Lībiņa-Egnere
- aizsardzības ministre I. Mūrniece

Paziņojumi

- dep. I. Circene
- dep. L. Liepiņa
- dep. J. Vucāns

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa — Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa
- Debašu turpinājums
- dep. A. Latkovskis
- dep. A. Kiršteins
- dep. J. Vucāns
- dep. A. Ņenaševa
- ārlietu ministrs E. Rinkēvičs
- dep. J. Dombrava
- dep. A. Šuvajevs

Paziņojums

- dep. A. Sprūds

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa — Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa
- Debašu turpinājums
- dep. J. Viļums
- dep. J. Simanovska
- dep. R. Bergmanis
- dep. Irma Kalniņa
- dep. L. Liepiņa
- ārlietu ministrs E. Rinkēvičs

Par darba kārtību

Par likumprojektu **"Grozījumi Ostu likumā"** *(Nr. 109/Lp14)*(Dok. Nr. 338)

Par likumprojektu **"Grozījumi Personu apliecinošu dokumentu likumā"** *(Nr. 96/Lp14)* (Dok. Nr. 292, 292A)

- Priekšlikums — dep. H. Rokpelnis (par)

Par likumprojektu **"Grozījumi likumā "Par 1991.gada barikāžu dalībnieka statusu""** *(Nr. 98/Lp14)* **(Noraidīts)** (Dok. Nr. 308, 308A)

- Priekšlikums — dep. G. Kūtris (par)

Par likumprojektu **"Grozījumi Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā"** *(Nr. 99/Lp14)* (Dok. Nr. 321, 321A)

Par likumprojektu **"Grozījums Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likumā"** *(Nr. 110/Lp14)* (Dok. Nr. 345)

Par darba kārtību

Lēmuma projekts **"Par priekšlikumu iesniegšanas termiņa pagarināšanu likumprojekta "Grozījumi Ceļu satiksmes likumā" (Nr. 61/Lp14) otrajam lasījumam līdz 2023. gada 2. februārim"** *(Nr. 117/Lm14)*
(Dok. Nr. 339)
Likumprojekts **Grozījumi Ostu likumā** *(109/Lp14)* (1.lasījums) (Steidzams)
(Dok. Nr. 338)

- Ziņo	- dep. J. Grasbergs
- Debates	- dep. V. Valainis
	- dep. V. Krištopans
	- dep. A. Šlesers
	- dep. J. Reirs
	- dep. U. Augulis
- Par procedūru	
- Debašu turpinājums	- dep. J. Vucāns
	- dep. V. Krištopans
	- dep. A. Šlesers
	- dep. U. Augulis

Informācija par atbilžu sniegšanu uz deputātu jautājumiem

Informācija par deputātu A. Šuvajeva, L. Rasimas, K. Briškena, J. Simanovskas un A. Švinkas **jautājumu finanšu ministram Arvilam Ašeradenam un labklājības ministrei Evikai Siliņai "Par jaunajiem minimālo ienākumu sliekšņiem"** *(Nr. 20/J14)*

Informācija par deputātu R. Petravičas, L. Liepiņas, V. Krištopana, K. Krištopana un A. Šlesera **jautājumu iekšlietu ministram Mārim Kučinskim "Par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) posteņu darbību"** *(Nr. 21/J14)*

Informācija par deputātu H. Rokpelņa, U. Auguā, V. Valaiņa, L. Kļaviņas un A. Brakovskas **jautājumu vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Mārim Sprindžukam un klimata un enerģētikas ministram Raimondam Čudarams "Par 'Emisijas kvotu izsolīšanas instruments' pārraudzību"** *(Nr. 22/J14)*

Informācija par deputātu R. Petravičas, M. Jencīša, E. Zivtiņa, L. Liepiņas un V. Krištopana **jautājumu veselības ministrei Līgai Meņģelsonei "Par ārvalstīs dzīvojošo Latvijas valstspiederīgo veselības aprūpes pakalpojumiem Latvijā un par Covid-19 diagnozes datiem"** *(Nr. 23/J14)*

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa	- Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa

Balsojumi
Datums: 26.01.2023 09:12:01 bal001
Par - 83, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par lēmuma projekta Par karteļa izbeigšanu reģionālās nozīmes pasažieru pārvadājumos (116/Lm14) iekļaušanu Saeimas sēdes darba kārtībā

Datums: 26.01.2023 09:23:07 bal002
Par - 82, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par lēmuma projekta Par aizliegtas vienošanās rezultātā noslēgto līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu izbeigšanas izvērtējumu un pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu atlīdzināšanu (120/Lm14) iekļaušanu Saeimas sēdes darba kārtībā

Datums: 26.01.2023 10:30:37 bal003
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 26.01.2023 12:33:57 bal004
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 26.01.2023 14:55:14 bal005
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 26.01.2023 16:25:53 bal006
Par - 42, pret - 42, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par izmaiņām sēdes darba kārtībā un kā 1.jautājumu pēc sadaļas "Ministru prezidenta, ministru un citu amatpersonu ziņojumi" skatīt likumprojektu "Par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības vienošanos par Latvijas Republikas...

Datums: 26.01.2023 16:31:57 bal007
Par - 91, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Personu apliecinošu dokumentu likumā (96/Lp14), nodošana komisijām

Datums: 26.01.2023 16:38:13 bal008
Par - 42, pret - 1, atturas - 48.
Balsošanas motīvs: Grozījumi likumā "Par 1991.gada barikāžu dalībnieka statusu" (98/Lp14), nodošana komisijām

Datums: 26.01.2023 16:40:36 bal009
Par - 88, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par priekšlikumu iesniegšanas termiņa pagarināšanu likumprojekta "Grozījumi Ceļu satiksmes likumā" (Nr.61/Lp14) otrajam lasījumam līdz 2023.gada 2.februārim (117/Lm14)

Datums: 26.01.2023 16:42:59 bal010
Par - 88, pret - 0, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Ostu likumā (109/Lp14), 1.lasījums

Datums: 26.01.2023 17:38:52 bal011
Par - 89, pret - 0, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Ostu likumā (109/Lp14), 1.lasījums

Datums: 26.01.2023 17:40:41 bal012
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Sēdes videotranslācija

26.01.2023. 9.00 11.00 13.30 15.30

* * * *

Sēžu videoarhīvs: https://www.saeima.lv/lv/likumdosana/saeimas-sede/videotranslacijas

Sēdes videotranslācija	26.01.2023	9.00	11.00	13.30	15.30

1 *pl. 09:00 – 1 h 30 min* *stg 2432* *sēde Nr.3-ziemas sesija-1-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230126103801_saeima.lv.1_0_0

2 *pl. 11:00 – 1 h 33 min* *stg 2432* *sēde Nr.3-ziemas-sesija-2-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230126125201_saeima.lv.1_0_0

3 *pl. 13:30 – 1 h 26 min* *stg 2432* *sēde Nr.3-ziemas-sesija-3-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230126150101_saeima.lv.1_0_0

4 *pl. 15:30 – 2 h 12 min* *stg 2432* *sēde Nr.3-ziemas-sesija-4-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230126192202_saeima.lv.1_0_3

---

* * * *

4

Sēdes video translācija 26.01.2022 9.00 11.00 13.30 15.30

https://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/2432
https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=d9825859-a624-46bb-b1bd-207e7bbffbf9

26.01.2023. 14.Saeima trešā sēde-ziemas sesija Ārlietu ziņojums *Noraksts*

Stenogramma *Sēdi vada: Edvards Smiltēns*

2023.gada 26. janvāra sēde (pirmā) sākas pl. 9:00
sēde slēgta pl. 17:40, sēdes ilgums- 8 h 40 minūtes / 6 h 41 min -darbs sēdē pārtraukums līdz 31. janvāra pl. 9:00--

---

PIEBILDE: 26. janvārī notiek sēde Nr.3 -pirmās trīs daļas. Atcelta pl.17 plānotā sēde -Atbildes uz deputātu jautājumiem.

Latvijas Republikas Saeimas
2023.gada 26.janvāra
kārtējā sēdes darba kārtība 09:00

		I. Ministru prezidenta, ministru un citu amatpersonu ziņojumi	
	↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	1.	**Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos** (Dok. Nr. 287) Izskatīts Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs ↗ Debates ↗ DKP izskatīšanas gaita	
		II. Prezidija ziņojumi	
		1. Par iesniegtajiem likumprojektiem	
	20.	1. Likumprojekts **Grozījumi Ostu likumā** *(109/Lp14)* Komisija lūdz iekļaut sadaļā 'Prezidija ziņojumi' kā pirmo jautājumu (Dok. Nr. 338) Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija **Nodots komisijai:** Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija(atbildīgā)	
	2.	2. Likumprojekts **Grozījumi Personu apliecinošu dokumentu likumā** *(96/Lp14)* (Dok. Nr. 292, 292A)Balsojums: par 91, pret 0, atturas 0 **Nod. kom.** Deputāti Uldis Augulis, Viktors Valainis, Daiga Mieriņa, Armands Krauze, Harijs Rokpelnis **Nodots komisijai:** Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija(atbildīgā) ↗ Debates	
	3.	3. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par 1991.gada barikāžu dalībnieka statusu"** *(98/Lp14)* (Dok. Nr. 308, 308A)Balsojums: par 42, pret 1, atturas 48 **Noraidīts** Deputāti Gunārs Kūtris, Anita Brakovska, Daiga Mieriņa, Viktors Valainis, Gundars Daudze, Līga Kļaviņa, Kaspars Melnis, Harijs Rokpelnis, Juris Jakovins, Andris Bērziņš ↗ Debates	
	4.	4. Likumprojekts **Grozījumi Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā** *(99/Lp14)* (Dok. Nr. 321, 321A) Ministru kabinets **Nodots komisijai:** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija(atbildīgā)	
	23.	5. Likumprojekts **Grozījums Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības**	

		likumā *(110/Lp14)* (Dok. Nr. 345) Deputāti Edgars Tavars, Ainars Latkovskis, Raivis Dzintars, Agnese Krasta, Viktors Valainis, Ainārs Šlesers, Kaspars Briškens, Atis Švinka, Linda Matisone, Juris Viļums **Nodots komisijai:** Izglītības, kultūras un zinātnes komisija(atbildīgā)	
	↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	III. Lēmumu projektu izskatīšana		
	21.	Lēmuma projekts **Par priekšlikumu iesniegšanas termiņa pagarināšanu likumprojekta "Grozījumi Ceļu satiksmes likumā"** (Nr.61/Lp14) otrajam lasījumam līdz 2023.gada 2.februārim *(117/Lm14)* *Komisija lūdz iekļaut pirms sadaļas '2. Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem'* (Dok. Nr. 339)Balsojums: par 88, pret 0, atturas 0 Pieņemts Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija	
	IV. Likumprojektu izskatīšana		
	24.	Likumprojekts **Grozījumi Ostu likumā** *(109/Lp14)* Komisija lūdz iekļaut pirms sadaļas 'Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem' (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 338)Balsojums: par 89, pret 0, atturas 1 **Pieņemts** Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (Referents: Jānis Grasbergs) ↗ Debates ↗ DKP izskatīšanas gaita	
	Pārtraukums līdz 2023.gada 31.janvārim		
	↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	V. Prezidija ziņojumi		
	1. Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem		
	5.	1. Lēmuma projekts **Par likumprojekta "Par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības vienošanos par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības līguma par savstarpējo ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību izbeigšanu"** izskatīšanas atlikšanu *(108/Lm14)* (Dok. Nr. 304) Deputāti Ainārs Šlesers, Linda Liepiņa, Edmunds Zivtiņš, Ričards Šlesers, Vilis Krištopans, Ramona Petraviča, Dmitrijs Kovaļenko, Iļja Ivanovs, Kristaps Krištopans, Oļegs Burovs	
	6.	2. Lēmuma projekts **Par 10 157 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Novērst maldināšanu ar aromatizētajām e-cigaretēm" turpmāko virzību** *(109/Lm14)* (Dok. Nr. 307) Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija	
	18.	3. Lēmuma projekts **Par karteļa izbeigšanu reģionālās nozīmes pasažieru pārvadājumos** *(116/Lm14)* (Dok. Nr. 325) Deputāti Viktors Valainis, Uldis Augulis, Armands Krauze, Harijs Rokpelnis, Anita Brakovska, Gundars Daudze, Augusts Brigmanis, Daiga Mieriņa, Jānis Vucāns, Līga Kļaviņa	
	22.	**4. Lēmuma projekts Par aizliegtas vienošanās rezultātā noslēgto līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu izbeigšanas izvērtējumu un pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu atlīdzināšanu** *(120/Lm14)* (Dok. Nr. 342) Deputāti Skaidrīte Ābrama, Jana Simanovska, Andris Sprūds, Andris Šuvajevs, Kaspars Briškens, Edgars Zelderis, Antoņina Ņenaševa, Leila Rasima, Atis Švinka, Edmunds Cepurītis	
	VI. Likumprojektu izskatīšana		

	8.	1. Likumprojekts **Par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības vienošanos par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības līguma par savstarpējo ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību izbeigšanu** *(36/Lp14)* (2. lasījums) (5 priekšlikumi) (Dok. Nr. 250) Ārlietu komisija (Referents: Rihards Kols)	
	9.	2. Likumprojekts **Par Latvijas Republikas valdības un Japānas valdības nolīgumu par darba un brīvdienu shēmu** *(6/Lp14)* (2. lasījums) (Nav priekšlikumu) (Dok. Nr. 319) Ārlietu komisija (Referents: Rihards Kols)	
	10.	3. Likumprojekts **Grozījumi Būvniecības likumā** *(88/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 256, 297) Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (Referents: Atis Labucis)	
	11.	4. Likumprojekts **Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā** *(89/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 257, 298) Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (Referents: Jānis Patmalnieks)	
	12.	5. Likumprojekts **Grozījums Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā** *(5/Lp14)* (2. lasījums) (Nav priekšlikumu) (Dok. Nr. 300) Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija (Referents: Jānis Skrastiņš)	
	13.	6. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu"** *(3/Lp14)* (2. lasījums) (2 priekšlikumi) (Dok. Nr. 309) Sociālo un darba lietu komisija (Referents: Ramona Petraviča)	
	14.	7. Likumprojekts **Grozījumi Vēlētāju reģistra likumā** *(7/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 26, 310) Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija (Referents: Viktorija Baire)	
	15.	8. Likumprojekts **Grozījumi Kredītu reģistra likumā** *(40/Lp14)* (2. lasījums) (4 priekšlikumi) (Dok. Nr. 311) Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Viktors Valainis)	
	16.	9. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par Valsts ieņēmumu dienestu"** *(17/Lp14)* (2. lasījums) (6 priekšlikumi) (Dok. Nr. 316) Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Andris Šuvajevs)	
	17.	10. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas"** *(38/Lp14)* (2. lasījums) (4 priekšlikumi) (Dok. Nr. 317) Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Vilis Krištopans)	
		VII. Izslēgtie no darba kārtības	
	7.	Lēmuma projekts **Par steidzamu valdības rīcību, pārtraucot pedagogu atstādināšanu no pienākumu pildīšanas, un rīcības plāna izstrādi vakanču jautājuma risināšanai izglītības jomā** *(114/Lm14)* (Dok. Nr. 318, 322A) Iekļauts nākamās sēdes darba kārtībā	

		Deputāti Nataļja Marčenko-Jodko, Aleksejs Rosļikovs, Viktorija Pleškāne, Jefimijs Klementjevs, Viktors Pučka, Iļja Ivanovs, Igors Judins, Glorija Grevcova, Svetlana Čulkova, Jekaterina Dorošķeviča	
	Sēde beigusies xxx		

* * * *

PIEBILDE: 26. janvārī notiek sēde Nr.3 -pirmās trīs daļas. Atcelta pl.17 plānotā sēde -Atbildes uz deputātu jautājumiem.

Atbilžu sniegšana uz deputātu jautājumiem
2023.gada 26.janvārī pulksten 17:00 - atcelta

	1.	Deputātu A.Šlesera, K.Krištopana, O.Burova, L.Liepiņas un R.Petravičas jautājums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam *(18/J14)* **"Par Taisnīgas pārkārtošanās fondu (iesniegts 17.01.2023.)"** (pilns jautājuma teksts pielikumā). (Atbildes dok. Vēstule par jautājuma pāradresāciju: vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram M.Sprindžukam sadarbībā ar finanšu ministru A.Ašeradenu). (Atbildes dok. Nr. 323A). (Atbildes dok. Nr. 337).**Atbildēts rakstveidā**	
	2.	Deputātu H.Rokpeļņa, K.Meļņa, A.Bērziņa, G.Daudzes un D.Mieriņas jautājums ekonomikas ministrei Ilzei Indriksonei *(19/J14)* **"Par vienāda valsts atbalsta sniegšanas nosacījumiem jaunajiem un jau esošajiem privātmāju energoefektivitātes paaugstināšanai dalībniekiem (iesniegts 19.01.2023.)"** (pilns jautājuma teksts pielikumā). (Atbildes dok. Nr. 336).**Atbildēts rakstveidā**	